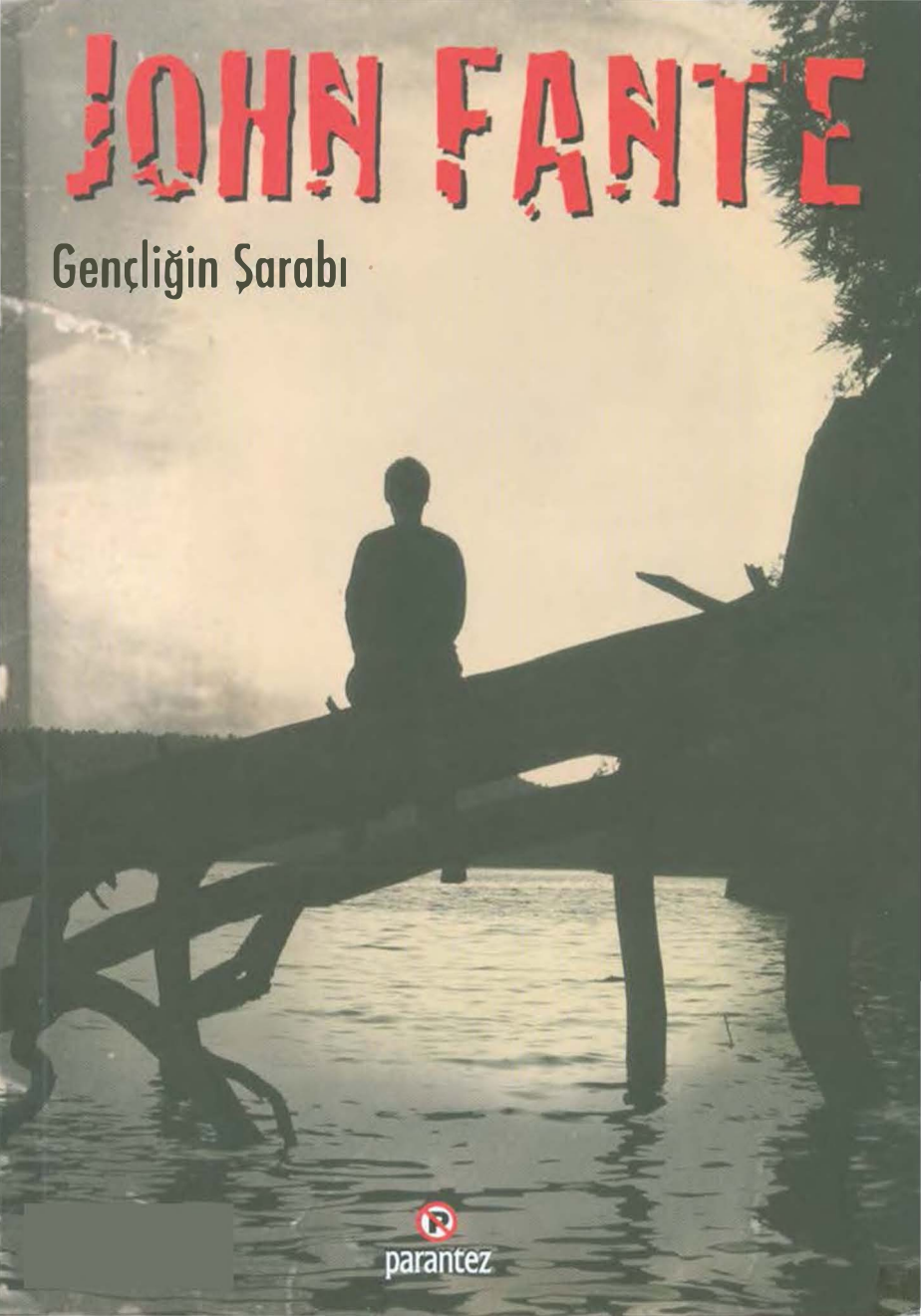
JOHN FANTE

Gençliğin Şarabı

parantez

John Fante

GENÇLİĞİN ŞARABI

Parantez Gazetecilik ve Yayıncılık Ltd.
Asmalı Mescid Mah. Tünel Meydanı, Tünel Geçiti İş Hanı, C Blok, Kat 4 D. 424,
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel/ Fax: (0212) 252 65 16 E Posta: parantez@yahoo.com
web: www.parantez.net
Yayıncı Sertifika No. 10858
Üçüncücü Baskı: Aralık 2016
Yayın Yönetmeni: Metin Celâl
Çeviri: Avi Pardo
Kapak Düzeni: Nevruz Kıran Öksüz
Baskı: Umut Matbaacılık ve Kağıtçılık Ltd. Fatih cad. Yüksek sok. No.11, Başak Han,
Merter, İstanbul (0212 637 04 11), Sertifika No. 22826
Kitabın Orjinal Adı: "Wine of Youth",
Copyright: © 1982 by John Fante. published by arragement of Ecco, an imprint of Harper
Collins Publishers and ONK Agency Ltd. All rights reserved.
Türkçe Yayın Hakları: © Parantez,
ISBN 978 - 975 - 8441 - 15 - 0

John Fante

GENÇLİĞİN ŞARABI

Çeviri: Avi Pardo

parantez

AİLEDE BİR HIRSIZ

Annemin yatak odasında eski bir sandık dururdu. Ömrümde gördüğüm en eski sandıktı. Bombeli kapağı, şişman bir adamın göbeğini andırırdı. O sandığın dibinde, düğün çarşafı olduğu için kullanılmayan çarşafların, düğün hediyesi olduğu için kullanılmayan gümüş yemek takımlarının, envai çeşit kurdelelerin, düğmelerin, doğum sertifikalarının altında, içinde aile fotoğraflarının bulunduğu bir kutu vardı. Annem kimsenin o sandığı açmasına izin vermez, anahtarını saklardı. Bir gün anahtarı buldum. Halının köşesinin altına saklamıştı.

Baharda, okul dönüşü, annemi mutfakta çalışırken bulurdum; solgun ve bitkin, saçları terli ve ince; gözleri çökük, iri, hüzünlü.

"Resim!" diye geçirirdim içimden. Ah, o sandıktaki resim!

Annem meşgulken usulca yatak odasına girer, kapıyı kilitler ve sandığı açardım. Sandıktaki kutuda bir sürü resim vardı ve hepsini severdim, ama içlerinde biri vardı ki, annemi o halde görünce parmaklarım o resme dokunma isteği ile karıncalanır, gözlerim o resme bakma isteği ile yanardı –annemin babamla evlenmeden bir hafta önce çekilmiş bir resmi.

Ne resim!

Ayaklarına kadar inen beyaz bir elbise ile kadife bir koltuğun koluna oturmuştu. Elbisenin kolları kabarık ve köpüklüydü; son derece zarif. Yakası yok denecek kadar küçüktü ve annemin boynunda ince altından bir kolye vardı. Şapkası ömrümde gördüğüm en büyük şapkaydı. Omuzlarını kapsayan beyaz bir güneş şemsiyesinden farksızdı. Ensesindeki topuzu dışında saçı hiç görünmüyordu. Ama o yeşil, derin gözlerini görebiliyordum; o şapka bile gizleyememişti gözlerini.

O tuhaf resmi seyreder, bir zamanlar gerçek olduğunu bilmenin mutluluğu ile öper, ağlardım. Resmi dere kenarına götürdüğüm bir akşamüstü hatırlıyorum; bir taşın üstüne koyup dua etmiştim resme. Ve o mutfaktaydı, tencerelerin ve tavaların arasında bir tutsak; artık o resimdeki kadın olmayan kadın.

Böyleydi işte; okuldan eve dönmüş bir çocuk.

Başka zamanlarda başka şeyler yapardım. Resmi kulağıma bitiştirip yuvarlak aynanın karşısına geçerdim mesela. Bir mahcubiyet, ürpertici bir haz bana hükmederdi. Ne kadar saltanatlı bu hanımefendi, bu kraliçe! Nutkumun tutulduğunu hatırlıyorum.

O anda mutfakta olan kadın annem değildi. Hayır, hayır, boşuna ısrar etmeyin. İşte annem, şu büyük şapkalı kadın. Neden onun hakkında hiçbir şey hatılayamıyorum? Neden bu kadar küçük doğmuştum? On dört yaşında doğamaz mıydım? Tek bir şey bile hatırlayamıyordum. Ne zaman değişmişti annem? Neden değişmişti? Nasıl yaşlanmıştı? Bir gün annemi o resimdeki kadar güzel görürsem evlenme teklifinde bulunmaya karar verdim.

O güne kadar ondan istediğim her şeyi yapmıştı, beni bir koca olarak reddetmeyeceğini hissediyordum. Bu fikri kafamda geliştiriyordum da; babamdan kurtulmanın yollarını düşündüm. Annem babamı boşayabilirdi. Kilise boşanmasına razı olmazsa babam ölür ölmez evlenirdik. Annelerin oğulları ile evlenmelerini yasaklayan bir kanun var mı diye ilmihal ve dua kitaplarını karıştırdım. Bu konuda hiçbir şeye rastlamamak beni memnun etti.

Bir akşamüstü resmi kazağımın altına sokup babama götürdüm. Ön balkonda oturmuş gazete okuyordu.

"Bak," dedim. "Kim sence?"

Puro dumanının içinden resme şöyle bir baktı. Duygusuzluğu sinirime dokunmuştu. Bir hamam böceğini inceler gibi incelemişti resmi.

Gözleri resmin üstünde üç kez sağa sola, üç kez de aşağı yukarı gezindi. Çevirdi, arkasına baktı. Resmin öznesinden çok kendisi ile ilgilenmişti; oysa ben gözlerinin büyüyeceğini, heyecanlanacağını ummuştum.

"Annem bu!" dedim. "Tanımadın mı?"

Bezgin bir ifade ile baktı bana. "Nereden aldıysan oraya koy."

"Ama annem bu!"

"Ey büyük Allahım! Biliyorum kim olduğunu. Ben onunla evlendim."

"Ama bak!"

"Git başımdan."

Ona vurmak geldi içimden. Babamın adına utanmıştım. Üzülmüştüm. O günden sonra o resim bir daha o muhteşem resim olmadı. Diğerlerinden farkı kalmamıştı –bir resim. Bir iki kere daha bakmıştım sadece ve o günden sonra annemin sandığını hiç açmadım.

Annem evlenmeden önce Maria Seapi imiş. Giuseppe ile Stella Scarpi'nin kızları. Napoli köylüleri. Giuseppe Scarpi kunduracıymış. Karısı ile birlikte İtalya'dan Denver'e gelmiş. Annem, Maria Scarpi, Denver'de doğmuş. Dördüncü çocuklarıymış. O da öğrenciliğe kardeşleri gibi rahibelerin yönettiği bir okulda başlamış. Sonra üç yıl devlet okuluna gitmiş. Devlet okulunu hiç sevmemiş. Kardeşleri liseyi bitirdikten sonra evlenmişler.

Ama Maria Scarpi bir türlü evlenmiyor, ailesine evliliğin onu ilgilendirmediğini söylüyormuş. Onun gönlünde yatan rahibe olmakmış. Bu aileyi sarsmış. Çocuk meselesi ne olacak? Ya ev? Bir koca, Paul Carnati gibi bir adam? Ama müstakbel annem bütün bu sorular karşısında burnunu havaya kaldırıp rahibelik düşüne tutunmuş. Asiymiş annem. Kardeşleri belki aklı başına gelir ümidi ile eve çeşit çeşit damat adayları getirirlermiş. Ama Maria Scarpi onlara soğuk ve kaba davranır, konuşmayı reddedermiş. Aşağıda seslerini duyunca kendini odasına kilitler, onlar gidene kadar çıkmazmış.

Paul Carnati'nin fırını varmış. Çok para kazanıyormuş, parlak fikirleri varmış ve annem için deli oluyormuş. Bir keresinde genç bir kısrağın çektiği lastik tekerlekli yepyeni bir faytonla gelmiş kapıya. Bu Carnati denen adamın o kadar çok parası varmış ki, faytonu anneme hediye edecekmiş. Annem faytona bakmayı reddetmiş; aşağı bile inmemiş.

Paul Carnati bunu hakaret saymış, öfkelenmiş ve bir daha gelmemeye yemin edip, gitmiş. Ayrıca kin gütmüş, ondan alışveriş etmekten vazgeçinceye kadar Scarpi ailesinden ekmek için iki kat para almış; bu da yetmezmiş gibi sırf annemden intikam almak için apar topar kızın tekiyle evlenmiş. İtalyanlar buna intikam evliliği diyorlar.

Annem bana babamla ilk tanışmalarını anlattı. 1910 yılıymış. O yılın ağustos ayında, İtalyan'ların koruyucu meleği Aziz Rocco'yu anma gününde tanışmışlar. O kutsal günde İtalyanlar Kuzey Denver'in sokaklarını doldurur, cicili bicili merasim alayı caddeleri dolaşırmış. Aralarında üç bando ile kırmızı üniformalı ve tüylü şapkalı Aziz Rocco'nun oğulları bulunurmuş. Hatırı sayılır herkes olurmuş orada. Hatırları sayılmadığı halde yortuyu eğlenceli bulan bir sürü Amerikalı da seyretmeye gelirmiş.

Merasim olayı Osage caddesinden Belmont caddesine, oradan da St. Stephan Kilisesi'ne yürürmüş. Annem Osage ile Belmont kavşağında, bugün hâlâ orada bulunan eczanenin önünde duruyormuş. Arkasında ellerindeki bilardo ıstakaları ile merasim alayını izlemek için bilardo salonundan çıkmış delikanlılar varmış. Annemi tanıyor, onun hakkında her şeyi biliyorlarmış. Kuzey Denver'de Maria Scarpi'nin rahibe olmayı evliliğe yeğlediğini bilmeyen yokmuş zaten. Annem delikanlılara sırtını dönmüş öylece bekliyor, onlardan iğreniyormuş; haydutmuş hepsi, sonradan Kuzey Denver İtalyanları'nın adını lekeleyecek olan ilk gangster kuşağı.

Törenle ilgileniyormuş gibi yapıyorlarmış. Ama ilgilenmiyorlarmış. Numara yapıyorlarmış. Onları asıl ilgilendiren annemmiş. Alışık olmadıkları bir durumla karşı karşıyaymışlar. Bir erkek, rahibe olmaya karar vermiş bir kıza ne der? Hiçbir şey diyememişler. Öylece arkasında durup merasim alayını numaradan alkışlamışlar.

Birden arkada bir gürültü kopmuş. Biri kalabalığı itip kakıyormuş. Çok önemli biriymiş gibi bağırıp çağırarak ilerlemiş –önemli biri olmadığı için gerektiğinden iki kat daha fazla bağırıp çağırıyormuş– ve kendini annemin arkasında bulmuş. Bu kocaman şapkalı harikulade kız da kim acaba, diye sormuş kendine.

Guido Toscana'nın başında şarap dumanları dolaşıyormuş, ama sarhoşken güzelliği daha iyi fark edermiş. Ağzındaki yamuk puroyu tüttürerek annemin tam arkasında durmuş. Diğerleri onu önemseme-

mişler. Hem kendini kim sanıyormuş? İtalyan olduğundan emin olmakla birlikte onu ilk kez görüyorlarmış.

Annem onu arkasında hissetmiş, şapkasının kenarı adamın omuzuna değiyormuş. Annem öne doğru eğilmiş. Çok umursamamış ama. Kaldırımın kenarındaymış zaten, daha öne gidemezmiş.

"İyi günler," demiş Guido Toscana.

"Sizi tanımıyorum," demiş annem.

"Ha!" diye gülmüş Guido Toscana. "Ha! Ha! Adım Guido Toscana. Seninki ne?"

Guido Toscana dönüp delikanlılara göz kırpmış. Yüzleri donmuş hepsinin. Annemin gözleri karşı kaldırımda ağabeylerinden birini aramış. Bir sarhoş! Ve o bir rahibe adayı! Tanrım, lütfen bana yardım et, diye dua etmiş. Ama Tanrı olanlardan ya hoşnutmuş, ya da kendini azizlik mertebesine ulaşmış sevgili Rocco'su için tertiplenen törene fazla kaptırmış, çünkü Guido Toscana'nın küstahlığa devam etmesine izin vermiş. Müstakbel babam yanaklarını puro dumanı ile doldurduktan sonra eğilip dumanı müstakbel annemin şapkasının altına üflemiş. İğrençmiş puronun dumanı, Maria Scarpi küçük mendiline öksürmüş. Toscana kahkahayı basıp onay beklentisi ile delikanlılara dönmüş. Delikanlılar görmezden gelmişler. Ha, diye geçirmiş içinden Guido Toscana; Dago'lar.*

Annem daha fazla tahammül edememiş. Şapkasını sıkıca tutup babamı kenara itmiş, İtalyan kalabalığı yarmış ve evin yolunu tutmuş. Scarpi'lerin evi üç blok ötedeymiş. Bir blok yürüdükten sonra durup omuzunun üstünden arkasına bakmış.

Yüreği ağzına gelmiş. Adam peşinden geliyormuş. Kalabalığı yarıp başından çıkardığı şapkasını anneme sallamış. Annem kalan iki bloku koşmuş. Adam da arkasından koşmuş.

"Anne," diye bağırmış Maria Scarpi. "Anne! Anne!"

Annem ön balkonun altı basamağını bir sıçrayışta çıkmış. Sıradan annelerden üç kez daha geniş ve iri olan Anne Scarpi'nin kapıyı açması ile Maria Scarpi'nin kendini içeri atması bir olmuş. Kapı kapanmış ve kilitlenmiş. Guido Toscana evin önüne geldiğinde nefes nefeseymiş. Ev sakin ve huzurlu görünüyormuş. Perdeleri örtülüymüş, bacası tüt-

** Dago: Amerikalıların İtalyan kökenli Amerikalıları aşağılamak için kullandıkları sözcüklerden biri.*

müyormuş. Evde kimse yokmuş sanki. Ama gitmemiş. Scarpi'lerin evlerinin önünde devriye gibi bir aşağı bir yukarı gidip gelmiş. Maria Scarpi üst kattaki pencerenin perdesinden onu gözetliyormuş. Bir aşağı bir yukarı gidip geliyormuş Guido Toscana. Bir aşağı bir yukarı.

Sonunda korkusuz Anne Scarpi kapıyı açmış ve kapının arkasında durmuş. Tiz bir İtalyanca'yla, "Ne istiyorsun sarhoş serseri? Git buradan. Hadi!" diye bağırmış.

"Genç bayanla konuşmak istiyorum," demiş Guido Toscana.

"Git buradan, ayyaş!"

"Ben sarhoş değilim. Genç bayanla konuşmak istiyorum."

"Hemen git buradan. Yoksa polis çağıracağım!"

Guido Toscana polisten korktuğunu belli etmemek için gülümsemiş. "Ona iki kelime edeyim, gideceğim."

"Polizia!" diye bağırmış, Anne Scarpi. "Polizia!"

Guido Toscana ürkmüş, gözlerini kapamış ve Anne Scarpi'nin feryatları sanki başına fırlatılan şişelermiş gibi elleriyle yüzünü örtmüş.

"Polizia! Polizia! Polizia!"

Üst kat penceresinde bir hareket olmuş ve perde açılmış. Pencere kalkmış ve Maria Scarpi'nin başı görünmüş.

"Anne," diye seslenmiş. "Lütfen bağırma. Komşuları başımıza toplayacaksın!"

Maria Scarpi'nin sesi Guido Toscana için Enrico Caruso'nun hançeresindeki küçük kızmış.

"Bağırma anne! Bakalım ne istiyormuş."

"Evet," demiş Anne Scarpi. "Ne istiyorsun, sarhoş köpek?"

Guido pencerenin altında durmuş, başını kaldırmış ve Maria Scarpi'ye İtalyanca, "Adın ne?" diye sormuş.

Maria Scarpi iç çekmiş.

"Adım, Maria Scarpi."

"Benimle evlenir misin?"

Anne Scarpi kulaklarına inanamamış.

"Defol buradan!" diye bağırmış. "Domuz ahırına dön, sarhoş domuz!"

Guido Toscana onu duymamış bile. Ağzını açıp şarkı söylemeye başlamış. Durdurmak mümkün değilmiş. Törenden dönenler onu seyrediyorlarmış. Anne Scarpi kapıyı çarpıp içeri girmiş. Rahibe olmak ve

dünyanın günahları için dua etmek isteyen annemin hazır cevap olduğu pek söylenemezmiş. Pencerede donup kalmış.

Hâlâ öyle. Hâlâ şaşkın. "Ne yapacağımı bilemedim," dedi bana. "Herkes onu seyrediyordu. Acıdım ona."

"Hangi şarkıyı söylemişti?"

"Sakal traşı olurken söylediği o deli şarkıyı."

Biliyordum o şarkıyı. Bütün mahalle biliyordu o şarkıyı. O günden sonra ne zaman yüzünü sabunlayıp traş olmak için aynanın karşısına geçse, onu Kuzey Denver'de bir pencerenin altında hayal ettim. Şarkının adı, "Merhamet et"di.

Ah sevgili, incittin beni. Ah, acılar.
Kanıyor kalbim. Gürül gürül.
Tükeniyor yavaşça kanım.
Ve durduramıyorum akışı.
Merhamet et! Bir fırsat ver!
Bir buse ver. Tek bir buse. Vermelisin!
Bir buseden ne çıkar.
Hadi artık, bırak nazı,
Uzat dudaklarını.
Bak ne hale koydun beni.
Merhamet et, merhamet et!

"Sonra ne oldu anne?"

Yerleri süpürüyordu, sobanın bacaklarının arasındaki kömür parçalarına erişebilmek için eğilmişti. Yere çömelirken dizleri takırdadı.

"Ağbim Joe eve geldi ve babanı gördü."

"Joe dayım ne dedi?"

"Hatırlamıyorum."

"Hatırlıyorsun. Ne dedi Joe dayım?"

"Güldü."

"Öfkelenmedi mi?"

"Hiç."

"Bahse girerim ki babamdan korkmuştu."

"Hayır, korkmamıştı."

"Belli etmemiştir. Eminim ödü patlamıştır."

"Öyle olsun."

"Peki, Joe dayım ne yaptı?"

"Babanı eve davet etti."

"Ne? Dövüşmediler mi? Babam dayımı dövmedi mi?"

"Hayır, hayır."

"Babam eve mi girdi?"

"Evet."

"Sen ne yaptın?"

"Hatırlamıyorum."

"Bal gibi hatırlıyorsun."

"Çok zaman geçti –unuttum."

"Hayır, unutmadın. Bana söylemek istemiyorsun."

Doğrulup derin bir nefes aldı.

"Bir süre odamda oturdum. Sonra Joe dayın yukarı çıktı ve aşağı inmemi söyledi. Ben de indim."

"Sonra ne oldu?"

"Hiç."

"Bir şey oldu! Ne oldu?"

"Hiçbir şey olmadı!" dedi annem öfkeyle. "Dayın bana babanın kim olduğunu söyledi ve el sıkıştık. Hepsi bu!"

"Hepsi bu mu?"

"Hepsi bu."

"Başka bir şey olmadı mı?"

"Baban bana talip oldu ve iki ay sonra evlendik."

Hiç sevmemiştim bu sonu. Nefret etmiştim. Kabul edemezdim. İnanamazdım. İnanmayacaktım.

"Hayır efendim!" dedim. "Hiç de öyle olmadı."

"Ama oldu. Sana neden yalan söyleyeyim? Saklayacak bir şey yok."

"Sana bir şey yapmadı mı? Seni dağa filan kaçırmadı mı?"

"Kaçırıldığımı hatırlamıyorum."

"Ama kaçırıldın!"

Oturdu, süpürgeyi bacaklarının arasına yerleştirdi ve başını süpürgenin sapını tutan ellerinin üstüne dayadı. Çok yorgundu ama yüzündeki yorgunluk birden erimişti, gülümsedi; resimdeki kadını hayal meyal çağrıştıran bir gülümseme belirdi dudaklarında.

"Evet!" dedi. "Beni kaçırdı. Bir gece uykumda gelip beni kaçırdı."
"Evet!" dedim. "Evet!"
"Beni dağ başında bir kulübeye götürdü."
"Tabii ki. Silahı da vardı, değil mi?"
"Evet! Kocaman bir silah! Tetiği sedef işlemeli."
"Ve siyah bir ata binmişti."
"Ah," dedi, "hiç unutamam o atı. Nefis bir attı!"
"Ve korkmuştun, değil mi?"
"Çok korkmuştum. Korkudan tir tir titriyordum."
"İmdat! diye bağırdın, değil mi?"
"Avazım çıktığı kadar"
"Ama yine de kaçırdı seni, değil mi?"
"Evet."
"Seni kulübeye mi götürdü."
"Evet. Kulübeye."
"Korkmuştun ama mutluydun, değil mi?"
"Çok mutluydum."
"Seni tutsak aldı, değil mi?"
"Evet. Ama çok iyi davrandı."
"O beyaz elbiseyi mi giyiyordun? Resimdeki elbiseyi?"
"Doğru. Niye?"
"Sadece merak ettim, kaç gün tutsak aldı seni?"
"Üç gün, üç gece."
"Ve üçüncü gece sana evlenme teklif etti, değil mi?"
Gözlerini kapatıp geçmişe gitti.
"Hiç unutmam," dedi. "Kabul etmem için dizlerime kapanıp yalvardı."
"Önce kabul etmedin, değil mi?"
"Hayır. Daha neler! Epey yalvardı."
"Ama sonunda kabul ettin."
"Evet," dedi. "Sonunda."
"Bu çok fazlaydı benim için. Çok fazlaydı. Kollarımı boynuna dolayıp öptüm ve gözyaşlarının acı tadı geldi ağzıma."

KARDA BİR DUVARCI

Acımasızdı o Colorado kışları. Her gün kar yağar, güneş akşamüstü Rocky Dağları'nın arkasında batarken kasvet verici bir kızıllığa bürünürdü. Dağları çevreleyen sis o kadar alçalırdı ki kartopu atarak erişebilirdik. Beyaz tufan ağaçlara aman vermezdi. Rüzgâr karı tel örgülere ve kömürlüklere yığardı.

Su içilemeyecek kadar soğuk olur, insanın dişlerini elektrik gibi çarpardı. Yavaşça, çekinerek emerdi. Musluklarımızı bütün gece açık tutmazsak borulardaki su donar, boruların açılması için öğlene kadar beklemek zorunda kalırdık. Çok miktarda kömür yakardık; kömür pahalıydı ve bu babamın canını sıkardı.

Babam duvarcı ustasıydı. Kar yüzünden çalışamazdı. Harcı bağlanmadan donar, parmakları ise beceriksiz çubuklara dönerdi. Ama babam sürekli bir şeyle meşgul olma ihtiyacında olan bir adamdı, bir şeyler yapmak zorundaydı; bitmek bilmeyen beyaz günler onu çileden çıkarır, evin içinde çok tehlikeli kılardı. Puronun birini söndürür birini yakar, parmaklarını kütürdetir, demir bir kafesin içindeymişçesine evin içinde gezinip dururdu. Gezinmeye başladı mı, biz çocukların ödü patlar, kısa ve yapılı bedenini sessiz ayaklarının üstünde görür görmez or-

tadan kaybolurduk. Evin her tarafı leş gibi Toscanelli purosu kokardı.

Kendini meşgul etmeye çalışırdı. Çizim yapardı. Yemek odasının eşyalarına tamamen aykırı olan yazı masasının üstüne kapanır, külhandan katedrale kadar her şeyi tasarlayabilirdi. Çizerken evin içinde yüksek sesle konuşulmasını yasaklardı. Bazen T-cetvelini bulamazdı; işte o zaman Tanrı yardımcımız olsun! Nefesinin altından homur homur söylenmeye başlar, annem ya da çocuklardan biri T-cetvelini çamaşır makinesinde ya da küvette ya da buzdolabında ya da çocukların T-cetvellerini saklayıp sakladıklarını unuttukları yerlerden birinde bulunca ya kadar homurdanmalarını giderek artırırdı. Kabak hep annemin başına patlardı. Annemi doğrudan T-cetvelini küvette bırakmakla suçlamazdı elbette, bu tür şeyler yapan çocuklar yetiştirdiği için basardı kalayı. Biz çocuklar suçun üstümüzden kalkmasından mutlu, "Gördün mü? Ne ekersen, onu biçersin!" der gibi annemize bakıp onu sessizce suçlardık.

En çok babamın öylesine oturup kafasından bir şeyler çizmesini severdik. Karikatür çizerdi genellikle. Gözde konuları kayınbiraderleriydi; annemin kardeşleri. Carlo dayının yüzüne sahip bir eşek ya da Tony dayımı andıran bir domuz çizerdi. Bu karikatürler onu katıla katıla güldürürdü. Karikatürleri bize verir, biz de aramızda dolaştırırdık. Biz de gülerdik. Karikatürleri çok gülünç bulmaz, ama o güldüğü için gülerdik. O güldüğünde yüreklerimizdeki korku dağılırdı. Bazen kızkardeşim Clara gülerek başlar, ağlayarak bitirirdi. Babam bizden karikatürleri mutfağa götürmemizi isterdi.

"Annenize gösterin."

Annem karikatürlere buz gibi bakar, geri verirdi; etkilenmezdi.

"Kendinden utansın," derdi. "Böyle dediğimi ona söyleyin." Doğru yemek odasına, babamın yanına giderdik.

"Kendinden utansın dediğini sana söylememizi istedi."

Babam hayretle homurdanırdı.

Büyük bir ciddiyetle yüzlerimizi çizerdi. Küçük Clara gözdesiydi. Clara'nın başına bulâşık bezi ya da eşarp bağlayıp dua edermiş gibi yere çömelmesini isterdi. O çizerken hepimiz sessiz olmak zorundaydık. Bizim ya da annemizin odaya girmesine izin vermezdi. Kız kardeşim gözlerini yukarı dikip çömelir, babam bir elinde puro, diğerinde kalem, koltuğuna kurulurdu. Çizerken "Yaşlı Elma Ağacının Gölgesinin Al-

tında" parçasının hüzünlü ezgisini mırıldanırdı. Parçanın sadece beş kelimesini biliyordu sürekli onları tekrar ederdi.

Yaşlı elma ağacının gölgesinin altında,
Yaşlı elma ağacının gölgesinin altında,
Yaşlı elma ağacının gölgesinin altında,

Arada sırada çizime ara verip kızına gülümserdi.

"Kim babasının Kutsal Bakire'si?"

Clara mutlulukla karıncalanıp parmağını kendi yüzüne tutar ve titrerdi.

"İnsan böyle konuşmalı," derdi babam. "Konuşma diye buna derim!"

Clara resmini görünce zevkten bir çığlık atar, annem ve biz heyecanla resmi incelerdik. Annem her seferinde memnun olurdu. Bütün ciddiyeti ile babama, "Neden küçük bir dükkân açıp resimlerini satmıyorsun?" diye sorardı.

"Tanrım!" diye tepki gösterirdi babam. "Bir kadından başka ne beklenir?"

Resimlerinin saklanmasına katiyen izin vermez, kız kardeşimin gözyaşları bile onu ikna edemezdi. Bir saat kadar çizdikten sonra birdenbire sıkılır, sayfaları buruşturup mutfak sobasına atardı. Çizdiği taslakların sayısını mutlaka aklında tutar, birini bile gizlemeye çalışsak hemen farkına varırdı. Kayıp taslağı iade etmezsek bizi ayırım yapmaksızın tek tek dövmekle tehdit ederdi. Kayıp taslak her seferinde iade edilirdi.

II

Babam her kış borcunu temizleyip evde tadilat yapma doğrultusunda son derece iyi niyetli kararlar alırdı. Günün ortasında eve bir kutu boya ile dönüp odalardan birini boyamaya başlardı. İki saat boyunca ıslık çalarak duvar boyardı. Mutlu olurdu ve yüreğindeki coşku eve bir şarkı katar, onunla aynı evi paylaşan bizler de mutlu olurduk. Yılgınlık yavaş yavaş sızardı ruhuna. Boya kutusunun kapağını kapatır, pencerenin önüne oturup kara ve kar yüzünden katlanmak zorunda kaldığı

maddi kayıba hayıflanırdı. Tehlikeli olurdu yine. Boyaya ertesi gün devam etmeye karar verirdi. Ama o ertesi gün gelmezdi bir türlü. Sonunda annem ev işlerinden zaman buldukça birkaç fırça darbesi ile ufak ufak çalışarak işi bitirirdi.

Babam vicdan azabı ile annemi eleştirir, bu şekilde kendini kendinden korurdu.

"Şuraya bak," derdi. "Boya böyle yapılmaz. Tane tane boya. Boyanın fırçadan akmasına izin verme."

"Öyleyse neden kendin yapmıyorsun?"

"Artık çok geç. İçine ettin."

Kötü uyurdu; bedeni, kavurucu güneşin altında ağır çalışmanın sonucunda duyulan kas ağrılarını özlerdi. Aylak kaldığında beyni kendine düşman kesilir, denetleyemediği bir huzursuzluğa kapılırdı. Bazı sabahlar saat dörtte yataktan fırlayarak hepimizi şaşırtır, giyindiği gibi dışarı fırlardı. Annem babamın çektiği işkencenin farkındaydı ve onu rahatlatmak için çaba sarfetmezdi, çünkü bu işkenceye neden olan şeytanların aylaklık ve rahatlık olduğunun bilincindeydi. Annem daha geç bir saatte yataktan kalktığında pencereden bakınca babamı arka bahçede purosunu çiğneyip deli gibi nefret ettiği karı kürerken görürdü. Ürkütücü bir çaba sarfederdi babam. İşini bitirdiğinde karla kaplı bahçede kar beyazlığından eser kalmazdı. Üstünde kazağı, elinde eldivenleri ile kahveltıya geldiğinde terli ve ısınmış bedeni diri, elleri hissettiği sancının coşkusu ile capcanlı olurdu.

Sürekli bahçeye, kendi kol gücünün bir sonucu olarak bahçenin kenarlarına kümelenmiş devasa kar öbeklerine bakar, sabırla annemin övgüsünü beklerdi. Annem önce tek kelime etmezdi, çünkü hiçbir zaman kendinden emin olamazdı. Babam iştahla kahvaltısını yaparken annemin övgüsüne öyle bir açlık duyardı ki, sonunda dayanamayıp, "Arka bahçeye bir göz atsana," derdi.

Annem de yeni farkına varmış gibi yapardı.

"Aa! Sen mi yaptın?" derdi.

Babam başını sallardı.

"Tek başına? Hepsini?"

"Tabii."

"Çok yorgun olmalısın."

"Ben mi? Yok canım."

O gün daha mutlu olur, o gece anneme daha yumuşak davranır, yatakta kolunu annemin omuzuna koyar, belki de onu güldürecek bir şey söylerdi.

Mucit yanı da vardı. Atölyesi salonumuzdu. Bir keresinde eve bir puro kutusu ile bir meyve kolisi getirdi. Çekiç ve testere ile o tuhaf icadını şekillendirirdi. Annem ve biz çocuklar onun meraklı izleyicileriydik. Hiçbirimiz ne olduğunu tahmin edemiyorduk. Sormanın yararı yoktu, çünkü söylemezdi. Bütün bu cumartesini o icadın üstünde çalışarak geçirmişti. Her ne idi ise bitmişti sonunda. Bitmiş olmalıydı, çünkü çalışmayı bırakıp icadını havaya kaldırmıştı.

Ne miydi? Allah bilirdi. Hiçbirimiz bilemiyorduk. Babamın söylediği şuydu: bu, otomobiller kara saplanıp kaldıklarında onları kurtarmaya yarar. Biz farklı düşünüyorduk.

"Kemana benziyor," dedi kardeşim.

"Ben gitar sanmıştım," dedim.

Annem hiç bulaşmadı. Nefesini tutup patateslerin yanmak üzere olduğunu söyleyerek mutfağa gitti. Ama babam annemin güldüğünü duydu, sonra babam dışında hepimiz güldük. İcadının gitara olan benzerliği karşısında kafasını kaşıyıp, acaba çift amaçlı bir alet mi icat ettim, diye düşünmüştü. İcadı hiçbir işe yaramadı. Bir süre ortalıkta göründü, sonra annem onu dolaptan dolaba yerleştirip durdu. Ama hiçbir zaman kullanılmadı.

III

Bir akşamüstü annem babamdan bir kova kömür getirmesini istedi. Babam mutfak sobasının arkasındaki boş kovayı aldı ve dışarı çıkarken anneme çok kömür kullandığını söyledi.

"Dünyanın parası," dedi. "Gazete yak."

Çok geçmeden bir kova dolusu kömürle döndü ve tekrar dışarı çıktı. Yine bir kova dolusu kömürle döndü. Annem merakla babama baktı. Babam tekrar dışarı çıkarken bir şey söylemedi. Annem pencereden baktığında babamın neredeyse koşarak kömürlüğe doğru gittiğini gördü. İki kova da doluydu, başka kova yoktu. Annem babamın kömürlüğe girdiğini ve elinde kocaman bir kömür parçası ile çıktığını gördü.

Babam kömür parçası ile içeri girdi ve kömür parçasını dolu kovaların üstüne yerleştirdi. Sonra yine dışarı çıktı. Babam cinnet geçiriyor gibiydi ve annem korkmuştu. Babam döndüğünde karşı çıktı.

"Yeter. Getirme artık," dedi.

Babam, "Ben ne yaptığımı biliyorum," diye cevap verdi ve dışarı çıktı.

Çok geçmeden sobanın arkasındaki duvara bir buçuk metre yüksekliğinde kömür yığmıştı. Soba ile duvar arasında bir santimlik bile boşluk kalmamıştı. Sobaya doğru eğik, tehlike arz eden kömürden bir duvar oluşmuştu mutfakta. Son parçayı yerleştirmek için parmak uçlarında yükselmesi gerekmişti. O parçayı da yerleştirdi ve bitirmişti. Geriye çekilip memnuniyetle eserini seyretti. Annemin nutku tutulmuştu. Babam kömür karası elleri ile anneme döndü.

"Al sana kömür," dedi.

"Ama neden bu kadar çok?" diye şikâyet etti annem.

Babam derinden yaralandı, ya da yaralanmış gibi yaptı. "Bir kadından başka ne beklenir?" diye sordu hayali bir dinleyici kitlesine. "Benden kömür istedi, değil mi? Ben de ona kömür getirdim. Şimdi de ona kömür getirdiğim için bana kızıyor!" Şaşırmış gibi yaparak kasvetli bir şekilde başını salladı. Sonra, "Ey büyük Allahım, nedir bu kadınlardan çektiğimiz?" dedi.

Annem iç geçirdi. "Bu parçalar çok büyük," dedi. "Sobaya girmez."

"Bir çekiç alırsın ve daha küçük parçalara ayırırsın," dedi babam.

Annem en üstteki parçayı almaya çalıştı. Babam annemi seyrediyordu.

"İskemlenin üstüne çıksana, sakatlanacaksın."

"Sen neden sesini kesmiyorsun?" diye parladı annem. "Ufacık mutfağa bu kadar kömürü yığdığın yetmiyor mu?"

Babam masumane bir şekilde omuz silkti. "Sana yardımcı olmaya çalışıyordum," dedi.

Lavabonun üstüne eğilip ellerini yıkadı. Şapkası başındaydı ve her zamanki gibi yana kaykılmıştı; hazırlatılmazsa şapkasının başında olduğunun farkında bile olmazdı. Bacaklarını ayırmış gürültülü bir şekilde yüzünü yıkıyordu. En çok gururlandığı yanı sertliği ve dayanıklılığıydı. Yumuşak banyo sabunu kullanmamakla övünürdü. Bir işçinin yüzüne en iyi gelen sabunun sert bulâşık sabunu olduğunu söylerdi bize.

Annem kömür yığınının en üstünde duran ve başının hizasına gelen iri parçayı itina ile indirmeye çalışıyordu. Kömürün çentikli yüzeyi sıkıca tutmasını olanaksız kılıyordu. Kömür yığını çatırdayıp kımıldadı. Annem yana sıçradı. Kömür parçası yere düşüp paramparça oldu. Mutfak sarsıldı. Pencereler takırdadı. Annem hem korkmuş, hem de öfkelenmişti.

"İşte! Gördün mü? Ben sana demedim mi?"

Babam fazla şaşırmamıştı, orada öylece dururken ellerinden sabunlu su damlıyordu. Dilini şaklatıp yerdeki pisliğe baktı ve başını salladı.

"Durma orada öyle!" dedi annem. "Bu kadar kömürü ben ne yapacağım!"

"Sana iskemleye çıkmanı söylemedim mi? Çekiç almanı söylemedim mi?"

"Hasta ediyorsun beni!"

Babam yere dağılmış kömür parçacıklarına bakıp bir kahkaha attı. Ona kalırsa durum gülünesiydi.

"İyi ya," dedi. "Kömür istemişsin, al sana kömür."

"Allah aşkına, kımıldama!"

Alınmıştı. Hiçbir kadın onunla bu tonda konuşamazdı. "Öyleyse sen de kımıldama!"

"Şu pisliğe bak. Başıma ne iş açtığını görüyor musun?"

"Ben mi?" dedi babam şaşkınlık içinde. "Ben mi?" O sıkıntılı ifade belirdi yüzünde. "Ben hiçbir şey yapmadım. Şurada durmuş ellerimi yıkıyordum."

Annem yılgınlıkla gözlerini kapattı. Babamla başetmenin yolu yoktu. Pes ettiğini ve bağışladığını ima eder bir şekilde derin bir soluk aldıktan sonra süpürgeye uzandı.

IV

Öğleden sonraydı. Biz çocuklar okuldaydık. Kardeşim Mike okuldan eve dönmüştü. Kepini bir tarafa, kitaplarını bir tarafa, paltosunu ise başka bir tarafa fırlattıktan sonra yiyecek bir şeyler bulma umudu ile havayı koklayarak mutfağa girdi. Okuldan geldiğimizde babam evde değilse yığınla reçelli ekmek yer, akşam yemeği için iştahımızı tıkardık.

Annem yere saçılmış kömür parçalarını süpürüyordu.

"Vay canına!" dedi Mike. "Ne kadar çok kömür! Ne yapacaksınız bu kadar çok kömürü?"

"Yakacağız," dedi babam, "Kömürle başka ne yapılır?"

"Biliyorum, ama–"

"Aması maması yok. Tek kelime duymak istemiyorum!"

"Babanın işi," dedi annem kinaye ile, "çok düşüncelidir, bilirsin."

"Bu kadar çok getirmesine ne gerek vardı?"

"Yorma kafanı," dedi babam.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra babamın aklına bir fikir geldi. Birden dönüp önce Mike'a, sonra da anneme baktı.

"Bu küçük şeytan sabah okula gitmeden önce sana bir kova kömür getirdi mi?"

Mike'ın yüzü soldu. Gözleri büyüdü. Getirmemişti. Bu da her zaman bela demekti. Ellerini poposuna dayayıp mutfaktan çıktı. Babam tehlikeli bir şekilde onu izledi. Mike kapıya vardığında koşmaya başladı. Babam peşinden koşup bir tekme salladı. Az farkla ıskalamıştı. Mike derin bir nefes alıp bahçeye kaçtı. Babam küfürü basıp yüzüne kapanan kapıya yumruğunu salladı. Annem babamı sakinleştirmek için koluna dokundu.

"Lütfen," dedi. "Bu utanç verici küfürleri etmenin alemi var mı?"

"Utanç verici mi? Utanç verici bir şey mi söyledim ben?"

Dolabı açıp paltosunu aldı. Babam paltosu ile savaşırken annem onu seyrediyordu.

"Nereye gidiyorsun?" dedi. "Birazdan yemek yiyeceğiz."

"Nereden bileyim nereye gittiğimi?" diye bağırdı babam.

Her seferinde evden öyle bir öfkeyle çıkardı ki, annemin elinden bir şey gelmez, eli ayağı kesilirdi. Onu evde tutmanın yolunu arar ama babamın öfkesini yatıştırmak mümkün olmazdı.

"Spagetti pişireyim mi bu akşam?" diye sordu annem gülümseyerek.

"Umurumda değil. Ne pişirirsen pişir."

Paltosunun düğmelerini ilikliyordu. "Evet," dedi. "Spagetti pişir. Peyniri bol olsun."

"Bütün peyniri kullandım geçen sefer," dedi annem.

"Bakkala gidip peynir al öyleyse."

Annem yanına gitti.

"Soracaktım sana," dedi. "Yarım doların var mı?"

"Ne gezer bende yarım dolar?"

Annemi kolundan tutup pencereye götürdü, perdeyi çekip karı işaret etti.

"Görüyor musun? Kar! Şimdi sen bana yarım doları nereden bulabileceğimi söyler misin?"

Annem huysuz bir şekilde doğruldu. Huysuzluğu korkusundan kaynaklanıyordu. "Belki vardır diye düşündüm," dedi. "Bu kadar sinirlenecek ne var, anlamıyorum."

Babam yumruğunu avucuna indirip, "Yok yarım dolarım! Duydun mu! Yok!" diye bağırdı.

"İyi de, bu kadar sinirlenmene gerek yok! Anlıyorum."

"Ah! Siz kadınlar. Dünyadan haberiniz yok."

Cebinden bir puro çıkarıp ağzına soktu. Son purosuydu. Puroyu yaktı ve kibritin alevini söylenerek söndürdü.

"Bakkala gittiğinde bana birkaç tane de puro al."

Annem oturup elleri ile gözlerini örttü. "Veresiye puro alamam artık," dedi. "Yapamam. Bakkalın bana nasıl baktığını bir bilsen. Utancımdan yerin dibine geçiyorum!"

Babam inanılmaz boyuta ulaşmış olan hesaba bir şeyler daha yazdırma konusundaki tereddütleri bir türlü anlayamaz, ama bakkala da hiç gitmezdi. Ya annemi yollardı, ya da bizden birini.

"Bakkala ben paramı ne zaman alırsam onun da o zaman alacağını söyle," dedi.

Annem bir şey hatırladı. İskemlesinden kalktı. "Dur bir dakika." dedi.

Annem yatak odasına girdi. Babam yarı içilmiş purolarını nerede bıraktığını hiç hatırlamazdı. Her yerde onun yarı içilmiş purolarına rastlayabilirdiniz. Her yerde: yatak odasında, banyoda, şifonyerin üstünde, pencere kenarlarında, arka balkonda, iskemlelerin üstünde, resim ve ayna çerçevelerinin kenarlarında; her yerde. Bazen son içtiği puroyu bulmamız için hepimizi seferber ederdi. Biz çocuklar son purosunu diğerlerinden nasıl ayırdettiğini merak ederdik, çünkü hepsi aynı görünürdü bize. Ama o aradığı gelene kadar başını sallar dururdu.

Onun bu tuhaf alışkanlığını bilen annem yarı içilmiş puroları bir pu-

ro kutusunda biriktirmişti. Yatak odasından çıkıp kapağı açık kutuyu babama uzattı. Babam merak ve şaşkınlıkla kutunun içine baktı.

"Nereden buldun bunları?"

Annem yaptığı işten gurur duyuyordu. "Senin puroların!" dedi.

"Hayır, benim değil," diye yalan söyledi babam.

"Ama senin!"

"Hayır, değil."

"Senin diyorum! Ben bunları başka nereden..."

"Offf." Puroları yakından inceledi. Elini kutuya sokup purolardan birini sıktı. Tütün yaprağı kurumuştu, parmaklarında dağıldı. Başını salladı.

"İçilmez bunlar," dedi. "Kurumuşlar."

"Bir daha bak," diye ısrar etti annem. "Belki taze bir tane bulursun."

"Sen hiç puro içtin mi?"

"Hayır, içmedim," dedi annem.

"İyi öyleyse. Ben taze puro istiyorum. Bunları çöpe at."

"Artık hesaba puro yazdıramam! Puro lükse giriyor ve Bay O'Neil çok kızıyor!"

"Boşver sen O'Neil'ı. Beklemesini söyle. Karda duvar örmeyi hiç denemiş mi, onu sor. Bir kez olsun ona bunu sor, bakalım ne diyecek."

Annemi orada elinde puro kutusu ile bırakıp dışarı çıktı. Annem pencereden babamın sert adımlarla gözlerini havaya kaldırıp söylene söylene gidişini seyretti. Karda kaybolmuş bir köpek yavrusunu hatırlattı ona.

SÜPER TOPÇU

Uzun zaman önce, ben ilkokulun ikinci sınıfındayken, yeni okul binasının yapımına başlanmıştı. Öğle teneffüsünde şantiyeye gidip katran çalardık. Çiğnerdik katranı.

Rahibe Agnes'le bu yüzden aramız açılmıştı. Ama benim suçum yoktu, her şeyi o yüzüne gözüne bulaştırmıştı. Sıralarımız çok küçüktü ve gelip yanıma oturduğunda köşeye sıkışmaktan başka bir şeş yapamamıştım, hem katranın sıranın üstünde olduğunu bilmiyordum.

Ezber çalışması yapıyorduk ve ben katran çiğniyordum. Rahibe Agnes katran çiğnediğimi fark etti. Bana doğru geldiğini görünce korktum. Düşmemiş. Ben nereden bileyim. Gelip yanıma oturacağını da bilmiyordum. Oturdu ama.

Parmağını yüzüme doğru sallayıp, "Sana bu pisliği çiğnememeni kaç kere söyledim?" dedi. Öfkeliydi. Cevap vermedim. Ayağa kalktı. Yani, kalkmaya çalıştı. Elbisesi sıraya yapışmıştı.

Elbisesi gerildi. Yardım etmeye çalıştım. Elbise yırtılmaya başladı. Çok kızdı. Ellerimi çekmemi söyledi. Bana bir tokat attı. Sıkı tokattı. Kızlardan birine makas getirmesini söyledi. Elbisede küçük bir delik kesti.

"Kötü bir çocuksun," dedi bana, "seni dayaktan öldürmek geliyor içimden."

Okuldan sonra sınıfta kalıp sıramı temizlemek zorundaydım. Rahibe Agnes de sınıftaydı. Katranı bıçakla sıradan kazımaya çalışıyordum. Bir kısmı çıkmıyordu. Çok pişmandım ama bunu ona söylemedim. Özür dilemeyi sevmiyordum. Hele bir rahibeden özür dilemeyi hiç kendime yakıştıramıyordum.

Siyah kumaş parçasını sıradan kazıyıp çöp kutusuna attım. Rahibe Agnes hâlâ kızgındı. Bana bakmıyordu. Orada olduğumun farkındaydı ve farkında değilmiş gibi yapıyordu. Ona iyi akşamlar demek çok tuhaftı, ama demek zorundaydık.

"İyi akşamlar, Rahibe Agnes."

"O kumaş parçasını çöp kutusundan al ve bana getir."

Kumaş parçası yapış yapıştı. Kumaş parçasını ona uzatırken aşağılık biriymişim duygusuna kapıldım. Acıdım Rahibe Agnes'e. Kumaş parçasını elbisesine dikeceğini sanmıştım. Katran parmaklarına yapıştı. Çok kötü hissediyordum kendimi.

"Sen kötü bir çocuksun," dedi.

"Sen çok kötü bir çocuksun," dedi.

"Sen çok çok kötü bir çocuksun," dedi.

Dinlemiyormuş gibi davrandım. Kapıya baktım. Katranı parmağımda yuvarlıyormuş gibi yaptım. Ondan özür dilemeyi bile geçiriyordum aklımdan. Ama dilemedim. Muhallebi çocukları rahibelerden özür dilerdi.

"Beni dinliyor musun?" diye sordu.

O anda muhallebi çocuklarını düşünüyordum.

"Ne?" dedim.

Rahibelere "Ne?" denmez. "Ne dediniz, Rahibe?" diye sormak gerekiyordu. Yine başımı belâya sokmuştum.

Tokatın geldiğini gördüm, ama çekilmedim. Bir ikinci sınıf öğrencisi için iyi dayanmıştım. Hiç canım yanmamıştı. Başka bir öğrencinin canını yakardı ama benimkini yakmamıştı.

"Artık gidebilirsin," dedi.

O anda, "Özür dilerim," demeliydim. Ama demedim.

Rahibe Agnes o günden sonra benden nefret etti. Bir seferinde ellerim kirli diye herkesin önünde bana bağırdı. Sınıftan çıkıp yıkamak zo-

runda kalmıştım. Başka bir sefer sıraya mürekkep dökmüştüm ve yanımda kurutma kâğıdı yoktu.

Rahibe Agnes yanıma geldi.

"Çabuk kurut," dedi. "Hadi! Hadi!"

Yanında kurutma kâğıdı bulundurmak zorundasın. Benim yoktu. Bir kızdan ödünç aldım.

Rahibe Agnes herkesin önünde bana, "Bundan böyle kendi kurutma kâğıdını getir. Alt tarafı bir sent!" diye bağırdı. Çok utanmıştım. Bütün sınıf yoksul olduğumu düşünmüştü.

II

Ertesi yıl üçüncü sınıfa başlamak üzere okula döndüğümüzde Rahibe Agnes artık ikinci sınıfa ders vermiyordu. İkinci sınıfın başka bir öğretmeni vardı. Öğretmenin yanına gidip Rahibe Agnes'i sordum. Rahibe Agnes'in Philadelphia'da olduğunu söyledi, büyük beysbolcuların eyaletinde.

O yıl henüz üçüncü sınıfta olmama rağmen okulun yıldız beysbol oyuncusuydum. Takımın atıcılığını da ben yapıyordum. Kırk kadar oyuncuyu oyun dışı bırakmıştım. Rahibe Agnes orada olup beni izlemeliydi. Whitman İlkokulu'na karşı çıkardığım oyunu görmeliydi.

Dördüncü sınıfta yaptığım sayı vuruşlarını görmeliydi. Beşinci sınıfta yaptığım altmış dokuz sayı vuruşunu ve seksen yedi üçlüğü görmeliydi. Son senemde karşıma dikilen vurucuları nasıl oyun dışı bıraktığımı görmeliydi, bir... iki... üç. Hem de her maçta! Olağanüstü bir beysbolcuyum.

Geçen Eylül ikinci sınıfa kim ders veriyordu dersiniz? Rahibe Agnes! Holde karşılaştık. Bana doğru geldiğinde o gün sırama gelip katranın üstüne oturduğunda hissettiğim gibi hissettim kendimi. Katrandan söz etmedi ama. Okul takımında harikalar yarattığımı duyduğunu söyledi. Bu da müthiş olduğundan müthiş olduğunu gösterir, kötü bir şey yapmış olsan bile.

Her geçen gün Rahibe Agnes'den biraz daha hoşlanıyordum. Okuldan sonra cezaya kaldığımda o da benimle kalıyordu. Şaşkaloz müdîremiz Rahibe Justine beni sürekli cezalandırıyordu. Emerson İlkokulu ile oynadığımız maçta takımda olsaydım maçı kazanmış olacaktık ve

Emerson'lı çocuklar şimdi biz Katoliklerle dalga geçemeyeceklerdi. Bizimle "taşralılar" ve "papazlar" diye alay etmeleri şaşkaloz Rahibe Justine'ın umurunda mıydı? Ne gezer!

"Cezalandırması gerekiyor," demişti. "Bu çocuğa her istediğini yapamayacağını öğretmek zorundayım." Bir sürü saçmalık daha.

Rahibe Agnes çok müşfik davranmıştı ama. Okuldan sonra sınıfıma gelip cezamı çabuk bitirmem için beni yüreklendirmişti. Beş yüz kere "dua edilirken gülmemeliyim" yazmam gerekiyordu. Uzun işti. Ben daha "gülmemeliyim"e geldiğimde maçın ilk yarısı bitmiş olacaktı.

Ben yazarken Rahibe Agnes başımda durup beni teşvik etmişti. Heyecanlıydı. Saçları kızıldı, tuğla rengi. Yüzünde de minik çiller vardı. Ha! Ha! Gülünçtü çünkü Rahibe Agnes beni her gördüğünde "Merhaba kızıl saçlı, çilli suratlı İtalyan hayta," derdi. Ya onun kızıl saçlarına, onun çillerine ne demeli?

Üstüme eğilip, "Daha hızlı, hadi, hadi. Yapacağın vuruşları düşün, üçlükleri düşün," diyerek beni yüreklendiriyordu.

Aklımdan hiç çıkmıyorlardı ki! Deli gibi yazıyordum. Rahibe Agnes her sözcüğü sayıyordu. Hiç bitmeyecek sandım. Bitirdiğimde sayfaları şaşkaloz Rahibe Justin'e götürdüm. Sonra Emerson İlkokulu'na kadar koştum. Herkes gitmişti ama. Geç kalmıştım. Kapıcı St. Catherine İlkokulu'nun hezimete uğradığını söyledi. Ben oynamayınca mutlaka hezimete uğrarlar.

Rahibe Agnes sürekli ailemle ilgili sorular soruyordu. Bir gün evime gelecek ve anneme iyi davranıp davranmadığımı öğrenecekti. Gelmediği için mutluyum. Pek güzel sayılmaz evimiz. Benim evim değil aslında. Babamın evi. Övünülecek bir ev olduğu söylenemez. Ön pencerenin camı kırık. Kardeşim at nalı fırlatıp camı kırdı. Camdaki delik evimize yoksul bir görünüm veriyor. Ön balkon eskiden beyazdı ama beysbol oynarken duvarlarda ve direklerde skor tutarız. Balkonun görünümü inanılmaz. Rahibe Agnes balkonu görürse çok yoksul olduğumuzu düşünür. Beysbol sahası olarak kullandığımız ön bahçenin çimi tamamen aşınmış durumda. Rahibe Agnes bahçeyi görür görmez ne kadar yoksul olduğumuzu anlar. Rahibe Agnes evimize gelmediği için çok mutluyum.

Rahibe Agnes'in evimize geleceğini söylediğimde annem heyecanlandı. Ne zaman geleceğini öğrenmemi istedi. Öğrenmedim ama. Ya-

lan söyledim. Rahibe Agnes'in yazdan önce gelmeyeceğini söyledim.

Annem, Rahibe Agnes'in evimize gelmesini arzulayarak düşüncesizlik etmişti. Rahibeler dışarda yemezler. Kendi mutfakları vardır. Bu yüzden rahibedirler. Rahibe Agnes gelmiş olsaydı yerin dibine geçerdim. Evimiz güzel değil. Yemeğe başlar başlamaz çok yoksul olduğumuzu düşünecekti. Annem garanti makarna yapardı. Rahibe de annemin aklını kaçırdığını düşünürdü. Masa örtümüz yok. Annem masaya gazete kâğıdı serer. Çizgi roman sayfasını kardeşimin, spor sayfasını da benim tabağımın altına koyar. Yemek yerken beysbol haberlerini okuyup takımın durumuna bakarım. Bu sene de şampiyonluğa oynuyorlar.

III

Bir gün annem Rahibe Agnes'e mektup yazdı. Dere kenarına gidip mektubu okudum. Görünümü bozuktu. Annem eski bir dolmakalem kullanmış, yer yer mürekkep akmıştı. Bir de hata yapmıştı annem. Mektubu, "Maria Toscana," diye imzalamıştı. Oysa diğer çocukların anneleri rahibelere mektup yazdıklarında adlarını kullanmıyorlardı. Annem mektubu "Bayan Toscana," diye imzalamalıydı. "Maria Toscana," imzasını gören herkes yoksul olduğumuzu anlardı. Şöyle yazmıştı annem:

Sevgili Rahibe Mary Agnes,

Beni görmeye gelemediğinize çok üzüldüm. Oğlum bana hep sizden bahsediyor, sizi tanımak için sabırsızlanıyorum. Size bir tabak makarna yollayabilir miyim? Oğluma gösterdiğiniz şefkatin bende uyandırdığı şükran duygusunun bir ifadesi olarak kabul edin.

Maria Toscana

Başım beladaydı. Annem mektupta çok üzüldüğünü söylüyordu ve Rahibe bunu tuhaf bulacaktı, çünkü ben Rahibe'ye gelmesini söylememiştim, dolayısıyla reddetmiş olamazdı, öyleyse anem neden üzgündü?

Ne yapacağımı bilemiyordum. Okulu kırdım. Öğlene kadar gardaki banklardan birine oturup trenleri seyrettim. Büyük beysbolcular

böyle trenlerde yolculuk ederlerdi.

Jumbo dedikleri biri vardı, yanıma geldi. Okulu kırıp kırmadığımı öğrenmek istedi. Çocuk filan değil Jumbo. Koca adam. Okulu neden kırdığımı bilmek istiyordu. Mektubu gösterip durumu anlattım.

"Oo," dedi, "çözümü çok basit."

Mektubu yırttı ve gidip Rahibe Agnes'e annemin makarnasından isteyip istemediğini sormamı söyledi. İyi fikirdi.

Okula gidip annemin böbrek ağrısı tuttuğu için eczaneye ilaç almaya gittiğini ve bu yüzden sabah okula gelemediğimi söyledim. Ve ne oldu biliyor muunuz? Şaşkaloz Rahibe Jutine bana inanmamış gibi davrandı. Sırf müdîre olduğu için canının istemediğine inanmamaya hakkı olduğunu sanıyor. Bal gibi de inandı.

Okuldan sonra Rahibe Agnes'in sınıfına gittim. Jumbo'nun fikri dört dörtlüktü gerçekten. İnsanlara annemin makarnasından isteyip istemediklerini sormakla bir meselem yok, onlara mektup vermekle var. Çok fark eder.

Rahibe Agnes org çalıyordu. Yalnızdı. Oda, org, Rahibe Agnes, her şey bana küçük bir çocuk olduğum günleri hatırlattı. Etrafıma bakındım ve neyi arıyordum biliyor musunuz? Katranlanmış küçük sıramı. Ve tabii ki oradaydı, sınıfın arkasında. Gidip oturdum. Hüzün kapladı içimi. Okulun gelmiş geçmiş en büyük beysbolcusuydum ve Rahibe Agnes'in öğretmenliğimi yaptığı yıl oturduğum küçük sıramda oturuyordum.

Orgun sesi kesildi ve Rahibe Agnes, "Ne yapıyorsun sen orada?" dedi.

"Hiç."

"Buraya gel de konuşalım."

Dar sıradan kalkmaya yeltendim.

"Dur," dedi. "Sana bir şey göstermek istiyorum."

O gün geldiği gibi geldi bana doğru. Katranı unuttuğunu sanıyordum, oysa katrandı göstermek istediği. Kıpkırmızı oldum. Beni aynı sırada bulması kanımı dondurmuştu.

Ama dünyanın sonu değildi. Saçımı çekip suç mahalline geri dönen sabıkalılardan söz etti. Güldüm, sonra o güldü, sonra ikimiz de güldük. Tanrım, ne kadar güzeldi. Uzun, çok uzun zaman önce, "Özür dilerim," demiş olmayı istedim. Hiç olmazsa o anda söylemeliydim. Ama hâlâ

yediremiyordum kendime özür dilemeyi.

Onun yerine, "Annem makarnasından yemenizi istiyor," dedim.

"Memnuniyetle," dedi. "Annene teşekkür et ve makarnasından bir kova dolusu yiyeceğimi söyle."

Şaşkınlıktan küçük dilimi yutacaktım! Rahibelerin makarna yediklerini bilmiyordum. Demek ki yiyorlarmış. Rahibe bir kova dolusu dediğinde ciddi değildi. Çok fazla yiyebileceğini vurgulamıştı. Ama annem aynı fikirde değildi.

Büyük Allahım! Ertesi gün bir kova makarnayı okula taşımak zorunda kaldım. Bağırdım, çağırdım, ama kâr etmedi. Babam evdeydi. Kimse görmesin diye ara sokaklardan gittim okula. Arka kapıdan mutfağa sızdım kovayı Rahibe Cook'a teslim ettim ve Rahibe Agnes'e vermesini tembihledim.

Rahibe Agnes ömründe bu kadar lezzetli bir makarna yemediğini söyledi. Ama doğruyu söylemediğine bahse girerim. Bilirim bu işleri. Annem bir keresinde Dow'lara makarna yollamıştı. Onlar da güzel olduğunu söylemişlerdi. Ama Archer Dow bahçede bana makarnanın pis bir tadı olduğunu söylemişti ve makarnayı tavuk kümesine döktüklerini görmüştüm. Kendimi o kadar ucuz hissetmiştim ki Archer'ı marizlemiştim. Yani insanları bilirim. Ne yaptıklarını bilirim.

Makarnayı götürdükten sonra Rahibe Agnes beni daha da sevdi. Onunla konuşmak için beysbol idmanlarını asıyordum. Benim gibi bir oyuncunun fazla idmana ihtiyacı yoktu zaten. Rahibe Agnes benimle bir süre rahip olmak üstüne konuşur, sonra ortalamamı hesaplardı. Biliyordu nasıl hesaplandığını. 0.599 ortalama ile oynuyordum. Roger Hornsby'nin ortalamasından iyiydi. Maçlarda sırf Rahibe Agnes buna ne diyecek diye sayı vuruşları yapardım. Thoreau maçında sekiz sayı vuruşu, beş üçlük, beş de ikilik vuruş yapmıştım. Takımın atıcılığını da ben üstlenmiştim. Rahibe Agnes tek bir maçta bu kadar yaptığıma inanmamıştı. İkinci sınıf öğrencilerinin ona anlatmasını sağladım.

IV

Rahibe Agnes'in hesabına göre otuz beşimden önce rahip olamazdım.

"Hey, Rahibe Agnes, siz kaç yaşındasınız?" diye sordum.

"Rahibelerin yaşı sorulmaz," dedi.

Sonra masanın üstündeki kurutma kâğıdını kaldırıp altındaki fotoğrafı gösterdi bana. Rahibe Agnes'in küçük bir çocukken annesi ve babası ile çektirdiği bir fotoğraftı. Rahibe Agnes'in başında tüylü bir şapka vardı. Uzun süre seyrettim fotoğrafı.

Fotoğrafı elimden alıp kurutma kâğıdının altına koydu.

"Pekâlâ," dedi. "Sence kaç yaşındayım?"

"Bahse girerim ki doğru tahmin edeceğim," dedim.

"Et öyleyse," dedi.

"Yirmi beş," dedim. Atmıştım.

Güldü. Bilmiştim. İnsanlar bildiğinizde öyle güler. İyi geceler dilemeden önce gidip rahip olmak için dua etmemi istedi. Gidip dua ettim. Söylediği gibi etmiştim ama çok yürekten değil, rahip olmak istemiyordum. Topçu olmak istiyordum. Ama topçu olmak için dua etmedim çünkü o duayı Pazar günleri komünyona gittiğimde ediyordum. Adak bile tutmuştum. Bütün koşullarını yerine getirecekseniz, dileyin Tanrı'dan ne dilerseniz! Üst üste hiç aksatmadan dokuz kez komünyona gittiğinizde adağınız gerçekleşiyordu. Profesyonel beysbolcu olmak için adak tutmam gerekmiyor aslında. Müthiş bir oyuncuyum. Adak işi perçinliyor.

Kalkmak üzereydim ki aklıma harikae bir fikir geldi. Tekrar diz çöküp dua etmeye başladım. Nefis bir dua. "Sevgili İsa, yüce efendimiz, Rahibe Agnes'in fotoğrafına sahip olmamı sağlarsan rahip olmak için adak tutup bütün koşullarını yerine getireceğim." Şeytan gibi yakardım. Kutsaldım. Dizlerimin üstünde dimdik, eller bitişik.

Duayı bitirdikten sonra Rahibe Agnes'in sınıfına döndüm. Rahibe Agnes'den fotoğrafı isteyecektim. Çok istiyordum o fotoğrafı. Görmeliydiniz o Rahibe Agnes'i!

Sınıfta değildi ama. Manastırda çatal bıçak sesleri duyuluyordu. Rahibeler yemekteydiler. Nasıl istiyordum o fotoğrafı!

Çaldım. Gömleğimin içine soktum. Usulca dışarı çıkıp eve koştum. Yemekten sonra tavan arasına çıkıp fotoğrafı sakladım. Kişisel eşyalarımı tavan arasına saklarım. Benden başka kimse görmeyecekti o fotoğrafı, tek ben.

Ertesi gün kara kara düşünmeye başladım. Ne yapacağıma karar veremiyordum. Durum vahimdi, Rahibe Agnes benim yaptığımı biliyor-

du. Okula gittiğimde sahaya inmedim. Kimselere görünmeden tuvalete girip kendimi zil çalana kadar kilitledim. Teneffüslerde de tuvalete gizlendim. Saat on iki olduğunda da.

Okuldan sonra yoklamadan kaçıp kilisenin arkasına doğru koşmaya başladım. George McClure beni gördü. Ben de pişmanlık duası için kiliseye girdim. Hırsızlık büyük günahtır. Kilisede diz çökmüş dua ederken George McClure yanıma geldi.

"Hey, Rahibe Agnes seni arıyor," dedi.

"Niye?" dedim.

"Nereden bileyim?"

"Kızgın mıydı?"

"Sanmıyorum."

Rahibe Agnes'i görmeye gitmeden önce bir dua ettim. Sıkı duaydı. "Sevgili İsa, bugüne kadar birine yardım ettiysen lütfen şimdi bana da et."

Rahibe Agnes org çalıyordu. İçeri girdiğimi duymuştu. O kadar korkmuştum ki, dilim tutulmuştu. Ürkek ve donuktum. İkinci sınıfta bana doğru geldiğinde hissettiğim gibi hissediyordum kendimi.

"Merhaba," dedi. Durum gerçekten vahimdi. Ben anlarım.

"Merhaba," dedim.

"Bir daha asla buraya gelmeyeceksin." dedi.

"Bir daha asla benimle konuşmayacaksın," dedi.

Sonra, "Beni duydun mu?" diye bağırdı.

"Evet, Rahibe."

"Eve git."

Ondan sonra da benden hoşlanmadı. Artık benden hoşlanmayacak, biliyorum. Ben anlarım.

Eve gitmemiştim ama. Sahaya inmiştim. Uzun vuruşlarımı çalışacaktım. Çalıştım. O akşamki maçta altı sayı vuruşu, beş de üçlük çaktım.

DİNO ROSSİ'YE BİR EŞ

Adı DİNO ROSSİ'ydi ve Kuzey Denver'de bir berber dükkânı vardı, çocukluğumuzu geçirdiğimiz İtalyan mahallesinde. Yıllar önce anneme kur yapmıştı. 1909 yılından söz ediyorum, babam henüz sahneye çıkmamıştı. Dino Rossi kur yapmakta çok usta olmuş olamazdı; alçak sesle konuşan ince yapılı bir adamdı, elleri ve ayakları ufacık. Duvarcı ustası olan babama rakip olması düşünülemezdi. Babamla annem Dino Rossi'nin gözünün önünde evlenmişlerdi. Dino Rossi çocukluğumdan hatırladığım ilk insanlardan biridir. Kucağına oturup atçılık oynadığımı, kemikli dizlerinde hopladığımı hatırlıyorum.

Dino Rossi senede altı ya da yedi kere evimize yemeğe gelirdi. Babam gelmesi için ısrar ederdi. Dino'yu davet etmek için yolunu değiştirip berber dükkânına giderdi. Mike, Tony, Clara ve benim için nedeni âşıkârdı; babam Dino'yu masamızda görmekten zevk duyuyordu çünkü Dino annemi tavlamakta başarısız, babamsa başarılı olmuştu. Gece boyunca sürekli mutfağa gidip gelen, yemek getiren, servisi yapan annem vardı; bir adamın kaybı, diğerinin ödülü. Dino ne zaman yemeğe gelse babamın anneme duyduğu muhabbette şaşırtıcı bir artış olurdu. Tony ile benim arama oturan Dino, annem yemeklerle içeri girdiğinde babamın anneme sarılışını seyretmek zorunda kalırdı. Babam

zaman zaman annemi hoyratça öpmeye de çalışırdı.

Babamın davranışı mide bulandırıcı olduğu kadar olağanüstüydü de, çünkü Dino yokken babam asla böyle şeyler yapmazdı. Babam zaman zaman asabileşen bir adamdı; hiç uğruna mesele çıkarırdı; yumurtaları biraz cıvık olmuşsa, mendilleri ütülenmemiş ya da gömleğinin bir düğmesi eksikse yumruklarını havaya kaldırır, saçını yolar, tehditler savururdu. Masaya tuz ya da biber konmamışsa iyice usandığını söyleyip bizi alıp başını gitmekle tehdit ederdi, özellikle de annemi. Biz onun bu haline alışıktık, hiçbirimiz ciddiye almazdık, babam bile.

Ama Dino Rossi varsa, mamma mia, babam başka bir adam olurdu! Ben o günlerde on dört yaşındaydım, ama altısına yeni basmış olan küçük kardeşim Tony bile babamın davranışının altında yatan bıçağın farkındaydı. Babam bıçağı sokup çevirir, Osaga sokağındaki berber dükkânının arkasındaki iki odada yaşayan ve hayatını muhtemelen kendine bakacak bir kadın bulamadan sürdürecek olan Dino'ya işkence ederdi. Babam yemek boyunca sürekli Dino'nun evliliği konusunu açardı; hepimizin önünde.

"Allah aşkına, nedir bu halin? Erkek misin, değil misin? Kırkına mediven dayadın, saçın dökülüyor ve hâlâ berber dükkânının arkasındaki o delikte yaşıyorsun. Kendine bir kadın bulmanın zamanı geldi de geçiyor, Dino! Madonna, nasıl tahammül ediyorsun bu hayata? Nasıl yaşayabiliyorsun kadınsız?"

Sonra dönüp annemin beline sarılır, annem sabırla gülümseyip müşfik yüzü ile Dino'ya anlaması, babamı affetmesi için yalvararak bakarken onu güçlü kolları ile bağrına basardı.

"Bana bak!" diye devam ederdi babam. "Şu kollarımın arasındakine bak! Masadaki şu yemeklere bak! Erkeğin midesine layık yemekler bunlar! Ömründe böyle yemekler yedin mi, Dino?"

Dino gülümseyerek övgüsünü belirtti.

"Cevap ver, Dino! Korkma. Karımdan çekinmen için neden yok. Eskiden ona âşıktın. Onunla evlenmeyi bile istemiştin."

Dino her zaman İtalyanca konuşurdu.

"Ravioli leziz, Guido," diye karşılık verirdi. "Leziz!" Ve tencereye doğru bir öpücük yollardı.

"Leziz elbette. İnsanın karısının pişirdiği yemek leziz olur. Ah, Dino, ne aptal adamsın, kuruyorsun o barakada. Yıllardır para biriktirir-

sin, ne için? Yalnızlık için, beyaz saçlar için, yaşlılık için." Sonra daha samimi bir tonla, "Yirmi beş ya da otuz bin dolar biriktirmişsindir herhalde, değil mi Dino?"

Dino gözlerini indirirdi ve hepimiz onun için acı çekerdik, çünkü parası ile övünecek adam değildi; cömert olmadığı da söylenemezdi. Evimize her geldiğinde saçlarımızı keser, herbirimize birer çeyrek verirdi. Noellerde de güzel hediyeler almayı hiç ihmal etmezdi.

Yemek sonrası daha da kötüydü. Dino masanın toplanmasında anneme ve Clara'ya yardım ederken babam en tasvip etmeyen haliyle koltuğunda oturur, sabırsızlıkla Dino'nun gelmesini beklerdi. Anisette ve puro içerlerdi. Yemekten sonra babamın kibrine alet olma sırası bize gelirdi.

Her seferinde usulca evin arka odasına gidip gözden kaybolurduk. Ama bir süre sonra sesinde tahammülü imkânsız bir şevkat ve korkutmaya yetecek kadar buyurganlıkla bizi salona çağırırdı. Oyuncaklarımızı bırakıp salona girerdik; somurtkan, ağızlar büzülmüş, bir yandan Dino'ya, bir yandan da birazdan başımıza gelecekler için kendimize acıyarak.

Babam pencerenin önündeki salıncaklı koltuğa otururdu. Dino da kitaplığın yanındaki sedire. Tahta askerler gibi yürürdük halının ortasına, kollarımız sarkmış ve babamın kendi imal ettiği güçlü şarabın etkisinin doruğa çıktığının farkında. Babam karşımızda tahtına gömülmüş bir Neron gibi otururdu. Mike, Tony ve ben utancımızdan gecenin içine koşmak, yüzlerimizi karanlığa saklamak isterdik. Clara ile farklıydı; babam Clara'ya çok düşkün değildi, çünkü o kız çocuğuydu.

"İşte karşındalar, Dino," diye başlardı babam. "Oğullarım. Canımdan birer parça. Benim eserim, Dino. Onları ben yarattım, tek başıma, ben. Ah, Dino! Oğul sahibi olmanın mutluluğunu bir bilsen. Bakar mısın şunlara? Gözler berrak, saçlar gür, kemikler sağlam, ciltler sağlıklı. Benim soyadımı taşıyorlar, beni ölümsüzleştiriyorlar, mezardan kurtarıyorlar. Ben bu dünyadan göçtükten sonra ruhum oğullarımda ve onların oğullarında yaşamaya devam edecek."

Biz öylece durup birbirimize bakardık; tutuk ve çıplakmışız duygusu ile, hepimizin gözlerinde aynı soru: "Neden yapıyor bunu? Ama kabak hep Tony'nin başına patlardı çünkü o en küçüğümüz, en sarışınımızdı ve babam ona yanına gelmesini söylerdi. Tony ayaklarını sürü-

ye sürüye babama doğru giderken suratını iyice asar, babam onu tuttuğu gibi kucağına oturtur, Tony kucağından inmeye yeltendiğinde onu güçlü kolları ile biraz daha sıkardı. Zavallı Tony! Mike ve ben arka odaya sıvışır, rahat birer nefes aldıktan sonra söylenmeye başlardık: "Allah belasını versin! Allah belasını versin!" Ama zavallı Tony babamın dizlerinin üstünde hoplamak, hatta öpülmek zorunda kalırdı, ki bu başlı başına bir felaketti, çünkü babam o sert Toscanelli purolarından içerdi. Tony nihayet babamdan kurtulup yanımıza geldiğinde ağzı burnu birbirine girmiş olurdu.

"Dino Rossi'ye bir eş buldum."

Babamdı konuşan. Biz yataktaydık, dördümüz aynı yatakta, Tony ve teriyerimiz Hugo ortada, ben ve Mike kenarlarda. Clara salondaki sedirde yatıyordu. Babam Küçük İtalya Kulüp'ten yeni gelmişti ve soyunurken annemle konuştuğunu duyabiliyorduk. Pantolonunu çıkartırken cebindeki madeni paralar ve çiviler şıngırdadı.

"Eş mi buldun?"

Annemin sesi; somyanın yayları gıcırdadı ve annemin babamın sözleri ile yataktan doğrulduğunu anladık.

"Evet. Dino Rossi evlenecek."

"Ama ne zaman? Kiminle?"

"Coletta Drigo ile," dedi babam.

"Kim bu Coletta Drigo?"

"Bir kadın," dedi babam.

"Ama kim? Nasıl bir kadın."

"Harikulade bir kadın. Chicagolu."

"Dino bu kadını seviyor mu?"

"Dino onunla tanışmadı bile."

Annem derin bir nefes aldı. Mike ve ben doğrulduk, gerisini duymak istiyorduk. Hugo'nun kulakları dikildi ve hırlamaya başladı. Sessizlikten annemin nutkunun tutulduğunu anlıyorduk. Uzun süre hiç ses çıkmadı. Babamın ayakkabılarından biri yere düştü, sonra diğeri. Hugo, Tony'nin yüzünü yalamaya başladı, Tony de doğruldu. Babamın çıplak ayakla odada gezindiğini, elektrik düğmesinin klik sesini ve babamın tekrar yatağa döndüğünü duyduk.

"Sen aklını kaçırmış olmalısın," dedi annem. "Dino evlenmek istc-

miyor. O çok mutlu."

"Hayır. Değil," dedi babam.

"Nasıl bir kadın bu?"

"Ooo," dedi babam, "hiç de fena sayılmaz." Söyleyiş şeklinden Coletta Drigo'nun çok çekici bir kadın olduğunu anlamıştık. Babam esnedi. "Onunla bu gece tanıştım," dedi. "Kasabaya yabancı. Yarın akşam yemeğe geliyor. Dino da."

"Buraya mı? Bu eve mi?"

"Elbette," dedi babam. "Nereye sanmıştın?"

Annem yataktan kalktı, hızla yürüyüp elektrik düğmesini çevirdi. Işık odamıza sızdı, kapı yarı açıktı. "Bu kadın benim evime gelemez," dedi annem. "Duydun mu? Bu kadının benim evime gelmesine, benim çatımın altında yemeklerimden yemesine izin vermem. Dünyada olmaz."

"Benim evim de ne demek oluyor?" dedi babam. "Benim çatım da ne demek oluyor? Bu ailede parayı ben kazanıyorum. Ben ne dersem o olur."

"Ne dediğimi duydun!" dedi annem. "Zavallı Dino. Zavallı, masum Dino. İzin vermeyeceğim!" Dolap kapısı gıcırdadı, ardından annemin robunu ve terliklerini giydiğini duyduk. Annem odadan çıktı ve ev salonun ışığı ile aydınlandı. Salonda yürüdüğünü duyduk, öfkeyle volta atıyordu.

"Dino'ya bir eş!" diye söylendi. "Ne akıl ama!"

"Yatağa gel," diye bağırdı babam. "Ben bir duvarcıyım ve sabah yedide işimin başında olmak zorundayım."

Annem ışığı söndürüp yatağa döndü. Mutsuz bir şekilde söylendiğini duyduk. Mike ve ben karanlıkta kulak kesilmiştik. Tony uyuyor, Hugo çenesini Tony'nin boynuna dayamış derin derin soluyordu. Bir süre sonra annem iç geçirip yatakta döndü. Tekrar doğruldu. Bu kez babam derin bir iç geçirdi.

"Ne var yine?"

"Gelemez. Sokmam onu bu eve!"

"Ne dediğimi duydun. Yarın o da, Dino da yemeğe geliyorlar. Dino'nun evlenme yaşı geçiyor ve ben bu meseleyi halletmeye kararlı yım."

"Yemek pişirmeyeceğim."

"Pişireceksin."

Bu şekilde tartışıp durdular. Mike uyuyakaldı, Hugo gürültüden rahatsız olup yataktan indi ve mutfak sobasının arkasındaki yerine gitti. Ben karanlıkta seslerini dinlemeye devam ettim, ama Coletta Drigo'nun esrarını aydınlatacak tek kelime edilmedi. Annemin sesi nefret doluydu. Sürekli, "o kadın," diyor, adını asla telaffuz etmiyordu. Ben uykuya dalarken bile tartışma sürüyordu. Annem o kadın için yemek pişirmeyeceğini söyleyip duruyor, babam da her seferinde aklı varsa pişireceğini tekrarlıyordu.

Tartışmayı babam kazandı. Aslına bakarsanız babam annemle girdiği tartışmaların hepsini kazanır. Ertesi gün okuldan eve döndüğümde ravioli sosunun zengin kokusunu alınca babamın tartışmayı bir kez daha kazandığını anlamıştım. Ravioli evimizde iki anlama gelir: Ya Paskalya veya Noel'dir, ya da misafir geliyordur.

Hugo'nun hüzünlü gözlerini ve sarkık kulaklarını görür görmez annemin tehlikeli olduğunu anladım: Mutfağa girdim, annem döndü. Yüzü al al ve terliydi, dışarı çıkmamı emretti. Önlüğüne un bulaşmıştı, gözlerine inen bir tutam saçı üfledi.

"Sadece fıstık ezmeli bir dilim ekmek istiyorum," dedim.

Kolunu kaldırıp kapıyı gösterdi. Kımıldamadı. Orada öylece durmuş kapıyı gösteriyor, gözüne düşen saçını üflüyordu. Omuz silkip dışarı çıktım. Tony de aynı muameleye maruz kaldı. Mike arka bahçeye geldiğinde onun da elleri boştu. Tek Clara başardı annemden bir şey koparmayı. Clara annemle mutfakta kalmıştı. Kederli bir suskunluk içinde elma ağacının altına oturduk. O kadın yüzünden oluyordu bütün bunlar, Coletta Drigo'nun yüzünden.

Altıya birkaç dakika kala babam geldi eve. Batmakta olan güneş arka bahçeyi pembeye boyamıştı. Önce babamın demir pençeli ayakkabılarının çıkardığı sesi, sonra da tıraş olurken çaldığı ıslığı duyduk. Bahçe çitinden uzun gölgeler düşüyordu bahçeye. Tek kelime etmemiştik. Bir süre sonra babamın ıslığı kesildi. Karanlıkla birlikte tuhaf bir dinginlik çöktü. Mutfak penceresinden annemin mutfaktan masaya gidip gelişini seyrediyorduk. Çok geçmeden babam da bahçeye çıktı. Tıraş olmuş, pudralanmıştı. Kokusunu alabiliyorduk, berber dükkânı gibi kokuyordu. Elinde küçük bir bardak şarap vardı. Basamaklara oturup o tehlikeli sesizlikte şarabını yudumladı. Bir kez dudaklarını şap-

lattı ama kuru sıkı attığı belliydi, etrafına bakınırken suçluluk duygusu içinde olduğunu gizleyemiyordu. Parmaklarını şaklatıp Hugo'yu çağırdığında köpek yerinden kalktı ve usulca ondan uzaklaştı.

Sonra Dino geldi. Annem başını kapıdan çıkarıp artık içeri girmemizi söyledi. Babam ayağa fırladı.

"Dino!" dedi. "Dino mu geldi? Bak sen şu işe!"

Dino'yu yemeğe davet eden kendi değilmiş gibi hepimizi bunun sıradışı bir durum olduğuna ikna etmeye çalışıyordu. İçeri girdik. Babam şarap fıçılarının bulunduğu bodruma indi. Dino ocağın yanına gidip gözlerini yumdu ve domates salçasının nefis kokusunu içine çekti. Kendine özgü bir havası vardı Dino'nun. Küçük el hareketleri ve gözlerindeki hayranlık pırıltıları ile annemin yemeklerine övgüler yağdırmak için orada olduğunda annemin yemekleri çok daha lezzetli olurdu.

Mutfak duvarına yaslanıp ona o güne kadar bakmadığımız bir gözle baktık. Hugo şüpheyle Dino'nun ayakkabılarını kokladı. Dino'ya hep biraz acıyarak bakmıştık ama şimdi ona çok acıyor, birazdan başına gelecekleri bildiğimiz için utanıyorduk. Bir kadın Dino'yu haklayacaktı. Bizim için anlamı yoktu ama yine de bir felaket beklentisi içindeydik ve nedenini bilmiyorduk. Asık yüzlerimizi görünce tepki gösterdi. Ondan beklenmeyen bir coşku ile ellerini çırptı.

"Hadi, hadi!" dedi. "Neden bu kadar kasvetlisiniz?"

Elini cebine sokup bütün bozuk parasını çıkardı ve aramızda pay etmeye başladı. Eşit bölünmüyordu. Sabırsız bir gülümseme ile paraları Tony'nin avucuna bıraktı. "Aranızda pay edin." Sevinçle teşekkür ettik. Biz salona geçerken mutfak kapısında durup başını kaşıdı, yüzünde hayret çizgileri belirmişti.

"Nesi var bunların?"

"Yorgunluk herhalde," dedi annem.

İyi de, şu gizemli Coletta Drigo nerede kalmıştı? Ön balkondan gelen her sesle kaskatı kesiliyorduk. Hugo burnunu kapının aralığına dayamış bekliyor, arada sırada kararsız bir şekilde hırlıyordu.

Babam mutfakta kendine ve Dino'ya şarap koyuyordu. Abartılı, kendini savunmaya çalışan bir tını vardı sesinde. Dino'nun dikkatini dağıtmak istiyor, onu rahatlatmak için saçma abuk sabuk laflar ediyordu. Dino'nun sağlığına ve işine dair aptalca sorular sordu; geceleri iyi uyuyor musun Dino, şarabın yeterince soğuk mu, ya bu havaya ne di-

yorsun Dino? Dino bir şeylerden şüphelenmişse bile belli etmiyordu, sesi her zamanki gibiydi; gözleri kadar yumuşak.

"Yemek hazır," dedi annem. "O kadın gecikecek elbette."

"Birini mi bekliyorsunuz?" diye sordu Dino.

Babam şaşırmış gibi yaptı.

"Evet, Dino. Coletta Drigo geliyor. Bilmiyor muydun? Maria sana söylemedi mi?"

"Bana söylenmedi," dedi Dino.

Babam anneme bağırdı: "Coletta'nın geleceğini Dino'ya neden söylemedin? Sana söylemeni tembih etmedim mi? Ne biçim kadınsın?"

Annemin gözleri buz parçaları gibiydi.

"Şimdi beni dinle. Benim bu işle hiç alakam yok. Hiç."

Annemin tepkisiz yüzü sessiz bir öfke ile kızaran babamın sesini kesmesine yetmişti. Babam mutfaktan çıkıp bize doğru geldi. On parmağı ile saçlarına saldırarak perdeyi aralayıp dışarı baktığında yüzü çalkantılı su gibiydi.

"Birazdan burada olur," diye söylendi.

Mutfaktan neden çıktığını biliyorduk: her şeyi yüzüne gözüne bulaştırıyordu ve kendini toparlayabilmesi için Dino'nun dinginliğinden uzaklaşması gerekmişti. Dino gittikten sonra evde kavga çıkacağı kesindi. Babam son derece kindar bir adamdı, annemin onunla işbirliği yapmayı reddettiğini unutmayacaktı.

Babam tekrar mutfağa yönelmişti ki Hugo havladı ve evin önünde bir arabanın durduğunu duyduk. Babam hızla pencereye dönüp dışarı baktı. "Geldi!" diye bağırdı. Annemle Dino'nun korkulu yüzleri belirdi mutfak kapısında. Babamla Hugo dışarı çıktılar. Hugo neşeyle zıplıyordu. Kapıya koştuğumuzda babamın kendinden uzun bir kadına sarıldığını ve yanağından öptüğünü gördük. Babamız başka bir kadını öpüyordu! Hugo bile şaşkındı.

Karanlıkta kadının yüzünü seçemiyorduk ama sokak lambasının ışığının altındaki gölgesi dolgun, yumuşak ve heybetliydi. Kolkola gidiler içeri. Kadın bembeyaz dişlerini açığa çıkaran bir gülümsemeyle bize bakarken biz nefes kesici güzelliği karşısında ağzımız açık kalakalmıştık.

Babam bizi tanıştırdı; önce beni, sonra Tony'yi, Clara'yı, en son da

Mike'ı. Hugo'nun dili bir karış dışardaydı, çok mutlu görünüyordu, ama o sadece bir köpekti ve kimse onu önemsemiyordu. Babamızla gururlanmamak elimizde değildi, basit bir duvarcı ustasıydı ama ömrümüzde görmediğimiz güzellikte bir kadının yanında son derece rahat ve kendinden emindi. Kadın çanlar gibi çınlayan altın bileziklerle kaplı kolunu uzatıp uzun ve yumuşak parmakları ile elimi sıktığında kendime hakim olamayıp kıkırdadım.

Tony'yi kıskanmamak elde değildi. Coletta onu bağrına basıp parmaklarını saçlarında gezdirdi. Tony kendinden geçmiş, yüzünde o güne kadar görmediğimiz bir gülümseme belirmişti. Önce korkmuş, ama sonra gevşeyip kollarını Coletta'nın beline dolayarak gözlerini kapatmıştı.

Annemle Dino mutfaktan çıktılar. Annemin yüzü sertti, ama Dino her şeye hazır gibi görünüyordu. Annem ellerini önlüğüne silip Coletta'nın elini sıktı. "Nasılsınız?" dedi.

"İyiyim, teşekkür ederim," dedi Coletta. "Ya siz, Bayan Toscana?"

Annem cevap vermedi.

Aynı yaşlardaydılar, ama otuz beş yıl, zaman ölçüsü olarak annemin yüzünü alırsak kırk beş. Coletta'nın yüzünü alırsak yirmi beş yıl gibi geçmişti. Annemin yüzünde dört çocuk yazılıydı, Hugo bile vardı orada; yüzyılların endişesi, eziyeti ve sıkıntısı yazılıydı o yüzde. Coletta'nın yüzünde ise ne çocuk izi vardı, ne de endişe; onların yerine olgunlaşmakta olan bir kadında ender görülen gençlik nüansını görüyordunuz; muhteşem şehirler, mutlu zamanlar görüyordunuz, dünyayı görüyordunuz; ama hepsinden önce güzelliğini, siyah saçlarını, siyah gözlerini, pürüzsüz cildini görüyordunuz. Evinde hayvan besliyorsa köpek değil de kedi olduğundan, hatta bir Siyam kedisi olduğundan emin olabilirdiniz.

Dino annemin yanında durmuştu ve her zamankinden daha çok bizden biri gibiydi, abimiz ya da amcamız gibi. Güzelliği Coletta'yı aramızda farklı ve yalnız kılıyordu. Elini hareketsiz bir güvercin gibi Dino'ya uzattığında Dino terli avucunu pantolonuna silip nefes nefese bir tereddütle Coletta'nın elini tuttu ve güldü. Dino, Coletta'nın elini yavaşça sıktıktan sonra önünde saygı ile eğildiğinde kelleşmekte olan tepesi göründü. Coletta'nın gözleri kendi kendine, "Demek adam bu!" der gibi açıldı.

"Sizi tanımak bir şereftir," dedi Dino.

"Teşekkür ederim," dedi Coletta. "Tcşekkür ederim, Dino."

Adının Coletta'nın dudaklarından dökülmesi Dino'yu cesaretlendirmişti. Yüzüne ve vücuduna farklı bir hava geldi, daha mutlu gülümsüyordu. Babam asabi ve sırıtkan bir şekilde ortalıkta dolanıyordu; her şeye rağmen yemeğin başarılı geçeceğini hissetmeye başlamıştı.

Babam Coletta için bir iskemle çekti ve Coletta içine bir şey giymediği izlenimi uyandıran bir biçimde kürkünü çıkardı. Tony ve ben nefeslerimizi tutup kürkün altından çıkan siyah satenden elbiseye baktık ve hepimiz aynı anda kürkünü almak için Coletta'ya doğru koştuk. Sekiz el kürkü çekiştiriyordu, kimse üstünlük sağlayamadı. Hugo da dişlerini kürkün yere sarkan koluna geçirip çekiştirmeye başladı, babam çenesini tutup zorla ağzını açana kadar da bırakmadı. Kürkü annemin odasına taşıyıp sevgi ile yatağın üstüne serdik. Sonra Mike kürkü kollarına alıp yüzünü yakasına gömdü.

"Allahım! Kokuya bak!"

"Parfüm," dedi Clara.

Hugo hapşırdı.

Hafızalardan silinmeyecek bir yemekti. Babam Coletta'nın yanına oturması için Dino'ya ısrar etti ama Dino, Mike ile benim arama oturmuştu bile. Annem mutfaktan gelip buz gibi gözlerle Coletta'ya baktı. "Bu gece aç değilim," dedi annem. "Tek lokma bile yiyemem." Annemin yeri babamla Dino'nun arasındaydı ve iskemlesi boş kalmıştı.

"Güzel!" dedi babam. "Coletta, sen karımın yerine otur. Dino da senin yanına otursun."

Coletta kalktı ve bütün şuhluğu ile annemin iskemlesine kaydı. Her hareket ettiğinde çıplakmış duygusuna kapılıyordum. Dino çok kibar bir insandı, ama Coletta'nın yanına oturmayı reddetti. Bir kolunu Mike'ın, diğerini de benim omuzuma koydu.

"Ben yerimden çok memnunum," dedi. "Oğullarımın arasındayım."

"Sen benim misafirimsin!" dedi babam yumruğunu masaya idirerek. "Nereye oturmanı söylersem oraya otursun."

Coletta bakışlarını indirdi.

"Belki de Dino benim yanıma oturmak istemiyor," diye mırıldandı.

Dino ayağa fırladı. Yere kadar eğildi.

"Beni bağışlayın," dedi kibar İtalyancası ile. "Sizi gücendirmek is-

tememiştim Matmazel Drigo. Yanınıza oturmak beni mutlu eder."

"Bunu iyi söyledin!" dedi babam. "Şimdi oldu. Otur da yemeğe başlayalım. Kurt gibi açım. Maria!"

Annem mutfaktan çıktı.

"Ne istiyorsun?"

"Yemek!" diye bağırdı babam nezaketi bir yana bırakarak. "Ne istediğimi sanıyorsun?"

Annem tek kelime etmeden servise başladı. Maun masanın ortasına tavuk cacciatore ve ravioli koydu. Sonra salatayı ve sebzeleri getirdi. Annemin yüzü gri ve soğuktu; gözleri dosdoğru önüne bakıyorlardı. Tek kez bile konuşmadı. Onun ağzından çıkacak tek sözcük, dudaklarında belirecek tek gülümseme yemeği kurtarmaya yetecekti. Ama bir felaket yaşanıyordu. Her mutfaktan geldiğinde yemek yemeyi yasaklayan bir gerilim yayıyordu odaya. Annem odadan çıkar çıkmaz babam deli gibi bir mevzu açmaya çalışıyordu. Ama babamın çabaları gerilimi artırıyordu sadece. Yemek bir fiyaskoydu ve herkes bunun farkındaydı, en çok da Coletta.

Dino farkında değildi ama. Etrafında olup bitenlerden etkilenmemişti, aynı Dino'ydu; aynı şefkat dolu bakışlar, aynı gülümseme. Biz çatallarımızla minik lokmalar alırken o tabağına koca koca porsiyonlar koyuyor, annemin yemeklerine övgüler yağdırarak iştahla yiyordu.

Annem tatlı olarak çikolatalı kek yapmıştı. Çikolatalı kek! Annemin sihirli çikolatalı keki! Biz çocuklar ölürdük çikolatalı kek için, ama o gece canımız çikolatalı kek çekmedi işte. Kimsenin canı çikolatalı kek çekmedi. Kahve, evet. Coletta bile bir fincan kahveye evet dedi ama keke hayır.

Dino hariç. Ağzına attığı her lokmayı hayranlıkla izleyerek önündeki dilimi bitirişini ve bir dilim daha alışını seyrettik. Coletta dudaklarında cesur bir gülümseme ile kibirli bir şekilde oturuyordu. Bir kez çantasını açtı, içinden bir paket sigara çıkardı, bir an düşündü, sonra vazgeçip tekrar çantasına koyup çantasını kapattı. Çok acıyorduk Coletta'ya. Annemin sessiz isyanı ona yöneltilmiş bir saldırıydı aslında, oysa o harikulade ve yaralı bir kuş kadar yalnız görünüyordu. Annemin gaddarlığından utanç duyuyorduk. İkide bir, "nefis bir sofra!", "Yemek diye buna derim!", "Ömrümde bu kadar lezzetli yemekler yemedim!" türünden acınası denemelerle sessizliği kırmaya çalışan babama da acı-

yorduk. Dino'ya gelince, ıştahlı bir domuzdan farkı yoktu.

Dino çikolatalı kekini bitirikten sonra annem sofrayı toplamaya başladı. Dino anneme yardım etmek için kalktı.

"Lütfen Dino," dedi annem, "hiç zahmet etme."

"Fakat Maria," dedi Dino, "böyle bir yemekten sonra sofrayı toplamak az bile."

Babam Coletta'ya göz kırptı.

"Demek böyle! Şeref misafirimin yanına oturmayı reddettiğin yetmezmiş gibi, şimdi de karıma yardım etme bahanesi ile beni onunla yalnız bırakmak istiyorsun!"

"Hepimiz bir el verebiliriz," dedi Dino.

"Elbette," dedi Coletta ayağa fırlayarak.

Annemin bu öneriyi kabul etmesi düşünülemezdi. Coletta Drigo'nun mutfağına adımını atmasına bile razı olmazdı. Sonunda sofrayı toplama işi annemle Clara'ya kaldı ve biz salona geçtik. Coletta ellerini kalçalarına koyup elbisesini düzelttikten sonra sofanın ortasına oturdu ve arkasına yaslanıp iç çekti. Babam kendini Coletta'nın yanına bıraktı. Biz halının üstüne karınüstü uzanıp harikulade kadını seyretmeye başladık. Bacak bacak üstüne atmıştı ve ipek dizleri altın portakallar gibiydiler. Şaşkınlık ve memnuniyetle onu seyrediyorduk. Hugo başını yana eğip kulaklarını dikti. Dino odanın karşı köşesindeki salıncaklı koltuğa yerleşti, bir puro yakıp ağzının kenarından ince bir duman üfledi.

"Orada ne yapıyorsun?" dedi babam. "Neden bir beyefendi gibi gelip Coletta'nın öbür yanına oturmuyorsun?"

Dino kararsız bir şekilde purosuna baktı.

"Dino'nun benden hoşlanmadığının farkındayım," dedi Coletta. "Gece boyunca hissettim bunu."

Dino derinden yaralanmıştı. Ayağa kalktı, ellerini göğsüne bastırarak, "Beni bağışlayın Matmazel, çok kabayım," dedi. "Sizin kadar güzel bir kadınla aynı odada olmaya alışık değilim. Görgü kurallarından habersizim. İzin verirseniz yanınıza oturmaktan şeref duyacağım."

Coletta tatlılikla başını salladı ve Dino yanına oturdu; ürkek ve her şeye hazır.

"Dino haklı, Coletta," dedi babam. "Doğru söylüyor. Kadınlar hakkında hiçbir şey bilmez."

Babam birden çok samimi bir havaya büründü. Sofaya iyice yayıldı, bacak bacak üstüne attı ve kollarını kaldırıp sofanın arkalığına koydu. Kollarından biri sanki istemeyerek Coletta'nın omuzlarına düştü, ama kolunu çekmediği gibi elini o yuvarlak yumuşaklığın üstüne koyup hafifçe sıktı.

"Buzcu ile banyo yapan kadının fıkrasını biliyor musun?"

"Hayır," dedi Coletta. "Anlat lütfen."

Babam purosunu ağzında çevirdi. "Kadın banyo yapıyormuş. Çıplakmış ve birden buzcu için not bırakmadığını hatırlamış. Not bırakmak için aşağı inmiş, çıplak ve o esnada birinin geldiğini duymuş. Gelenin buzcu olduğunu sanmış ve anadan doğma dolaba saklanmış. Ama gelen buzcu değil gaz saatini okumaya gelen gazcıymış. Gazcı dolabın kapısını açınca çıplak kadını karşısında bulmuş. Kadın, adamı görünce, 'Aa! Ben buzcuyu bekliyordum' demiş."

Coletta yüzünü saklayıp güldü. Kollarını kavuşturarak oturan Dino gülümsedi. Fıkrayı anlamadığı âşikardı. Biz de anlamamıştık. Babam yeni bir fıkra düşündü.

"Evlenmek isteyen çiftçinin fıkrasını biliyor musun?"

"Hayır," dedi Coletta. "Anlat."

"Çiftçinin teki evlenmek istiyormuş." Babam duraksadı, dinleyen biri olduğundan şüphelenirmiş gibi etrafına bakındı. Bizi gördü halının üstünde. O ana kadar orada olduğumuzun farkında değildi sanki.

"Ne işiniz var sizin burada?"

Coletta'nın güzelliği ile kendimize ziyafet çekiyorduk. Böyle bir soruya hazır değildik. Cevap veremedik. "Gidin buradan," dedi babam. "Dışarı çıkıp oynayın." İstemeye istemeye mutfağa girdiğimizde annem yıpranmış elleri ile bulaşık yıkıyordu. Dudaklarının kanı çekilmişti. Coletta'nın sesini dinlemekten memnun öylece durduk mutfakta.

"Sen de, Hugo," dedi babam. "Dışarı."

Hugo da istemeye istemeye uzaklaşırken iki kez omuzunun üstünden arkasına baktı. Sonra onu hissettik arkamızda, hepimiz aynı anda hissetmiştik, arkamıza dönüp bakmadan önce bizi bekleyen, içimize akacak ıstırabı biliyorduk. Hepimiz aynı anda döndük ve o karşımızda durmuş bize bakıyordu ve bir milyon yaşındaydı sanki. Anne, annemiz, mutfak kapısının önünde; önlüğü, altında çevirip durduğu ellerinin sefaletini gizler ve kurumuş yanaklarından yitirilmiş güzellik ne-

hirlcri akarken, biz çocuklar onun kırık kalbini hissetmiştik.

Ben de bir zamanlar Coletta gibiydim, dedi suskun dudakları, ama hepsi siz dördünüze ve ona gitti ve siz karşımdasınız, külfetim ve ödülüm. Mesajını hissetmiştik ama anlayamıyorduk, çünkü kafamızı karıştırıyor, ödümüzü patlatıyordu; onunla kalıp acısını paylaşmaktansa yanından geçip arka kapıdan dışarı çıktık. Annemin yanaklarından yaşlar süzülürken evin içinde babamın kahkahaları çınlıyordu. Ama Clara annemle kalıp elini tutmuştu.

Evin etrafını usulca dolandık, çilek ve nane tarhlarının arasından geçip salon penceresinin önüne geldik. Benim boyum yetiyordu, Mike'la Hugo'nun da boyları yetiyordu ama parmaklarının ucunda durmasına rağmen Tony'nin gözleri pencereye yetişmiyordu. Sesini kesmesini söyledik ama önce gömleklerimize asılıp, ben de bakıcam, ben de bakıcam, diye zırlamaya, sonra da tekmelemeye başladı. Hugo'yu yere yıktı, deli gibi ağlıyor, bana bir sandık getirmezseniz her şeyi berbat ederim, diye bağırıyordu. Korkuttu beni; aklını yitirmiş küçük çocuklar gibi saçını çekip parmaklarını ısırdı. Kömürlüğe koşup onun için bir sandık getirdim. Sandığın üstüne çıktı ve Coletta'yı görür görmez susup seyretmeye başladı. Son hıçkırıkları memnuniyet belirten inlemelere dönüştü.

Gördüklerim karşısında titredim. Coletta hâlâ babamla Dino'nun arasında oturuyordu, bacak bacak üstüne atmıştı ve pencereden dizlerinin üst kısımları da görünüyordu. İpeğin sarmaladığı yuvarlaklığı izlerken şehvet nöbetine tutuldum. İşlediğim koyu bir günahtı ve tadına gizlilik içinde varmak istiyordum; Mike, Tony ve Hugo'nun varlığı sinirime dokunuyor, Mike'ın da aynı şehvet duyguları ile izliyor olma ihtimali canımı sıkıyordu. Tony'nin de belki, ama çok küçüktü. Mike'ın burnunun üstüne bir yumruk patlatmak geldi içimden, küçük şeytan.

"Defolup gidet misin?" dedim.

"Pencere sana kalsın diye mi? Avucunu yala! Kalıyoruz değil mi, Tony? Değil mi, Hugo?"

Hugo havladı ve Tony uyardı: "Yine ağlarım!"

"Pekâlâ," dedim ve Mike'ın kolunu çimdikledikten sonra Hugo'yu bir tekme ile safdışı bıraktım. "Kalın. Umurumda mı?" Hugo pantolonumun paçasına yapıştı, başını sağa sola sallayarak çekiştirmeye baş-

ladı. Başını okşayıp sakinleştirdim.

Babam konuşuyordu. Konuşmakla kalsa iyiydi, elini Coletta'nın dizinin üstüne koymuştu ve bir yandan dizini okşuyor, bir yandan da kahkaha ile gülüyordu. "Mike'ın yatağın altına girmesi ile Pat'ın odaya girmesi bir olmuş." Coletta'nın dizini okşayıp sıkarken kahkahaya boğuldu. Kahkahası bulaşıcıydı. Coletta da onunla birlikte gülmeye başladı, sonra da Dino, sonra da biz üçümüz, katıla katıla. Tony de havlamaya başladı ve nedenini bilmiyorduk. Tony sandıktan düşüp yanlarını tutarak yerde yuvarlandı. Hugo Tony'nin üstüne çıkıp neşeli hırıltılar çıkardı. Mike'la ben Tony'yi seyrediyorduk ve odadan gelen kahkahalar bitmek bilmiyordu, anlaşılması mümkün olmayan deli kahkahalar.

Birden başladığı gibi sona erdi. Annemle Clara'nın odaya girdiğini sandım, ama girmemişlerdi. Tony yine sandığa çıktı. Dünyada kahkaha kalmamıştı sanki, babamın tırnaklarını bacağına sürterek cilalarken kendini tamamen bu işe vermiş gibi görünen Coletta'nın yüzleri ekşimişti. Babamın eli Coletta'nın dizinde değildi artık. O da Dino gibi kollarını kavuşturmuş, purosunu ağzında çevirerek kayıtsızca oturuyordu. Dino aralarında olduğu için müteşekkirdi, yüzünde her zamanki gülümseme vardı.

Odaya sessizlik hakim olmuştu. Dino mutfağa doğru baktı. Bir dakika sonra annem ve Clara ile konuştuğunu duyunca bulâşıkların yıkanmasına yardım etmek için mutfağa gttiğini anlatık. Babamla Coletta yalnız kalmışlardı. Babam puro dumanının arasından Coletta'ya göz kırptı. Eğilip alçak sesle konuşmaya başladı. Pencereden dediklerini duyamıyorduk. Konuşurken sol gözünü kısıyordu ve Dino hakkında konuştuğu âşıkardı. Babam konuştuğu konuya göre gözlerini kısan bir adamdı. Yüzüne bakıp siyasetten söz ettiğini anlayabilirdik mesela. Ya da savaştan. Ya da paradan. Babamın paradan söz ettiğinden emindik. Kendi parası hakkında konuşmuyordu –parası olmadığını biliyorduk– Dino'nun parası hakkında konuşuyordu. Başını sallayıp duruyordu ve gözlerini iyice kısmıştı. Coletta bilezikleri ile oynuyor ve gülümsüyordu. Birbirimize baktık. Bu içerde konuşulanları duymamamıza rağmen odada tasarlananları onaylamadığımızın bir göstergesiydi.

Ayak sesleri duyar duymaz babam ayağa kalktı. Bağırma denebilecek bir sesle, "Ben de ona, 'George, bu kentin dürüst bir valiye ihtiya-

cı var. Zirvede dürüstlük yoksa altta da olmaz' dedim," dedi.

Annem odaya girdi ve kızarmış elleri ile saçını düzeltti. Gözleri buz gibiydi, her ikisine de söyleyecek sözü yoktu. Coletta ayağa kalktı.

"Benim gitmeliyim," dedi. "Nefis bir yemekti, Bayan Toscana. Çok iyi vakit geçirdim."

Babam sırıttı. Coletta'nın iltifatını sahiplenmişti. Kolunu annemin beline dolayıp kalçasını okşadı. "Bu bir şey değil, Coletta. Bu kız gerçekten müthiş bir aşçıdır." Sonra güldü. "Onunla neden evlendiğimi sanıyorsun? Senin gibi olmayabilir ama aşçılığına diyecek yoktur!" Annem geri çekildi, yüzü beyaz ve gergindi. Dino annemin ellerini ellerinin arasına alıp avuçlarını açtı. Eğilip annemin avuçlarını yavaşça öptükten sonra "Teşekkür ederim, Mariam," dedi her zamanki İtalyancası ile. "Bu yorgun küçük eller nasıl da sabır gösterdi hepimize." Annemin yüzü keskinliğini kaybetti ve ilk kez gülümsedi. "Teşekkür ederim, Dino," dedi.

Babam odadan çıktı, kısa bir süre sonra Coletta'nın kürkü ile döndü. Hugo hırladı, susturduk. Babamın gözleri parlıyordu kürkü tutarken, o zengin yumuşaklığın karşısında parmakları afallamıştı. Mantoyu giymesi için Coletta'ya tutarken hayranlık vardı yüzünde, büyüleyici bir hayvan tutuyordu sanki ellerinde. Coletta siyah bir panter gibi sofaya doğru yürüdü ve sofanın üstünde bıraktığı mendilini aldı. Hepimiz, içerdekiler ve biz pencere sakinleri gözlerimizi ondan alamıyor, hareketlerinin sihiri karşısında büyülenip kalıyorduk.

Sonra babam konuştu: "Madem kent merkezine gidiyorsun, Dino'yu evine bırakabilir misin?"

"Elbette," dedi Coletta.

Dino itiraz etti: hiç gereği yoktu, canı yürümek istiyordu, gece havasını severdi, egzersize ihtiyacı vardı, odası sadece birkaç blok ötedeydi. Pencereden evin tam karşısında duran arabaya baktık, çizgileri gecenin içine eriyorlardı. Tam olması gerektiği gibiydi o araba. Coletta başka bir arabanın içinde olamazdı; siyah saçları, siyah kürkü, pantervari yürüyüşü kadar ona aitti.

Babam Dino'nun sol elini alıp Coletta'nın sağ kolunun altına yerleştirdi. Dino yardım için anneme baktı ve annem anladı; ama elinden bir şey gelmiyordu. Coletta utangaçlıkla gözlerini indirip Dino'ya baktı, çünkü Dino'dan daha uzun ve iriydi.

"Başka çaremiz yok, değil mi Dino?" dedi Coletta. Dino utandığını belli etmemek için gülümsedi. Babam kollarını ikisine de dolayıp şöyle bir sarstı, yere kapaklanmalarına ramak kalmıştı. Sonra da kapıya doğru itti.

"Gidin artık!" dedi. "Ayın ve yıldızların altında samimi olun!"

Tony gökyüzüne baktı.

"Neden söz ediyor. Yıldız yok ki."

"Ay da yok," dedi Mike.

"Kapatın çenenizi," dedim.

Ön balkona çıktıklarını duyduk. Evin çevresini dolanıp kendimizi karınüstü çilek tarhına bıraktık. Coletta ile Dino balkonun basamaklarını kolkola inip arabaya doğru yürüdüler. Dino usulca kolunu çekmeyi denediyse de balkonda duran babamdan zılgıtı yedi. "Hayır, Dino! Yapma! Neyin var senin?" Ardından da bir kahkaha.

Babamdan o kadar iğreniyorduk ki, yüzlerimizi çilek tarhına gömdük. Ben utancımdan çimleri ısırdım. Sokağa vardıklarında Dino elini Coletta'nın kolundan çekti, arabaya doğru gitti ve çabuk bir hareketle kapısını açtı. Coletta, Dino'nun hareketinin farkına bile varmadan parlak canavarın yanından geçip hemen arkasına park edilmiş bir külüstürün önünde durdu. Külüstür bir Ford; tavanı ezik, çamurlukları ezik, boyası dökük. Öyle yıkıktı ki, orada olduğunu fark etmemiştik.

"Hayır, Dino," dedi Coletta. "Başıma gelenler. Benim arabam bu."

Üçümüz de doğrulduk; şaşkın, hayal kırıklığına uğramış, gözlerimize inanamayarak. Kendimizi ele vereceğimizi bile düşünememiştik. Coletta şoför mahalline oturdu, Dino da yanına. Arabanın motoru birkaç kez öksürdü, Coletta gaz pedalını pompaladı, kulakları tırmalayan bir ses duyuldu ve motor çalıştı. Biz Illinois plakasını neredeyse gizleyen egzoz dumanına aval aval bakarken araba tangırdayarak ilerledi. Hugo acı acı havlayarak arabanın peşine takıldı.

"Peh," dedi Mike. "Sahtekârın tekiymiş."

"Ondan nefret ediyorum," dedi Tony.

"Fırfır," dedim.

Hugo arabanın park ettiği yere döndü. Bir süre sağı solu kokladı, başını kaldırdığında araba gitmişti. Hugo tehditkâr bir şekilde hırladı.

Coletta'nın ziyaretinden sonraki hafta evimiz yaşanılması güç bir yerdi. Annem saçını ihmal ediyor, yüzünü pudralamıyordu ve beyaz

benekli mavi elbisesinden başka bir şey giymez olmuştu. Hep böyle olurdu evimizde. Annemle babam ne zaman kavga etseler annem kendini koyverir, harap olurdu. Babamsa tersine. Her zaman giyindiğinden daha iyi giyinirdi. Ayakkabılarını cilalar, o gece bir dans ya da Küçük İtalya Kulüp'de ziyafet gibi heyecan verici bir şey olacakmışçasına ıslık çalıp dururdu.

Annem yemek pişirirken babam bize çok müşfik davranır, elbisesini fırçaladığı ya da on sentlik purolardan almaya gittiği için Clara'ya beş sent verirdi. Annemle araları açıldığında babam Chancellors purolarından içmeye başlar, eve o zengin baba kokusu yayılırdı. Sonra sofraya otururduk; babamın üstünde beyaz gömleği, kravatsız. Neşe içinde bize yıllar önce yaptığı kahramanlıklardan, erkeklerin erkek, duvarcıların sanatkâr olduğu, kendi elleri ile tek başına bir kilise inşa ettiği günlerden söz ederdi.

Tapardık ona o zaman: heyecan vericiydi, sorularımızı akla hayale gelmeyecek sonlarla biten hikâyeler anlatarak cevaplardı. Hikâyenin ortasında iskemlesini geriye itip masadan kalkan anneme kızardık. Annem odadan çıkarken babamın yüzü gölgelenir, biz bağıra çağıra devam etmesi için yalvarırdık ve babam her şey bir düşte yaşanıyormuş gibi başını salladıktan sonra, "Nerede kalmıştım?" diye sorardı. Nerede kaldığını söylerdik ve iç geçirip hikâyeye kaldığı yerden devam ederdi.

Coletta'nın ziyaretinden dört gece sonra babam eve sarhoş geldi. Saat sabahın beşine geliyor olmalıydı, çünkü yatak odasının penceresinden içeri sızan ışık odayı aydınlatmaya başlamıştı. Babamın salonda sendeleyerek dolandığını duyduk. "La Donna e mobile"yi söylüyordu. Birden bir mobilya patırtısı duyuldu, ardından da sessizlik oldu. Işıklar yandı. Yatağımızdan fırladık ve annemle birlikte salona girdiğimizde, babam yüzünde mutlu bir gülümseme ile halının ortasında sırtüstü yatıyordu. Hugo gidip babamın burnunu yaladı, babam hey-hey-hey diyerek Hugo'yu öpmeye çalıştı. Köşede Mike'ın futbol topu ileri geri sallanıyordu, babam üstüne basmıştı. Yaralanmadığını biliyorduk, çünkü yaralanmış olsaydı mutlu mutlu gülümsüyor olmazdı. Hugo babamın nefesini koklar koklamaz iğrenerek uzaklaştı.

Tony, "Baba sarhoş," dedi ve birbirimize bakıp gülüştük. Yaşlı babamız zom olmuştu ve çok mutluydu ve biz bilgece gülümsüyor, ken-

dimizi çok olgun hissediyorduk. Babam sık sarhoş olurdu. Sarhoş olduğunda da dünyanın en cömert adamıydı. Çok severdik sarhoş halini. Annem bizimle aynı fikirde değildi ama. Nefret ederdi babamın sarhoşluğundan. Yerde yatan babama bakarken dişlerini sıktı.

"Şuna bakın," dedi. "Şu utanmaz adama bakın. Dört masum çocuğun babası!"

Bize masum denmesinden hoşlanmazdık, babamızı müdafa ettik. Mike, "Bir erkeğin arada sırada sarhoş olmaya hakkı vardır," dediğinde annem şaşırdı.

"Uyandıralım," dedi Tony. "Belki bize para verir."

"Bakın!" diye işaret etti Clara. "Gömleğinde kan var."

Babamın etrafında diz çöktük. Tony ile Mike ağlamaya başlayınca Hugo da sızlanmaya başladı. "Babam yaralanmış," dedi Mike. "Babamız yaralı. Babamız ölmüş. Ölmüş." Çenelerini kapatmalarını söyledim. Annem babamın ceketinin düğmelerini açarken susup dikkat kesildiler.

"Rengi tuhaf," dedi Clara. "Pembemsi."

Babamın gömleğinin yakasının altında ruj lekesi vardı, bir kadının dudak izleri. Onlar anlamamışlardı, ne Mike, ne Tony, ne de Clara. Ama annem ve ben anlamıştık. Gözgöze geldik, annemin gözlerindeki gri öfke karşısında yüzümü çevirmek zorunda kaldım. Annem tek kelime etmeden kalktı ve yatak odasına gitti. Kendini yatağa attı ve öylece yattı, kımıldamadan ve konuşmadan.

"Biri babamı ısırmış," dedi Tony.

Babam kısa bir süre için kendine geldi, sırıttı ve saati sordu. Söyledik. Sonra Tony, "Baba sen öldün mü?" diye sordu. Babam huzur içinde başını salladı, gözleri yine kapandı. "La Donna e mobile"yi söylemeye çalıştı ama dili iyice ağırlaşmıştı. Kendine güldü, Tony'nin minik elini bir civcivi tutar gibi şefkatle tutup, o iri duvarcı ellerinin arasına aldıktan sonra şarkıyı hafifçe mırıldandı ve uykuya daldı.

"Baba," dedi Mike, "beş sent verir misin?"

"Elbette. Ne istersen veririm. Bir şey istediğinde babana gel, baban sana mutlaka verir, çünkü baban seni annenden çok seviyor."

"Ver öyleyse," dedi Mike.

Babam elini pantolonunda gezdirdi, cebini arıyordu. Tony babamın sarhoş elini cebine sokarak ona yardımcı oldu. Babamın eli cebinde

kaldı. Sızmıştı. Deli gibi sarsmamıza rağmen uyandıramadık. Mike babamın kulağına eğilip bağırdı: "Baba! Beş sent ne oldu?"

Nafileydi. Babam yüzünde geniş bir gülümseme ile derin uykudaydı ve çok geçmeden horlamaya başladı. Elini kımıldatamıyorduk. Yüzüne su serpmeyi düşündük, ama ayılıp ustura kayışını kapacağından korktuk. Annem odaya girdiğinde biz babamı çekiştiriyor, Hugo ayakkabılarını kemiriyordu. Annemin gözleri yaşlıydı. Babamın elini cebinden usulca çıkarıp cebinden biraz bozuk para aldı. Her birimize beş sent verdi ve yatağa döndü.

Bir süre sonra annem beni çağırdı. Yataktan kalktım. Ortalık aydınlanmıştı, ev soğuktu. Annem babamın elbiselerini çıkarmış, altına battaniye sermiş, başının altına yastık yerleştirmiş ve üstünü örtmüştü. Gömleği hariç elbiseleri katlanmış olarak salıncaklı koltuğun üstündeydiler. Annem gömleğini buruşturup köşeye fırlatmıştı.

"Ne olduğunu anladın mı?" diye sordu.

"Anladım," dedim. "Ama kimseye söylemeyeceğim."

"Aferin." Çok sakin konuşmasına rağmen yanaklarından yaşlar süzülüyordu. "O kadın," dedi. "Hiç şüphem yok."

"Büyütülecek bir şey değil."

"Olmayabilir," dedi. "Bir öpücük. Hayır –hiçbir şey ifade etmez. Ama bu vahim, bu, burada bana yaptığı," ve yumruğunu kalbinin üstüne bastırdı. Babam kendine geldi, homurdandı, yerde yuvarlandı.

"Ne oluyor burda?" dedi. "Ne arıyor bu kadınlar yatağımda?"

Gülmeden edemedim. Anneme acıyordum ama yatağa giderken babamın söylediklerine gülüp durdum.

Saat sekizde okula gitmek üzere uyandık. Babam yerde değildi. Yatak odasına baktık, orada da yoktu. Kahvaltı etmek için mutfağa girdik. Annem tavayı parlatıyordu. Öfkeyle çalışıyordu, yüz çizgilerinde çiğ damlaları gibi ter birikmişti. Fırın sıcaktı, yer yer kızarmıştı ve odada keskin bir yanık kumaş kokusu vardı. Masaya oturup midelerimizi kızarmış ekmek ve yumurta ile doldurduk.

"Babam nerede?" diye sordu Clara.

"Gitti," dedi annem. "İşe gitti."

Mike burnunu tuttu.

"Püfff! İğrenç bir koku var!"

Annemin elindeki beze baktık. Mike, Tony ve Clara farkına vara-

madılar, ama ben üstündeki düğmelerden babamın dün gece giydiği gömleğin bir parçası olduğunu hemen anladım. Annemin yüzüne baktım. Yüzü intikam duygusu ile parlıyordu. Kızarmış ekmek boğazıma takıldı. Korkutmuştu beni, başımı çevirdim.

Okuldan sonra koro çalışması vardı, eve döndüğümde saat altı olmuştu. Babam ön balkondaydı, salıncaklı koltukta uyukluyordu; gözkapakları şiş ve kızarık, ağzı açık, sefer tası yerde. Ellerine harç bulaşmıştı, çok zor bir gün geçirdiği belliydi. Şapkasının altından çıkan bir tutam saç alnına yapışmıştı; teri kurumuş hüzün verici bir tutam saç.

Yüreğim parçalandı; babamı sızlayan kemikleri ile orada öyle uyurken görmek, yıllardır sürdürdüğü işi yüzünden deforme olmuş yorgun ama cesur elerine bakmak yüreğimi parçaladı. Göğsüm sıkıştı, bir çığlık vardı içimde, sıcak alacakaranlığa salmak istediğim bir feryat. Ve o anda annemden nefret ettim.

Hızla mutfağa gidip kitaplarımı yere fırlattım. Mutfak balık kokuyordu; günlerden cumaydı, bu da fırında balık demekti. Annem fırının başındaydı ve yüzü sabahki kadar asıktı.

"Neden yapıyorsun bunu?" dedim. "Neden onu dışarıda tek başına bırakıyorsun? Adam yalnız. Neden onunla konuşmuyorsun?"

Cevap vermedi.

"Kötüsün. Ona kötü davranıyorsun. Bu kadar büyütmeye gerek var mı? Sabahtan akşama kadar çalışıyor, canı çıkıyor."

Annem ocağın üstünden bir tencere dolusu kaynar patates alıp lavabodaki süzgece boşalttı, yüzü tencerenin buharında kayboldu. "Ayağımın altından çekil lütfen," dedi. Annem patatesleri ezerken ben masaya oturup katı yüzünü, ağzının sabit çizgisini seyrettim. Anlayamıyordum: hiddetinin, gözlerindeki öfkeli parlaklığın günlerce sürmesini anlayamıyordum. İnsan arada sırada bir şeye kızıp birkaç gün dargın kalabilirdi, ama bunu günlerce sürdürmek? Hem biz çocukların ne günahı vardı? Biz de o evde yaşamak zorundaydık.

Annem balığı fırından çıkarıp tadına baktı. Sonra arka balkona çıkıp bahçede at nalı fırlatan Mike'ı, Tony'yi ve Clara'yı çağırdı. İçeri girip ellerini yüzlerini yıkamadan sofraya oturdular, elleri toz rengindeydi. Annem umursamadı. Mike'la Tony balığı elleri ile yemeğe, arada sırada Hugo'ya parçalar atmaya başladılar. Annem tek kelime etmedi. Hugo'yu masanın altından çıkarıp ellerini yüzlerini yıkamalarını

söyledim. Ama bana nanik yapıp önemli biri olmadığımı söylediler. Öyle kızdım ki ben de ellerimi yıkamadım. Masanın etrafında toplanmıştık, babamın iskemlesi hariç bütün iskemleler doluydu.

"O ne olacak?" dedim.

"Çağır," dedi annem. "Masada olmasını çok istiyorsan."

Balkona çıkıp babamı sarstım. İçi titredi, her yeri ağrıyordu. Mutfağın lavabosuna gidip yüzüne su serpti. Sonra küçük duvar aynasında saçını taradı, yemek odasına girdi ve masaya oturdu. Babamı görünce annemin yüzü soldu. Tabağını itip masadan kalktı, yatak odasına girdi ve kapıyı içerden kilitledi. Konuşmadan yemeğimizi yedik. Balık yanık, patates püresi suluydu; masada peçete yoktu, birkaç dakikada bir birimiz aslında masada olması gereken bir şeyi almak için mutfağa gidiyordu.

Yemek biter bitmez babam yatak odasına gitti. Babamın yatak odasına girmesi ile annemin çıkıp mutfağa girmesi bir oldu. Babamın yatak odasında giyindiğini duyabiliyorduk. Kendini daha iyi hissediyordu. Islık çalıyor, çabuk hareket ediyordu.

Babam evden çıkarken ıslıkla "La Donna e mobile"yi çalıyordu, yeni takımını giymişti ve görseniz bu adamın hiç tasası yok derdiniz. Annem öyle hiddetlendi ki, büyük balık tabağını yere çaldı. Hugo havlayıp mutfaktan dışarı fırladı ve yatağın altına saklandı. Annem kırık cam parçalarını ayağı ile kenara ittikten sonra hızla yatak odasına girdi. Hugo yatağın altından çıkıp mutfağa girdi ve yerdeki balık parçalarını yedi. Bir süre sonra annem mutfağa döndü, kırık cam parçalarını süpürdü, bulâşıkları yıkadı.

Biz yemek masasında iskambil oynuyorduk. Annem yatak odasına girip kapıyı kilitledi. Bir saat sonra beni çağırdı. İçeri girip karanlıkta yatağın yanında durdum. Üzüntüsünün ve gözyaşlarının kokusunu aldım, sinmişlerdi odaya.

"Dino'ya git," dedi. "Dino'ya hemen gelmesini söyle."

"Ne diye?"

"Sana ne diyorsam onu yap."

Kazağımı giyip yola çıktım. Dino'nun berber dükkânı Osage sokağındaki ara sokaktaydı, Platte Nehri Köprüsü'nün bir blok ötesinde. Dino'nun dükkânından nehrin sesini duyabilir, kokusunu alabilirdiniz. Tek koltuklu bir dükkândı, yemek odamız kadar bir yer. Dükkânın bi-

tişiğinde Kuzey Kutbu adında bir kıraathane vardı, babam arada sırada oraya gidip pangini denen bir iskambil oyunu oynar, bazen de sarhoş olurdu. Dino'nun dükkânı kapalıydı. Yazar kasanın çekmecesi açıktı, üstünde loş mavi bir ışık yanıyordu. Dino dükkânın arkasındaki bir oda ve mutfakta yaşıyordu. Eskiden orası nalbant dükkânıymış, içerisi hâlâ at kokar.

Ara sokaktan dolanıp arka kapıya gittim. Mutfak penceresinde ışık vardı. Tel örgünün üstünden atladım. İçerden kahkaha sesleri geliyordu; Coletta'nın derin ve zengin kahkahası ile babamın köpüren kahkahası. Pencereye sürünüp içeri baktım. Dino'nun beyaz ve pırıl pırıl mutfağının ortasındaki masaya oturmuşlardı. Masanın üstünde bir şişe şarap vardı. Coletta, Dino ve babam. Coletta ile babam yakın oturuyorlardı, iskemleleri değiyordu. Dino ise birbaşınaymış gibi onlardan uzak oturmuştu. Coletta'yı bir süre önce gördüğümde siyah giymişti. O gece ise üstünde beyaz bir elbise vardı. Rengin önemi yoktu ama –hâlâ harikulade çıplak görünüyordu. Yavaşça yutkundum. Tanrım, bir içim suydu!

Babam kollarını sallayarak durmadan konuşuyor, zaman zaman Coletta'ya sarılıyordu.

"Şuna bak," dedi babam. "Erkek müsveddesi bu, Coletta."

Dino gülümsedi.

"Gülme," diye uyardı babam. "Senin ne mal olduğunu biliyoruz, sahtekâr inganatore. Kendine bir kadın edinecek cesaretten bile yoksunsun. Öyle değil mi, Coletta?"

Coletta yere baktı, cevap vermedi.

"Bak, Dino. Sana göstereyim."

Babam kolunu Coletta'nın omuzuna dolayıp onu kendine çekti. "Gördün mü? Kadını öpmek şart değil, Dino. Kimin patron olduğunu hissettireceksin, hepsi bu. Hamam böceği gibi oturmayacaksın orada."

Dino bardağını kaldırdı, şaraptan bir yudum aldı ve hayretle gözlerini kırptı. Babamın öğütlerinin yararı olduğu söylenemezdi. Bu babamı daha da kızdırdı. İskemlesinden fırladı, Dino'nun yanına gitti, kollarını açtı ve titreyen parmaklarla yalvarmaya başladı.

"Dino Rossi, Aziz Rocco adına aklını başına topla. Ben senin sevgili arkadaşın Guido. Guido Toscana sesleniyor sana; seni her şeyden, hayattan bile çok seven Guido Toscana. Dilimi iste, kökünden koparıp

dilimi vereyim sana, Dino. Sana yardım etmeye çalışıyorum, Dino. Uyan, Dino! Avanti! Bir kadın bulmak için yollara düşmen gerekmiyor. O kadını buldum sana, Dino. Karşında işte, Sorrento tepelerinden bir çiçek. Kımılda, Dino. Dostun sesleniyor sana. Aptal anneni, beş para etmez babanı ve salak kardeşlerini tanıyan Guido Toscana sesleniyor."

Coletta daha fazla dayanamadı. Ayağa kalkıp babama susmasını söyledi. Kedi gibi yürüyerek yanlarına gitti ve ellerini kalçalarına koydu. Babam Dino'nun dizlerine kapanmıştı. Coletta konuşmaya başlayınca ayağa kalkıp dinledi.

"Bu konuda ben de bir şey söylemek istiyorum," dedi Coletta. "Ben namuslu bir kadınım, kendini önüne çıkan her erkeğin ayaklarının altına atan bir fahişe değil."

"Gördün mü yaptığını, Dino?" dedi babam. "Onu gücendirdin. Onu küçük düşürdün."

Dino kızardı.

"Ama ben..."

"Aması maması yok!" dedi babam. "Arkadaşım olduğunu unutup burnunun üstüne yumruğu patlatsam yeridir."

"Hele bi kalkış!" dedi Coletta.

Babamın nutku tutuldu. Kafası karışmıştı.

"Lütfen sevgili bayan," dedi Dino. "Beni bağışlayın. Değersiz ve kaba biriyim. Sizi gücendirmek istememiştim. Ben sadece..."

"Yine başladı!" dedi babam. "Onu bağışlamanı istiyor. Tek bildiği bu: beni bağışla, beni bağışla." Babam Dino ile alay ediyordu. Dino incinmişti. Yere bakıp dudağını ısırdı.

"Beni bağışla! Doğduğundan beri söylüyor bunu. On beş yıl önce karımla evlenmek istedi." Babam güldü. "Şuna bak! Şunun benden bir kadın çalmaya kalkıştığını düşünebiliyor musun? O zaman da aynı şeyi söylüyordu: beni bağışla, bağışla, bağışla. Ben bağışladım ama onu, Maria'yı burnunun dibinden kaptım, öyle bağışladım onu!"

Dino'nun göğsüne bir bıçak saplanmıştı sanki. Burkuldu iskemlesinde, boyun damarları sicim gibiydi. Sonra gözlerini gördüm; ağlıyordu. Babam şaşkınlıkla Coletta'ya baktı. O da şaşkındı. Dino hıçkırdı ve başı göğsüne düştü, sarsılıyordu.

"Zavallı Dino," dedi Coletta. "Yaraladın onu."

Coletta, Dino'nun arkasına geçip uzun kollarını boynuna doladı. "Zavallı Dino, zavallı, zavallı Dino." Yanağını Dino'nun yanağına dayadı. "Zavallı, altın kalpli Dino." Babam onları şüpheyle seyrediyordu. Coletta, Dino'nun saçlarını okşadı, kulağına bir şeyler mırıldandı ve Dino derin derin iç geçirdi. Gözlerini kapattı ve kendini Coletta'nın kollarına bıraktı.

"İşte böyle, Dino!" dedi babam. "Bu iş böyle yapılır."

Dino bir kez daha hıçkırıklara boğuldu, yüzünü elleri ile örttü. Coletta onu teskin etmeye çalıştı ama Dino artık utanmaksızın ağlıyordu. Coletta başını salladı. Babam hiddetli görünüyordu.

"Yahu, ne var ağlayacak?"

Dino bir kez daha boşandı. Yaşlı gözleri ile acı acı babama baktı. Coletta mendilini çıkarıp Dino'nun yaşlarını sildi. Dino gülümsedi ve başını kaldırıp Coletta'ya baktı.

"Sen gitsen iyi olacak, Guido," dedi Coletta.

Babam şapkasını almıştı bile. Dino babamın gitmesine karşı çıktı. Onlar tartışırken tel örgünün üstünden atlayıp ara sokağa çıktım ve koşmaya başladım. Beş dakika sonra evdeydim. Sıcak bir geceydi, gökte ay vardı. Annemi balkonda buldum, salıncaklı koltuğa oturmuştu. Ben bahçeye girince ayağa kalktı.

"Dino nerede?" diye sordu.

"Bulamadım."

Yarım blok öteden "La Donna e mobile" ıslığı eşliğinde ayak sesleri duyuldu. Sonra babam göründü, sendeliyordu. Hemen içeri girip ön kapıdan izlemeye başladım. Annemle babam bakıştılar ama konuşmadılar. Sonra babam balkonun basamaklarına, annem de salıncaklı koltuğa oturdu. Bir saat kadar dışarda, ay ışığında oturdular. Cırcır böcekleri ötüyordu, arada sırada bir araba geçiyordu. Ama annemle babam tek kelime bile konuşmadılar.

İlk kez üç gün sonra konuştular. Öylesine sıradan bir durumda gerçekleşmişti ki farkına bile varmamıştık. Yemekteydik, herkes tabağına dalmış konuşmadan yemeğini yiyordu. Annemin gözü masada bir şey aradı. Ekmek sepeti babamın dirseğinin yanındaydı. Babam annemin ekmek sepetine baktığını gördü ama oralı olmadı. İşte o anda gerçekleşti.

"Guido," dedi annem, "ekmek sepetini verir misin?"

Babam hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi etrafına bakındı. "Ekmek mi? Ekmek mi istedin?" Omuzunun üstünden arkasına baktı, ekmek sepetinin bacakları varmış da sağa sola gidebilirmiş gibi odanın muhtelif yerlerini süzdü. "Aa, ekmek! Elbette, ekmek. İşte, burda." Ekmek sepetini anneme verdi ve o anda evimiz ölüm döşeğinde gözlerini açıp süratle iyileşen bir hasta gibi hayata döndü.

"Lahana çok güzel olmuş," dedi babam. "İçine defne yaprağı mı koydun?"

"Çok az," dedi annem. "Fazla koyunca güzel olmuyor. Ben biberiyeyi yeğlerim. Ama biberiye ile çok dikkatli olmak gerek. Fazla koyarsan yemeği çöpe at. Defalarca şahit oldum."

"Haklısın," dedi babam. "Çok doğru. Benim tercihim ne biliyor musun? Söyleyeyim." Çok az bir miktardan söz ettiğini belirtmek için başparmağı ile işaret parmağını birleştirdi. "Oregano. Bir tutam. Bir kere de oregano ile dene bence. Harika bir baharattır."

"Hay Allah, senin oregano sevdiğini bilmiyordum! Şimdiye kadar neden söylemedin? Ne kadar tuhaf! Mutfakta oregano var, Guido."

"Memlekette çok kullanırlardı. Harikat bir baharattır."

"Kilerde bütün bir paket var, Guido."

"Arada sırada kullanırsan çok sevinirim!"

"Elbette, Guido. Dur, sana paketi göstereyim."

Hızla kilere girdi, kilerdeki kutuları ve kesekâğıtlarını karıştırmaya başladı. Küçük, yeşil bir paketle döndü, yüzü heyecanla parlıyordu. Babam paketi alıp hayretle inceledi. Sonra üstündeki yazıları yüksek sesle okumaya başladı: "Oregano. Yüz gram. Shilling ürünü. Fiyatı, on sent. California'da paketlenmiştir. Shilling Baharat Ürünleri Fabrikası, Los Angeles, California, A.B.D." Babam başını salladı. "Ta kendisi. Oregano bu. Şüphe yok."

Babam bize baktı. Gözlerine o eski parıltı gelmişti yine. Kahramanlık hikâyelerinin anlatıcısı, bize para veren cömert insan değildi artık. Eski haline dönmüştü. Bir hafta boyunca her isteğimizi yerine getirmiş, yorulmuştu. Artık bitmişti. Sarkaç sallanmıştı. O eski, sert kimliğine dönmüştü yine.

"Sen," dedi parmağını bana doğrultarak. "Neden bu sabah eve kömür taşımadın?"

"Ama taşıdım," diye yalan söyledim.

"Taşımadın. Sabah zavallı anneni kömür taşırken gördüm. Buraya gel."

Ayağa kalkıp yanına gittim. Köşede yatan Hugo ayağa kalktı, sırt tüyleri dikilmişti.

"Dön," dedi babam.

Dönüp hafifçe eğildim. Hugo ince bir ses çıkardı. Babamın tokatı kaba etime indi. Bağırdım. Acıdığı için değil, etkisini abartmak için. Hugo merhamet duygusu ile kesik kesik havladı. Mike ile Tony neşe içinde kıkırdadılar. Umursamadım. Sıra onlara geliyordu. Üç tokat daha yedim, ama en çok ilki acımıştı. Çok acı çekiyormuş gibi yüzümü buruşturarak yerime döndüm ve yemeğe devam ettim. Hugo beni teselli etmek istercesine yanıma gelip burnunu bacağıma sürttü. Mike ile Tony şimdi çok sessizdiler. Babam gözlerini onlara dikmişti.

"Sen," dedi Mike'a.

"Ben hiçbir şey yapmadım," dedi Mike.

"Ben bundan nasıl emin olabilirim?" dedi babam. "Ev işlerinde annene yardım ediyor musun? Hayır. Sen bütün gün bahçede oyun oynarken o burada köle gibi çalışıyor. Nasıl ispatlayacaksın hiçbir şey yapmadığını?"

"Anneme sor," dedi Mike. "Anne ben hiç kabahat işledim mi? Çok uslu değil miydim?"

Ama annem babamın halinden fazlası ile hoşnuttu. Karışmadı.

"Bu seninle baban arasında bir mesele, Mike. Aranızda halletmelisiniz."

Mike ağlamaya başladı. "Sahtekâr! Pis sahtekâr!"

"Ha!" dedi babam. "Demek öyle. Annene pis sahtekâr diyorsun, öyle mi? Saygılı olmayı öğretirim ben sana. Buraya gel!"

"Ben tek bir kabahat bile işlemedim," dedi Mike ayağa kalkarak. "Bir tane bile."

"Yok ya," diye sırıttı babam. "Seni dünyaya getiren insana hakaret et, sonra da hiç kabahat işlemedim de. Ben sana gösteririm. Dön."

Mike pozisyon alırken Hugo da onunla birlikte ağlıyordu. Mike yaşlı gözlerini suçlayarak anneme dikti. Babam hafif tokatladı Mike'ı; biraz acımıştı herhalde, ama bağırıp çağırdığı kadar acımış olamazdı. Mike, acıdan çok annemin ihanetine ağlıyordu. İki dakika sonra jölesini yerken ağlamayı kesti, Hugo elini yalarken başını kaldırdığında an-

nemin gülümseyerek ona baktığını görünce yüzünden intikam gölgesi geçti.

Sıra Tony'ye gelmişti. Öyle minik, öyle yaygaracı bir çocuktu ki, daha babam onu suçlamadan ağlamaya başladı. Babam ona tek kelime bile etmemişti. Tony babamın gözdesiydi, babam onu seyrek döverdi; senede yedi ya da sekiz kere. Aslında dövdüğü de söylenemezdi. Tony daha çok çıkan sesten korkardı; babam iki elini Tony'nin poposunun üstünde şaklatmakla yetinir, Tony acı içinde haykırırdı.

"Ve sen," dedi babam Tony'ye.

"Sakın yapma," dedi Tony. "Evi terkederim. Hugo'yu da alır giderim, bizi bir daha göremezsiniz."

"Bakın hele," dedi babam.

"Yaparım," dedi Tony. "Bir sirke katılırım. Hugo da benimle gelir. Gelirsin, değil mi Hugo?"

Hugo çok mutlu oldu.

Yılandan çok korkan, gazetelerde yılan fotoğrafı görünce bile irkilen annem, sirklerden söz edilmesinden hiç hoşlanmazdı. "Böyle şeyler geçirme aklından," dedi. "Sakın!"

"Öyleyse babama söyle beni dövmesin."

Kurtulamadı ama bol gürültülü ve acısız dayağını yedi. Mike ile benim önümde küçük düştüğü için öfkeliydi.

"Sirke kaçacağız," dedi ağlayarak yatak odasına giderken. "Hadi, Hugo, bu korkunç evden kaçalım." Hugo, Tony'nin peşinden yatak odasına girdi ve kapandı. Tony, "Şimdi bavulumu yapıyorum," diye bağırarak bizi bilgilendirdi ve yerde bir şey sürüklediğini duyduk. Hugo hırlıyor, bir şeyi çekiştiriyordu. "Eşyalarımı bavuluma dolduruyorum," diye hıçkırdı Tony. "İşte ayakkabılarım, işte kazağım, işte çoraplarım. Yanıma çamaşır da almayacağım, belki üşütüp ölürüm." Biz güldük, babam güldü, ama annemin alnında endişe çizgileri belirmişti. Ayağa kalkmaya yeltendi. Babam başını salladı.

"Geliyoruz," dedi Tony. "Bavulumuz hazır, dışarı çıkıyoruz. Sirke katılmaya gidiyoruz. Hadi, Hugo."

Kapı açıldı ve Tony sırtı bize dönük olarak kapıda belirdi. Boyundan büyük bir bavulu çekiyordu; bavul öyle ağırdı ki kaldırması olanaksızdı. Hugo bavulun öbür ucundaki kemere dişleri ile yapışmış bavulu ters yöne çekiyor, patileri muşambanın üstünde kayıyorlardı.

"Herkese elveda," diye hıçkırdı Tony. "Biz sirke katılmaya gidiyoruz. Elveda anne, elveda baba, elveda Mike, elveda Clara, elveda Jimmy. Sirkte insanlara iyi davranırlar. Dayak yemezsin, hayvanları beslemene de izin verirler. Herkese elveda."

Tony ağır bavulu ön kapıya doğru çekmeye çalışırken bavulu yatak odasına geri çekmeye çalışan Hugo'nun güçlü boynu gerilmişti. Hepimiz gülüyorduk. Bizim gülmemiz Tony'yi öyle kızdırdı ki tekrar ağlamaya başladı. Öfkeyle bavulu çekmeye çalışırken gücünü boş yere harcıyor, Hugo durumu kolayca eşitliyordu. Annem daha fazla dayanamadı. Ayağa kalkıp Tony'yi kollarına aldı.

"Kalırsan sana beş sent veririm," dedi.

Tony burnunu çekti, burnunu koluna sildi ve annemin teklifini düşündü. "Şunu on sent yap," dedi.

Annem Tony'yi yerden kaldırıp öptü, Hugo sevinçle havladı. Babam Clara'nın ismini fısıldadı. Clara babama doğru koştu ve babam Clara'yı kucağına alıp öptü.

Bir kez daha huzur gelmişti evimize. Babam homurdanıyor, her şeyden şikâyet ediyordu, ama bu iyiye işaretti. Annem bulutlardaydı; dudaklarında gülücükler, düşünceleri bizden uzak. Her akşam yemekte Louise teyzemin hediye ettiği pahalı elbiseyi giyiyordu. Bize de iyi davranıyordu; banyo yaptığımızda Hugo'yu küvete sokmamıza izin veriyor, babamıza söylemememizi tembihliyordu.

Salonun duvarına fıçı çemberi çivileyip basketbol maçı yaptığımızda tek kelime bile etmedi. Pencere camı ile vazolardan birini kırdık ama annem mutfakta bu dünyadan kopup gitmiş bir melek gibi çorbayı karıştırmaya devam etmiş, şangırtıyı duymamıştı bile. Babamın çalışma masasının üstünde asılı duran Mussolini'nin fotoğrafının çenesini parçaladığımızda da bir şey demedi. O gece babam yemek masasından Mussolini'nin çenesinin eksildiğini fark etti, ama şans bizden yanaydı, çünkü babam akşam postasını okurken "Mussolini salağının Allah belasını versin," demesine neden olan bir haber okumuş ve resmin durumunu görünce birkaç kez gözlerini kırpıştırdıktan sonra memnuniyetle gülümsemişti. Babamla annem sık sık Dino Rossi'den söz ederlerdi ama artık adı bile telaffuz edilmiyordu. Coletta Drigo'ya gelince; hepimiz onu düşünmenin bile bir patlamaya sebebiyet vereceğini hissediyorduk.

Pazar sabahı, evimize huzur geldikten sonraki ilk pazar, kiliseye gitmek üzere yataktan kalktık. Babamın geç saate kadar uyuduğu tek gündü. Fısıltı ile konuşmak, parmakuçlarımızda yürümek zorundaydık. Bu yeterince kötüydü. Ama asıl kötü olan bunu ayaklarımızı sıkan yeni ayakkabılarla, gırtlaklarımızı sıkan kravatlarla yapmak zorunda olmamızdı. Annem kahvaltıyı hazırladı. Annemin farkında bile değildik. Sonra yeni paltolarımızı giyip kiliseye gitmek üzere evden çıktık.

Evden çıkar çıkmaz yolunda gitmeyen bir şey olduğunu hissettim, evden çıkana kadar fark etmediğim bir şey. Tekrar salona dönüp öylece durdum. Sonra his güçlendi, ev bana bir şey söylüyordu; babam evde değildi, içgüdülerim bana babamın evde olmadığını fısıldıyordu. Yatak odasının kapısını açtım. Annem yatağa dönmüştü. Babamın yeri boştu, bozulmamıştı; babam dün gece evde uyumamıştı.

Hasta etmişti beni. Gidip yattığı yeri yumruklamak geldi içimden. Annem döndü ve gözlerini açtı. Konuşmasına fırsat tanımadan kapıyı kapattım ve evden çıktım. Kiliseye gitmiyordum. Babamı bulacak, bu işin yeterince uzadığını söyleyecektim.

Koşar adım Dino Rossi'nin berber dükkânına gittim. Ara sokaktaki tel örgüye geldiğimde cesaretimi yitirdim. Ne diyebilirdim ki babama? Ben de kim oluyordum? Hayatını nasıl yaşaması gerektiğini söylememe izin vermeyecekti; dayak yiyeceğim kesindi. Olsun. Eve dön, diyebilirdim. Nezaketle, tepesini attırmadan.

Kapıyı Dino açtı. Üstünde gecelik, başında takke vardı. Uykulu gözlerini ovuşturduktan sonra içeri girmemi söyledi.

"Babam nerede?" diye sordum.

"Dün gece eve gelmedi mi?"

"Gelmedi."

Dudaklarını şaplattı. "Kötü. Çok kötü."

"Nerede olabilir?"

Ellerini açtı. "Kim bilir?"

"Bahse girerim ki onunla -Coletta denen kadınla."

İki parmağını dudaklarına yapıştırdı. "Baban hakkında böyle konuşma. Hayır, hayır. Baban hakkında asla."

"Ne fark eder, yine de onunla olduğuna bahse girerim."

"Hayır," dedi. "Mümkün değil."

"Böyle şeyler yapmamalı, Dino." Kendimi olgun ve bilge hissedi-

yordum. "Bir aile babası geceleri karısının ve çocuklarının yanında olmalıdır." Sonra babamın sık sık kullandığı bir sözünü hatırladım. "Dünyadaki en büyük sorun ne biliyor musun, Dino? Aile hayatı kalmadı."

Dino omuzumu okşadı.

"Eve git," dedi. "Ben babanı bulurum."

Ama bulamadı. O gece saat onda bize geldi; bitkindi, ayakları ağrıyordu. Mike, Tony ve Clara yatmaya gitmişlerdi ama kuduruyorlardı. Yatak odasına girdim. Kuş tüyleri uçuşuyordu odada. Hugo köşede yastıktan arda kalanı parçalamakla meşguldü.

"Bak," dedi Tony.

Yastığı Hugo'nun ağzından alıp odanın karşı köşesine fırlattı. "Hugo, Coletta'yı tut! Hadi Hugo!" Köpek yatağın üstünden atlayıp yastığa saldırdı ve parçalamaya başladı. Seslerini kesmelerini söyledim. Işığı söndürüp Hugo'yu odadan çıkardım.

Mutfağa döndüğümde Dino ayakkabılarını çıkarmıştı. Kuzey Denver'in bütün bilardo salonlarını ve kıraathanelerini taramış, yine de babamın izine rastlamamıştı. Annem Dino için köpüklü sıcak su ile İngiliz tuzu hazırladı: Dino ayaklarını leğenin içine soktu ve mutluluktan inledi.

"Endişe etmek için neden yok," dedi. "Guido başının çaresine bakabilir."

"Ona hiç şüphe yok," dedi annem. "Dört çocuk babası ve dişi kurt peşinde!"

Dino şiddetle başını salladı.

"Hayır, Maria! Hayır! Böyle şeyler söylememelisin. Elinde delil yok. Guido biraz fevri olabilir, ama iyi adamdır. Aile babasıdır."

"Tabii," dedi annem. "Her ailenin babası."

Annem ağlamıyordu ama. Bu konu üstüne eni konu düşünmüş ve sonunda bir karara varmıştı sanki. Gülümsemiyordu ama yüzü yumuşak ve sakindi. Söyleyecek fazla sözü yoktu. Dino suyun içinde parmaklarını oynatıp dalgın dalgın suyun üstünde oluşan halkaları seyretti. Anneme yüreğini açmak istiyor ama yaşımı küçük bulduğu için benden çekiniyordu. Annem, Dino'nun bana bakış şeklinden aklından geçenleri hissetti.

"Jimmy çocuklarımın en büyüğü," dedi. "Her şeyi anlamasını istiyorum."

"Allahaşkına, Dino," dedim. "Ben dün doğmadım."

Dino hâlâ kararsızdı.

"Çekinmen için neden yok," dedim. "Benim önümde her istediğini söyleyebilirsin."

Bu da onu ikna etmeye yetmemişti. Ümitsiz bir sessizliğe büründük.

"Bak, anne," dedim. "Bu şekilde bir yere varamayacağız. Harekete geçelim. Ne yapmayı düşünüyorsun? Bence boşanma davası açmalısın."

Boşanma süzcüğünü duyan annemin yüzü yeşilimtrak bir renk aldı. Dehşet ifadesi ile baktı bana. Boşanma sözcüğünü ağzıma almakla hata etmiştim, çünkü biz Katoliğiz ve kilisemizde boşanma yoktur. Dino'nun dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi ve bana şefkatle baktı. Gördün mü, sandığın kadar anlamıyorsun bu işlerden, der gibiydi.

"Pekâlâ, Dino. Bilge insan," dedim. "Sen olsan ne yapardın?"

"Boşanma davası!" dedi annem. "Ne dediğini duydun mu, Dino? Bir çocuktan başka ne beklenir?"

"Birinin bir şey yapması gerekiyor," dedim.

"Yazıklar olsun!" dedi annem. "Öz anne ve babandan söz ediyorsun. Yazıklar olsun!"

"Babama çok kızgın olduğunu sanıyordum," dedim.

"Yazıklar olsun!" dedi annem. "Yazıklar olsun!"

"Şışşş," dedi Dino. "Dinleyin."

Uzaktan "La Donna e Mobile"nin giderek yakınlaşan ıslığı duyuluyordu. Sonra ön balkonda babamın gümbür gümbür ayak seslerini duyduk ve kapı açıldı. Boyunlarımızı çevirip babamın salona girişini seyrettik. Kapıyı kapatmadan önce tereddüt etmişti. Yüzünü gördük; kırmızımtrak, şen, heyecanlı, gözleri bir sincabın gözleri kadar parlak. Sarhoş olduğu söylenemezdi ama şapkasının duruşundan ve yürüyüşünden şarap içtiği belliydi.

"Merhaba!" diyerek el salladı. "Merhaba, merhaba, merhaba! Benim mutlu ailem nasıl bu akşam? İyi huylu karım, melek çocuklarım nasıllar?"

"Şuna bakın," dedi annem. "İnsan değil, canavar!"

"Dino da burdaymış!" dedi babam. "Sevgili Dino, ailenin can dostu. O da aramızda."

Ellerini beline koyup kapıya yaslandı ve bana göz kırptı ama annemden çekindiğim için ben ona göz kırpmadım.

"Dün gece nerede olduğunu lütfen bana söyleme," dedi annem. "Lütfen. Ben karınım sadece. Seni sorgulamaya hakkım yok."

"Oo," dedi babam. "Demek içinden müstehzi olmak geliyor!"

Mike ile Tony göründü yatak odasının kapısında. "Babacığım," dedi Tony, "bize on sent verir misin?"

Babam döndü. "On sent mi? Alın size on adet on sent. İşte!"

Babam Tony'ye bir dolar uzattı. Tony parayı çekinerek aldı, heyecanlı bir şüpheyle, elindeki kâğıt para inanılması güç bir şeymiş gibi. Koştuğunu ve yatağın üstüne sıçrayıp bir çığlık attığını duyduk. Mike ile Hugo da peşinden gittiler. Hugo havladı, Mike, "Yarısı benim!" diye bağırdı.

"Kim sizi daha çok sever?" diye bağırdı babam. "Anneniz mi, yoksa babanız mı?"

"Baba'mız!"

Babam sırıtarak anneme döndü.

"İşte," dedi, "gördün mü?"

Annem öfkeden çatlamak üzereydi. Lavabonun önünde durmuş titriyor, dudaklarını ısırıyordu. "Sen-sen-sen serserinin tekisin! Köpeksin! Hayvansın!"

Etrafında döndü, bir şey arıyordu, fırlatabileceği bir şey. Lavabonun üstündeki sabunu kaptı ve fırlattı. Sabun babamın göğsüne çarptı ve babamın nefesi bir an için kesildi. Öyle şaşırmıştı ki, ayılmıştı! Annem fırlatacak başka bir şey arıyordu

"Demek böyle!" dedi babam. "Sizin için yaptığım fedakârlıkların karşılığı bu demek!"

Bunu söylerken geri çekilmişti, çünkü annem ocağın üstündeki tuzlukla biberliği kapmıştı. Dino anneme engel olmak için ayağa fırladı ama annemin kolunu kaldırdığını görünce kendini yana fırlatmanın daha akıllıca olacağına karar verdi. Tuzlukla biberlik babamın başının üstünden uçarken babam bir boksör gibi gardını alıp ön kapıya doğru geriledi ve Dino'ya İtalyanca, "Gözlerinle gürdün, Dino! Kendi evimde bana saldırdığına şahitsin!" diye bağırdı.

Annem kilere daldı. Döndüğünde elinde tabaklar ve fincanlar vardı. Babam ön kapıya koştu. "Şahitsin, Dino! Her şeyi gördün!"

Babam kapıdan çıktı annem iskemleye yığıldı. Titriyordu. Masanın üstüne kapandı ve masa hıçkırıkları ile sarsıldı. Dino onu teskin etmeye çalıştı ama annem başını sallayıp yalnız kalmak istediğini söyledi. Elemi odayı doldurmuştu.

"Küçük Mariam," diye fısıldadı Dino. "Benim küçük Mariam. Ağlama küçüğüm. Her şey yoluna girecek."

Annem başını kaldırdı, yüzündeki yaşları sildikten sonra burnunu kibarca önlüğüne sümkürdü. Dino da ağlıyordu. Annem Dino'nun gözlerine bakınca inledi ve bir kez daha gözyaşlarına boğuldu. İkisi de ağladılar; Dino sessizce, acısını yutarak. Çok geçmeden ben de onlarla birlikte ağlıyordum ama annem için değil, Dino için: bu kadar iyi olduğu için, annemi çok sevdiği için, annemin çektiği acılara yıllardır çaresizlik içinde tanık olduğu için. Dino annemin elini beyaz ellerinin arasına aldı, yıllardır ev işi yapmanın sonucunda oluşmuş nasırlarını okşadı.

"Ağlama küçük Maria. Birlikte bir çözüm bulacağız. Tanrı'nın yardımı ile."

"Tanrı ne yapsın? Bu adam böyle, Dino. Ve o kadın. O korkunç fahişe!"

Dino burnunu sümkürdü ve şapkasını aldı.

"Vardır bir yolu. Bulacağız."

Dışarı çıkarken omuzumu hafifçe okşadı: ağlamış olmam onu memnun etmişti. "İyi bir çocuksun sen, Jimmy." Sonra usulca ön kapıya doğru gitti. Kapının önüne gelince durdu ve döndü. Ben bir yandan ağlıyor, bir yandan da gülüyordum, çünkü yalınayaktı. Dino çoraplarını ve ayakkabılarını giyerken katıla katıla gülmemek için dişlerimi sıkmak zorunda kaldım. Sonra kapıdan çıktı ve sokaktan gelen ayak seslerini duydum.

Annemi yatağa yollamaya çalıştım ama bir eli ile yüzünü örtüp öteki ile beni itti. Soyunup yatağa girdim. Hugo yerime yatmış, parçalanmış yastığı çiğniyordu. Hugo'yu yataktan aşağı ittim, kurbanı ile birlikte yatağın altına girdi. Bir süre sonra mutfağın ışığı söndü, annemin karanlıkta oturduğundan emindim. Ağladığını duydum. Benim de ağlamam gerektiğini düşündüm, elem duymaya çalıştım, ama olmadı.

Sonra babam bizi terkederse olacakları düşündüm; yoksul düşecektik, diğer çocuklar eski elbiselerimizle alay edeceklerdi. Kendime öyle acıdım ki, uykuya daldığımda yastığım gözyaşlarımla sırılsıklam olmuştu.

Bağırışlarla uyandım; ayak sesleri, çarpılan kapılar, kahkahalar, şarkılar. Evin ışıkları yandı. Yatağımızda doğrulduk. Sabahın üçüydü ve şarkı söyleyen babamızdı. "Gelin geliyor" şarkısını söylüyordu. Kahkaha ise Coletta'nın kahkahasıydı.

Yataktan çıkıp kapıya gittiğimizde annem şiş gözlerle mutfaktan çıktı.

Babam, "Müstakbel Bayan Rossi, evime hoş geldin!" diye bağırdı.

Babamla Coletta kolkola girdiler içeri. Coletta'nın çenesi havadaydı, gözleri ile meydan okuyordu. Arkalarında Dino duruyordu ve her an korkudan ölebilirmiş gibi bir hali vardı.

"Paltonu giy," dedi babam anneme. "Hemen evlenecekler. Şahitleri biz olacağız."

"Olamaz," dedi annem eliyle ağzını örterek. "Mümkün değil."

"Sen öyle san," dedi babam. "Hadi, paltonu giy. Golden'a gidiyoruz. Evlenecekler."

Dino annemin ellerini tuttu.

"Senin hayır duanı istiyoruz, Maria. Coletta ve ben."

"Ah, Dino," dedi annem. "Yapamazsın. Yapamazsın!"

Coletta aralarına girdi. Yüzü öfkeliydi.

"Sen bu işe karışma!"

Annem onu önemsemedi. "Hayır, Dino. Sakın yapma!"

Coletta eliyle annemin ağzını örttü. Annem geriledi, ama Coletta peşini bırakmadı. Annem nefes alıp konuşmaya çalıştı. Yanakları şişmiş, yüzü kızarmıştı. Hugo hırladı. Hepimiz donup kalmıştık. Babamla Dino, Coletta'nın elini annemin ağzından çekmeye çalıştılar.

"Tut onu, Hugo," dedi Tony. "Coletta'yı tut!"

Tony dişlerini gösterip babamla Dino'nun arasına daldı. Dişlerini Coletta'nın poposuna geçirdi. Coletta çığlık atıp ellerini poposuna götürdü. Sonra bir çılgın gibi Hugo'nun üstüne yürüyüp Hugo'yu tekmeledi. Hugo masanın altına sığındı ve Coletta'ya havlamaya başladı.

"Ne hoş insanlarsınız!" dedi Coletta. "Tanrım, nesiniz siz?"

"Lütfen," dedi Dino. "Tartışmayalım, ne olur."

"Kes sesini," dedi Coletta. "Salak. Küçük salak!"

"Bana bak," dedi babam.

"Sen de çeneni kapat!" dedi Coletta. "Goril herif"

"Kim goril?" dedi babam.

"Sensin goril!"

"Defol," dedi babam. "Kimse Guido Toscana'ya goril diyemez. Defol!"

Coletta başını sallayarak hepimizi tek tek süzdü, "Ne insanlar! Ne korkunç insanlar!"

Sonra döndü ve bütün kibri ile kapıya doğru yürüdü. Dino peşinden gidip dönmesi için yalvardı. Coletta kapıda hışımla dönüp Dino'ya baktı. Sonra tiz bir kahkaha attı. Arabasına gidene dek sürdü kahkahaları. Sonra motorun gürültüsü duyuldu ve araba hareket etti. Babam elini Dino'nun omuzuna koydu.

"Unut gitsin, Dino. Bu kadın kötü."

"Şey, ben-"

"Bekâr kal, Dino. Bekârlık sultanlık."

"Si, si, ama–"

"Unut onu, Dino. Evlilik demek bela demektir. Çocuklar, sıkıntı, borç. Bekâr kal, Dino. Sözümü dinle."

Dino anneme baktı, annem gülümsedi. Dino da gülümsedi. Sonra Hugo masanın altından çıktı. Kulakları sarkmış, kuyruğu bacaklarının arasına sıkışmıştı. Dino eğilip Hugo'nun başını okşadı.

"Eyi köpek," dedi İngilizce. "Çok eyi köpek."

"Siz," dedi babam bize. "Doğru yatağa."

Dino elini cebine attı. Her birimize birer çeyrek verdi, ama Tony'ye iki çeyrek.

"Köpek için hamburg," dedi İngilizce.

Dino evine gitti. Işıklar söndükten sonra annemle babamın yatak odasında konuştuklarını duyduk.

"Neredeydin dün gece?" diye sordu annem.

"Dolaştım," dedi babam.

"Yanında kim vardı?"

"Kimse!"

Babam öyle bir bağırmıştı ki, annem karşılık vermeye cesaret edemedi.

CEHENNEME GİDEN YOL

Günah çıkartmaya gittiğinde bütün günahlarını anlatmak zorundasın. Günahını gizleyenin başı belaya girer, çünkü rahibi kandırmayı başarsan da, Tanrı'yı kandırmak güçtür. Hatta, imkânsız. Her cuma St. Catherine Kilisesi'nde günah çıkartma üstüne ders görüyoruz. Dersi Rahibe Mary Joseph veriyor. Tanrı'nın Kadri Mutlak olduğunu bize o söyledi; her şeyi bilen, demek. Bunu söyledikten sonra, doğruluğunu işlediği günahı gizlemeye çalışan çocuğun hikâyesini anlatarak kanıtladı.

Rahibe Rahibe Mary Joseph bize çocuğun çok iyi bir çocuk olduğunu söyledi. Derslerine çalışan, iyi notlar alan bir öğrenciymiş. Anne ve babasına karşı gelmez, sabah ve akşam dualarını hiç aksatmazmış. Küfür etmezmiş, düşünceleri temizmiş. Her cumartesi günah çıkartmaya gider, pazar günleri Kutsal Komünyon'a katılırmış. Gördüğünüz gibi, kötülüğün zerresi yokmuş çocukta.

Ama bu işler nasıldır bilirsiniz. İnsanın hayatı pürüzsüz akmaya görsün. Şeytan mutlaka çıkagelir. Yani zaaf. Bu denli iyi bir çocuğun bile bir sürü zaafı vardır. Rahibe Mary Joseph bize çocuğun bir gün çarşıda yürürken vitrini beysbol sopaları ve beysbol eldivenleri ile donatılmış bir dükkânın önünden geçtiğini söyledi. Çocuk yoksulmuş. Bir beysbol

eldivcni varmış ama çok iyi bir eldiven değilmiş. Uzun zamandan beri ycni bir beysbol eldiveninin hayalini kurarmış. Vitrinde nefis bir eldiven görmüş ve görür görmez içinde o eldivene sahip olmak için dayanılmaz bir arzu hisetmiş. Bir şeyi, özellikle de sahip olamayacağın bir şeyi çok arzulamaya Zaaf denir. Çocuk o eldiveni istiyormuş ama satın alamayacağını da biliyormuş, bu yüzden arzusunu frenlemesi gerekirmiş. Ama hayır. Çocuk o vitrinin önünde dikilmiş ve tabii ki Şeytan gelmiş. Ben çocuğun neler hissettiğini çok iyi biliyorum, Şeytan benim de kulağıma çok fısıldamıştır. Bana öyle geliyor ki, Şeytan şatafatlı vitrinlerin önünde ağına takılacak birini bekler, özellikle yeni bir eldiven ya da silah ya da çok pahalı bir şeyi arzulayan birini.

Şeytan çocuğa demiş ki: "Evlat, salaklığı bırak. Sen o eldiveni istiyorsun ve fiyatı beş dolar. Şimdi sen bana beş doları nereden bulacağını söyle! Yazık ki babanda da yok. Öyleyse kafanı kullan. İçeri gir ve o eldiveni yürüt. Günahmış, olsun. Bugüne kadar iyi bir çocuk oldun da eline ne geçti? Hiç! Akıllan artık!"

Çocuk eldivene bakmış ve o eldivenle olağanüstü kurtarışlar yaptığını hayal etmiş. Mahallenin bütün çocuklarının etrafına toplandıklarını eldivenin yumuşak derisine dokunmak için sıraya girdiklerini, onu soru yağmuruna tutup kendi takımlarında oynaması için yalvardıklarını hayal etmiş.

Sonra Çocuğun Koruyucu Meleği devreye girmiş. Rahibe Mary Joseph, Koruyucu Meleğin çocukla çok yumuşak ve sabırlı konuştuğunu söyledi. Koruyucu Melek, çocuğa "Güzel çocuğum, iyi bir çocuk olduğunu unutma, Tanrı senden çok memnun. Dünyanın bütün beysbol eldivenleriyle bile değişilmeyecek bir şeydir bu. O eldiveni çalarsan Tanrı sana çok kızacak. Seni cezalandıracak, çünkü Kutsal Efendimiz'den bir şey gizlemek mümkün değildir," demiş.

Rahibe Mary Joseph birden duraksadı. Bütün sınıf ağzı açık onu dinliyordu. Kızlar sınıfın bir tarafında, erkeklerse öbür tarafında oturuyordu. Hikâyenin devamını dinlemek için sabırsızlanıyorduk. Rahibe Rahibe Mary Joseph kollarını kavuşturup gülümsedi.

"Pekâlâ," dedi, "kim bana çocuğun ne yaptığını söyleyecek? Şeytanın sözleri Koruyucu Meleğin sözlerinden daha mı ikna ediciydi? Çocuk eldiveni çaldı mı, yoksa nefsine hâkim olup mukaddes yolda yürümeye devam mı etti? Fikrini söylemek isteyen var mı?"

Herkes elini havaya kaldırıp bayrak gibi salladı. Rahibe Mary Joseph herkese söz hakkı tanıdı ve çok tuhaf bir şey oldu. Kızlar, çocuğun eldiveni çalmadığını, erkeklerse çaldığını söylediler. Sıkı bir tartışma başladı. Biz erkekler tartışmayı kazanmak üzereydik, çünkü biz de çocuk gibiydik, hepimiz bir şeyler çalmıştık.

Clyde Meyers, "Tabii ki çaldı, çalmamışsa salakmış," dedi.

"Kulaklarıma inanamıyorum, Clyde Meyers!" dedi Rahibe Mary Joseph.

Sonra sıra bana geldi. Ailem yoksul olduğu için ne diyeceğimi bilemiyordum; ben de bir sürü şey çalmıştım, pahalı şeyler. Demek istediğim, çok kez şeker çalmışımdır, çünkü hiçbir zaman şeker alacak param olmaz. Ama çalmayı aklımdan bile geçirmediğim bir sürü şey var, çünkü evimizde bol miktarda bulunur. Makarna mesela. Ailem yoksuldur ama evimizde her zaman makarna bulunur, bu yüzden makarna çalmayı hiç düşünmemişimdir. Ama makarna şeker gibi evimizde ender bulunan bir şey olsaydı çok çalardım.

"Dükkâna girdi ve eldiveni çaldı," dedim. "Çaldı, çünkü yoksuldu."

Clyde Meyers ile arkadaştık. Onun ailesi zengindi, ama beysbol oynarken boynunu filan kıracağından korktukları için ona eldiven almıyorlardı. Clyde da bir eldiven almıştı. Dükkândan değil ama, okuldan; eski bir eldiven.

Clyde, "Eldiveni çaldı, çünkü beysbol oynamasına izin vermiyorlardı," dedi.

Erkekler kendilerini çocuğun yerine koyup eldiveni çalmak için farklı farklı nedenler bulmuşlardı. Hepsi de sağlam nedenlerdi. Kızların hiç şansı yoktu. Kızlar çocuğun hırsız olmasını istemedikleri için, eldiveni çalmadığını söylüyor, ama inandırıcı olamıyorlardı. Kızlar durumdan hoşnut değillerdi, çünkü tartışmayı kaybetmek üzere olduklarının farkındaydılar. İyice tatsızlaşmaya başlamışlardı. Bir süre sonra el kaldırmaz oldular. Dinlemiyormuş gibi yaptılar.

Rahibe Mary Joseph hikâyeye devam etti. "Maalesef," dedi, "erkekler haklı. Bu küçük hikâyenin kahramanı zaafına yenik düştü. Koruyucu Meleğin uyarılarına rağmen dükkâna girdi ve kimsenin bakmadığı bir anda eldiveni çalarak Sekizinci Emir'i çiğnedi. Koruyucu Meleğin tüm uyarılarına ve vicdanının ağırlığına rağmen, Şeytan'a uyarak büyük günah işledi."

Rahibe Mary Joseph bu sözlerle çocuğun dükkâna girdiğini ve eldiveni kazağının altına soktuktan sonra dışarı çıkıp tabanları yağladığını anlatmak istiyordu. Çocuk ertesi gün okula gıpgıcır ve harikulade eldiveni ile gitmiş. Tahmin ettiği gibi, bütün çocuklar eldivenine bayılmışlar. Sorun, bu kadar güzel bir eldiveni nereden bulduğunu sorduklarında başlamış. Çocuk eldiveni babasının aldığını söylemiş. Bu Bir Numaralı Yalan'mış. Biri eldivenin fiyatını sormuş. Çocuk bilmediğini söylemiş. Bu İki Numaralı Yalan'mış, çünkü eldivenin etiketinde beş dolar yazıyormuş. Üç Numaralı Yalan hemen peşinden gelmiş; çocuk herkesi hasetten çatlatmak için eldivenin aslında Bebek Ruth'dan babasına bir armağan olduğunu söylemiş. Bunun üstüne çocuğa babasının Bebek Ruth gibi efsane olmuş bir beysbolcuyu nereden tanıdığını sormuşlar. Çocuk onlara babasının San Francisco'da Bebek Ruth'la aynı okula gittiğini, okul takımında birlikte oynadıklarını söyleyerek Dört ve Beş Numaralı yalanları söylemiş. Altı Numaralı Yalan daha da kötüymüş. Çocuk, Bebek Ruth'un babasına profesyonel beysbol oynayabilecek kadar iyi olduğunu söylediğini söylemiş. Yedi Numaralı Yalan korkunçmuş. Çocuk, babasının Red Sox takımında profesyonel beysbol oynadığını söylemiş.

Çocuk hafta sonuna kadar o kadar çok yalan söylemiş ki, sayısını sadece her şeyi bilen Tanrı biliyormuş. Çocuk şöhret ve mal sahibi olmanın yalandan ve hırsızlıktan geçtiğini öğrenmiş bir kere. Tepeden aşağı yuvarlanan ve her dönüşte biraz daha hızlanan bir kar topundan farksızmış. Cehenneme giden yola sapmış bir kere.

II

Cumartesi günü geldiğinde, Çocuğun eline günah çıkartıp kendini Tanrı'ya affettirme, böylece Cennet Yolu'na dönme fırsatı geçmiş. Rahibe Mary Joseph bir kez daha duraksadı. Bütün sınıf çocuk için endişe ediyordu. Rahibe, çocuğun günah çıkartmaya gittiğini söylediğinde derin bir nefes aldık. Ama korkunç bir şey olmuş. Çocuk Şeytan'la sıkı fıkı olmuş bir kez. Günah çıkartma hücresine girdiğinde müthiş bir korkuya kapılmış. Pedere eldiveni çaldığını itiraf edememiş. Şeytan'ın büyüsü altındaymış. Öksürmüş, gevelemiş ve sonunda pes etmiş. Rahip çocuğun günahını gizlediğini bilmiyormuş, günahlarının affedildi-

ğini söyleyip istavroz çıkartmış. Çocuk kiliseden çıkmış ve Şeytan rahibi oyuna getirdiği için sapık bir kahkaha atmış.

Tanrı'yı oyuna getirememiş ama, mümkün değildir. Çocuk gece boyunca yaptığını düşünmüş. Vicdanı onu iri bir sıçan gibi kemiriyormuş. Gözüne uyku girmemiş. Tam önünde cehennemin açık ağzını, çok uzaklarda ise cennetin yanıp sönen ışığını görüyormuş. Çocuğun sonu gelmiş miydi, yoksa hâlâ ümit var mıydı? Rahibe Mary Joseph gözlüğünü çıkarıp sildi, yüzüne hüzün çökmüştü. Yüzünü görünce korkunç bir şey olacağını hisettik. Rahibe Mary Joseph gözlüğünü takıp hikâyeye devam etti. Zordu çocuğun durumu.

Günah çıkartırken günah gizlemek büyük suçtur, ama bir de ertesi gün Kutsal Komünyon'a katılmak günahların en büyüğüdür. Pazar sabahı çocuk yataktan kalkıp ailesi ile birlikte mahmur mahmur Pazar Ayini'ne gitmiş. Ailesi her pazar Kutsal Komünyon'a katılan sofu ve alçakgönüllü insanlarmış. Şimdi sıra büyük sınavdaymış. Çocuk annesini ve babasını şoka uğratmayı göze alıp Kutsal Komünyon'a katılmaktan kaçınacak mıydı, yoksa Şeytan'ın tuzağına tamamen mi düşecekti? Çocuğun durumu zordu gerçekten. Kutsal Komünyon'a katılmasa, ailesi yolunda gitmeyen bir şey olduğunu anlayıp ayinden sonra ondan hesap soracaklardı. Eldiveni elinden alınacak ve sofu bir adam olan babasından sıkı bir dayak yiyecekti. Ama çenesini kapatıp Komünyon'a katılırsa ailesini kandıracak ve eldiveninden olmayacaktı. Evet ama, Tanrı'yı kandırabilecek miydi? Asıl soru buydu.

Çocuk en büyük hatasını burada işlemişti. O güne dek ailesini, rahibi ve arkadaşlarını kandırmayı başarmıştı. Yalanın ve Şeytan'ın büyüsünün etkisi altında şimdi de Tanrı'ya meydan okuyacaktı. Alçakgönüllü ailesinin yanında diz çökmüş dua ederken, iş işten geçtikten sonra büyük bir hata olduğu anlaşılacak kararı vermişti. Günah ya da değil, o eldiveni vazgeçemeyeceği kadar çok seviyordu. Ne pahasına olursa olsun Komünyon'a katılacaktı.

Takdis merasiminden sonra Komünyon parmaklığına gidip alçakgönüllü ailesinin yanında diz çökmüş, rahibi beklemişti. Rahip çocuğun ruhundaki kara lekeyi hissedebilecek miydi? Bir mucize mi gerçekleşecekti? Tanrı, ruhunu Şeytan'a satan günahkâr çocuğu cezalandıracak mıydı? Sınıfta kimse hikâyenin sonunu tahmin edemiyordu. Çocuğun durumunun iç açıcı olmadığı kesindi ama.

Rahip mihraptan inip cemaatin üyelerine Kutsal Komünyon'u dağıtmaya başlamış. Çocuğun annesi ve babası Kutsal Komünyon'u alıp başlarını önlerine eğmişler. Sıra çocuğa gelmiş. Çocuk başını kaldırmış ve rahip Kutsal Komünyon'u çocuğun diline yerleştirmiş. Şeytan'ın kendine hakim olamayıp güldüğünü saymazsak, hiçbir şey olmamış ve çocuk başını önüne eğmiş.

Ama yerine döndükten sonra yavaş bir değişim hissetmeye başlamış; ayak kemiklerinde bir sertleşme. Sertleşme hissi yavaş yavaş yukarı tırmanmış. Dizlerine ulaşmış. Sonra beline. Sonra boynuna, oradan da gözlerine ve kulaklarına. Sonunda tepeden tırnağa kaskatı kesilmiş. Tanrı, Şeytan'ın meydan okumasına böyle karşılık vermiş. Şeytan artık gülmüyormuş; tüymüş. Çünkü çocuk taş olmuş.

Biz de taş olmuştuk sanki. Çıt çıkmıyordu sınıfta. Rahibe Mary Joseph hikâyeyi bitirmişti. Arkasına yaslanıp gülümsedi.

"Bu hikâyeden alınacak derse gelince," dedi. "Her zaman doğruyu söyleyin, günah çıkartırken günahlarınızı gizlemeye kalkışmayın. Nefsinize hakim olun. Zihninizde hırsızlık düşünceleri barındırmayın. Ne küçük yalanlar söyleyin, ne de büyük. Hiç yalan söylemeyin. Doğrudan şaşmayın."

III

Okuldan sonra Clyde Meyers ile çarşıda yürüyorduk. Amaçsızca dolanıyor, vitrinlere bakıyorduk. Spor malzemeleri satan dükkânın vitrini tıka basa beysbol malzemeleri ile doluydu; beysbol topları, beysbol sopaları, beysbol eldivenleri.

"İçeri girelim," dedi Clyde. "Sadece bakındığımızı söyleriz."

Dükkâna girdik ve Clyde bir koridora girdi, ben başka bir koridora. Tezgâhtarlar bizimle ilgilenmemişlerdi bile. Beysbol topu dolu bir sepetin yanından geçtim. İsteseydim ceplerimi doldurabilirdim, ama içimden gelmedi. Koridorun sonunda Clyde ile karşılaştım. O benim koridoruma girdi, ben de onun. Sonra dükkânın giriş kapısında buluşup dışarı çıktık.

"Bi şey yürüttün mü?" diye sordu Clyde.

"Hayır," dedim.

"Ben de."

Bir süre vitrinin önünde durup malzemeleri seyrettik.
"Çocuk gerçekten taş oldu mu sence?" dedi Clyde.
"Yok canım," dedim. "Hikâye."
"Evet," dedi. "Palavra."
"Hadi," dedim. "Görüşürüz."
"Tamam," dedi. "Yarın görüşürüz."

BİZDEN BİRİ

Annem masadaki tabakları mutfağa götürürken kapının zili çaldı. Hepimiz kalkıp kapıya doğru gittik. Önce Mike ulaştı kapıya. Kapıyı açtı, burunlarımızı tel kapıya dayadık. Üniformalı bir haberci çocuk duruyordu kapıda, elinde tuttuğu kepinin altında bir telgraf.

"Maria Toscana için telgraf," dedi.

"Baba, telgraf!" diye bağırdı Mike."Biri öldü! Biri öldü!"

Evimize telgraf sadece biri öldüğü zaman gelirdi. Biz çocuklar buna üç kez şahit olmuştuk. Büyük babamın ölümü, büyük annemin ölümü, amcamın ölümü. Ama bir keresinde yanlışlıkla bir telgraf gelmişti. Bir gece geç saatte eve döndüğümüzde kapının altında bulmuştuk. Hepimiz çok şaşırmıştık, çünkü telgraf Elsie adında kim olduğunu bilmediğimiz bir kadının doğum gününü kutluyordu. Ama bizim için asıl şaşırtıcı olan ölüm haberi vermeyişiydi. O güne dek telgrafın başka amaçlarla kullanılabileceği aklımıza gelmemişti.

Mikc'ın bağırışını duyan babam peçetesini masanın üstüne bıraktı ve iskemlesini geriye itti. Biz kapıda heyecanla bekliyorduk. Annem mutfakta donup kalmıştı. Babam çok önemli biriymiş gibi kapıya yürüdü, onu telgrafı imzalarken görseydiniz hayatını telgraf imzalayarak kazanıyor sanırdınız. Sarı zarfı kalın parmaklarını içine sokabileceği

şekilde yırtışını seyrettik. Kaşlarını çatıp bize baktıktan sonra odanın ortasına gitti ve avizenin altında durdu. Telgrafı avizeye doğru kaldırdı. Sıçramamıza rağmen gözlerimiz telgrafa yetişmiyordu. Parmak kadar bir çocuk olan Tony babamın üstüne bir ağaca tırmanır gibi tırmanınca babam sallandı ve Tony yere düştü.

"Kim ölmüş?" diye sorduk. "Kim ölmüş?"

"İnin, inin," dedi babam, köpek yavrularına konuşur gibi. "Sessiz olun."

Babam gözlerini kıstı ve telgrafı katlayıp masaya oturdu. Babamın omuzlarının etrafında toplandık. Tony iskemlesinin arkalığına tırmanıp parmaklarını babamın gömleğinin yakasından içeri soktu. Annem mutfak kapısında durmuş dudaklarını ısırıyordu. Yüzü endişeden çökmüştü. Elleri ekose önlüğünün altında kedi yavruları gibi dönüp duruyorlardı.

Nefeslerimizi tutmuş bekliyor, ölenin kim olduğunu tahmin etmeye çalışıyorduk. Louise teyze olmadığını umuyorduk, çünkü Loise teyze her Noel bize çok güzel hediyeler alırdı. Teresa teyze olabilirdi ama, Teresa teyze Noel'de bize hiçbir şey almazdı. Tebrik kartı yollardı sadece. Yolladığı tebrik kartlarının bir sent olduğunu bilirdik, çünkü annemiz de aynı kartlardan alırdı. Bu kadar cimri olduğu için ölmeyi hak ediyordu.

Babam bizi başından savdı ve kesin bir sesle yerlerimize oturmamızı söyledi. Annem sessizce masaya oturdu. Zor bir sınav öncesinde güç toplamaya çalışan biri gibi küçük yüzünü ellerinin arasına almıştı. Kardeşlerini uzun zamandan beri görmemişti, çünkü çok genç yaşta evlenmişti. Babam annemin hazır olmasını bekliyor, hazin haberi vermek için doğru kelimeleri arıyordu. Annem yüzünü kaldırdı, gözlerini açıp babama baktı.

"Kim, Guido?" diye sordu.

"Clito," dedi babam. "Kızkardeşin Carlotta'nın oğlu."

"Ölmüş mü?"

"Trafik kazası. Ezilmiş. Ölmüş."

Annem bir süre hiç kımıldamadan heykel gibi durdu. Sonra yüzünü ebedi hayatın var olduğunu düşündüğü göğe doğru kaldırdı. Dudaklarında bir veda öpücüğü belirmişti sanki.

"Küçük ruhunun Tanrı'nın huzurunda çok güzel olduğunu biliyorum," diye fısıldadı.

Clito kuzenimizdi, annemin büyük ablası Carlotta teyze ile Frank eniştenin tek çocuğu. Denver'de, kasabamızdan elli kilometre uzakta yaşıyorladı. Clito, Mike'tan sadece bir gün daha büyüktü. Clito ile Mike on yıl önce aynı hastanede dünyaya gelmişlerdi. Doğumlarını aynı doktor yapmıştı ve birbirlerine bir elmanın iki yarısı kadar benzerlerdi. Dağılmış sülalemizde herkes onlardan ikizler diye söz ederdi. Biz üç yıl önce Kuzey Denver'den kasabamıza taşınana dek birbirlerinden hiç ayrılmazlardı. Sık sık tartışsalar da aralarındaki bağ, benle Mike'ın ya da Mike'la Tony'nin arasındaki bağdan daha güçlüydü. Ama biz üç yıl önce kasabamıza taşınmıştık ve Mike o günden beri kuzenini görmemişti.

Babamın sözlerini takip eden sessizlikte annemin gözlerinin Mike'ın yüzünde tutku ile dolaşmasının nedeni buydu. Mike annemin bakışını hissetmişti. Clito'nun trajik ölümünün vehametini idrak edemeyecek kadar küçüktü, ama annemin onu içine çekmek ister gibi baktığını hissetmiş, huzursuzlukla kıpırdanıp destek için babama bakmıştı. Annem iskemlesini geriye itip masadan kalktı, yatak odasına gitti. Yatağa uzandığını ve ağladığını duyduk.

"Bahse girerim ki Clito cennete gitmiştir," dedi Mike. "Arınmak için Araf'a gitmesi bile gerekmemiştir."

"Evet," dedi babam. "Çok iyi bir çocuktu. Doğrudan cennete gitmiştir."

Annem yatak odasından seslendi.

"Mike," dedi. "Annene gel biraz."

Mike masadan ayrılmak istemiyordu. Babama baktı, ama babam başını sallayınca istemeye istemeye gitti. Annemin onu yatağa çektiğini, yüzünü ıslak ve tutkulu öpücüklere boğduğunu duyduk.

"Ama ölen ben değilim!" dedi Mike. "Bak! Hayattayım!"

"Allahıma yükür! Allahıma bin şükür."

Babam masadan kalktıktan sonra telgraf masanın üstünde kaldı: ucu salata tabağına girmişti, saman kâğıt salatanın yağını kurutma kâğıdı gibi emiyordu. Üstüne atladık. Hepsinden çabuk davranıp telgrafı kaptım ve parmak uçlarında duran kız kardeşim Clara'dan uzak tutmak için havaya kaldırdım. Sonra babamın iskemlesine çıkıp telgrafı tavana doğru tuttum. Kız kardeşim iskemleye çıkıp yanımda durdu. Küçük kardeşim Tony beni iskemleden indirmek için pantolonumun paçala-

rından çekerken telgrafı okudum.

"Ver, ben okuyacağım!" diye bağırdı Tony.

"Salak!" dedi Clara. "Sen okumayı bilmiyorsun. Daha okula başlamadın."

"Sen öyle san! Ben okumayı biliyorum!"

Şöyle yazıyordu telgrafta: "Clito bisikleti ile kamyonun altında kaldı. Bugün öğleden sonra dörtte öldü. Cenaze pazar üçte."

Parmaklarımı açıp telgrafı yere bıraktım, zigzag çizerek yere indi. Clara ile Tony üstüne atladılar ve anında parçaladılar. Yerde kopan yaygarayı duyan annem ve Mike yatak odasından çıktılar. Annem telgrafın yerdeki parçalarını görünce gözlerini önlüğüne sildi ve "Ben görmemiştim, Ne yazıyordu," diye sordu.

"Bisikletin altında kalmış," dedim.

Babam salonda gazete okuyordu.

"Hayır," diye düzeltti. "Kamyonun altında kalmış."

"Hiç de değil," dedim. "Kamyona çarpmış."

"Hayır, kamyon ona çarpmış."

Her kafadan bir ses çıkıyordu ve olay iyice çarpıtıldı. Çok geçmeden Clito'nun bisikletiyle bir kamyonun kasasında olduğunu ve bir tümsekte sıçrayınca kamyondan düştüğünü iddia ediyordum. Babam da artık ne dediğini bilmiyordu. Küçük Clito'ya birinin bisikletle çarptığını söyledi. Herkes bir şey uyduruyordu. Tony'nin bile kendine göre bir yorumu vardı. Telgrafı okuduğunu ve Clito'nun Alman bir pilotun attığı bombalar yüzünden öldüğünü iddia etti.

Sonra Clara, "Belki de hepiniz yanılıyorsunuz. Belki de bir motosikletin altında kalmıştır," dedi.

Annem çaresizlik içinde telgrafta cenazeye dair bir şey yazıp yazmadığını sordu.

"Salı."

"Pazartesi."

"Cuma."

"Pazar günü değil miydi?" dedi Clara.

Biz boşuna tartışırken, Mike ile annem saman kâğıdı parçalarını yerden toplayıp masanın üstünde birleştirdiler.

II

Annem akşam yemeğinden sonra Mike'ın dışarı çıkmasına izin vermedi. Biz çıktık. Mike mutfakta annemle kaldı. Ön bahçeden gelen seslerimizi duyunca ağlamaya, fırını tekmelemeye başladı ama annem hiç bu kadar kararlı olmamıştı. Babam bile şaşırmıştı. Mutfağa gidip anneme saçmaladığını söylediğinde annem ona yaşlı gözlerle bakıp, gazetesine dönmesini ve işine burnunu sokmamasını söyledi. Babam ağzındaki kürdanı emdi, yere baktı, omuzlarını silkti ve gazetesine döndü.

"Ama anne," diye itiraz etti Mike tekrar tekrar, "ölen ben değilim! Bak!"

"Allahıma şükür! Allahıma bin şükür!"

O gece evimize Giuseppe enişte m ve Christina teyzem geldiler. Christina teyzem, annem ile Coletta teyzemin küçük kız kardeşleriydi. Ona da telgraf gelmişti. Annem Christina teyzemin kapıdan girdiğini görünce ıslak ellerini önlüğüne sildi ve iki kadın yemek odasında birbirlerine sarılıp ağlamaya başladılar. Annem burnunu Christina teyzemin omuzuna gömmüş ağlıyor, teyzem annemin saçını okşuyordu.

"Zavallı Carlotta," dediler. "Zavallı Carlotta."

Mike mutfakta yalnız kalmıştı. Fırsatı değerlendirip arka kapıdan sıvıştı. Evin etrafını dolanıp ön bahçede bize katıldı. Christina teyzem beraberinde iki kuzenimizi de getirmişti, kukalı saklambaç oynamaya başladık.

Annem Mike'ı unutmuştu. Annem, babam, Christina teyzem ve Guiseppe enişte m salonda oturup Clito'nun ölümünü konuştular. İki kadın salıncaklı koltuklarda yanyana oturuyorlardı. Annem bulâşık bezini hâlâ elinde tutuyor, gözyaşlarını beze akıtıyordu. Christina teyzem ise karanfil kokulu küçük bir mendile ağlıyordu. Sürekli aynı şeyi söylüyorlardı.

"Zavallı Carlotta! Zavallı Carlotta!"

Babamla Guiseppe enişte m konuşmadan puro içiyorlardı. Bu adamlar için ölüm gizemlerin en büyüğüydü, oysa kadınlar Tanrı'nın işine karışılmaz inancı ile durumu kabullenmiş, ağlıyorlardı. Erkekler o eski, insan beyni kadar eski ve soğuk deyişlere sığınıyorlardı. Ölen kendi oğulları olmadığı için derinden sarsılmamışlardı. Üzgündüler, ama üzülmek gerektiği için; yürekleri kan ağlamıyordu.

"Hayat böyle," dedi babam. "Kimse ne zaman gideceğini bilemez."

Guiseppe eniştem esmer başı ve buruşturduğu dudukları ile yavaşça onayladı.

"Yazık," dedi. "Çok yazık."

"Öyle küçüktü ki," dedi annem.

Babam dalgın dalgın, "Orada daha iyidir belki," dedi.

"Guido! Nasıl böyle bir şey söylersin? Annesinin halini düşün. Ya zavallı Frank?"

"Erkekler kadınların duygularından anlamazlar. Anlayamazlar. Bencildirler," dedi Christina teyzem.

Babamla eniştem kasvetli bir şekilde purolarına baktılar.

"Er ya da geç, gideceğiz. Bunu bilir, bunu söylerim," dedi babam.

Guiseppe eniştem dik arkalıklı iskemlede son derece rahatsız oturuyordu. Birkaç kez ilk defa görüyormuş gibi duvarlara ve tavana bakmıştı. Arada sırada purosunu merak uyandıran bir nesneyi incelermiş gibi inceliyordu. Babam biraz daha rahattı, çünkü evindeydi. Purosu dişlerinin arasında, bacakları ayrık, başparmağı terden kirlenmiş pantolon askılığında, gözleri puro dumanı yüzünden kısık. Ölüm üstüne farklı bir şeyler söylemek istiyor, ama söyleyecek bir şey bulamıyordu.

"En iyilerimiz bile ölümden kaçamaz," dedi.

"Çok doğru," dedi eniştem.

Christina teyzem burnunu birkaç kez sümkürdükten sonra ucunu turp gibi kızarıncaya kadar ovuşturdu. Bacak bacak üstüne atamayacak kadar şişman bir kadındı, ama yine de denerdi bacak bacak üstüne atmayı.

"Mike nasıl karşıladı?" diye sordu. "Clito ile kardeş gibiydiler. Çok severlerdi birbirlerini."

Annemin gözleri korkuyla büyüdü ve dehşet içinde arkasına baktı.

"Mike!" diye bağırdı. "Neredesin, Mike!"

Cevap alamadı. Koltuğunda kıvranıp endişeyle mutfağa baktı. Mutfakta Mike'ı göremedi. Ayağa kalktı, parmaklarını saçında gezdirdi ve bağırdı.

"Mike! Neredesin, Mike! Annene dön, Mike!"

Babam hayalet görmüş gibi ayağa kalkıp annemi kollarına aldı.

"Dio!" dedi. "Sakinleş, kadın!"

"Mike'ı bul! Allahaşkına Mike'ı bul!"

Guiseppe enişte ön kapıya geldi ve bizi ön bahçede oynarken gördü. Mike bizden ayrı duruyordu, büyük çınar ağacına yaslanmış, ağacın gölgesinde kısmen kaybolmuştu. "Annen seni çağırıyor," dedi Guiseppe enişte. "Duymuyor musun?"

"Hadi, Mike," dedik. "Git bak, ne istiyormuş." Çünkü annemin feryatları oyunumuzun ortasına yıldırım gibi düşmüştü. Birden tel kapı öyle bir açıldı ki duvara çarptı. Annem dışarı fırladı. Eğilip Mike'ı küçük bir bebekmiş gibi kucağına aldı; bir yandan ağlıyor, bir yandan da Mike'ı öpüp bağrına basıyordu.

"Annesinin bir tanesi," diye inledi. "Hiç bırakma beni. Hiç, hiç, hiç bırakma."

"Ben Clito değilim," dedi Mike. "Ölen ben değilim!"

Annem Mike'ı kucağında taşıyıp salona götürdü ve herkes yerine oturdu. Nefret etmesine rağmen Mike annemin kucağında oturmak ve milyon kez öpülmek zorunda kaldı.

Mike'la aynı yatağı paylaşıyorduk. O gece çok geç satte annem odamıza girip usulca aramıza yattı, ama hâlâ Mike için kaygılanıyordu. Sırtını bana dönüp onu o kadar okşadı ki, sonunda uyandırdı. Annem odasına döndüğünde yastığımı çevirmek zorunda kaldım, çünkü gözyaşlarından sırılsıklam olmuştu.

III

Cenazeye kim gidecekti? Pazar sabahı annemle babam bu soru yüzünden mutfakta hararetle tartışmaya başladılar. Annem yanına Mike'ı almak istiyor, babam beni götürmesinde ısrar ediyordu.

"Hayır," dedi annem. "Mike'ın gelmesini istiyorum."

"Aklını mı kaçırdın?" dedi babam. "O insanları daha fazla üzmenin alemi var mı? Carlotta ile Frank'in Mike'ı görünce neler hissedeceklerini biliyorsun."

"Ne diyorsun sen?"

"Ne dediğimi çok iyi biliyorsun," dedi babam. "Neyin var senin?"

"Mike benimle gelecek, o kadar," dedi annem. "Jimmy de gelmek istiyorsa, gelebilir."

"Ya ben?" dedi Clara.

"Aklından bile geçirme," dedi babam.

"Ben, Mike ve Jimmy," dedi Tony.

Babam kibirli kibirli baktı Tony'ye.

"Peh!" dedi. "Sen de kim oluyorsun?"

"Off!" dedi Tony. Öyle küçüktü ki soruyu anlaması mümkün değildi.

Telgrafta cenazenin üçte kaldırılacağı yazıyordu. Denver, elektrikli trenle sadece bir saat uzaklıktaydı ama ailemizden biri bir yere gittiği zaman evin altım üstüne getirmeden edemeyiz. Annem saç tokalarını, Mike ise yeni kravatını bulamıyordu. Mike kravatını sonunda kilerde buldu, ama fareler kravatın ortasını kemirmişlerdi; babamın eski kravatlarından birini takmak zorunda kaldı.

Upuzun kravatı pantolonunun belinden içeri sokarken, "Sevmedim bu kravatı! Boyuna baksana! İhtiyar kravatı bu!" diye söylenmeye başladı.

"İhtiyar kravatı olduğunu da nereden çıkardın?" dedi babam, "tak ve sus."

Ama annem Mike'ın iyi görünmesini istiyordu. Benim nasıl göründüğüm umurunda bile değildi, ama Mike'ın o kravatı takmasına razı olmadı. Tony'yi açık mavi bir kravat ödünç alması için Oliver Holmes'lara yolladı. Ben saç tokası ödünç almak için Bayan Daley'ye giderken annem jüponu ile yatağa oturmuştu; Tony'nin paltosuna düğme dikerken uzun saçları parmaklarına takılıyordu.

Sonunda hazırlandık, ama tam çıkmak üzereydik ki annem şapkasını bulamadı. Bezgin ve söylenerek elbise dolabına girdi, kutuların arasına daldı ve herkese şapkasını aramasını söyledi. Babam annemin şapkasını evin ters tarafında buldu, Clara'nın yatağının altında. Clara şapkanın yatağının altında ne aradığını bilmediğini söyledi ama kesinlikle yalan söylüyordu; annemin kıyafetlerini gizlice giyerdi. Babam şapkayı annemin başına koydu, iç geçirdi ve "Allahaşkına, boynundaki pudrayı sil. Gören hamur açtığını sanacak," dedi.

Annem mendilinin ucunu tükürükleyip boynundaki pudrayı sildi. Sonra Mike'ı bileğinden tuttuğu gibi hızla evden çıktı. Elimde çantası peşinden koştum; çantasını unutmuştu.

Babam, Clara ve Tony ön balkonda durmuş gidişimizi seyrediyorlardı. Yarım blok uzaklaşmıştık ki, babam bize ıslık çaldı. Üçümüz de döndük.

"Acele edin!" diye bağırdı. Yaşlı ve sağır Bayan Yanks'e pencereyi açtırıp dışarı baktıracak kadar yüksek sesle bağırmıştı. "Acele edin! Trene yetişmek için sadece beş dakikanız var."

Annem Mike'ın elini sıktı, topuğu aşınmış sağ ayakkabısının izin verdiği ölçüde hızlandı. Mike'ın ürkek yürüyüşünden ve göbeğini kaşıyıp durmasından olup bitenlerden nefret ettiği, ağlamak üzere olduğu belliydi.

IV

Elektrikli trene yetiştik. Bir saat sonra Denver garındaydık. Coletta teyze ile Frank eniştenin evine gidebilmek için sarı tramvaya bindik. Annemin tramvay koltuğuna oturması ileağlamaya başlaması bir oldu. Coletta teyzemin sokağında indiğimizde gözleri kan çanağına dönmüştü. Sokağın köşesinde kısa bir süre için durduk; annem jartiyerlerini çekti, Mike ve ben çalıların arkasına gidip çişimizi ettik.

Teyzemin evinin önündeki kalabalığı ve arabaları görünce sülalemizin en büyük cenazesiyle karşı karşıya olduğumuzu anladık. O kadar çok çiçek gelmişti ki demetlerin bir kısmını ön balkona dizmek zorunda kalmışlardı. Tramvaydan iner inmez cenazenin kokusunu alıyordunuz. Ön basamakları çıkıp vestiyer olarak kullanılan küçük odaya girdik. İçerisi pazar kıyafetlerini giymiş üzgün yüzlü İtalyanlarla doluydu. Birbirlerinin omuzlarının üstünden boğucu çiçek kokusunun hakim olduğu salonda bulunan tabuta bakıyorlardı. Tabutun kapağı açıktı ve Clito'nun balmumlanmış yüzünde ebedi huzur vardı. Tabutun etrafındaki siyah giymiş kadınlar ağlaşıp inliyorlar, zaman zaman tabutun yanına diz çöküyor, sonra doğrulup kulpları gümüş kaplama gri tabutun içinde yatan ince ve küçük cesetin bileği tespihli elini öpüyorlardı.

Annem bizi Carlotta teyzemin yatak odasına götürmek için kalabalığın içinden çekerken Mike ve ben her şeyi erkeklerin bacaklarının arasından seyretmiştik.

Annemi görünce teyzem yataktan kalktı ve iki kız kardeş birbirlerine sarılıp çaresizlik içinde ağlamaya başladılar. Carlotta teyzemin yüzü ağlamaktan çiğ bir yara gibi kızarmıştı. Kollarını annemin boynuna doladı, tırnakları parmakuçları kanayana dek kemirilmişti. Kapıyı ka-

pattım, Mike'la öylece durup onlara baktık.

Sonra Frank enişteyi fark ettik. Pencerenin önünde durmuş dışarı bakıyordu. İçeri girdiğimizde kımıldamamış, kirli elleri pantolonunun arka cebinde, dışarıya bakmayı sürdürmüştü. Bizimle ender konuşurdu, ama bize her zaman müşfik ve cömert davranmıştı. Her Noel pijama yollardı. Onun hakkında tek bildiğimiz elektrikçi olduğuydu. Uzun boylu, ince boyunlu bir adamdı. Gövdesi hıçkırıklarla sarsılmıyordu; yüzünün pencere camındaki yansımasında gözlerinin kuru olduğunu fark edince ikimiz de şaşırmıştık. Anlamakta güçlük çekiyorduk.

"Neden ağlamıyor?" diye fısıldadı Mike. "Babası değil mi?"

Frank enişte Mike'ın sözlerini duymuş olmalıydı; yavaşça, insan yeni bir kuşun ötüşünü duyunca nasıl şüphe ile dönerse, öyle döndü. Önce annemi ve beni gördü, sonra da Mike'ı. Dizlerinin bağı çözüldü ve pencereye yaslandı. Sonra elini ağzına götürdü. Kardeşim eniştemin yüzünü görünce bir çığlık attı ve annemin beline sarılıp arkasına saklandı.

Frank enişte dudaklarını ıslattı.

"Ah," dedi gözlerini ovuşturarak. "Mike'mış."

Nefes nefese yatağa oturup parmaklarını saçlarına daldırdı. Carlotta teyzem Mike'ı o zaman fark etti ve yatağa yığılıp titremeye başladı. Frank eniştem teyzemin omuzunu okşadı.

"Lütfen, lütfen" diye fısıldadı. "Metin olmalıyız, mia maglia."

Ama Frank eniştem ağlamıyordu ve bu bana giderek daha tuhaf görünmeye başlamıştı. Annem Mike'ın çarpık kravatını düzeltti.

"İyi çocuk ol ve Frank eniştenle Carlotta teyzeni öp," dedi. "Sen de Jimmy."

Ben ikisini de öptüm; ama Mike, Frank eniştemin yanına yaklaşmak bile istemiyordu. "Hayır, hayır!" diye bağırdı. "Hayır, hayır!"

Arka bahçeye bakan pencereye gittiğimide Mike da peşimden geldi. Pencereden bakınca biz içeri girdiğimizde Frank eniştemin neye baktığını gördük. Akordeyon olmuş bisiklete bakıyordu. Külhanın yanında duruyordu; bükülmüş bir çelik yığını. Mike her an bir tokat yiyebilirmiş gibi omuzunun üstünden Frank enişteme bakıp duruyordu. Frank eniştem yataktan kalkıp bize doğru geldiğinde kollarıma sığınıp korku içinde titremeye başladı. Frank eniştemin yüzünde buruk bir gülümseme belirdi.

"Korkma Mike. Sana bir şey yapmam."

Saçımı okşadı, elinin ne kadar kuru ve üzgün olduğunu hissettim.

"Gördün mü?" dedi. "Jimmy, Frank enişte sinden korkmuyor. Korkmuyorsun, değil mi Jimmy?"

"Hayır, Frank enişte. Korkmuyorum."

Ama Mike adamın hüzünlü ellerinden kaçıyordu. Frank enişte gülümsemeye çalıştı, sonra elini cebine sokup iki yarım dolar çıkardı. Ben birini aldım, Mike tereddüt edip anneme baktı. Annem başı ile onayladı. Mike'ın yüzünde yumuşak bir gülümseme belirdi, burnunu çekti, parayı aldı ve eniştesinin kollarına atıldı.

"Küçük Mike," dedi Frank enişte. "Küçük Mike, benim küçük Clito'ma ne kadar da benzer." Ama ağlamıyordu.

Eniştem Mike'ı kucağına oturttu; mezarlığa gitme vakti geldiğinde Mike kendini eniştesine adamıştı. Evin önünde park etmiş arabalara birlikte bindiler. Mike eniştemin elini tutmuştu. Arada sırada yüzünü kaldırıp merak ve hayranlıkla eniştemin yüzüne bakıyordu.

Defin boyunca bir tek Frank eniştem ağlamamıştı. Mezarın baş kısmının biraz gerisinde durmuştu; gözleri kapalı, çenesi sert, hıçkırıklara boğulan Coletta teyzem koluna tutunmuş. Tereddütlü bir kalabalık birikmişti mezarın etrafında; erkekler şapkaları ellerinde, kadınlar mendilleri. Hıçkırıklar görünmez bombalar gibi patlıyordu. Rahip kutsal sudan serpti. Sonra kardeşimle yanyana durup yavaşça indirilen tabutu seyredişimiz, göğsümüzde bir ağrı ile Clito'nun anısının gözlerimizin önünden son kez olarak hızla akışı, canlı ve rahatsız edici; annemin mendilini ısırarak ağlayışı, tabutun etrafına sarılı kayışların ve güneş ışığının altında parlayan gümüş kasnakların gıcırtısı, aralıksız dualar okuyan rahip, utanarak öksüren erkekler, inleyen kadınlar, dermansız ve bayılma noktasındaki Carlotta teyzem, ve kapalı gözlerle bir babanın düşüncelerine dalıp gitmiş Frank eniştem –bir tek Tanrı bilebilirdi ne düşündüğünü.

Sonra bitti.

Carlotta teyzemin evine döndük ve salona oturduk. Carlotta teyzem hâlâ ağlıyor, annemse onu teskin etmeye çalışıyordu. Frank eniştem pencerenin önünde durmuştu; solgun ve düşte. Mike gözlerini Frank eniştemin yüzünden ayırmıyordu.

"Sen hiç ağlamaz mısın, Frank enişte?" diye sordu.

Enişlem Mike'a baktı, yüzünde zayıf bir gülümseme belirdi.
"Ağlamaz mısın?"
"Mike!" dedi annem.
"Neden ağlamıyor? Neden ağlamıyorsun, Frank enişte?"
"Mike!"
"Sessiz ol, Mike," dedim.
"İyi de neden ağlamıyor?"
Frank enişlem parmaklarını şakaklarına bastırdı.
"Ağlıyorum, Mike," dedi.
"Hayır, ağlamıyorsun."
"Mike!"
"Ama ağlamıyor."
"Kapat çeneni, Mike," dedim.
"Mezarlıkta bir tek sen ağlamadın, herkes ağladı."
"Mike!"
"Ama bir tek o ağlamadı. Biliyorum, çünkü onu izliyordum."
"Mike! Dışarı çık!"

Haksızlığa uğramış biri gibi dışarı çıktı ve pencerenin önündeki salıncaklı koltuğa oturdu; sırtı Frank enişleme dönük. Öfkeyle salınmaya başladı, geriye salınırken bacaklarını öne uzatıp hızlanarak. Frank enişlem döndü, dışarı çıktı ve gülümseyerek Mike'ın koltuğuna eğilip ona bir şeyler söyledi. Pencereden izliyordum ama ne dediğini duyamadım. Mike gülümsedi ve birlikte balkonun basamaklarını inip gittiler.

"Nereye gidiyorlar?" diye sordu annem.

"Bilmiyorum," dedim.

Yarım saat sonra hâlâ dönmemişlerdi. Annem ve teyzem benden onları bulmamı istediler. Köşedeki dondurmacıya gittim; oradaydılar. Localardan birine oturmuşlardı. Mike büyük bir iştahla önündeki devasa dondurmayı kâşıklıyordu. Frank enişlem karşısına oturmuş, yüzünü ellerinin arasına almıştı; Mike'ın dondurmayı yiyişini seyrederken yanaklarından iri yaşlar süzülüyordu.

BİR WOP'IN DESTANI

Dedem hakkında ufak ufak bilgi topluyorum. Babaannem söz ediyor bana ondan. Hayattayken iyi biri olduğunu ve iyiliğinin insanlarda hayranlıktan ziyade, acıma duygusu uyandırdığını söylüyor. Zararsız bir Wop* olarak bilinirmiş. En büyük zevki akşamları meyhanede tek başına oturup anisette yudumlamakmış. Dondurma külahını kemiren küçük bir kız gibi oturup anisette'ini yudumlarmış. Bu onun hayattaki tek tutkusuymuş ve onu tek başına anisette yudumlarken görenler sinir olurlarmış, çünkü kimseye bulaşmayan ufak tefek bir Wop'muş.

Babaannemin anlattığına göre bir gece meyhanede yine tek başına anisette yudumlarken içeri sarhoş bir arabacı girmiş ve "İçkiler benden! Gelin alın!" diye bağırmış.

Dedem yerinden kalkmamış, yaşlı dili ile anisette'iyle cilveleşmeye devam etmiş. Dedem dışında herkes barda arabacının içkisini içiyormuş. Arabacı arkasına dönmüş, dedemi görünce alınmış.

"Hey, Wop!" demiş. "Sen de gel ve iç."

Sessizlik olmuş. Dedem yerinden kalkmış, sendeleyerek arabacının

** Wop: Amerikalıların İtalyan kökenli Amerikalıları aşağılamak için kullandıkları bir sözcük.*

yanından geçmiş ve karla kaplı sokağa çıkmış. Arkasından gelen kahkahaları duyunca göğsü sıkışmış. Eve, babama gitmiş.

"Mamma mia!" diye homurdanmış. "Tony Murray bana Wopa dedi."

"Sangua della Madonna!"

Babam şapkasını bile almadan fırladığı gibi meyhaneye gitmiş. Tony Murray orada değilmiş, yarım blok ötedeki başka bir meyhanedeymiş. Babam onu orada bulmuş. Arabacıyı kenara çekip kulağına bir şeyler fısıldamış. Kavga! Yumruklar konuşmuş. İskemleler kenara çekilmiş ve herkes tezahüratta bulunmuş. İki adam bir saat boyunca dövüşmüşler. Yerde yuvarlanmışlar, tekmeler savurmuşlar, birbirlerini ısırmışlar. Sonunda babamın başı, göğsü ve kolları arabacının yüzünü örtmüş. Arabacı bir çığlık atmış ve hareketsiz kalmış. Babam ayağa kalkıp elinin tersi ile ağzındaki kanı silmiş. Yerde yatan arabacının kulağının kopmasına ramak kalmışmış... Babaannemin anlattığı hikâye böyle.

O iki adamı düşünüyorum, babamı ve arabacıyı; yerde yuvarlandıklarını tahayyül ediyorum. Tanrım! Babam müthiş dövüşüyor!

Aklıma bir fikir geliyor. İki kardeşim başka bir odada oynuyorlar. Babaannemi bırakıp onların bulunduğu odaya giriyorum. Halıya uzanmış boya kalemleri ile resim yapıyorlar. Başlarını kaldırıyorlar ve aklımdan geçenlerle alevlenmiş yüzümü görüyorlar.

"Neyin var?" diye soruyor biri.

"Bana bir şey demeniz için size meydan okuyorum!"

"Ne dememiz için?"

"Wop demeniz için!"

Henüz altı yaşındaki küçük kardeşim ayağa fırlıyor ve "Wop! Wop! Wop! Wop!" diyerek dans etmeye başlıyor.

Yaşı çok küçük. Ötekini istiyorum ben, büyüğünü. Onun da kulakları var.

"Sıkıyorsa bana Wop de."

İçimdeki şeytanı seziyor ama.

"Canım istemiyor," diyor.

"Wop! Wop! Wop! Wop!" diye bağırıyor küçük kardeşim.

"Kapa çeneni!"

"Kapatmayacağım işte. Wop! Wop! Wop!"

Büyük kardeşimin kalem kutusu yerde duruyor, burnunun yanında. Ayağımla kutunun üstüne basıp halının üstünde eziyorum. Bağırıp bacağıma sarılıyor. Geri çekiliyorum. Ağlamaya başlıyor.

"Pisliksin," diyor.

"Sıkıysa bana Wop de."

"Wop!"

Üstüne atlayıp kulağını yakalamaya çalışıyorum. Ama babaannem ustura kayışı ile odaya dalıyor.

II

Daha başından, annemin Wop ve Dago sözcüklerini hırs ve tiksinti ile telaffuz ettiğini duydum. Tükürür gibi. O sözcükler annemin ağzından sıçrarlar. Annem için yoksulluğu, sefaleti, pisliği temsil ederler. Dişimi fırçalamamış ya da kepimi asmamışsam annem bana, "Böyle olma. Wop gibi davranma," der. Böylece ben de onun değerlerini ediniyorum; Wop ve Dago sözcükleri benim için de kötülükle eşanlamlı. Ama annem tutarlı hiç olmazsa.

Babam değil. Babamın dili gevşektir. Yargıları, içinde bulunduğu ruh durumuna göre değişir. Wop ve Dago sözcüklerinin onun için belli bir anlamı olmadığını fark ediyorum; ama İtalyan olmayan biri ona bu sözcüklerle hitap ederse vay haline. Kristof Kolomb bugüne dek yaşamış en büyük Wop'dı, der babam. Caroso da. Daha bir sürü büyük İtalyan'a da aynı payeyi verir. Ama en iyi arkadaşı Peter Ladonna sarhoş domuzun teki olmakla kalmaz, Wop'ın tekidir aynı zamanda; ve bütün kayınbiraderleri beş para etmez Wop'lardır tabii ki.

İrlandalılar'dan nefret ediyormuş gibi yapar, ama etmez aslında. Bizi İrlandalılar'a karşı dikkatle olmamız için uyarır. Bakkalımızın adı O'Neil. Annem dükkânındayken sıkça ve istemeyerek hata yapar. Annem bazen babama eti yanlış tarttığını ya da ona bayat yumurta verdiğini söyler.

Babamın hemen tepesi atar, alt dudağı büzülür. "O İrlandalı serseri bir daha beni kazıklamayacak!" Sert ve kararlı adımlarla bakkala gider.

Çok geçmeden döner. Yüzünde gülümseme. Elleri puro dolu. "Bundan sonra her şey yoluna girecek."

Ben de hoşlanmıyorum bakkaldan. Annem beni her gün bakkala

yollar ve bakkal içeri girer girmez beni, "N'aber küçük Dago! Ne istiyorsun?" diye karşılar. Ben de ondan nefret ederim. Dükkânda biri varsa hayatta girmem, çünkü başka birinin yanında Dago diye çağırılmak kadar aşağılayıca bir şey daha yoktur. Mideme kramplar girer, kendimi çıplak hissederim.

Bakkalın sırtı bana dönük olduğunda pervasızca çalarım. Ondan çalmak beni mutlu eder --çikolata, şekerleme, meyve. Bir şey almak için buzdolabına gittiğinde yaylarından birini kırmayı ümit ederek terazisine yaslanırım; ayağımı yumurta sepetine bastırırım. Bazen çok fazla aşırırım. İşte o zaman onun çikolatalarını, onun elmalarını, onun bisküvilerini dükkânının karşısındaki çalılara fırlatmak ne büyük hazdır!.. "Allahın cezası O'Neil, bana Dago deyip bunun yanına kâr kalacağını sanıyorsan aldanıyorsun!"

Kızı benimle yaşıt. Şaşıdır. Haftada iki gün müzik dersine giderken evimizin önünden geçer. O keman kutusunu sallayarak evimizin önünden geçerken ben çınar ağacının tepesinden şarkımı söylerim:

Martha şaşıı!
Martha şaşıı!
Martha şaşıı!

III

Büyüdükçe İtalyanların Wop ve Dago sözcüklerini Amerikalılardan daha çok kullandıklarını fark ediyorum. İngilizcesi çok kısıtlı olan babaannem çağdaş İtalyanlardan söz ederken bu iki sözcüğü hep kullanır. Hiçbir zaman sakin telaffuz etmez onları, hep kaba ve aşağılayıcı bir vurgulama ile fırlarlar ağzından.

Rahiplerin yönettiği okula Wop diye çağrılma korkusu ile başlıyorum. İnsanların neden soyadları olduğunu anlamamla birlikte kendi soyadımı Bianchi, Borello, Pacelli gibi tipik İtalyan soyadlarıyla kıyaslıyorum –başka öğrencilerin soyadları. Bu kıyaslama beni fevkalade rahatlatıyor. İnsanlar soyadımdan Fransız olduğum sonucuna varacaklardır. Fransız bir havası yok mu soyadının? Kesinlikle! O günden sonra milliyetimi soranlara Fransız olduğumu söylüyorum. Çocuklardan birkaçı bana Fransız diye hitap etmeye başlıyorlar. Hoşuma gidiyor. Güzel bir duygu.

Böylece soyumdan nefret etmeye başlıyorum. Benimle arkadaşlık kurmaya çalışan İtayan kız ve erkek çocuklarından kaçıyorum. Açık tenim ve saçım için Tanrı'ya şükrediyor, arkadaşlarımı soyadlarındaki Anglosakson tınıya göre seçiyorum. Çocuğun soyadı Whitney, Brown ya da Smith ise benim dostum; ama onunla birlikte iken hep tedirginim; sırrımı keşfedebilir. Öğle yemeğinde sandviçimin üstüne kapanıyorum, çünkü annem sandviçimi folyo kâğıdına sarmaz, çok büyük yapar ve marulu hep sandviçin dışına taşar. Daha da kötüsü ekmek ev ekmeğidir, fırın ekmeği değil; Amerikan ekmeği değil. Eve mayonez ve diğer Amerikan yiyeceklerinden almadıkları için sızlanıp duruyorum. Kilisenin rahibi babamın iyi arkadaşı. Zaman zaman okulun bahçesinden geçip top oynayan çocukları seyreder. Beni yanına çağırıp babamın hatırını sorar; Kolomb, Vespucci, John Cabot gibi soydaşlarımla iftihar etmem gerektiğini söyler. Yüksek ve alaycı bir tonla konuşur. Etrafımıza öğrenciler toplanır, bir an önce susup gitmesi için dua ederim.

Arada sırada Dante adında birinden söz edildiğini duyuyorum. Ama İtalyan olduğunu öğrendiğimde sanki hayattaymış ve sınıfta gezinip parmağı ile beni işaret ediyormuşçasına ondan nefret ediyorum. Sözlükte resmine rastlıyorum. Resme bakıp ömrümde gördüğüm en çirkin adam olduğuna karar veriyorum.

Bir gün sınıfta kara tahtanın önüne diziliyoruz ve yanımda nefret ettiğim, ama ısrarla yavuklusu olduğumu düşünen sulu gözlü İtalyan bir kız var. Sürekli bacak değiştiriyor, durduğu yerde kıvranıyor ve bana tuhaf tuhaf bakıyor. Pis bir bakış atıp sırtımı dönüyor ve ondan mümkün olduğunca uzaklaşıyorum. Rahibe aramızdaki açıklığı fark edip bana kızın yanında durmamı söylüyor. Rahibenin dediğini yapıyorum, ama kız benden uzaklaşıp öbür tarafındaki çocuğun yanında duruyor.

Sonra ayaklarıma bakıyorum ve giderek yayılan bir ıslaklığın üstünde durduğumu fark ediyorum. Kıza bakıyorum, boynunu bükmüş bana, yalvarırım kabahatimi üstüne al, der gibi bakıyor. Diğerlerinin dikkatini çekiyoruz ve sınıf kıkırdamaya başlıyor. Rahibe geliyor. Beni azarlayacağını düşünüyorum; ama bana sarılıp kulağıma iki parmağımı kaldırmamın tuvalet izni almak için yeterli olduğunu fısıldıyor. Ama artık gereği kalmadı, diyor rahibe; şimdi git ve yer bezini getir. Gidip getiriyorum ve sınıfta kopan yaygaranın ortasında sadece bir Wop ailesinin Wop kızının böyle bir şey yapabileceğine dair inancım pekişiyor.

Ah, seni Wop! Ah, seni Dago! Uykumda bile rahat yok. Düşlerimde kendimi saldırganlara karşı savunuyorum. Bir gün annemden babamın gençliğinde Arjantin'e gittiğini ve iki yıl Beunos Aires'de yaşadığını öğreniyorum. Annem bana babamın orada başına gelenleri anlatıyor ve anlattıkları bütün gün aklımdan çıkmıyor, yatarken bile bunu düşünüyorum. O gece sıçrayarak uyanıyorum. Karanlıkta el yordamı ile annemin odasına gidiyorum. Babam annemin yanında uyuyor; babamı uyandırmamak için annemi şefkatle uyandırıyorum.

"Babamın Arjantin'de doğmadığına emin misin?" diye fısıldıyorum.

"Evet. Baban İtalya'da doğdu."

Üzüntü içinde yatağıma dönüyorum.

IV

Okul bahçesinde yaptığımız bir beysbol maçında karşı takımdan bir çocuk oyunumla alay ediyor. Maçın son bölümündeyiz, sataşmalarını duymazdan geliyorum. Kaybediyoruz, ama iyi bir vuruş yaparsam kazanma şansımız yüksek. Bütün özgüvenimle atıcının karşısına dikiliyorum. İşkenci vuruş yerinde beni görüyor.

"Ha! Ha!" diye gülüyor. "Vuruş sırası Wop'daymış. Diskalifiye edelim şu Wop'ı!"

Okulda ilk kez biri bana bu isimle hitap ediyor, öyle öfkeleniyorum ki topu salak gibi ıskalıyorum. Maç bittikten sonra çocukla kapışıyoruz, sözünü geri aldırıyorum.

Okul günleri dövüş günlerine dönüşüyor. Neredeyse her gün saat üçü çeyrek geçe çocuğun tekine sözünü geri aldırışımı izlemek için bahçede bir seyirci kitlesi oluşuyor. Bundan hoşlanmaya başlıyorum; yok mu bana Wop diyen! Yüzüme karşı bana hakaret etme cesaretini gösterenler tükenince, arkamdan konuşulanları bana ispiyonluyorlar; onları bulup canlarına okuyorum. Sert adımlarla yürüyorum koridorlarda. Küçük sınıflar bana hayranlık besliyorlar. Beni görünce, "İşte geliyor!" diyorlar ve hayran hayran bakıyorlar. Benimle aynı okula giden yedi yaşındaki küçük kardeşim arkadaşlarını toplayıp yanıma geliyor, gömleğimin kollarını sıvatıp onlara pazularımı gösteriyor. Pekâlâ çocuklar, işte bakın.

Kardeşim okuldaki kavgalarımı evde hararetle babama anlatıyor. Babam istekle dinliyor, ben de şüphe uyandırabilecek ayrıntıları açıklığa kavuşturmak için kardeşimin yanında duruyorum. Hüzün verici mutlu günler! Babam tavsiyelerde bulunuyor; gardım şöyle tutmalısın, başını böyle korumalısın. Dinlemeye daha fazla tahammül edemeyen annem parmaklarını şakaklarına bastırıp odayı terk ediyor.

Eve arkadaş getirdiğimde rahatsızım; evimiz öyle İtalyan ki. Şurada Victor Emmanuel'in bir resmi, orada Milano Katedrali'nin bir resmi, tam yanında Aziz Peder'in bir resmi, büfenin üstünde ortaçağ tasarımı bir şarap sürahisi; her zaman ağzına kadar kırmızı şarapla dolu, her zaman pırıl pırıl. Bunlar babamın ailesinden yadigâr, eve ne zaman misafir gelse onların altında poz verip hava atmaya bayılır.

Sonunda babama bağırmaya başlıyorum, bir Wop gibi davranmaktan vazgeçip Amerikanlaşmasını söylüyorum; ustura kayışını kaptığı gibi beni odadan odaya kovalıyor, arka kapıdan kaçıyorum. Odunluğa gidip pantolonumu indiriyor, kıçımdaki morlukları inceliyorum. Bir Wop, babam Wop'ın teki! Hiçbir Amerikalı baba, oğlunu bu şekilde dövmez. Bunu yanına bırakmayacağım, bir gün gelecek intikamımı alacağım.

Babaannemin iflah olmaz bir Wop olduğunu düşünmeye başlıyorum. Bileklerini göbeğinin üstünde kavuşturarak yürüyen, tıknaz, erkek çocuklarından hoşlanan bir köylü kadını. Odaya girip arkadaşlarımla konuşmaya çalışır. İngilizceyi koyu bir şive ile konuşuyor. O berbat şivesi ve gülen gözleri ile arkadaşlarımdan birine bir şey söylediğinde yüreğim kükrer. Mannaggia! Utancımdan yerin dibine geçerim; artık hepsi İtalyan olduğumu biliyorlar.

Babaannem bana anadilini konuşmayı öğretti. Yedi yaşımdan beri konuşabiliyorum, onunla hep İtalyanca konuşurum. Ama on iki, on üç yaşında, yanımda arkadaşlarım varken, söylediklerinin tek kelimesini bile anlamıyor, aptal aptal sırıtıyorum; arkadaşlarım İngilizce'den başka bir dil konuşabildiğimi bilmemeliler. Bu bazen babaannemi delirtir. Doğrulur, sarkık gerdanı sertleşir ve sövmeye başlar.

V

Ortaokulu bitirdikten sonra bizimkiler beni başka bir şehirdeki Ciz-

vit liscsine yollamaya karar veriyorlar. İlk gün babam da benimle geliyor. Ana binanın taştan tepeliğine keski ile Latince bir deyiş kazınmış: Religioni et Bonis Artibus. Babam yazıyı yüksek sesle okuyup bana anlamını söylüyor.

Hayretle bakıyorum babama. Bu adam benim babam mı? Bakın şuna! Dinleyin! İtalyan şivesi ile okuyor! İtalyan bıyık bırakmış. Şu ana kadar fark etmemiştim ama tam bir Wop! Elbisesi üstünden sarkıyor ve buruşuk. Kendine yeni bir elbise alsa ya. Ve kravatına bakın! Çarpık. Ya ayakkabıları; boya istiyorlar. Ve Allah aşkına, pantolonuna bakar mısınız! Önünü düğmelememiş. Lanet olsun, lanet olsun, bir türlü çöpe atmadığı kirli askılıkları görünüyor. Hey, Bayım, siz gerçekten benim babam mısınız? Oysa ne kadar ufak tefek, döküntü ve yaşlı bir görünümünüz var. Battaniyesi elinde bir göçmenden farkınız yok. Siz benim babam olamazsınız. Oysa ben hep... ben hep...

Ağlıyorum şimdi, dayak yemeden ilk kez ve o da ağlamadığı için ona minnettarım. Çabucak vedalaşıyoruz ve hızla yürüyorum; arkama bakmıyorum, çünkü orada durup bana baktığını biliyorum. Binaya girip güz dönemi için kaydolmaya gelmiş diğer çocuklarla sıraya giriyorum. İtalyanlar var aralarında. Evden uzağım ve İtalyanları seziyorum. Birbirimize bakıyoruz ve gözlerimiz kaçınılmaz bir şekilde kenetleniyor, yakıcı bir kanbağı hissediyoruz; başımı çeviriyorum.

İri bir Cizvit papazı iskemlesinden kalkıp kendini bana tanıştırıyor. Ne ses adamdaki! Göğsünde fırtınalar kopuyor sanki. Adımı soruyor ve küçük bir karta kaydediyor.

"Milliyetin?" diye kükrüyor.

"Amerikalı."

"Babanın adı?"

Fısıldıyorum: "Guido."

"Ne? Nasıl yazılıyor? Yüksek sesle konuş."

Öksürüyorum, elimin tersini dudaklarıma götürüp harfleri söylüyorum.

"Ha!" diye kükrüyor kayıt memuru. "Hâlâ geliyorlar! Bir Wop daha! Burada hiç yabancılık çekmeyeceksin delikanlı! Hayır, efendim! Wop bol burada! Birkaç Yahudi bile var. Ama birincilik İrlanda odunlarında!"

Dio! Nasıl nefret ediyorum bu adamdan!

Devam ediyor: "Babamın doğum yeri?"

"Buenos Aires. Arjantin."

"Annenin?"

Gerçeği söylemenin keyfi ile haykırabilirim nihayet.

"Denver!" Hay Allah, kondüktörden farkım yok.

Muhabbet ediyormuş gibi samimi bir tonla, "İtalyanca biliyor musun?" diye soruyor.

"Yo! Tek kelime bile."

"Yazık," diyor.

"Sen aklını kaçırmışsın," diye geçiriyorum içimden.

VI

O dönem okul taksitini karşılayabilmek için garsonluğa başlıyorum. Başım belada: Aşçı ile yamağı İtalyan. Beni görür görmez onlardan biri olduğumu anlıyorlar. Aşçının dostluk girişimlerini karşılıksız bırakıyorum. Nedenini biliyor; birbirimize düşman kesiliyoruz. Ağzından çıkan her sözün içinde bir bıçak gizli. Sözleri ile beni paramparça ediyor. İki ay sonra daha fazla katlanamayacağıma karar verip anneme uzun bir mektup yazıyorum. Zayıflıyorum, bu işi bırakmama izin vermezseniz hastalanıp sınavlardan çakacağım, diye yazıyorum.

İşi hemen bırakmamı yazıp telgraf havalesi ile para çıkarıyor; ah, çok üzülüyorum senin için oğlum, bu kadar zorlanacağını aklımdan bile geçirmemiştim.

Bedava akşam yemeği için bir gece daha çalışmaya karar veriyorum. O gece, yemek bittikten sonra mutfakta aşçı, yamağı ve benden başka kimse kalmıyor, önlüğümü çıkarıp aşçının karşısına dikiliyor ve gözlerine bakıyorum. Beklediğim an geldi. İki aydır bu anı bekliyorum. Doğrama tahtasının üstünde bir bıçak duruyor. Gözümü aşçıdan ayırmadan bıçağı alıyorum. Aşçıyı yaralayıp intikam almak istiyorum.

Beni fark edip, "Defol burdan, Wop!" diyor.

Yamağa bağırıyor: "Dikkat et, elinde bıçak var!"

"O bıçağı fırlatamazsın, Wop!" diyor aşçı. Fırlatmayı düşünmemiştim, ama o söyleyince fırlatıyorum. Başının üstünden uçup duvara çarpıyor ve yere düşüyor. Bıçağı yerden alıp beni kovalıyor. İçimden, Allahtan isabet etmedi, diye geçirerek koşuyorum.

O yıl futbol takımı İrlandalılarla İtalyanlar'dan kurulu. Orta sahada İrlandalılar var, biz İtalyanlar savunmadayız. Takım iyi, maçları kazanıyoruz; takım arkadaşlarım bencil değil, takım için oynuyorlar. Ama savunmada benimle birlikte oynayan İtalyanlar'dan nefret ediyorum; köklerimizden dolayı komik görünüyoruz. Takımın kaptanlığını bana veriyorlar, savunmadaki İtalyan hemşerilerimin sayı yapmalarını engellemek için elimden geleni yapıyor, oyunu sabote ediyorum.

Okul gazetesinde ve yerel gazetelerin spor sayfalarında bizden muhteşem Wop'lar diye söz ediyorlar. Bana kalırsa hakaret. Bir akşamüstü, önemli bir maçtan sonra bir grup öğrenci tribünlerde tezahüratı sürdürüyorlar. Ya ya ya şa şa şa Muhteşem Wop'lar çok yaşa, diye bağırıyorlar. Hasta ediyor beni. Midem altüst oluyor; formamı çıkarıp takımdan istifa ediyorum.

Latincem kötü. Dili sevmediğim için çalışmıyor ve sınavlardan sürekli çakıyorum. Öğrencilerden biri üst üste birkaç sınavdan çok kötü notla çakarsam onun yerine başka bir ders almama izin verebileceklerini söylüyor. Bunu yaparsam Cizvitler aptallığım karşısında şapka çıkaracaklar ve dersi bırakmama razı olacaklar.

Son derece cazip bir öneri. Uyguluyorum. Ama geri tepiyor, çünkü Cizvitler son derece zeki insanlar. Niyetimin farkına varıp yüzüme gülüyor, onları kandıramayacağımı söylüyorlar. Yirmi yılını alsa da bu dersi geçmek zorundasın, diyorlar. Daha da kötüsü, ödevlerimi iki katına çıkarıyorlar; teneffüslerimi Latince sözdizimi çalışarak geçiriyorum. Sınav öncesinde Latince dersini veren Cizvit beni odasına çağırıyor.

"Senin gibi safkan bir İtalyanın Latince'de zorlanmasını anlamak mümkün değil. Bu dil senin kanında var, inan bana acınası bir Wop'sın."

Abbastanza! Odama çıkıp kapıyı kilitliyor, Latince kitabımı açıp delicesine çalışmaya başlıyorum. Aman Allahım, bu da ne? Ne çalışıyorum ben burada. Çocukluğumda babaannemin bana öğrettiği İtalyanca'dan pek farkı yok yahu -hiç de zor değilmiş bu Latince. Sınavı geçiyorum ve öyle yüksek bir not alıyorum ki, dersi veren Cizvit bu işte bir bit yeniği olduğundan şüphe ediyor.

Mezuniyete iki hafta kala hastalanıp revire gidiyorum, beni karantinaya alıyorlar. Yatakta yatıp eski hesapları karıştırıyorum. Tırnakla-

rımı kemiriyor, geçmişteki kinlerimi besliyorum. Yüksek ateşim var, uyuyamıyorum. Okulun müdürünü düşünüyorum. İlk iki yıl boyunca çok yakındık, ama geçen sene, üçüncü yılımda, başka bir okula nakli çıktı. Yatakta yatarken, bu sene, son yılımda, tekrar karşılaştığımız günü düşünüyorum. Eylül ayında okula döndüğünde odasında karşılaşmıştık. Odadaki diğer çocukları tek tek selamladıktan sonra bana dönmüş ve "Hey, Wop! Sen hâlâ bizimle misin?" demişti.

Onun ağzından duyunca yumruk yemiş gibi olmuş, sersemlemiştim. Herkesin gözünü üstümde hissetmiştim ve içlerinden biri kıkırdamıştı. Demek böyle! Yatakta uzanmış rahibi ve kıkırdayan öğrenciyi düşünüyordum.

Birden yataktan fırlayıp kitaplarımdan birinin kapağını yırttım, kalem buldum ve rahibe bir not yazdım: "Sevgili Peter: Hakaretinizi unutmuş değilim. Geçtiğimiz Eylül bana Wop dediniz. Hemen özür dilemezseniz nahoş şeyler olacak." Revirden sorumlu keşişlerden birini çağırıp notumu rahibe iletmesini söyledim.

Bir süre sonra merdivende rahibin ayak seslerini duydum. Odamın kapısına geldi, kapıyı açtı, uzun süre tek kelime etmeden bana baktı. İçeri girip özür dilemesini bekledim, önemli bir andı benim için. Ama kapıyı sessizce örtüp gitti. Kalakaldım. Çifte hakaret!

Mezuniyet gecesi iyileşip törene katıldım. Müdür sahnede bir konuşma yaptıktan sonra diplomaları dağıtmaya başladı. Diplomayı alınca, "Teşekkür ederim," demek gerekiyor. Diplomasını alan teşekkür ediyor. Teşekkür ederim, teşekkür ederim, teşekkür ederim. Bana diplomamı verdiğinde tek kelime etmeden yüzüne bakıyorum ve o günden sonra bir daha konuşmuyoruz.

Bu eylül üniversiteye kaydımı yaptırıyorum.

"Babanın doğum yeri?" diye soruyor kayıt memuru.

"Buenos Aires, Arjantin."

Elbette. Küçük farklılıkları saymazsak oyun aynı.

VII

Zaman geçiyor, zamanla birlikte okul günleri de. Los Angeles meydanında oturmuş caddenin karşı yakasındaki Meksika şölenini izliyorum. Adamın teki yanıma gelip oturduğum duvara, yanıma oturuyor ve

sigaram olup olmadığını soruyor. Var. Veriyorum ve sigarasını yakarken şölen bitene dek sürecek bir sohbete girişiyoruz. Sonra duvardan inip konuşmayı sürdürerek yürüyoruz. Adamın sakal traşına ihtiyacı var ve elbiseleri üstünden dökülüyor; berduşluğu şüphe götürmez. Yalan üstüne yalan atıyor, teki bile ustaca söylenmiş değil. Ama bu kentte yalnızım ve istekli bir dinleyiciyim.

Kahve içmek için bir restorana giriyoruz. Şimdi daha içtenlikle konuşuyor. Ablasını bulmak için Chicago'dan Los Angeles'e dilenerek gelmiş; adresi varmış ama ablası artık o adreste değilmiş ve iki haftadır ablasını arıyormuş, ama nafile. Ablasından konuşmaya devam ediyor, bir akbaba gibi dolanıyor ablasının üstünde; beni duygularını patlatacak fünyeyi ateşleyecek bir soru sormaya davet ediyor.

Soruyorum: "Evli mi ablan?"

Ve girişiyor, yerden yere vuruyor ablasını. Onu bulsa bile onunla yaşayamazmış. Kardeşini sokaklarda beş parasız bırakan ablaya abla mı denirmiş, üstelik ona iş verebilecek zengin bir adamla evliyken? Ona bilerek yanlış adres verdiğini düşünüyor; onu bulunca boynunu kırmazsa ne olsun. Ve sonunda, ablasını paramparça ettikten sonra, tam da yapacağını düşündüğüm şeyi yapıyor.

"Senin ablan var mı?" diye soruyor.

Evet, diyorum ve onun hakkındaki düşüncelerimi söylememi bekliyor, ama boşuna bekliyor.

Bir hafta sonra tekrar karşılaşıyoruz.

Ablasını bulmuş. Şimdi övüyor ablasını. Ablası eniştesini ona bir iş vermeye ikna etmiş, yarın eniştesinin restoranında garsonluk yapmaya başlayacak. Bana restoranın adresini veriyor, ama İtalyan mahallesinde olması gerektiği dışında bir şey düşünmüyorum.

İşe bak ki, eniştesini tanıyorum; Rocco Saccone, babamın iyi arkadaşı ve hemşerisi. İki hafta sonra bir gece Rocco'nun yerine gidiyorum. Rocco ile İtalyanca konuşurken mutfaktan meydandaki adam çıkıyor, üstünde bacaklarını örten bir önlük. Rocco adamı çağırıyor, adam yanımıza geliyor ve Rocco onu bana Chicago'dan kayınbiraderi olarak tanıştırıyor. El sıkışıyoruz.

Daha önce tanıştık diyorum, ama adam bunun bilinmesini istemiyor sanki, tezgâhın arkasına geçip bir şeyle meşgul oluyor. Blöf yapıyor; bu çok açık.

Rocco bana yüksek sesle, "Leş kargasının tekidir. Kendi kanından utanç duyar," diyor. Sonra adama dönüyor. "Öyle değil mi?"

"Yok ya?" diyor adam pis pis bakarak.

"Nasıl yani?" diyorum.

"İtalyanlığından utanıyor," diyor Rocco.

"Yok ya?" diyor adam.

"Başka bir şey bilmez. Yok ya? Yok ya? Yok ya? Tek bildiği budur."

"Yok ya?" diyor adam.

"Ya," diyor Rocco, yüzünü ekşiterek. "Animale codardo!"

Meydanda tanıştığım adam kalkık kaşları ve şeffaf gözleri ile bana bakıyor ve üstündeki garson önlüğü ile benim için bir Tanrı'dan farksız olduğunu bilmiyor; gerçekten de bir Tanrı o, bir mucize gerçekleştirici; kimse bilmiyor bunu; olsun, bir şey değiştirmez, o da bir Tanrı - başka insan kalmamış gibi o üstelik. Dedem gibi hissediyorum kendimi; babam gibi, Cizvit aşçı gibi, Rocco gibi; eve dönmüş gibi oluyorum ve her zaman beklentisi içinde olduğum bu dönüşün bu kadar sessizce gerçekleşmesi beni şaşırtıyor; ne trompetler çalıyor, ne de gök gürlüyor.

"Ben senin yerinde olsam onu başımdan defederdim," diyorum Rocco'ya.

"Yok ya?" diyor adam yine.

Yumruğumu suratının ortasına yapıştırmak geliyor içimden. Bir yararı olmaz ama. İnsan kendi cesetini pataklayamaz ki.

RAHİBELİK DÜŞÜ

Annem rahibelerin yönettiği bir ortaokulda okumuş. Okulu bitirdikten sonra o da rahibe olmak istemiş. Bana anneannem anlattı. Ama anneannem ve bütün aile karşı çıkmış rahibe olmasına. Anneme başka kızların rahibe olmalarına itirazları olmadığını, ama kendi kızlarının olamayacağını söylemişler. Annemin adı Regina Toscana'ydı ve o kadar kutsalmış ki kutsallık gözlerini aydınlatırmış. Odasında Azize Terasa'nın bir heykelciği duruyormuş ve aile bağırıp çağırmaya başlayınca bir gün bir gece odasından çıkmayıp Azize Teresa'ya dua etmiş.

"Sevgili Azize Teresa, önümde açtığın yolu ışığınla aydınlat ki kutsal emanetini omuzlayabileyim. Meryem Anamız ve Efendimiz İsa adına mukaddes zerafetinle bana bir ziyaret bahşet, amin!"

Ne dua. Ama pek yararı olmamış çünkü anneannem hâlâ rahibeliğin adını bile duymak istemiyormuş. Anneme hasta bir buzağı gibi davranmaktan vazgeçip aklını başına toplamasını söylemiş. Hepsi öyle demiş; Jim dayı, Tony dayı, anneanne ve büyükbaba Toscana. Onlar İtalyan'dılar ve annemin davranış biçiminden hoşnut kalmamışlardı çünkü İtalyanlar kadınlarının evlenmemelerinden hoşlanmazlar. Hi hoşlanmazlar. En iyisi İtalyan kadınlarının evlenmeleridir, çünkü o za-

man kadına kocası bakar ve aile tasarruf eder. Anneme bu şekilde tepki göstermelerinin nedeni buydu.

Sonra Tony dayımın aklına bir fikir gelmiş. Bir gece eve Pasquale Martello adında bir adam getirmiş. Tony dayım adamı anneme tanıştırmış; annemin adama vurulup onunla evleneceğini umuyormuş. Annem bir içim suydu, biliyorum; fotoğraflar var, kanıtlayabilirim.

Pasquale Martello'nun dükkânı varmış ve eline geçen bütün parayı harcıyormuş, yoksa annem gibi bir kızla evlenmek için ölüp dirilmiyormuş. Dükkânında Parmesan peyniri, İtalyan salamı ve özel bir tür sarımsak gibi lüks şeyler satarmış. Zevksiz adammış, yeşil çizgili gömleğin üstüne kırmızı kravat bağlarmış. Annem onunla sadece Tony dayımdan korktuğu için görüşmüş. Çok geçmeden Pasquale Martello anneme abayı yakmış ve evliliğe ikna etmeye çalışmış.

Ama adamın o kadar çok kötü alışkanlığı varmış ki annem bir süre sonra ondan sıkılmış. Bir kere çok fazla sarımsak yermiş ve nefesi dehşetli kokarmış. Cebinde bir torbada sarımsak taşır, arada sırada torbadan birkaç diş çıkartıp leblebi gibi havaya atıp ağzı ile tutarak yermiş. Annemi değişik yerlere götürürmüş; Lakeside Park'a, dansa, sinemaya. Sarımsak yüzünden adamın kokusunu bir kilometre öteden alabilirmişsiniz. Her sinemaya gittiklerinde etraflarında oturanlar kalkıp yerlerini değiştirirlermiş. Ve annem rahibe olmak istiyormuş! Utancından yerin dibine geçermiş. Sinemadan sonra anneanne Toscana'nın oturma odasındaki büyük sobanın karşısına oturup konuşurlarmış. Adam o kadar aptalmış ki, annem yüzüne karşı esnediği halde gitme vaktinin geldiğini, annemin artık yatmak istediğini anlamazmış. Sonunda annem gitmesi gerektiğini söylemek zorunda kalırmış, yoksa sabaha kadar oturup konuşabilirmiş.

Tony dayım her gün aynı soruyu sorarmış.

"Hadi iyisiniz, iyisiniz, Düğün ne zaman?"

"Hiçbir zaman," demiş annem bir gün. "Düğün müğün olmayacak."

"Aklını mı kaçırdın?" demiş Tony dayım. "Adamda para çuvalla!"

"Üzgünüm," demiş annem, "benim hayatım başka yöne gidiyor."

"Hangi yöne?"

"Ben hayatımı Meryem Ana'nın hizmetine adadım."

"Tanrım!" diye bağırmış Tony dayım. "Şunun ne dediğini duydunuz mu? Ben pes ediyorum."

"Üzgünüm," demiş annem. "Gerçekten üzgünüm."

"Sangua de la madonna!" diye bağırmış Tony dayım. "Senin için bütün yaptıklarımdan sonra! Nankörlük diye buna derim."

Annem odasına gidip bütün gün odasından çıkmamış, Pasquale eve gelene dek. Pasquale her zaman anneanneme dükkândan bir şeyler getirirmiş. Daha çok peynir, bazen domates salçası ya da İtalyan hamuru. O günlerde kilosu bir dolar olan Parmesan peynirinden getirdiği için anneannem ondan hoşlanırmış.

O gece annem Pasquale'ye üzgün olduğunu, başka bir kız bulması gerektiğini, çünkü onu sevmediğini söylemiş. Pasquale annem için deli oluyormuş. Dizlerine kapanıp ellerini öpmüş. Evden çıktığında böğürüyormuş. Ertesi gün Tony dayımı arayıp annemin ona kapıyı gösterdiğini ve artık eve gelmesine izin vermeyeceğini söylediğini söylemiş.

Tony dayım çılgına dönmüş. İşten eve koşup herkese fırça çekmiş. Sıra anneme geldiğinde yumruğunu yüzüne dayayıp öyle bir itmiş ki duvara çarpan annemin nefesi kesilmiş.

"Kaz kafalının tekisin sen," diye bağırmış Tony dayım. "Ne işe yararsın?"

"Üzgünüm," demiş annem.

"Şunun ettiği lafa bakın. Üzgünmüş!"

"Ama gerçekten üzgünüm," demiş annem.

Tony dayım da bakkaliye işindeymiş ama dükkânı küçükmüş, İtalyan mezeleri satmazmış. Annem Pasquale ile evlendikten sonra Pasquale ile ortak olmayı umuyormuş. Ama Pasquale bir daha eve gelmemiş. Çok geçmeden bir kızla evlenmiş. Kız İtalyan değilmiş üstelik, Amerikalı'ymış ve Pasquale onu sevmiyormuş. Anneannem Pasquale'nin o kızla annemden intikam almak için evlendiğini söyledi.

İtalyanlar böyle yapar bazen. Esas kızı pişman etmek için sevmedikleri bir kızla evlenirler. Ama annem pişman filan olmamış. Mutluluktan uçmuş.

Kuzey Denver'de St. Cecilia Kilisesi vardır. Annem bütün vaktini orada geçirirmiş. Lisenin tam karşısındadır, eski ve kırmızı bir kilise. Önünde bahçe mahçe yoktur, hemen yolun üstündedir ve etrafında tek bir ağaç bile bulunmaz. Annem bir keresinde beni oraya Noel Ayini için götürmüştü. Evlendikten çok sonra. Öyle olması gerekir, değil mi?

Büyük, hüzünlü bir kiliseydi ve içi annem gibi kokuyordu. Ürpertici bir yerdi. Korkmuştum. Henüz doğmadığımı ve hiçbir zaman doğmayacağımı düşünüp durmuştum.

Annem St. Cecilia Kilisesi'nin bütün rahibelerini tanırmış. Bütün vaktini orada geçirdiği için onu mihrap sorumlusu yapmışlar. Annem mihrapları çiçeklerle süsler, mihrap örtülerini yıkayıp ütülermiş. Annem için bu hayat evlilikten çok daha güzelmiş. Akşama kadar kilisede kalır, hava kararınca Jimmy dayım ya da Tony dayım gidip onu oradan alırmış. Jimmy dayım pek umursamazmış çünkü kilise sadece bir blok ötedeymiş, ama Tony dayım bağırıp çağırmaya başlarmış. Kilisenin büyük yutturmaca olduğunu söylermiş.

Anneme, "Bütün gününü burada geçireceğine neden evde kalıp annene yardım etmiyorsun," diye bağırırmış.

Ama annem evde çok çalışırmış ve dayıma dikkatli konuşmasını söylermiş. Evin temizliğini, çamaşırı ve ütüyü annem yaparmış. Arada sırada yemek de pişirirmiş, ama çok sık değil çünkü kötü aşçıymış. St. Cecilia'ya gitmeden önce ev işlerini bitirirmiş. Anneannemin arka bahçesi annemin bahçesiymiş ve annem orada mihraplar için şakayık ve gül yetiştirirmiş. Tony dayım anneme bu kilise saçmalığından vazgeçmezse bahçesini tarümar edeceğini söylemiş.

"Sen şeytana git!" demiş annem.

Bunu duyan dayım iyice dellenmiş. İtalyan kızları ağabeylerine karşılık vermezler. Tony dayım buna göz yumamazmış.

"Ben sana gösteririm," demiş.

Koşarak kömür ambarına gidip küreği kapmış. Sonra kazağını çıkarıp bahçedeki bütün çiçekleri parçalamış. Annemin canı yanmış. Arka balkonda durmuş ve canı yanmış. Dayım küreği sallamaya başladığında kapıya tutunmuş ve bayılmasına ramak kalmış. Sonra bahçeye koşup çığlık atmaya başlamış. Kendini yere atıp çırpınmış. Tony dayımın ödü patlamış. Anneannemi çağırmış. Annem yerde debelenip çığlık atıyormuş. Tony dayım annemi yerden kaldırmayı denemiş. Annem onu tekmelemiş.

Annem çok hastalanmış. Annemi yukarı taşıyıp yatırmışlar. Doktor gelmiş. Doktor annemin çok hasta olduğunu söylemiş. Uzunca bir süre her gün gelmiş doktor. Bir hemşire tutmuşlar. Annem bir yıl boyunca hasta ve asabiymiş. Evde çıt çıkarmaya korkar olmuşlar. Doktora

çok para gitmiş. Annem gece gündüz ağlıyormuş. Ağlamasını engelleyemiyorlarmış. Rahibeleri çağırmışlar, ama onlar da bir şey yapamamışlar. Anneannem rahibi çağırmış. Rahip anneme komünyon vermiş, hemen yararını görmüşler. Annem ertesi gün kendini daha iyi hissetmiş. Çok geçmeden yataktan kalkmış ve evin içinde dolaşmaya başlamış. Düzelmiş.

Anneannem bir mucizenin gerçekleştiğini söylemiş. Tony dayım kendini şeytan gibi hissetmiş. Anneme çok üzgün olduğunu söylemiş ve bahçesini yeniden ekmiş. Her şey güllük gülistanlık olmuş. Annem yeni bahçesini eskisinden de çok sevmiş. Tony dayım da onu rahat bırakmış. Kimse anneme sataşmamış.

Annem St. Cecillia'nın mihraplarını süslemeye devam etmiş. Aynı zamanda sınıflarda ders veriyormuş. Zaman zaman inzivaya çekiliyormuş. Üç gün boyunca kimse ile konuşmadan meditasyon yapmaya inzivaya çekilmek denir. Annem bir keresinde altı hafta inzivaya çekilmiş. Rahibelerin her yaptığını yapıyormuş. Bayılıyormuş rahibelere. Tek yaptıkları çamaşır yıkamak, mihrapları süslemek ve çocuklara ders vermekmiş.

Bir süre sonra Tony dayım yine söylenmeye başlamış, ama eskisi gibi değil. Annemin tekrar hastalanacağından korkuyormuş. Eve başka erkekler bile getirmiş. Jack Mondi'yi getirmiş. Kuzey Denver'in en büyük içki kaçakçısını. Artık değil çünkü vuruldu, ama Tony dayım onu anneme tanıştırdığında çok önemli biriymiş. Ailenin ödü bokuna karışmış. Jack Mondi oturmadan önce mutlaka silahını çıkarıp masanın üstüne koyarmış. İki dakikada bir yerinden fırlayıp pencereden dışarı bakarmış. Beraberinde getirdiği adamlar dışarda beklerlermiş. Dayım bile bu kadar tehlikeli olacağını öngörememiş. Jack Mondi'den kurtulmaya çalışmış, ama çok da çalışmamış. Başına bir iş geleceğinden korkuyormuş.

Jack Mondi bir keresinde eve sarhoş gelmiş ve annemin yanağını ısırmış. Annemin başına ilk kez böyle bir şey geliyormuş, tepesi atmış ve Jack Mondi'yi tokatlamış. Herkes nefesini tutup Jack Mondi'nin üstlerine kurşun yağdırmasını beklemiş. Tony dayım anneme işaret edip Jack Mondi'yi daha fazla kızdırmaması için uyarmış. Ama annem Jack Mondi'yi korkunç filan bulmuyormuş. Ona evden çıkmasını ve bir daha ayak basmamasını söylemiş. Jack Mondi annemin sözünü din-

leyip gitmiş. Silahını cebine sokmuş ve tek kelime etmeden çıkmış. Uzun süre gelip aileyi kurşuna dizeceği korkusu ile yaşamışlar. Tony dayım öyle korkmuş ki kiliseye bile gitmiş. Ama Jack Mondi bir daha gelmemiş. Vurulduğunu da gazeteden öğrenmişler. Annem cenazesine gidip ruhunun huzura ermesi için dua etmiş. Jack Mondi'nin annesinden ve annemden başka kadın yokmuş cenazede. Bu da annemin iyiliğini gösterir.

Gönlünü anneme kaptıran bir başkası da Alfredo Di Posta imiş. Onu da eve Tony dayım getirmiş. Anneme uygun olacağını düşündüğü biri ile tanışır tanışmaz adamı yemeğe davet ediyormuş. Başkaları da varmış, ama ben sadece Pasquale Martello, Jack Mondi, Alfredo Di Possa ve Murphy adında birini biliyorum. Bu Murphy'nin pek şansı yokmuş, çünkü İrlandalı'ymış. Tony dayım İrlandalılar'dan hazetmez.

Alfredo Di Possa lima fasulyesi satar. Arada sırada kasabaya gelir, görmüşlüğüm var. Öyle teneke ile filan satmaz lima fasulyesini, kamyon yüküyle satar. Kasabaya geldiğinde anneannemi ziyaret eder. Neşeli adamdır, sürekli güler. Bana para verir. Annemi tanıdığında dinsizmiş. Annem onu Katolik kilisesine gitmeye ikna etmiş, ama Alfredo hiçbir zaman kiliseyi ciddiye almamış. Annem sonunda bundan yorulup onunla asla evlenmeyeceğini söylemiş.

Annem yirmi bir yaşına geldiğinde Kuzey Denver'de herkes onun rahibe olacağını biliyormuş. Annemin gönlü Yardımsever Rahibeler Manastırı'ndaymış. Oraya gitmek için trene binmek gerekiyormuş. Çünkü manastır Kentucky'deymiş. Rahibe olmak için uzun bir eğitimden geçmek gerekiyormuş. Saçını kesiyorlar, siyah bir elbise giydiriyorlardı ve hayatının sonuna kadar evlenemiyor ve eğlenemiyordun. İsa ile evleniyordun. En azından Rahibe Delphine bana öyle dedi.

Sonunda karar verilmiş ve annem gitmeye hazırmış. Tony dayım ve bütün aile içine sindiremiyor, ama ellerinden de bir şey gelmiyormuş. Büyük babam hayal kırıklığına uğramış. Osage caddesinde kunduracı dükkânı varmış. Rahibeleri severmiş. Hatta zaman zaman para almadan kundura işlerini görürmüş, ama gönlü öz kızının aralarına katılmasına bir türlü razı olmuyormuş.

Anneme her şeyi unutursa onu Colorado Üniversitesi'ne yollamayı vaad etmiş. Annem bunu duymak bile istememiş, çünkü onun gözünde Colorado Üniversitesi korkunç bir yermiş. Annem Colarado Üni-

versitesi'ne gidene dek dini bütün olan birini tanıyormuş. Üniversiteye gittikten sonra Tanrı'ya inancını yitirmiş. Kasabadaki Katolikler onu aforoz etmişler. Annem dünyada kabul etmezmiş Colorado Üniversitesi'ne gitmeyi. Ya Kentucky'ye gidermiş, ya da hiçbir yere.

Tony dayım yine annemin başının etini yemeye, anneme aptal ve deli olduğunu söylemeye başlamış. Annemin ikinci bir buhran geçirmesine ramak kalmış. Dayım evin içinde annemi izleyip sürekli fikrini değiştirmesini söylüyormuş. Anneannemin komşuları Rocco'lar yan tarafta inşaat yaptırıyorlarmış. Tony dayım gür sesi ile öyle bir bağırıyormuş ki inşaatta çalışan duvarcılar her söylediğini duyuyorlarmış. İşlerine ara verip dayımı dinlerlermiş.

Annemin Kentucky'ye gitmesine iki ay kala bir sabah kahvaltıda dayım yine başlamış. Annemin aklı yok muydu, evde ona iyi bakmıyorlar mıydı? Bir manastıra kapanıp ailesinin onun için yaptığı fedakârlıkları hiçe mi sayacaktı? Karnı mı açtı, giyecek elbisesi mi yoktu? Daha ne istiyordu? Bu bencillik niyeydi? Onun yardımından yoksun bir başına yaşlanacak annesini de mi düşünmüyordu? Bu kadar neden varken hata ettiğinin farkına nasıl varmazdı?

Annem başını öne eğip ağlamaya başlamış.

Duvarcıların biri iskelenin üstünden her şeyi izliyormuş. Merdivenden inmiş, mutfak penceresinin önüne gelmiş. O da İtalyan'mış ama İtalyan'a benzemiyormuş. Kızıl bir bıyığı varmış bir kere ve kızıl saçları. Pencereyi tıklatmış, annem başını kaldırıp bakmış. Tony dayım adama ne istediğini sormuş. Adamın elinde kürek varmış. Küreği Tony dayıma doğru sallamış.

"O kıza bir kelime daha edersen senin kafanı patlatırım!" demiş.

Adamı görür görmez anneme bir hal olmuş. Tony dayım öyle kızmış ki, adama cevap vermeden salona gitmiş. Annem gözünü elinde kürek tutan adamdan ayıramamış. Aynı anda ikisi de kahkahalarla gülmeye başlamışlar. Adam işinin başına döndüğünde hâlâ gülüyormuş. Öğle paydosunda iskeleye oturup gözünü mutfak penceresine dikmiş. Annem adamı görebiliyormuş. Adam ıslık çalmış. Annem gülmüş ve pencereye gitmiş. Adam sandviçine koymak için tuz istemiş. Her şey öyle başlamış. O adam babamdı. Her gün gülerek bir şey istemiş. Bir gün tuz, bir gün biber. Annem her seferinde gülerek istediğini vermiş. Bir seferinde meyve istemiş. Başka bir seferinde pencereye gelip gül-

müş ve bir bardak şarap istemiş. Sonra da yemek pişirmeyi bilip bilmediğini sormuş. Annem gülmekten kırılmış. Sonunda bir gün annem artık öğle yemeği getirmemesini, gelip onunla yemesini söylemiş. Babam gülmüş ve elbette, demiş. Annem iki ay sonra Kentucky'ye gideceğine kasabamıza gelmiş ve babamla evlenmiş.

BABAMIN TANRISI

Peter Ambrose'nin ölümünden sonra Dener piskoposu St. Catherine cemaatine yeni bir rahip atadı. Peder Bruno Ramponi, Bostonlu, genç bir Dominikan. Peder Ramponi'nin fotoğrafı Boulder Herald gazetesinin ön sayfasında çıktı. İki fotoğraf basmışlardı aslında –biri, üstündeki beyaz yakalı papaz kıyafetinin içinde şişkin bir din adamının, öteki ise Peder Ramponi'nin futbol forması ile pas almak için kollarını açmış havaya sıçrarken çekilmiş bir fotoğrafıydı. Yeni papazımız ünlüydü. Boston Üniversitesi'nde okurken futbol takımının sağ bek mevkiinde yıldızlaşmıştı.

Babam yemek masasında fotoğrafları inceledi.

"Sicilyalı," dedi. "Bak ne kadar esmer."

"Nasıl Sicilyalı olabilir ki?" diye sordu annem. "Gazete Boston doğumlu olduğunu yazmış."

"Doğum yerinden bana ne? Ben bir Sicilyalı'yı görür görmez tanırım." Peder Ramponi'nin fotoğraflarını incelerken babamın kaşları tırtıl gibi titredi. "Bu papazla başımın belaya girmesini hiç istemem," dedi ve düşünceye daldı.

Rahmetli Peder Ambrose'nin babamı kiliseye döndürmek için yıllarca boş yere verdiği uğraşı hatırlatıyordu. "İlahi inayete muhteşem

dönüş." Peder Ambrose'nin sözleri ile "Asi oğulun ilahi babanın kollarına düşüşü." Eski Peder babamı işte, sokakta, sokak konserlerinde ya da bilardo salonlarında sıkıştırır, onu kendi türünden insanlara daha da yakınlaştırmaktan başka işe yaramayan azarlamalara girişirdi. Bu yüzden Peder Ambrose'nin ölümü ile babamın rahatladığını söylemek yanlış olmaz.

Ama babam ruhu için verdiği o yıldırıcı mücadelenin Peder Ramponi ile yeniden başlayacağı endişesini taşıyordu, çünkü Peder Ramponi'nin babamın ayinlere katılmadığını fark etmesi sadece bir zaman meselesiydi. Gerçi karısı ve dört çocuğu onun yokluğunu fazlası ile dolduruyordu. Bu konuda hiç taviz vermez, her Pazar yağmur, sulusepken, kar demeden on blok uzaklıktaki St. Catherine kilisesine gidişimizi seyrederken vicdanını vekâleten rahatlatır, oyunbozanlığını iyi aile babalığı ile perdelerdi.

Peder Ramponi'nin atama duyurusunun ertesi günü okulumuz çomaklanmış bir arı kovanı gibi yeni rahibe dair rivayetlerle vızıldıyordu. Rahibeler korikorlarda kümelenip fısıldaşıyorlardı. Teneffüslerde bahçede futbol oynanmıyor, tuvaletlere doluşup inanılmaz hikâyeler anlatılıyordu. Üst sınıf öğrencileri ağızlarında sigara ile anlatırken, ben ve diğer ikinci sınıf öğrencileri gözlerimizi faltaşı gibi açıp dinliyorduk.

Peder Ramponi öyle güçlüydü ki bir boğayı tek yumrukta devirebilirdi; bir gorilden farksızdı ve tarihi bir pazar günü Notre Dame savunmasını hallaç pamuğu gibi dağıttığı bir hücum esnasında burnu ezilmişti. Biz küçükler korku ve hayranlıkla irkildik. Şevkatli Peder Ambroso'dan sonra, disiplinsizlik suçu ile Peder Ramponi'nin önüne çıkarılmak düşüncesi ödümüzü patlatmaya yetiyordu. Zil çaldığında koridorda beklenmedik bir şekilde Peder Ramponi ile yüzyüze gelme korkusu ile koşarak döndük sınıflarımıza.

Saat on bir buçukta, Matematik dersinin ortasında kapı açıldı ve müdiremiz Rahibe Mary Justine içeri girdi. Yanakları elma gibi parlıyorlardı. Gözlerinde heyecan okunuyordu.

"Sınıf ayağa kalksın lütfen," dedi.

Ayağa kalktık ve koridorda pederin eşkalini gördük. Gelmişti. Peder Ramponi birazdan kendini İkinci Sınıf'a tanıtacaktı.

"Çocuklar," dedi Rahibe Mary Justine heyecanla, "yeni rahibiniz Peder Ramponi'ye 'Günaydın' demenizi istiyorum." Senfoni şefi gibi

ellerini kaldırdı ve biz şarkılı bir tonla 'Günaydın, Peder,' derken yavaşça indirdi. Rahip sınıfa girdi.

Sınıfın ortasında durduktan sonra, kocaman ellerini önünde kavuşturdu ve gülümseme ile yoğrulmuş ezik yüzü ile bize baktı. Hakkında duyduğumuz bütün rivayetler doğruydu –esmer tenli, ezik burnunun geniş deliklerinden kıllar fışkıyan, boğa gibi bir adam duruyordu karşımızda. Bir tuğla parçasını andıran dikdörtgen bir çenesi, kısa, kütük gibi bir boynu vardı. Ceket kollarının bittiği yerden bileklerine küçük kıl demetleri uzanıyordu.

"Oturun lütfen," dedi gülümseyerek.

Bizi korkudan tir tir titreten efsane, ağzından çıkan bu sözlerle anında yıkılmıştı. Küçük, ıslığı andıran, kararsız ve şaşırtıcı tatlılıkta bir sesti duyduğumuz; kedi yavrusu gibi kükreyen bir aslanla karşı karşıyaydık. Yerlerimize otururken büyük bir tehlike atlatmışçasına derin bir soluk aldık.

Peder yirmi saniye kadar orada durup söyleyecek bir şeyler aradı, geniş yüzünden ter damlıyordu. Çocuklara özgü o esrarengiz sezgi ile bu futbol devinin gazabını asla bize yöneltmeyeceğini, bir inek kadar uysal, kelebek kadar zararsız olduğunu anlamıştık.

Cebinden çıkardığı mendili ile boynunu sildi ve biz bir şeyler söylemesini beklerken onun adına utanç duyup huzursuzlandık. Ama Peder Rampioni kenetlenmiş dili ile karşımızda öylece duruyordu.

Sonunda Rahibe Mary Justine ellerini çırpıp sessizliği bozarak imdadına yetişti. "Çocuklar, tek tek ayağa kalkıp adınızı soyadınızı Peder Ramponi'ye söylemenizi istiyorum."

Sıra ile ayağa kalkıp kendimizi tanıttık. Peder Rampioni her seferinde başını sallayıp, "Nasılsın, Tom," ya da "Merhaba, Patrick," ya da "Nasılsın, Mary," dedi.

Benim sıram geldiğinde adımı soyadımı söyledim.

"Hemşerim," dedi Peter Rampioni gülümseyerek.

Güçlükle gülümsedim.

"Annenle babana yakında ziyaretlerine geleceğimi söyle."

Öğrencilerin çoğuna aynı şeyi söylemesine rağmen benim dünyam yıkıldı. Bazı şeyleri babama söyleyebilirdim, bazı şeyleri ertelemekte fayda vardı, ama bir rahibin onu ziyaret edeceğini babama söylemeye asla cesaret edemezdim.

Ama anneme rahatlıkla söyleyebilirdim. Annem Peder Ramponi'nin geleceğini duyar duymaz gözlerini cennete doğru kaldırıp inledi.

"Aman Allahım," dedi. "Ne yaparsan yap, babana söyleme. Evden kaçabilir."

Bu bizim sırrımız olarak kaldı, annemle benim; ve bedelini ödedik, özellikle de annem. Benden tek istenen ön bahçeyi temiz tutmam, sonbahar yapraklarını istiflemem ve ön balkonu her gün süpürmemdi. Evin gerisine annem tek başına girişti ve takip eden günlerde duvarları, tavanı ve pencereleri sildi, perdeleri yıkayıp ütüledi, yer muşambasını parlattı, eski halıları arka bahçeye çıkarıp çamaşır ipine astı ve süpürge ile dövdü.

Babam her akşamüstü işten döndüğünde burnunda amonyak kokusu ile evin muhtelif yerlerinde durup bir yenilik keşfediyordu. Salondaki gaz sobası cilalanmış, pırıl pırıl. Mobilyalar siyah cam gibi. Salıncaklı koltuk tamir edilmiş, üstündeki yırtık dantel, eski bir paltodan kesilmiş, lacivert, yünlü bir kumaş parçası ile değiştirilmiş.

Buz tabakası gibi parlayan muşambanın üstünde yürüyüp, "Neler oluyor?" diye sordu babam. "Neler oluyor bu evde?"

"Temizlik," dedi annem, yüzü çökmüş, saçları ensesindeki topuzdan sıyrılmış. Babam hayretle baktı anneme.

"Kendini bu kadar yorma. Temizlik için hastanelik olmanın alemi var mı?"

Günler geçti ve Kasım ayında ilk kar yağdı. Ama Peder Ramponi hâlâ ziyaretimize gelmemişti. Onu her gün okulda görüyordum, her seferinde bana birkaç kelime ediyor, ama ziyaretten hiç söz açmıyordu.

Kar aralıksız yağdı, günlerce. Sokaklar kayboldu. Pencere camları buz tuttu. Annem çamaşırları kurutabilmek için salondaki sobanın etrafına çamaşır ipleri gerdi. Soğuk hava çocukları eve hapsetmişti. Halıların üstünde unutulmuş boya kalemlerine basılıyor, oyuncaklar mobilyaların altına tekmeleniyordu. Erkek kardeşim muşambaya bir şişe mürekkep döktü. Kız kardeşim siyah kalemle salonun en iyi duvarına balkabağından bir yüz çizdi. Sonra da kalemi sobanın üstüne yapıştırarak eritti. Annem başını ellerinin arasına alıp pes etti. Peder Ramponi ziyaretimize gelse bizi olduğumuz gibi kabullenmek zorunda kalacaktı –basit, aptal köylüler.

Kar babamın düşmanıydı; karın o acımasız beyazlığında ne tuğla ne çimento kalır, babam sefertasını açmadan eve dönerdi. Kar onu kendi evinde tutsak ederdi.

Uzun ve soğuk kış günlerinde bir kadının beraber olmaktan hoşlanacağı bir koca da değildi. Fırtınalı denizlerde çalkalanarak yol alan geminin idaresini eline almaya kalkışırdı. Mutfakta dikilip yemek pişiren annemin her hareketini izler, yaptığı her işte hata bulurdu. Tuzu az koydun, biberi çok koydun, fırın fazla sıcak, fırın yeterince sıcak değil, patateslere bak, biraz soğan ekle, oregano nerede, sarımsak kızart ve sonunda "Bırak, ben yaparım!"

Annem önlüğünü çıkarıp yere fırlatır, mutfaktan çıktığı gibi doğru salona gelip, önünde kavuşturduğu kolları ve öfkeli gözleri ile yanımıza otururdu. Peder Ramponi yakında gelmezse annem gidip onu görmek zorunda kalacaktı.

Pazar sabahları evimiz bir keşmekeşti. Annemi örgülü saçlarını tepesine toplamış, pembe kombinezonuyla bir odadan çıkıp ötekine girerken görebiliyorum hâlâ. Bir yandan da sabah ayini için hazırlanmaya çalışırdı. Ayakkabılarımızı yamar, kahvaltıyı hazırlar, kızkardeşimin elbisesinin plilerini ütüler, birimizden ötekine koşarken yolda önüne çıkan ayakkabıları ve oyuncakları toplardı. Sabunlu bezle kulaklarımızı ve enselerimizi denetler, kız kardeşimin, "yavaş ol, acımasızsın, acımasız!" bağırışları arasında kirlerimizi silerdi.

Çıkmamıza birkaç dakika kala, babamın olup bitenlere kayıtsız bir şekilde bacaklarını uzatıp Denver Post gazetesini okuduğu ön balkona çıkar, babama arkasını dönüp elbisesinin düğmelerini iliklemesini isterdi.

"Şu düğmeleri ilikler misin?"

Babam purosunu çiğnerken gözüne kıvrılan duman yüzünden gözlerini kısıp düğmeleri tek tek iliklerdi. Babamın o telaşlı sabahlara katkısı bundan ibaretti.

"Sen de bizimle ayine gelsene?" diye sorardı annem sık sık.

"Neden?"

"Tanrı'ya ibaret etmek için. Çocuklara örnek olmak için."

"Tanrı çocuklarını kilisede görüyor. Bu yeterli. Onları benim yolladığımı biliyor."

"Tanrı seni de orada görse daha iyi olmaz mıydı?"

"Tanrı her yerde olduğuna göre Tanrı'ya görünmek için kiliseye gitmek şart mı? Şu anda burada, evet, bu odada. Elimde. Bak." Avucunu açıp kapardı. "Avucumun içinde. Gözlerimde, ağzımda, kulaklarımda, kanımda. Tanrı ile evimde başbaşa oturmak varken bu karda on blok yol tepmenin alemi var mı?"

Biz çocuklar bu yeni ve muhteşem yorumu büyülenmiş bir şekilde dinliyor, yakalarımız gırtlaklarımızı sıkarken pencereden sessizce yağan kara bakıp, o soğuk kiliseye yapacağımız yürüyüşü düşünüyorduk.

"Babam haklı," dedim, "Tanrı her yerdedir. İlmihal kitabında da yazıyor."

Yalvaran gözlerle yakası tavşan kürkünden siyah yünlü paltosunu giyen anneme baktık ve kız kardeşim, "Hep birlikte burada diz çöküp dua edemez miyiz? Tanrı için hepsi bir," diye yakardı.

"Gördün mü?" diye çıkıştı annem babama.

"Sadece ben dua ederim burada," dedi babam. "Siz yola koyulun bakayım."

"Ama haksızlık bu!" diye bağırdım. "Sen kimsin ki!"

"Söyliyeyim sana kim olduğumu," dedi tehditkâr bir tonla. "Ben bu evin sahibiyim. İstediğim saatte gelirim, istediğim saatte giderim. İstediğim zaman da seni kapı dışarı ederim. Yürü şimdi!" Öfkeyle ayağa kalkıp kapıyı gösterdi, biz de başlarımızı öne eğip aciz köleler gibi sıraya girdikten sonra, bir metre kalınlığında karın içinde yürüyerek kilisenin yolunu tuttuk. O ne soğuktu, Tanrım! Ve ne büyük haksızlık. Yumruklarımı sıktım ve babamın beynini patlatabilecek yaşta olmadığıma hayıflandım.

Cemaatimize atandıktan yedi hafta sonra Peder Ramponi ziyaretimize geldi sonunda. Akşam alacasında, korkunç bir fırtınanın ortasında. Dışarda birinin olduğunu üstündeki karları silkelemek için ön balkonun döşemesine vurduğu şosonlarının gümbürtüsünden anlamıştık. Ev sallanıyordu.

Babam yemek masasına oturmuş şarap içiyor, ben de karşısında ödevlerimi yapıyordum. İkimiz de sürahinin içinde küçük kızıl bir deniz gibi çalkalanan şaraba baktık. Annemle babaannem telaşla mutfaktan çıktılar. Ön kapı vuruldu.

"Girin!" diye bağırdı babam.

Dev bir hayalet gibi belirdi Peder Ramponi kapıda. Şapkası elin-

deydi ve neredeyse kapıdan sığmayacaktı. Gelen Amerika Birleşik Devletleri'nin Başkanı olsaydı daha fazla şaşırmazdık.

"İyi akşamlar," dedi gülümseyerek.

Peder Ramponi içeri yürürken letafet gösteremeyecek denli şaşkın olan babam, "Ne var, ne yok," dedi. Annem paltosunu almak için heyecanla pederin yanına gitti. Peder siyah bir halıdan farksız paltosunu annemin koluna astı; paltosu öyle büyüktü ki, annem yatak odasına giderken yere sürtüyordu.

Hepimiz ayaklanmış dev gibi adama bakıyorduk. Her şey orantılı olarak küçülmüştü sanki; oda, eşyalar, ailemizin fertleri. Birden dış dünyadan gelen dev bir kaşifle karşı karşıya kalmış bir pigme kabilesine dönmüştük.

Babamla Peder el sıkıştılar, Peder elini babamın omuzuna koyup tiz ve yumuşak sesi ile, "Colorado'nun en iyi taş duvarcısının sen olduğunu söylüyorlar. Doğru mu?" dedi.

Babamın yüzü ayçiçeği gibi açtı.

"Doğrudur, Peder."

"Güzel, güzel. Kendi değerini bilen adamları severim."

İltifattan başı dönen babam bize odayı boşaltmamızı emretti. "Herkes dışarı!"

Annem en otoriter tavrını takınarak bizi odadan çıkarıp salona götürdü, ama bu ihtiyaç duyulan mahremiyeti sağlayamazdı, çünkü odalar çift kanatlı camlı kapılarla ayrılmıştı ve kapılar yerlerinde değillerdi. Menteşeleri vardı sadece. Kimsenin sorgulamadığı nedenlerden ötürü garajdaydılar.

Biz çocuklar sobanın etrafına uzandık, annem de salıncaklı koltuğu yerleşti. Sonra babaannem girdi içeri; omuzlarında siyah bir şal, elinde tespih. O da koltuklardan birine oturdu. Bir metre ötemizde babamla Peder Ramponi yemek odasında başbaşa kalmışlardı.

O günlerde içki yasağı vardı ve babam eve gelen misafirleri mutlaka dört adet –ikisi içime hazır, ikisi mayalanma sürecinde– elli galonluk şarap fıçısının bulunduğu mahzene indirirdi.

Kilerin yanındaki kapaklı yer kapısından babamla Peder Ramponi mahzene indiler. Aşağıdan gelen boğuk sesleri ve kahkahaları dinledik. Sabırla, oyuncuların tekrar sahneye dönmesini bekleyen seyirciler gibi bekledik.

Yukarı çıktıklarında babamın elinde üstü hâlâ köpüklü bir sürahi taze şarap vardı. Yeşil metal avizeden süzülen ışığın altında masaya oturdular. Babam iki bardağa şarap koydu. Peder Ramponi bir sigara yaktı.

Peder Ramponi bardağını kaldırıp, "Floransa'nın, doğduğun kentin şerefine," dedi.

Babam memnun fakat kararsız, başını salladı. "Ben Abruzzi'liyim, Peder. Torcelli Peligna'lı."

Peder Ramponi şaşırmıştı. "Öyle mi? Senin Floransa'lı olduğun fikrine nereden kapıldım acaba?"

"Ömrümde Floransa'ya gitmedim."

"Akrabaların oradandır belki."

"Belki," dedi babam omuz silkerek.

"Floransalı'ya benziyorsun."

"Öyle mi?"

"Gerçek bir Floransalı, o muhteşem kentin geleneğinde bir zanaatkâr." Bardağındaki şarabı bir dikişte içti.

Babamın memnuniyetle genişlediğini fark ettik. Peder Ramponi üstüne sihirli kutsal bir su serpmişti sanki. Babam o andan itibaren Peder Ramponi'nin elinden mısır tanesi yiyen güvercindi. Sonra konu değişti ve Peder'in ziyaretinin asıl nedeni anlaşıldı.

"Nick," dedi Peder, sesi her zamankinden daha yumuşak ve samimi. "Neden seni pazar sabahları ayinde göremiyorum?"

Annemle babaannem memnuniyetle bakıştılar. Babam hemen cevap vermedi. Tuzak sezmiş biri gibi gülümseyip ensesini ovuşturdu.

"Ben de bunu düşünüyorum bir süredir."

"Neyi düşünüyorsun?"

"Kiliseye gidip gitmemeyi."

"Gelmelisin. Çocuklarına örnek olmalısın."

Rahatsız edici bir sessizlik oldu. Babam tırnağının ucunu şaraba daldırıp dalgın dalgın şarabı karıştırdı. "Bu konuyu başka zaman konuşalım," dedi.

"Yarın ziyaretime gel," diye önerdi Peder Ramponi.

"Yarın çok meşgul olacağım."

"Yarından sonraki güne ne dersin?"

"Bu aralar çok meşgulum, Peder."

"Bu berbat havada mı?"

"Hesap kitap. Bahara hazırlanıyorum."

"Önümüzdeki hafta diyelim mi?"

Babam kaşlarını çattı, ellerini sıvazladı. "Şimdiden bir şey söylemek güç. Ne olacağı belli olmaz."

Peder iç geçirdi, ellerini kaldırdı. "Öyleyse gününü sana bırakıyorum. Hangi gün senin için daha uygun?"

Babam küllükte sönmüş bir puro buldu, o puroyu hazırlayıp yakması uzun zaman aldı. "Bir düşüneyim, Peder," dedi. Yüzü saldığı dumanın arkasında kayboldu. Sonra herkesi şaşırtan bir şey söyledi. "Pekâlâ, yarın öyleyse." dedi.

Annem şaşkınlıktan küçük bir çığlık attı.

Peder Ramponi ayağa kalkıp elini uzattı. Yüzünde zafer gülücüğü vardı. Babam elini sıkıp onu kısık gözleri ile süzdü. Söz vermişti ve şimdi pişmandı.

"Yarın saat iki de, tamam mı?"

"Mümkün değil," dedi babam.

"Üçte öyleyse? Dörtte?"

"Mümkün değil."

"Sabah daha mı uygun senin için?"

"Sabah nasıl gelebilirim ki? Anlamıyorsunuz, Peder! Yapmam gereken işler, görmek zorunda olduğum insanlar var. Çok meşgul bir adamım ben. Başımı kaşıyacak vaktim yok."

Rahip ısrar etmedi. "Sana bırakıyorum. İstediğin zaman gel."

Babam hafifçe başını salladı. "Bakarız. Söz vermiyorum. Elimden geleni yapacağım."

Babam ertesi gün Peder Ramponi'yi evinde ziyaret ederek bir süre devam edecek olan görüşmelerin ilkini gerçekleştirdi. Bu görüşmelerden eve kasvetli dönüyor, evimiz düşünceli bir havaya bürünüyordu. Babamın etrafında sessiz adımlarla yürüyor, fısıltıyla konuşuyorduk. Yemeklerde tek kelime etmiyor, bir parça ekmek koparıp, elinde ekmek dalıp gidiyordu. Kızkardeşim bile babamın hüznünün farkına varmıştı.

"Neyin var baba, hasta mısın?" diye sordu.

"Şıışş!" dedi annem.

Babam derin bir iç geçirdi ve tabağına sarkan spagetti ile dolu çatalı havada, kalakaldı.

Her gün, pazar günleri giydiği takım elbisesi ile beyaz gömleğini giyiyor, kravat bağlıyordu. Düşüncelerinde o denli yoğunlaşmıştı ki bir şey istediği zaman küçük bir işaretle yetiniyordu. Elinin bir hareketi ile odayı boşaltıyorduk. Ayaklarına bakması terliklerinin gelmesi için yeterliydi. Yüzümüze bakması ile susmamız bir oluyordu. Evin içinde sinsice dolanan annemle babaannem babamı anlayış ve hayranlıkla seyrediyorlardı. Evin erkeği zor bir sınavdan geçiyor, şeytanla boğuşuyordu ve sonuç belirsizdi. Her gece yatma saati geldiğinde onu yemek odasında bir başına, şarabını yudumlayıp küçük bir kurşun kalemle büyük boy dosya kâğıdına yazı yazarken bırakıyorduk.

Bir hafta böyle geçti, sonra babam birden eski haline döndü ve evin kasvetli havası dağıldı. Bir sabah uyandığımızda ön bahçede kar kürediğini duyduk. Annem onu kahvaltıya çağırdı. Yanakları kırmızı, kulakları pembe girdi içeri. Omletinin başına oturup iştahla ellerini çırptığında gözleri kar gibi berraktı. Ağzına bir lokma atıp suratını ekşitti.

"Bir omlet yapmayı bile beceremiyor musun?"

Mutluyduk yine. Babam eskisi gibi şikayet ediyordu.

Okula gitmeye hazırlanırken annem peşimden salona geldi ve dolaptan kabanımı getirdi. Babam bizi seyrederken annem kabanımın düğmelerini iliklediği. Babam elinde şişkince bir zarf tutuyordu.

"Bunu Peder Ramponi'ye ver," dedi zarfı elime tutuşturarak. "Olur," dedim ve zarfı kabanın cebine sığacak şekilde katladım.

"Öyle değil," dedi zarfı benden alarak. Kabanımı açıp zarfı fanilamın içine soktu. "Hayatını korur gibi koru bu zarfı," diye uyardı beni.

"Ne var ki içinde?"

"Boş ver. Zarfı Peder Ramponi'ye ver, içindekiyle ilgilenme."

"Söyle ona," dedi annem. "Ne kadar önemli olduğunu bilsin."

"Çok konuşuyorsun!" diye tersledi babam annemi.

"Babanın itirafları var zarfta," dedi annem.

Zarfı birden karnımın üstünde hissettim ve karnımı içeri çektim. İnanılır gibi değildi; olacak iş değildi; hürmetsizlikti.

"Yazarak günah çıkartamazsın!" diye feryat ettim. "Pedere anlatmak zorundasın. Günah, günah çıkartma hücresinde çıkartılır!"

"Kim demiş?"

"Kural böyle. Herkes bilir bunu!"

"O hücreye kimse sokamaz beni."

"Kural böyle!" diye haykırdım ağlamanın eşiğinde. "Anne! Söyle ona, lütfen! Anlamıyor!"

"Anlamayan sensin," dedi babam. "Peder bana yazmamı söyledi. Buna ne diyeceksin?"

Emin olmak için annemin yüzüne baktım. Annem gülümsedi. "Peder Ramponi böyle de yapılabileceğini söyledi."

Suçlayıcı bir bakışla baktım babama.

"Neden sen de herkes gibi olamıyorsun?"

"Hayır, efendim. Kimse beni o hücreye sokamaz!"

Bir elimde beslenme çantam, öbür elimde kitaplarım, karnımda babamın buz gibi zarfı, sabah ayazına çıktım; şaşkın, öfkeli ve tiksinti içinde. Ne sanıyordu kendini? Allahın cezası itiraflarını neden kendi götürmüyordu pedere? Mecbur muydum sokakta itirafı ile dolaşmaya? Benim günahlarım değildi zarfta yazılı olan, onun günahlarıydı öyleyse neden kendi götürmüyordu?

Dondurucu hava nefesimi alıp havda devekuşu tüylerine dönüştürüyordu. Yükümü düşürme korkusu içinde yürüyordum; değerli bir sıvı ile dolu bir cam tüp taşır gibi. Babamın otuz yıldır günah çıkartmadığını biliyordum, en son benim yaşımdayken günah çıkarmıştı.

Yaptığı bütün kötülükler, kalbini kırdığı bütün insanlar, çiğnediği bütün emirler, ben yere bir kuş kadar hafif ve dikkatli basarak damlayan çınar ağaçlarının, çamurlanmış kar öbeklerinin arasından yükümün ürkütücü sorumluluğunun bilinci ile ilerlerken karnımın üstündeki buz gibi zarfın içindeydi; hayatım için fazlası ile ağır ve kutsal.

Okulun önüne geldiğimde Peder Ramponi arabası ile binaya yanaştı ve ana girişdeki basamakların önüne park etti. O sırada zil çaldı. Herkes telaşla merdivenleri çıkarken zarfı fanilamın içinden çıkarıp Peder Ramponi'nin arabadan inmesini bekledim.

"Ha, evet," diye gülümsedi zarfı alırken. "Teşekkür ederim."

Acelesi vardı, önce zarfı ne yapacağını bilemedi. Sonra arabanın kapısını açıp ön koltuğa fırlattı ve basamakları üçer üçer çıkmaya başladı.

Dehşet içinde izledim binaya girişini. Nasıl yapardı böyle bir şeyi? Sıradan bir evrak değildi ona verdiğim. Babamın itiraflarıydı, Tan-

rı'nın gözünde kutsaldı ve şimdi fırlatılmış bir toz bezi gibi ön koltukta oturuyordu.

Ya biri gelip zarfı çalarsa –üst sınıftaki çocuklardan biri. Okul çivilenmemiş her şeyi çalan hırsızlarla doluydu. Birden babamın itiraflarının okulda elden ele gezdiğini, tuvaletlerde okunduğunu, kahkahaların koridorlara, sokaklara taştığını, bütün kentin babamın günahlarına kahkahalarla güldüğünü düşündüm ve paniğe kapıldım.

Hayatını korur gibi koru, diye uyarmıştı babam beni, ben de öyle korudum. Rahibe Justinus'un gazabını üstüme çekme pahasına üç saat boyunca buz tutmuş ayaklarım ve kulaklarımla Peder Ramponi'nin arabasının başına dikildim.

Nihayet öğle tenefüsü zili çaldı ve öğrenciler kapıdan fırlayıp basamaklardan inmeye başladılar. Peder Ramponi kapıdan çıktığında gizlendim. Direksiyona geçip gazladı ve midemi ufak ufak kemiren sancı nihayet yok oldu.

O gece Peder Ramponi ikinci kez ziyaretimize geldi. Rahip kapıyı çaldığında hayli geç olmuştu, babam ışıkları söndürüyordu. Babam rahibi içeri aldı ve salona geçtiler. Uyuyan kardeşimin yanında yatarken yatak odamın kapısından onları görebiliyordum. Peder Ramponi yeşil avizenin altında bir boz ayıdan farksızdı. Sonra babam odamızın kapısının açık olduğunu fark etti ve kapıyı kapattı. Kapının altından sızan ışığı saymazsak oda karanlıktı. Yataktan kalkıp anahtar deliğinden baktım.

Babam masadaki şarabın önüne oturmuştu, ama Peder Ramponi hâlâ ayaktaydı. Paltosunun cebinden zarfı çıkarıp masanın üstüne fırlattı.

"Beni kandırdın," dedi alçak sesle.

Babam zarfı kaldırıp elinde tarttı. "Hepsi burada, Peder. Tek bir şey bile unutmadım."

"Yukarda Allah var, yeterince uzun olmuş."

"Bazı şeyleri yazmak kolay olmadı, ama hepsi burada. Bir adamın otuz yıl boyunca işlediği bütün günahlar."

"Ama İtalyanca yazdın..."

"Ne var bunda?"

Peder Ramponi iskemleye yığıldı, ellerini paltosunun ceplerine soktu. "Ben İtalyanca bilmem," diye iç geçirdi. "Ne okuyabilirim, ne yazabilirim, ne de anlayabilirim."

Babam bakakaldı.

"Adın Bruno Ramponi ve sen İtalyanca bilmiyorsun, öyle mi? Bu korkunç."

Rahip iyice iskemlesine gömülüp eliyle gözünü örttü. "İtirafını İtalyanca yazacağın aklımın köşesinden bile geçmemişti."

"Papa İtalyanca konuşur," dedi babam. "Kardinaller İtalyanca konuşurlar. Azizler İtalyanca konuşurlar. Tanrı bile İtalyanca konuşur. Ama sen, Bruna Ramponi, İtalyanca bilmiyorsun."

Rahibin gırtlağından bir inilti yükseldi. Zarfı babama doğru itti. "Yak," dedi.

"Yakayım mı?"

"Yak. Şimdi."

Öfkeli ve değiştirilemez bir emirdi. Babam kalktı ve zarfı mutfağa götürdü. Mutfak sobasının kapağının açıldığını ve kapandığını duydum. Babam salona döndüğünde Peder Ramponi ayağa kalktı, ipek atkısını boynuna astı.

"Pişmanlık cezası ve suçlarının bağışlanması için diz çök lütfen."

Babamın diz kapakları kuru dallar gibi çatırdadı muşambaya diz çökerken. Ellerini önünde kavuşturup başını eğdi. Peder Ramponi babamın başının üstünde istavros çıkarıp Latince bir dua mırıldandı. Sonra babamın omuzuna dokundu.

"Ceza olarak Efendimiz duasını Noel'e kadar günde bir kez söylemeni istiyorum."

Babam gözlerini yukarı kaldırdı.

"Noele kadar mı, Peder? Altmış gün var Noel'e."

"İtalyanca söyleyebilirsin."

Bu babamı memnun etmişti, gözlerini indirdi. Peder Ramponi babamı kutsadı ve küçük ayin sona erdi. Babam ayağa kalktı.

"Teşekkür ederim, Peder. Bir bardak şaraba ne dersin?"

Rahip babamın şarap teklifini reddetti. Ön kapıya doğru gittiler. Babam birden güldü. "İyi hissediyorum kendimi," dedi. "Çok iyi hissediyorum."

"Bir daha sefere kilisede günah çıkartmanı bekliyorum."

"Bakarız, Peder."

"Pazar günü de seni ayinde görmek istiyorum."

"Gelmeye çalışırım, Peder."

Birbirlerine iyi geceler dilediler ve kapı kapandı. Peder Ramponi'nin arabasının uzaklaştığını duydum. Babam yemek odasına döndü. Anahtar deliğinden kendine bir bardak şarap koyuşunu seyrettim. Bardağı havaya kaldırdı ve dipledi. Sonra ışıkları söndürdü, ev karanlığa gömüldü.

TANRININ GAZABI

Claudia'nın dairesi ikinci katta en son daireydi. İlk şoktan on beş dakika önce salonda oturmuş kitap okuyordum, ama kitapla pek ilgili değildim, çünkü Claudia çok yakınımdaydı. Birdenbire yemek pişirme isteğine kapılan bir kadındı, şimdi de mutfakta reçel yapıyordu. Sonuç çok başarılı olacağa benzerdi, çünkü sık sık her şeyin ne kadar yolunda gittiğine dair bir şeyler söylüyor, ben de onun mutluluğundan hoşnut öylece oturuyordum.

Hiç gürültü yapmadan gelirdi hep, şimdi de mutfaktan çıkmış kapıda duruyordu. İçimden ne kadar güzel olduğunu geçirdim, ama soluyordu, biliyordum. Otuz altı yaşındaydı ve güzelliği, ışığı arkasındaki basma perdelerden odaya gürül gürül akan Pasifik güneşi gibi solmaktaydı. Hatlarını ortaya çıkardığı için giymesinde ısrar ettiğim yeşil elbise vardı üstünde.

"Gel, tadına bak!" dedi. "Acele et!"

Kitabı kanepeye fırlatıp kalktım. Hemen kalçasına koydu ellerini.

"Jimm! O kitabı aldığın rafa koy! Kaç kere söylemeliyim sana?"

"Bitmedi. Okuyorum."

"Olsun."

Kitabı rafa koydum, ama sinir olmuştum. Küçük ayrıntılara ısrarla

takılmasına tahammül edemiyordum. İsteklerini hep emreder gibi söylüyor, bu da aramızdaki büyük yaş farkının altını çiziyordu. Kitaplığın üstündeki saat altıya on kalayı gösteriyordu ve karnım acıkmıştı. Genellikle saat beşte yerdik, ama bugün butiğini bir saat geç kapamıştı. Peşinden yeşil elbisesi ile son derece uyumlu mutfağa girdim. Gümüş bir kâşıkla reçeli karıştırmaya başladı. Ona arkadan sarılıp kollarımı beline doladım, hafifçe kendime doğru çektim. Slav yüzünü kaldırıp alnını boynuma sürttü. Beni imanımdan saptırdığına inandığım bu ufak tefek kadının bana asla sahip olamayacağını biliyordum. Daha ayinlerde servis yapan bir çocukken bile günahkâr bir kadın arzulamıştım, beni bir siren gibi cezbedecek bir kadın. Şimdi sıkılmaya başlamıştım. Günahkârlık iyiydi bir süre için, ama sonunda sıkıyordu. Günah Çıkartma ve Kutsal Komünyon'a katılma ihtiyacı duyuyordum; Claudia'ya göre aptal, batıl ve barbarca simgeler.

"Bak!" dedi. "Harika, değil mi?"

Altın rengindeki kayısı reçeline parmağımı daldırıp tadına baktım. Nefesini tutup kararımı bekledi. Ekşiydi karışım, kayısılar ham ve acı.

"Fena değil," dedim.

Fazlasıyla bayağı kaçmıştı. Abartı ve iltifat bekliyordu, çünkü tarzım öyleydi, ama artık içimden gelmiyordu. Bana baktı, şakakları ile gözlerinin buluştuğu bölgede mavimsi-beyaz lekeleri gördüm ve bir kez daha Kilise'nin benden on dört yaş büyük bir kadındaki yaşlanma belirtilerini fark etmemden duyduğum haz karşısında nasıl şaşırıp güleceğini düşündüm. Lavaboya yaslandım ve Claudia öfkeyle reçeli karıştırırken dolgun kalçalarını seyrettim. Onunla tanıştıktan sonra ne Günah Çıkartmaya gitmiştim, ne de Komünyon'a; iki yıl olmuştu. Bir kez olsun Ayin'e katılmamıştım. Peder Driscoll'a bu ilişki ile ilgili anlatacak çok şey birikmişti. O müstehzi ve zeki rahibin ne diyeceğini biliyordum. Claudia ile iki yıl birlikte olmanın zina değil, zırvalamak olduğunu söyleyecekti. Ama iki yıl boyunca bir kez olsun Ayin'e katılmadığım için bana ateş püsküreceği de kesindi. Yavaşla biraz, Jimmy, diyecekti; gençlik aşırılıklarından söz edecekti. Claudia'ya gelince, onun oğlu yaşında bir genci baştan çıkaran gülünç ve aptal bir kadın olduğunu söyleyecekti. Çok bilgeydi rahip; Katolik olmayan kadınlara aklı basmazdı, Kilise'nin dışındaydılar ve katılacak zekâdan yoksundular; Cemaatteki kadınlar gibi değillerdi, onlar cevapları biliyor, bas-

tıkları yeri iyi tanıyorlardı. Jimmy, cehennemlik olmaya karar verdiysen yanına Katolik bir kadın al, diyecekti. Daha eğlencelidirler, daha çok şey paylaşırsınız, diyecekti. Katolik kadınların hayatı daha iyi hissettiklerini söyleyecekti; kadınların olması gerektiği gibi hüzünlü ve gizemli.

İşte o anda o korkunç şok geldi. Hissedilmesinden hemen önce bir ölüm sessizliği yayılmıştı havaya. Atmosfer felce uğramış, hatta şoktan önceki saniyenin onda biri kadar bir süre boğulmuştu sanki. Ardından da şok gelmişti.

Claudia gözlerinde bir feryat, etrafına bakındı. Yer kayıyordu. Bacaklarımı ayırıp lavaboya tutundum. Yer kayıyordu. Sallantı derinden ve harikuladeydi, muazzam bir zerafet. O kadar güzeldi ki gülmek geldi içimden. Kemik çatırtısını andıran çatırtılar ve gıcırtılar duydum. Sıva döküldü. Yer çılgın bir denizdi sanki. Çığlık sesleri geldi bir yerlerden. Claudia üstüme kapaklanıp, boynumu tırmaladı. Ocağın üstünde kaynamakta olan tencere yere düştü, Claudia'yı her an devrilebilecek ocağın önünden uzaklaştırdım. Duvarlar ağlayıp inliyorlardı. Piyano devrildiğinde müthiş bir gümbürtü koptu. Halılar süründü. Pencere camları kırıldı. Mutfak rafı duvardan ayrıldı. Kendimizi üstümüze düşen tabaklardan korumaya çalışırken yere kapaklandık.

"Tanrı yardımcımız olsun!" diye bağırdı Claudia. "Deprem!"

Ayağa kalkıp Claudia'yı da kaldırdım. Herkes koşuyordu holde. Açık kapılardan çıkan toz ve duman bulutları onları izleyen hayaletlerden farksızdılar. Sallantı sürüyor, kadınlar çığlık atıyorlardı. Toz dünyanın yüzünü bir peçe gibi örtmüştü alacakaranlıkta. Her yerden kırılan camların alaycı kahkahaları geliyordu. Yerde biriken toz can çekişen toprakta açan sisti sanki.

"Merhametine sığındık, Tanrım!" diye mırıldandı Claudia.

Palmiye ve okaliptüs ağaçları ile çevrelenmiş boş bir otoparka girdik. Güney istikametindeki ağaçların arkasında ufku görür görmez, Protestan Kilisesi'nin yerle bir olduğunu anladım. Peder Driscoll'ın mıntıkası ve St. Vincent Kilisesi geldi aklıma. Hızla dönüp kuzeydeki ağaçların ardına baktım. Oradaydı hâlâ –o altın haç. Coşkulu bir feryat koptu kanımda, ama mantığım araya girip bir tesadüften ibaret olduğunu söyledi; Aquinas tesadüf olduğunu söylerdi, Augustine de, Aziz Ignatius da, Peder Driscol da, öyleyse sen de öyle demelisin; Aquinas'ın

hurafe üstüne yazdıklarını düşün; mantıklı ol. Korkumu ve on beş yıldır hatırıma gelmeyen bir duayı içimden kelimesi kelimesine tekrar ettiğimi fark edince güldüm:

İn miseria, in angustia,
Ora, Virgo, pro nobis,
Pro nobis ora, in mortis hora,
Ora, ora pro nobis!

İnancım beni terk etmemişti, oradaydı, her zamanki kadar güçlüydü, kanımdaydı, unutulmuş Latince ile deprem korkumu bastırırken beni böylesine bencillikle koruyarak mutluluktan güldürüyor, kanıma yerleşen bu dua ile bana güven veriyordu.

Sarsıntılar kesintisiz sürüyordu. Yer, üstüne konan sinekleri defetmeye çalışan at gerisi gibi titriyordu. İnsanı dürten, hasta eden bir titreşim, birileri bileklerinize bağlanmış telleri çekiyormuş gibi. İnsanın midesi bulanıyordu. Ve kadınlar çığlık atıyorlardı. Her sarsıntı ile çığlık atıyorlardı. Çok tuhaf şeyler gördüm, kollarını ve bacaklarını tırmanmak ister gibi ağaca dolamış yaşlı bir kadın, öfkeyle yüzünü yumruklayan bir kadın, uzun burnunu yalvarır gibi esrarengiz göğe doğru kaldırmış, karnının üstünde sürünen bir köpek.

Claudia gözlerini alacakaranlığa kocaman açıp uzanmış, topraktaki çimleri yoluyordu. Soluklanabilmişti nihayet.

"Korkuyor musun?" diye sordu.

"Hem de nasıl."

Yere çömelip başını kucağıma koydum.

"Öyle çok seviyorum ki seni," dedi.

Bu sözleri defalarca duymuş, ama bir kez olsun kendimde ona inanma yeteneğini bulamamıştım. İçimde değildi. Günahıma alet etmiştim onu; onunla ilgili tek yeteneğim, beni bir süre için, ruhani başlangıcımın sınırlarından çok da uzak olmayan, kötülüğün o çorak ülkesine cezbettiğine inanma isteğiydim.

Önümüzde dua eden kadınlı erkekli bir halka oluşmuştu. Ortalarında sabahlığı ile tıknaz bir kadın duruyordu. Duaları yönlendirirken kollarını havaya açmış ağlıyordu. Sonra ilahilere geçtiler. Claudia da onlarla birlikte söylemeye başladı. Gülümsemeden edemedim. Eski totemlerine doğru sürünen vahşilerden farkları yoktu; mantığı ve zekâyı

reddediyorlardı. Bu büyücülük, afetin ayaklarına bu salya sümük kapanış bana göre değildi. Bu medeniyeti Kilisem besleyip büyütmüştü ve Tanrı yok etmek için depremi seçmişse, dualardan ve bu yobazca yaklaşımdan kaçınmalıydım. Dua eden kalabalığın gerçekten yobazlardan farkı yoktu. Yüzlerini toprağa yapıştırıp öpüyor, toprak bulaşmış yüzlerini göğe kaldırıp gecenin ilk yıldızlarını görünce tuhaf sesler çakırıyorlardı. Onların adına utanç duydum ve onlara sırtımı döndüm.

Sırtımı dönmem Claudia'yı çıldırtmıştı, utancını hissedebiliyordum; utancı birden Tanrı'ya sığınışına tanık olmamdan kaynaklanıyordu, çünkü bin kez dini alaya alıp korkusuz bir tanrıtanımaz olduğunu ilan etmişti. Başını kucağımdan kaldırıp doğruldu, dirseklerini karnına yerleştirdi. Sarsıntı dengesini bozdu, devrilmemek için bacaklarını açtı ve kalabalığın içinden bir adam dua etmeyi bırakıp gözlerinde açlıkla Claudia'nın açılmış bacaklarına baktı. Deri ceketimi çıkarıp bacaklarını örttüm.

"Bu gerekli miydi?" diye sordu.

"Adamın deprem ahlâkını bozuyorsun," dedim.

"Seni erdem budalası!" diye tersledi beni. "Seni Katolik seni!"

Ben gülerken o ağaçlarla çevrili arsada etrafına bakındı. Yanında başka birini istediğini biliyordum; kalabalığın içine karışmak, bütün ruhu ve yüreği ile kendini dualara ve ilahilere vermek istiyordu. Büyük tehlikenin geçtiğine dair bir şeyler söyledim, kibirle omuz silkip tırnaklarını eteğinde cilalamaya başladı. Birden ayağa fırladı.

"Mücevherlerim!" dedi. "Aman Allahım! Mücevherlerim tuvalet masasının üstünde kaldı!"

Bina yıkılmamıştı, ama bütün pencere camları parçalanmış, duvarlar atlamıştı. Arka duvarın bir kısmı çökmüş, binanın bacası moloz yığınına karışmıştı. Bina depreme dayanmıştı, ama içine girmek hayati tehlike arz ediyordu. Hafiflemiş olan sarsıntılar binadan tuğla ve alçı döküyordu. Yeni bir şok üstkatları rahatlıkla çökertebilirdi. Mücevherleri için binaya girmenin aptallık olacağını düşündüm; değerli değillerdi zaten.

"Korkak!" dedi.

"Kimse dokunmaz mücevherlerine," dedim.

"Ama yangın!" dedi. "San Francisco depreminde yangın çıkmıştı, değil mi?"

"Tehlike yok," dedim. "Elektrik ve gaz şebelerini kapatmışlardır şimdiye kadar."

Düşündü bir an. "Kapıyı açık bıraktın tabii ki."

"Hatırlamıyorum."

"Açık bıraktığına eminim! Biri mücevherlerimi çalacak!"

"Hiçbir hırsız bu gece o binaya girmez," dedim.

"Hırsızlar korkak değildirler."

Onu parçalamak geldi içimden.

"Pekâlâ," dedim. "Gidip alacağım mücevherlerini."

II

Binaya doğru yürümeye başladım. Hava kararmak üzereydi, ortalık ayışığı ile yıkanmış gibiydi ve ilk kez depremin gerçek tahribatını gördüm. Karşı kaldırımdaki otelin bahçesine cesetleri dizmişlerdi, üstlerindeki çarşaflar kanlıydı. Yaralılar bahçenin öbür tarafındaydılar. İniltiler büyük acılar anlatıyor, ama ben sadece uçakların ve otomobillerin gürültüsünü, sirenleri duyuyordum. Yaralılar için kurtuluş yoktu henüz, yer hâlâ sarsılıyordu.

Sonra üç haber kameramanı gördüm. Çökük bir duvarın altında kalmış bir kadını çekiyorlardı. Yana dönük cesetin yarısı tonlarca molozun altında yatıyordu. Kameramanlar cesetten iki metre yüksekteydiler, yere sağlam basmışlardı ve ağızlarında sigara ile çekim yapıyorlardı. Kaşların arasına mermi yemekten farksızdı onları izlemek. Koşarak binaya girdim. Kibrit çakıp fuayedeki merdivenleri buldum. Merdiven sağlam, ama bir buçuk metre yüksekliğinde sıva ile kaplıydı. Kısa aralıklarla gelen sarsıntılar sıva döküyordu üstüme. Korkudan ölmek üzereydim, ama hatırıma gelen unutulmuş Latince'ye gülmeden edemedim yine. Dua değildi, çünkü dua tövbe etmek demekti. Latince harikulade dörtlüklerin müziği eşliğinde hafızanın canlanmasıydı. Korkunun en güzel şekillerinden biriydi ve müteşekkirdim. Peder Driscoll, Claudia'nın mücevherleri uğruna hayatımı tehlikeye attığımı bilse ne derdi? Yüzüme gülüp aptalın teki olduğumu söylerdi.

Claudia'nın dairesi devrilmiş mobilyalardan, kırılmış resimlerden ve sıvadan geçilmiyordu. Mutfak masasının altında bir mum buldum ve salona döndüğümde ayakkabılarımın altı yapışkan reçelle kaplıydı.

Ölü bir elin parmakları gibi yere yapışıyordu, beni oraya hapsetmek ister gibi. Ayakkabılarımın tabanlarını iskemlenin arkalığına sildim.

Claudia'nın mücevherleri parfüm şişelerinin altına saçılmışlardı. Onları toplarken bir şok daha geldi. Dengemi kaybettim ve mum sönecek gibi oldu, yüreğim aniden yerinden fırlayıp beni bir yılan gibi soktu sanki. Mücevherleri topladım ama. Kapıda dönüp daireye son bir kez baktım. Şöminenin önündeki kanepeyi yerinde görmek beni şaşırttı, depremden etkilenmeyen tek eşya parçasıydı. Uzun zaman önce Claudia ile kanepeye "Şeref Alanı" adını takmıştık. Sıcak yaz gecelerinde o kanepede saatlerce uzanıp cin tonik içerdik. Gidip kanepeyi ters çevirdim ve odanın ortasına fırlattım. Bunu yaparken Peder Driscol'un kahkahaları aklımdan çıkmamıştı. Aşağı indiğimde sokak bahriyelilerin denetimindeydi; kentte sıkıyönetim ilan edilmişti. Bana duvarlardan uzak durmamı emrettiler, otopark olarak kullanılan arsaya döndüm. Claudia'yı bulamadım. Birileri büyük bir ateş yakmış, depremzedeler ateşin etrafına toplanmışlardı. Ateşe yaklaşıp alevlerle gölgelenmiş korkulu yüzlere baktım. Claudia aralarında yoktu. Arsada sistematik bir aramaya giriştim. Arsanın bir köşesinden başlayıp kalabalık kaldırıma doğru ilerledim. Sonra biri adımı haykırdı. Caddeye döndüm ve Claudia'yı gördüm, adamın teki ile bir arabanın içinde oturuyordu. Yanına gittim. Direksiyondaki adamı ilk kez görüyordum. Claudia gözlerini indirip avuçlarını açtı; cebimdeki mücevherleri avuçlarına bıraktım.

"Kim bu adam?" diye sordum.

Cevap vermedi.

"Ne işin var bu arabada?"

"Hazır mısın?" diye sordu adam.

"Claudia!" dedim.

"Burada kalamam," dedi.

Adam arabanın moturunu çalıştırdı.

"Claudia!"

"Burada kalamam! Kalamam!"

Araba hareket edip keşmekeş halindeki trafiğe girerken geri çekildim. Bir kez daha adını seslendim, ama dönüp bakmadı. Son gördüğüm saçlarının uçuşmasını engellemek için başına götürdüğü beyaz eli oldu. Sonra trafik yuttu onu. Elektrik direğine yaslanıp bir sigara yak-

tım. Ondan kurtulduğum için mutluydum.

Ağır bir el omuzuma yapışıp beni sarstı. Hızla döndüm ve karşımda iri cüssesi ile Peder Driscoll'u buldum. Siyah elbisesi tozlu, beyaz yakası çarpıktı. Her zaman giydiği şapkası başında değildi ve kıvırcık beyaz saçlarının çizgisinde kan birikmişti.

"Merhaba, Peder!" dedim. "Harika bir deprem, değil mi? Başınız kanıyor."

1.90 boyunda dev gibi bir adamdı. Beni yukardan süzerken ceketinin ve pantolonunun tozunu silkti.

"Beni boş ver," dedi. "Senden bahsedelim. Neden seni kilisede göremiyorum?"

"Meşgulüm," dedim.

"Seni bir güzel sopalasam yeridir."

"Başka zamana saklayın," dedim. "Şimdi başınız kanıyor."

"Aklını başına topla," dedi. "Beşinci sınıf bir Huysmans'dan farkın yok!"

"Toplarım belki."

Cebinden mendilini çıkarıp kanayan başına bastırdı.

"Daha fazla konuşamayacağım," dedi. "Hastanede bana ihtiyaçları var. Pazar günü Ayin'e geleceksin, duydun mu? Seninle konuşmak istiyorum."

"Gelirim belki," dedim.

"Belkisi melkisi yok," dedi. "Geleceksin, anladın mı?"

"Tamam."

Gülümsedi.

"Görüşürüz, çaylak. Kendini kızlardan koru."

Omuzuma bir tokat attıktan sonra mendilini başına bastırarak hızla uzaklaştı. Caddenin karşı yakasına geçerken koşmaya başladı. Ben ters yönde yürüyüp isterik kalabalığa karıştım; artık yalnızdım, geçmişim yakında temizlenecekti ve Kiliseme, her şeyden önce bu kadar hoşgörülü olduğu için, müteşekkirdim.

SAHTEKÂR

Rahibe Mary Agnes sekiz yıl boyunca St. Vincent'da müdirem olmuştu. Beni annemden daha iyi tanıyordu. Ama annem öyledir.

Sokak lambalarını kırmaktan tutuklandığımda beni hapisten çıkarmak için Rahibe Agnes gelmişti mesela. Komiser annemi aramış, annem komisere inanmamıştı. Komiser Corelli, Jack Jenson'la beni suçüstü yakalamıştı. Komiser Corelli annemi aradığında yanında duruyordum. Annemin sesini duyabiliyordum.

"Bir yanlışlık olmalı," dedi annem, "oğlum Jimmy asla böyle bir şey yapmaz."

"Size oğlunuz olduğunu söylüyorum," dedi Komiser Corelli, "yanımda duruyor, James Kennedy."

"Olamaz," dedi annem. "Bir hata yaptığınızdan eminim. Bir sürü Kennedy var bu dünyada. Benim Jimmy'im böyle bir şey yapmaz."

Annem telefonu kapattı. Komiser Corelli başını salladı.

"Anneni uyutmakta hayli başarılısın anlaşılan," dedi. Sonra hangi okula gittiğini sordu.

St. Vincent ortaokulunun sekizinci sınıfına gittiğimi söyledim. Rahibe Mary Agnes'i aradı çünkü okulun müdiresi ve Baş Rahibesi'ydi. Rahibe Agnes hemen bir taksiye binip karakola geldi.

Jack Jenson'ın babası da rahibeden hemen sonra geldi. Bay Jenson'la pek sevişmezik Bana parmağını salladı. "Sensin bunun sorumlusu."

"Ben iki lamba kırdım," dedim. "Diğer ikisini Jack kırdı."

"Bu doğru değil," dedi Jack. "Dokuzuncu Cadde ile Pine kavşağındaki lambayı da ben kırdım. Sen bir tane kırdın sadece. Bense üç."

"Hayır, Jack," dedim, "öyle olmadı."

"Bal gibi de öyle oldu."

"Kimin kaç tane kırdığını bilmiyorum," dedi Komiser Corelli, "Tek bildiğim dört lambanın kırıldığı. Devlet malı."

Rahibe Agnes tavuk gibi gıdaklamaya başladı. "Bu bir rezalet," dedi bana, "tam bir rezalet. Katolik bir ailenin Katolik oğlu, üstelik bir Katolik okulunun öğrencisi kalkıp devlet malına zarar veriyor. Sana bin kere kötü arkadaşlardan uzak dur dedim."

Bay Jensen'in ağzı açıldı, gözleri büyüdü. "Durun bir dakika bayan," dedi, "siz benim oğluma 'kötü' diyemezsiniz. Bir rahibe olabilirsiniz ama oğlumdan bir sabıkalıdan bahseder gibi bahsetmenize izin vereceğimi sanıyorsanız yanılıyorsunuz."

Jack, Rahibe Agnes'e dilini çıkardı.

"Sabıkalı olduğunu söylemedim," dedi Rahibe Agnes.

"Tartışmayı bırakıp meselenin köküne inelim," dedi Komiser Corelli. "Söyleyin bakalım, neden yaptınız?"

"Sen anlat," dedi Jack bana.

"Bahse girmiştik," dedim.

Rahibe Agnes derin bir nefes aldı. "Demek böyle, James Kennedy. Bahse girdiniz, öyle mi? Kumar oynamanın günah olduğunu bilmiyor musun?"

"Çok büyük bir günah işlemedim," dedim. "Küçük bir bahisti."

"Arsızlığın bu kadarı da fazla!" dedi Rahibe Agnes.

"Nesine bahse girdiniz?" diye sordu Komiser Corelli.

"Ondan daha çok lamba kıracağıma bir paket sigaraya karşılık iki puro koydum," dedi Jack.

"Puro!" dedi Bay Jenson. "Purolarımın nereye gittiği şimdi anlaşıldı."

"Sigara!" dedi Rahibe Agnes. "Yine sigara içmeye başladın demek."

Biz bir şey demedik. Dürüst davranıyor, doğruyu söylüyorduk, ama kimse bunun farkında değildi, takdir etmek akıllarından bile geçmiyordu.

"Gördünüz," dedi Komiser Corelli, "suçlarını itiraf ettiler. Ne yapacağız bu çocukları?"

Bay Jensen ağzını açtı ve dişleri bir kurdun dişlerinden farksızdı. "Ben ne yapacağımı biliyorum," dedi.

Jack yutkunup gözlerini yuvarladı.

"Ben de bu gencin üstesinden geleceğimi sanıyorum," dedi Rahibe Agnes.

Jack karakoldan çıkarken parmak uçlarında yürüyordu. Bay Jensen sol kulağına yapışmıştı. Acıdım zavallı Jack'e. Hassas, çabuk incinen bir çocuktu, oysa babası hiç de öyle değildi. Jack piyano çalar, Metodist Kilise'nin korosunda şarkı söylerdi. Bay Jensen devlet karayollarına iş yapan bir inşaat şirketinde ustabaşıydı.

"Bakalım Peder Cooney bu yaptığına ne diyecek," dedi Rahibe Agnes bana. Komiser Corelli'den bir taksi çağırmasını rica etti. Komiser memurlardan birinin bizi ekip otosu ile götürebileceğini söyledi. Rahibe Agnes şaşırmıştı.

"Buna izin veremem," dedi, "ama çok teşekkür ederim, Komiser. Bize karşı son derece nazik davrandınız."

Komiser telefon edip taksi istedi. Rahibe Agnes'le pencerenin önündeki banka oturup bekledik. Kamburumu çıkarmış söyleyecek güzel bir şey arıyordum. Rahibe Agnes kemerinden sarkan dua tesbihinin ucundaki haçı öptü ve dua etmeye başladı.

"Dik otur," diye fısıldadı.

Arkama yaslanıp kollarımı kavuşturdum.

"Dua etmeyecek misin?" diye sordu. "Demir parmaklıkların arkasında olmadığın için Allah'a şükretmelisin. Dizlerinin üstüne kapanıp bugün yaptıkların için bağışlanmayı dilemelisin."

"Burada mı?" diye sordum. "Polis karakolunda mı?"

"Hiç olmazsa içinden dua et," dedi gözlerini kapatarak.

Gözlerimi kapatıp bir dua düşündüm: Yüce Tanrım, beni bu beladan kurtardığın için teşekkür ederim. Bana kalırsa blöf yapıyorlar, çünkü on dört yaşındayım ve bana bir şey yapamazlar. Ama yine de ucuz atlattım. Tekrar teşekkürler. Ve lütfen Tanrım, Rahibe Agnes'in baba-

mı aramasını engelle. Lütfen, Tanrım. Bugüne dek birine bir iyilik yaptıysan bana da bu iyiliği yap, Rahibe Agnes'in babama olanları anlatmasına izin verme.

Bill Callen, Boulder Taksi Şirketi'nin sahibiydi. Taksiyi kaldırıma yanaştırdı, Rahibe Agnes ile dışarı çıkıp karakolun basamaklarını indik. Bill, Rahibe Agnes'in eski öğrencisiydi. Taksinin kapısını açıp Rahibe Agnes'in binmesine yardımcı oldu.

"Bir sorun mu var, Rahibe?" dedi. "Yapabileceğim bir şey var mı?"

"Hayır, Bill," dedi Rahibe Agnes gülümseyerek. "Yapabileceğin bir şey yok. Bizi manastıra götür lütfen."

"Onu da mı?"

Rahibe Agnes yine gülümsedi.

Rahibe Agnes'in yanına oturdum. Bill bana baktı ve sözlerini tekrarladı.

"Yapabileceğim bir şey varsa çekinmeyin lütfen."

"Teşekkür ederim, Bill."

Bill bana bakıp duruyordu ve Cadılar Bayramı'nda arabasına keçi soktuğumuzu düşündüğünden emindim. "Hiç çekinmeyin, Rahibe. Elimden geleni yaparım."

"Rahibe'nin ne dediğini duydun," dedim. "Uyuzlanmayı bırak da şu külüstürü manastıra çek –oraya kadar giderse tabii ki."

"Bak," dedi, "senden hoşlanmıyorum."

"Ay," dedim, "kalbimi kırdın."

"Suç işleyip ıslahaneye düşmekten bir Rahibe'nin yardımı ile kurtulan küçük sıçanlardan hiç hazetmem."

Tepemi attırmıştı ama belli etmedim.

"Hokkabaz," dedim.

Kapıyı çarpıp şoför koltuğuna oturdu. Rahibe Agnes uzun beyaz ellerini kavuşturmuştu. Yola koyulduk. Yaz gelmek üzereydi, okulun son haftası, mezuniyete birkaç gün kalmış.

"Şimdi ne yapacağız, Rahibe Agnes?" diye sordum.

"Önce Peder Cooney'e gideceğiz."

Bu sorun değildi. Peder Cooney'in iyi bir vaiz olduğu söylenemezdi, ama nedamet getirdin mi yelkenleri suya inerdi. Başını öne eğip yüzüne acıklı bir ifade takındın mı sırtındaki gömleği bile çıkarıp verebilirdi.

"Peder Cooney büyük hayal kırıklığına uğrayacak," dedim. "Onunla yüzyüze gelmemek için her şeyi göze alabilirim."

"Yaptığını Peder Cooney'e iletmek benim görevim," dedi.

"Biliyorum. Çok utanıyorum. Zavallı Peder Cooney."

"Tabii ki, babana da anlatmalıyım yaptığını."

"Babama mı? Benim babamı mı kastettiniz?"

"Senin babanı kastettim."

Pedes Cooney neyse, ama babam? Az konuşan güçlü tiplerden biriydi babam. Güçlüydü daha çok ve gücünü kullanmayı severdi. Öyle çok da sessiz olduğu söylenemezdi. Bir şey daha: hayalgücü sınırlıydı. Bu tür durumlarda hep aynı yöntemi kullanırdı. Düşünmek bile istemiyordum.

"Bu gece babanı arayacağım," dedi Rahibe Agnes.

Güldüm. Küçük bir kahkaha.

Rahibe Agnes bana baktı. "Neden gülüyorsun?"

"Biraz gülünç," dedim, başımı sallayarak. "Karakolda Tanrı'ya babamın öğrenmesini engellemesi için dua ettim. Şimdi de babama söyleyeceğinizi söylüyorsunuz."

"Tabii ki söyleyeceğim."

"Biliyorum," dedim. "Söylemek zorundasınız. Göreviniz. Söylemezseniz yanlış davranmış olursunuz. Ama, yine de, Katolik öğretisi her kim ki dua eder duaları kabul olunur, der. Babama söylemek zorunda olduğunuzu biliyorum. Çok iyi biliyorum. Ama bu da Katolik öğretilerinde söylenen her şeyin gerçek hayatta doğru olmadığını gösterir."

İri mavi gözleri ile bana baktı. Koltuğa iyice gömülüp başına geleceklere hazır, hüzünlü ama korkusuz biri gibi gülümsedim. St. Vincent'e varana dek Rahibe Agnes ağaçları ve evleri seyredip tek kelime etmeden oturdu. Arada sırada dudağını ısırıp bana bakıyordu. Ben de tek kelime etmedim.

Peder Cooney akşam yemeğini yiyordu. Ev işlerini gören Bayan Hanley'e gidebileceğini söyledi. Rahibe Agnes ile Bayan Hanley'in dışarı çıkışını izledik. Peder Cooney tatlıya geçmişti. Çikolatalı pasta. Tepesi kel, uzun boylu bir adamdı. Masadaki diğer iskemlelere işaret etti.

"Oturun," dedi. "Lütfen, Çikolatalı pasta sever misin, Jimmy?"

"Hem de nasıl!"

Rahibe Agnes oturmadı. Peder Cooney pasta bıçağını alıp pastadan bana büyük bir dilimi kesti.

"Yaptıklarından sonra bu genç adamı pasta ile ödüllendirmenin doğru olmadığını düşünüyorum," dedi Rahibe Agnes.

"Öyle mi?" dedi Peder Cooney bana bakarak. "Ne demek bu Jimmy? Ne yaptın?"

"Başımı belaya soktum."

"Bela mı? Ne tür bir bela?"

Başımı öne eğip sustum. Peder Cooney önümdeki tabağa kestiği pasta dilimini koydu. Rahibe Agnes kollarını kavuşturdu. Yüzündeki ifade, "pastayı elleme," diyordu. Usulca iskemleye oturup ellerimi kucağıma koydum. Peder Cooney bizi izliyordu. Elimi masanın altından çıkarıp çatalı aldım. Şeytani bir pastaydı, üstünde iki parmak krema. Rahibe Agnes'e hızlı bir bakış attım. Sakın yapma, der gibiydi. Çatalımı pastaya doğru götürdüğümde masaya gelip elini koluma koydu.

"Peder Cooney'e neden burada olduğumuzu hâlâ söylemedin," dedi.

Çatalı bırakmadım ama başımı utançla öne eğdim. "Tutuklandım, Peder. Bir arkadaşımla birlikte sokak lambalarını kırmaktan tutuklandık."

"Öyle mi?" dedi Peder Cooney.

Ayrıntıları anlattım.

"Arkadaşım Katolik değil," dedim. "Onunla arkadaşlık etmekle hata ettim."

"Katolik olmayan çocuklarla arkadaşlık etmemen için hiçbir neden yok," dedi Peder Cooney, "yeter ki iyi çocuklar olsunlar."

"Kötü biri sayılmaz," dedim. "Sorun şu ki, kasabadaki bütün Katolik çocuklardan daha çok sokak lambası kırabileceğini iddia etti."

"İddiayı kim kazandı?" diye sordu Peder Cooney.

"Berabere. İkişer tane kırdık."

"Hımm."

Ağzına iri bir parça pasta sokup kahveden bir yudum aldı. Düşünüyordu. Çatalımı pastaya uzattım. Yine. Rahibe Agnesbeni engellemedi bu kez. Pasta ağzımda eridi. Arkama yaslanıp zengin çikolata tadının keyfini çıkardım.

"Süper," dedim.

Peder Cooney, Rahibe Agnes'i oturtmak için bir denemede daha bulundu.

"Şu pastanın tadına baksaydınız," dedi. "Harikulade."

"Teşekkür ederim, Peder. Manastırda akşam yemeğim hazır. Bu delikanlıyı buraya getirdim, çünkü cezalandırılması gerektiği kanaatindeyim. Devlet malına zarar vermek çok ciddi bir suçtur."

"Ciddi bir suçtur," dedi Peder Cooney. "Kesinlikle ciddi bir suçtur. Ve onu çok ağır cezalandıracağım."

Rahibe Agnes rahatlamıştı. Ben endişeli değildim ama. Phipps adında cemaatimize mensup biri karısını dövdüğü için tutuklanmıştı. Peder Cooney onu da çok ağır cezalandıracağını söylemişti. Ama tek yaptığı Phipps'i hapisten çıkarıp kirasını ve bakkala olan borcunu ödemek olmuştu.

"Hemen Bay Kennedy'ye telefon etmeliyim," dedi Rahibe Agnes.

"Mükemmel bir fikir," dedi Peder Cooney.

Ağzımdaki pastanın tadı o anda değişti. Yutmakta zorlanıyordum. Rahibe Agnes, Peder Cooney'e iyi akşamlar diledi. Kapıda durup eve gitmeden önce beni görmek istediğini söyledi. Rahibe Agnes gittikten sonra kendimi daha iyi hissettim. Peder Cooney bana bir bardak süt verip tabağıma pastadan bir dilim daha koydu. Uzun süre konuşmadan yedik. Sonra ben pastamı bitirip arkama yaslandım. Peder Cooney bir puro yaktı.

"Dün akşam Aziz Paul'un hayatını okuyordum," dedi. "Muhteşem bir adam –gerçekten muhteşem."

Geliyordu. Aziz Paul hakkında bir vaaza başlamak üzereydi ve herkes bağlı bulunduğu piskoposluk bölgesinde onun kadar kötü vaaz veren bir rahip daha olmadığında hemfikirdi.

"Havari Paul sadece iman etmeye değil, iyi işler yaparak iman etmeye inanırdı. Kutsanmış Kurtarıcımıza dua etmekle yetinmeyip, kendini ona adamaya inanırdı; ilk Hıristiyanlara ve putperestlere iyi örnek olmaya."

"Evet, Peder."

Purosunun külünü silkip öne doğru eğildi. "Ya da şöyle ifade edeyim, evlat: Kilisenin ayakta kalma mücadelesi verdiği o ilk günlerde Havari Paul yaptığı iyiliklerle başkalarına örnek olacağına kasabanın

sokak lambalarını kırmış olsaydı nasıl olurdu? Hıristiyanlığın yaşayabilme şansı olur muydu?"

"Olmazdı," dedim.

"Hem de hiç."

"O zamanlarda sokak lambaları var mıydı, Peder?"

"Belki vardı, belki yoktu. Ama kesin olan, İsa'nın içindeki iman ışığının Aziz Paul ve diğer sadık müridlerinin yüreklerinde parladığı. İsa için işkence çekmeye, hatta ölmeye hazırdılar. Bu alçakgönüllü insanlarda Hıristiyanlığın iyilikseverlik ve kardeşlik ışığı yüreklerindeki sevgi ile büyüdü. Gittikleri her yerde onları Tanrı'ya ve insanlara yakın kılan birer örnek oldular. İmanın ışığıydı bu, şefkatin ve kardeşliğin. Ne demek istediğimi anlıyor musun, evlat?"

"Evet, Peder."

"İyi. Güzel. Bir dilim pasta daha?"

"Hayır Peder. Teşekkür ederim."

İskemlesini geriye itip ayağa kalktı.

"Gidebilirsin."

Elini omuzuma koyup benimle kapıya kadar geldi. "Elektrik İdaresi'ni arayıp zararı öğrenirim. Ama bir daha yapmayacağına söz vermelisin."

"Söz veriyorum."

Yetişkin bir erkekmişim gibi elimi sıktı. "İyi geceler, Jim."

"İyi geceler, Peder. Pasta için teşekkürler."

Saat altıya geliyordu. Rahibeler okul binasının sol kanadında yaşıyorlardı. Gidip Rahibe Agnes'i görmek zorundaydım, arka kapıdan girmeye karar verdim. O saatte ön kapıdan girmek başının belada olduğu anlamına gelirdi. Ender rastlanan bir durumdu. Ayrıca manastırın mutfağında Rahibe Thomas çalışıyordu. Rahibelere yemek pişiriyordu. Bir kurabiye ya da bir dilim turta garantiydi.

Kapıyı çaldım, Rahibe Thomas açtı. Manastırın en yaşlı rahibesiydi. Yetmişine yakın olduğunu söyleyenler vardı. Yüzü ocağın ısısından al al olmuş, elleri una bulanmıştı. Mutfak cennet gibi kokuyordu, elma ve tarçın cenneti.

"Rahibe Agnes'i görmem gerek," dedim.

"Senin hep Rahibe Agnes'i görmen gerek. Küçük adam, yine ne yaptın?"

"Çok vahim değil."

"Tabii ki. Küçük bir banka soygunu filan mı? Hem sen bir dilim elmalı turta da istemezsin, değil mi?"

"Küçük bir dilim."

"Biliyorum," dedi. "Küçük bir dilim."

Odanın bir ucundan diğerine uzanan masanın başına oturdum. Masada dumanı tüten altı parça elmalı turta vardı. Rahibe Thomas birinin yarısını kesip önüme koydu.

"Çilekli dondurmamız var," dedi. "Ama sen istemiyorsundur; en azından çok değil, küçük bir parça."

"Minik bir parça."

Üç top çilekli dondurma koydu turtanın üstüne.

"Bu kadar yeter," dedim.

"Emin misin?"

"Kesinlikle."

Turta öyle sıcaktı ki dondurma eridi ve pembe krema elmaların ve tarçının içine süzüldü. Nefisti. Peder Cooney'nin pastasından bile güzeldi. Rahibe Thomas Rahibe Agnes'i telefonda aramak için turtamın sonuna gelmemi bekledi. Bütün rahibeler Rahibe Agnes'den çekinirlerdi. Baş Rahibe olarak emirleri o verirdi manastırda.

Rahibe Agnes mutfağa girdiğinde turtanın son lokmasını ağzıma atıyordum.

"Bu da ne demek oluyor?" dedi Rahibe Agnes.

"Aç görünüyordu," dedi Rahibe Thomas.

"Aç mı? O hep aç görünür –sahtekâr."

Ayağa kalkıp elimin tersi ile ağzımı sildim. Rahibe Agnes öyle kızmıştı ki ayağını yere vurdu. Sonra boş tabağımın yanına gelip çatalı tabağa vurdu.

"Rahibe Mary Thomas," dedi, "bu çocukları beslemeyi size yasaklamıştım. Size defalarca söyledim: Çocuklara –yemek– vermeyin. Ceza yerine ödül verilen bir okulda disiplini nasıl sağlayabilirim? Son kez söylüyorum: çocuklara –yemek– vermeyin!"

Zavallı Rahibe Mary Thomas omuzlarını düşürüp unlu ellerini önlüğüne sildi. Rahibe Agnes dönüp karşıma dikildi. Gözlüğünü çıkartıp kaşlarını çattı.

"Sen," dedi. "Sahtekâr. Günahkâr. Ölümsüz ruhuna, kilisene ve ka-

sabana yüklediğin utanç yetmezmiş gibi, çikolatalı pasta ve elmalı turta dolu midenle karşıma dikilme küstahlığını da gösteriyorsun." Tabağıma baktı. "Ve çilekli dondurma."

Ayaklarımı biraz oynattım ama tek kelime etmedim.

"Söyleyecek bir sözün var mı?"

"Sanırım yok." Çok hızlı hareket etmem gerektiğine karar verdim. Başımı öne eğip ağlamaya başladım.

"Peder Cooney sana ne dedi?" diye sordu.

Cevap vermedim. Orada öylece durup ayakkabılarıma baktım ve usulca ağladım. İhtiyar Rahibe Mary Thomas'ın yüzü buruşmaya başlamıştı, yüreğinin benim için paralandığını biliyordum. Ama Rahibe Agnes kaya gibi sertti.

"Şimdi de ağlıyorsun," dedi.

Kendimi iskemleye bırakıp masaya kapandım ve hıçkırıklara boğuldum. Hıçkırıklarımın odayı kapladığını duyabiliyordum. Bir süre tek kelime edilmedi.

Sonra Rahibe Agnes konuştu. "İçinde biraz utanma duygusu kalmış anlaşılan."

Böğürdüm.

"Artık eve gitsen iyi olacak."

Kolumu yüzümden çekmeden kapıya doğru gittim. "İyi geceler, Rahibe Thomas," dedim.

"İyi geceler, James."

"Turta için teşekkürler," dedim sesim boğularak.

Kapıyı açarken Rahibe Agnes bana doğru eğildi. "Bir dakika," dedi. Elini omzuma koydu ve gülümsüyordu –tatlı, harikulade bir gülümseme. "Bugün yaptıklarından dolayı gerçekten pişman olduğuna inanıyorum."

"Kendimi çok kötü hissediyorum," dedim başımı öne eğerek. "Bütün o sokak lambaları. Çikolatalı pasta ve elmalı turta. Kötüyüm."

Parmağının ucu ile yüzümü kaldırdı. "Ben de çok üzgünüm," dedi. "Ama gerçek bir pişmanlık gösterdiğin için hepimiz olanları unutacağız." Tekrar gülümsedi. "Babana gelince, endişelenme. Onu aramayacağım."

"Sağ olun Rahibe. Çok teşekkür ederim!"

"Şimdi doğru eve git. Ve yolda hiçbir şeye taş filan atayım deme."

Hızla çıkıp bahçeyi geçtim. Midem ağırdı, onun dışında gayet iyi hissediyordum kendimi. Çınar ağaçlarının uzun ve serin gölgeleri düşmüştü bahçeye. Güneş altın bir top olmuş dağların arkasında asılı duruyordu ve dağlar lacivertti. Birkaç blok boyunca çok hızlı yürüdüm ve babam öğrenseydi başıma gelecekleri düşününce durup derin bir nefes aldım.

Sonra küçük duamı hatırladım, babamın öğrenmesini engellemesi için Tanrı'ya yakarışımı. İçimi doldurdu. Onuncu Caddedeki çınar ağaçlarından birine yaslanıp ağlamaya başladım. Rahibe Mary Agnes'in mutfağındaki ağlayışımdan farklıydı. İçten içe sarsılıyordum, parçalara ayrılacağımı sandım. Kesemiyordum. Ağaçtan birkaç parça kabuk soyup uzun süre ağladım. Sonra evin yolunu tuttum yine.

BAHARDA

Yemeği bitirmiş, tatlıya geçmiştik ki Burton'ın ıslığı duyuldu. İhtiyar o bakışı ile baktı bana.

"Haylaz arkadaşın geldi," dedi.

"Haylaz mı?" Kesmiştim yemeyi. "Sen ne dediğini bilmiyorsun. Ralph Burton bu kasabanın gelmiş geçmiş en iyi birinci kalecisidir."

"Kusura bakma ama ben ona yine de haylaz diyeceğim."

"Dünyada olup bitenlerden haberin yok da ondan."

Bir ıslık daha çaldı Burton. Masadan kalkıp dışarı çıktım. İhtiyar masada oturmuş elmalı turtasını seyrediyordu. Kırk üç yaşındaydı; yaşlanıyordu. Dünya ile bağları zayıflamıştı.

Saat yediye geliyordu ama hava henüz kararmamıştı. Burton ön bahçedeki çınar ağacının arkasındaydı.

"Top atalım mı biraz?"

"Boş ver," dedim. "Konuşalım."

İki blok ötedeki Boulder deresine yürüdük. Burton açılmamış bir paket sigara çıkardı, dere kenarına oturduk. Burton çok şanslıydı; babası sigarayı kartonla satın alırdı. Benimki puro içiyordu.

"Nefret ediyorum bu kasabadan," dedi Burton.

"Köylüler için," dedim. "Küçücük bir kasaba. Üçüncü lige bile gi-

remiyorlar."

Burton gökyüzüne baktı. "Neden burada doğdum ki?" diye sordu. "Takımı birinci ligde oynayan bir kentte doğamaz mıydım sanki? Kansas City'ye bile fit olurdum. Ya da Batı Teksas liginde bir kasabaya. Neden Boulder, Colorado'dayım?"

İyi bir düştü. Sigaramdan bir nefes çektim, dumanı saldım. "Tekrar dünyaya gelebilseydim Yankee Stadyumu'nun karşı sokağındaki bir evde dünyaya gelmek isterdim. Damı akan, boyası dökük bir kulübeye bile razı olurdum. Para ne ki? Umursamazdım."

"Paranın önemi yok," dedi Burton. "Hangi evde doğduğunun da. Önemli olan yetenek. Topa çakabiliyor musun?"

Kayaların arasından akan suyun sesini dinledik.

"Jack," dedi Burton. "Sana bir şey sormak istiyorum. Kişisel bir soru. Gerçeği istiyorum ama."

"Sor, Burt. Beni bilirsin."

"Bilmek istediğim şu: sence şu anda birinci ligde oynamaya hazır mıyım?"

Böyle bir soruya hemen cevap veremezsin. Uzunca bir süre düşündüm. Sonra, "Burton," dedim, "bütün dürüstlüğümle söylüyorum, şu anda birinci ligde herhangi bir takımda birinci kaleci olarak oynayabilirsin. Seni çok izledim, koçum. O çuvalın etrafında yılandan farkın yok. Vurmaya gelince, ömrümde gördüğüm en keskin gözlere sahipsin."

"O kadar da değil."

"Fazlasıyla alçakgönüllüsün, Burt. Sen şu anda birinci lige hazırsın diyorum."

"Sağol, Jack. Dürüstlüğün için sana teşekkür ederim."

Şimdi hava kararmıştı, soğuktu. Batıda dağlar kalın, beyaz bulutların arkasında kaybolmaya başlamışlardı. Bahar karı yağacak gibiydi. Nefeslerimiz ağzımızdan küçük beyaz bulutlar gibi çıkıyordu. İki taşın arasında ateş yakıp ateşi çalı çırpı ile besledik. Ateşi seyrettik. Yüzümüzü yakıyordu, ama sırtımız soğuktu. Isı taşları çatlattı; çatırdayıp açıldılar. Sıcak gözlerle alevleri seyrettik.

"Burt," dedim, "soru sorma sırası bende."

"Sor."

"Gerçeği istiyorum, Burt. Katlanabilirim."

"Ömrümde yalan söylemedim, Jack."

"Sence ben birinci lige hazır mıyım?"

"Kesinlikle. Geleceği çok parlak bir atıcısın."

"Hayır, Burt. İyi düşün. Beni pohpohlama. Düşün biraz."

"Peki."

Beş dakika boyunca konuşmadı. Sonra, "Bence, Amerika Birleşik Devletleri'nde senden daha iyi falsolu top atan bir atıcı yok. Ben hiç Vic Racchi ya da Allie Reynolds'a karşı oynamadım ama sana karşı çok oynadım, Jack. Ben atıcılıktan anlarım, çünkü bir vurucuyum. İşim bu. Şu anda oynayan bütün atıcılar kadar iyisin, belki de daha iyi."

O konuşurken gözlerimi yüzünden ayırmamıştım. Yalan söylemiyordu. Sözlerini kemiklerimde hissetmiştim.

"Burt," dedim, "bana fikrini dürüstçe söylediğin için sana teşekkür ederim."

"Sorun şu ki," dedi, "birinci ligde oynayamayacak kadar genciz."

"Genç mi? Ne diyorsun sen, Burt. On yıl sonra yirmi dört yaşında olacağız. Bir düşün –yirmi dört! Moruk. Genç kan arıyor adamlar. Mickey Mantle'a bak. Yaşı ne –bizden sadece altı yaş mı daha büyük?"

Rüzgâr çıktı, ateşe biraz daha yanaştık. Derenin öbür yakasında sokak lambaları yandı. Ellerimi ısıtıp Denver Post'ta bir manşet hayal ettim: Colorado'lu Çocuk Birinci Ligde harikalar yaratıyor.

Sonra kendimi başka türlü düşündüm –babamın benden istediği gibi. Yıllar geçmiş, inşaat mühendisiyim, önümdeki projeyi inceliyorum. Huzursuz bir şekilde büroda bir aşağı bir yukarı volta atıyorum. Sefalet duygusu içinde pencerede durup dışarı bakıyorum, çünkü artık beysbol oynayamayacak kadar yaşlıyım. Evlenmişim, göbeklenmişim, sorumluluklarını üstlendiğim bir karım ve çocuklarım var. Pencereden dışarı bakarken beni birinci ligde ölümsüz bir atıcı yapabilecek yeteneğimi körelttiği için babamı lanetliyorum. Ama itaatkâr bir oğul gibi davranmış, babamın isteği doğrultusunda yüksek tahsil yapmıştım. Beysbolu unutmuştum. Yaşlanmıştım ve artık çok geçti. Kalbim kırılmıştı, pencereyi açtım ve atladım –intihar.

"Burt," dedim. "babam sürekli gırtlağıma basıyor. Beni hiç anlamıyor."

"Benimki de."

"Mühendis olmamı istiyor, Burt."

"Dalga mı geçiyorsun?" diye güldü. "Sen -Rocky Dağlarının o canım falsolu atışlar sanatkârı? Senden bunu isteyemez, Jack. Bu cinayet olur."

"Bunu babama söyle."

Burton başını eğdi ve sustu.

"N'oldu?"

"Bizimkiler benim vaiz olmamı istiyorlar."

Gülme sırası bendeydi.

"Sen –vaiz? Çıldırmış olmalılar. Ailende kimse seni koşarken ya da üçüncü kaleye pas atarken görmedi mi? Geleceğin Lou Gehrig'isin sen. Sana bunu yapmalarına izin verme, Burt. Savaş!"

"Beni anlamıyorlar, Jack"

"Beni de."

Hava iyice soğumuştu. Bu gece sular donacak, bahar asla gelmeyecekti.

"Bu kasabada başka bir sorun da iklim," dedim. "Çekilir gibi değil."

"Çok doğru."

"Güneyde hava güneşli ve sıcaktır şimdi, Arizona'da mesela. New York Giants bu sene Phoenix'de kamp yapıyor."

"Ah, o sıcak güneş, masmavi gökyüzü, çim saha, idman."

"İdmandan sonra sıcak duş, iyi bir otelde akşam yemeği, Bobby Thomson ya da Leo Durocher'le muhabbet..."

"Ve ertesi gün sıkı bir kahvaltı, yine güneş ve bütün gün top."

Bunları düşünmek o kadar zevkliydi ki insanın içi sızlıyordu. Ateşi söndürüp caddeye çıktık. Burton altı blok ötede oturuyordu. Kaldırımda rahvan rahvan yürüyerek uzaklaştı. İri oğlandı, bir seksen boyunda, ayakları ve parmakları uzun. Solaktı ve solak gibi yürüyordu; sol omuzu önde. Topa müthiş çakardı gerçekten. Birinci kalede de top geçirmezdi, uzun bir goril gibi korurdu kaleyi.

Şimdi annesi, babası ve iki kardeşi ile birlikte yaşadığı küçük beyaz bir eve gidiyordu. Kardeşi Eddie ile paylaştığı yatağına yatacaktı. Yarın kalkıp okula gidecekti. Ertesi gün aynı şeyleri yapacaktı ve ertesi gün ve ertesi gün, aynı soğuk kasabada aynı boğucu, tekdüze hayat.

Benim hayatım da Burton'ın hayatından farklı değildi. Ben de kardeşimle uyuyordum. Yarın uyanacaktım, kahvaltı edecektim, okula gidip sırama oturacak, dinleyecek ve düşlere dalacaktım; günler, aylar, yıllar

geçecekti bu şekilde; lise, üniversite. Ne için? Mühendis olmak, bir büroya hapsolmak için. Bunu düşündükçe hayatımı ezmeye, en iyi yıllarımı mahvetmeye çalıştığı için daha çok nefret ediyordum babamdan.

Eve girdim. İhtiyar abajurun altında oturmuş gazete okuyordu. Kapıyı çarptım.

"Bu da ne demek oluyor?" dedi.

"O benim bileceğim iş."

Omuz silkip gazetesine döndü. Etrafıma bakındım; aynı eski duvarlar, aynı tavan, aynı döşeme. Burasıydı yaşadığım yer. Beni besleyip uyuttukları kafes.

"Tuzaktayım," dedim. "Aynı bir hayvan gibi. Bu çöplüğe hapsolmuşum."

İhtiyar havayı kokladı ve gazeteyi indirdi.

"Sen. Buraya gel."

"Git, göle atla."

Gazeteyi yere bırakıp ellerini koltuğun kolluklarına yerleştirdi.

"Sigara içmişsin sen."

"Ne kadar zekisin. Tek başına mı keşfettin?"

"Sana daha önce de söyledim. Sigara içmek yok."

"Evet, söyledin. N'olmuş?"

Koltuktan fırladı ve iri elleri ile omuzlarımdan kavradı. Diklendim ama. Geri çekilmeyecektim. Hayatım için savaşacaktım; ruhumu ezmesine izin vermeyecektim. Bir büroda yaşlı ve şişman bir mühendis olmak istemiyordum. İş işten geçmeden savaşacaktım. Beni güzelce sarstı, ama gözlerimi gözlerinden ayırmadım.

"Pençelerinizi üstümden indirmenizi öğütlerim size," dedim. "Ya indirirsiniz, ya da oğlunuzu bir daha göremezsiniz."

Ellerini indirip kollarını kavuşturdu.

"Nedir seni kemiren, ufaklık?"

"Bana ufaklık denmesinden hiç hoşlanmam."

"Öyle mi? Seni sefil solucan seni!"

Beni çevirip kıçıma tekmeyi bastı. Acımamıştı, ama onur zedeleyiciydi; bardağı taşıran son damlaydı. Yollarımız ayrılma noktasına gelmişti.

"Olan oldu," dedim. "Hayatınızın sonuna kadar pişmanlık duyacaksınız."

"Pişmanlıklarım var evlat, ama bu onlardan biri olmayacak. Doğrusunu söylemek gerekirse iki haftadan beri kendimi bu kadar iyi hissetmemiştim."

Koltuğuna oturdu, bir puro yaktı ve gazetesini aldı.

Dışarı çıkıp balkonda durdum. Zamanı gelmişti sonunda –büyük karar. Geçen ağustostan beri aklımdan çıkmıyordu zaten; falsolu atışta iyice ustalaşıp gerçek yeteneğimi keşfettiğimden beri. Bir tek Burton anlayabilirdi bunu. Burton da bana katılacaktı, her şeyi kafamda planlamıştım, yapılacak tek şey vardı. Evden kaçacaktık; Arizona'ya gidip New York Giants takımında şansımızı deneyecektik.

Burton'a ıslık çalmam gerekmemişti. Evinin ön balkonunda oturuyordu. Canı sıkkındı, tırnaklarını yiyordu.

"Benden bu kadar," dedi. "Daha fazla tahammül edemeyeceğim."

"N'oldu?"

"Şu bahçeyi görüyor musun? Boyu on, eni beş metre. Ve ben yarın bu bahçeyi tek başıma bellemek zorundayım."

"Tamamını mı?"

"Babam olacak herif öyle diyor."

"Kardeşin Eddie neden yapmıyor?"

"Çünkü o bu evde herkesin gözdesi. Piyano dersleri alıyor. O bir dahi."

"Ya sen de Cecil Beame gibi sakatlanırsan?"

"Cecil Beame de kim?"

"Kaldırımda kar kürerken sakatlandı."

"Çok mu kötü."

"Bir daha top oynayamayacak."

Düşüncesi bile Burton'ın beyninde bir delik açmaya yetmişti. Dişlerini gıcırdattı. "Beni sakatlayamayacaklar." dedi. "Deneyebilirler, ama başaramayacaklar."

"Dinle, Burt."

Otostopla Arizona'ya gidip New York Giants takımında şansımızı denemekten söz ettim ona.

"Tamam. Varım."

Ertesi sabah yola çıkmaya karar verdik.

Evde son gecem. Hatıralar beni yatakta ağlattı: kardeşlerim, Yılba-

şı, köpeğim Rex, tavşanlarım, annem, okul günleri, sıcak ekmeğin kokusu. Bütün bunlara, anneme, babama ve Colorado'ya veda etmenin zamanı gelmişti.

Sabah kalktıklarında gittiğimi fark edeceklerdi. Annemin hayatını mahvediyordum muhtemelen, ama babam için pek fark etmeyecekti.

Pişmanlık duyacaktı şüphesiz. Yıllar sonra gözümde canlandırabiliyordum onu; elinde resmim, gözleri yaşlı: "Her şeyi unuttum, oğlum. Eve dön. Top oyna istersen, yeter ki dön."

Şifonyerin üstündeki saate baktım. Burton'la saat altıda buluşmak üzere sözleşmiştik. Saat sabahın ikisi olmuştu ve hâlâ uyumamış, ihtiyarın yan odadan gelen horultusunu dinliyordum.

Şimdi tam zamanıydı. Yataktan kalkıp sürünerek babamın pantolonunun durduğu iskemleye gittim. Arka cebinden cüzdanını alıp ay ışığında inceledim. İki banknot vardı cüzdanında –biri beşlik, öteki onluk. Umduğumun on fazlasıydı. Cüzdanı cebine koydum, sürünerek odadan çıktım ve yeni günü bekledim.

Burton, Ulusal Banka'nın önünde bekliyordu. Saat sabahın altısıydı ve hava çok soğuktu. Beyaz bulutlar örtmüştü dağları. Rüzgâr kuzeyden esiyordu. Kar geliyordu.

"Tam da gününü seçmişiz," dedi Burton.

Burton'ın şansı yaver gitmemişti. Babasının cüzdanı boş çıkınca babaannesinin şiltesinin altından yedi dolar çalmak zorunda kalmıştı. "Yirmi iki dolarımız var," dedim. "Rahat varırız."

Otobana çıktık. Trafik o denli seyrekti ki, ilk araba on beş dakika sonra geçti. Sonra süt kamyonu geçti. Burton'ın dişleri takırdıyordu, ayaklarının buz tuttuğunu söyledi.

"Phoenix'e hayatta varamayacağız, Jack. Boulder'dan çıkamayacağız bile."

Kar yağmaya başladı – önce hafiften ve kabarık. Yarım saat sonra tipiye döndü, göz gözü görmüyordu. Birkaç araba daha geçti ama hepsi ters yönde. Kara uygun giyinmemiştik. Göğsü B harfi işlemeli kırmızı beysbol kazaklarımız vardı üzerimizde.

"Hâlâ Boulder'dayız," dedi Burton. "Okula gidip kalorifer dairesine sığınalım. Bu tipide hiçbir yere gidemeyiz."

"Cesaretini kaybetme," dedim.

"Cesaretimi kaybetmedim."

"Ne söylenip duruyorsun öyleyse?"

"Çok soğuk."

Bir kamyon sesi duyduk. Zor seçiliyordu tipide. Koşup el salladım. Kamyon durdu. İki adam vardı içinde. Forth Collins'e gidiyorlardı; kırk kilometre.

"Arkada yer çok," dedi şoför.

Kamyonun arkasına atladık. Kamyonun kasası konserve sandıklarıyla doluydu. Sandıkların üstüne çadır bezi örtmüşlerdi. Çadır bezlerinin altına girip yüzükoyun yattık, lastiklerin asfaltta çıkarttığı sesleri dinledik. İyiydik bir süre, ama sonra hava çok soğudu. Çadır bezini kaldırıp dışarı baktık. Tipinin ortasında dağın yamacında yol alıyorduk. Kamyon birinci viteste tırmanıyordu. Kamyonun kasasına giren rüzgâr buzdan iğneler gibi işliyordu içimize. Saat sekizde kamyon Forth Collins'de bir benzinliğe girdi. Şoför çadır bezini kaldırdı.

"Buraya kadar çocuklar."

Soğuktan öyle kasılmıştık ki, bizi kaldırıp kamyondan indirmesi gerekmişti. Güçlükle benzinliğin yazıhanesine girip küçük sobanın yanına gittik. Koyun postundan kaban giymiş yaşlı bir dama işletiyordu benzinliği. Phoenix, Arizona'ya gittiğimizi söyledik ona.

"Ben sizin yaşınızdayken çok gururluydum," dedi, aynı anda hem tütün çiğneyip hem de puro içerek. "Otostop yapmazdım. Birinci sınıf seyahat ederdim hep."

"Sadece yirmi iki dolarımız var," dedi Burton.

"Servet" dedi ihtiyar. "Dünyayı gezersiniz."

"Ama nasıl?"

"Yük trenleriyle seyahat etmek bedavadır. Bu akşam sekizde buradan Salt Lake City'e bir yük treni kalkıyor mesela. Yolculuk sekiz saat sürer. Sonra oradan Arizona'ya başka bir yük treni ile geçersiniz. Doğru seyahat edeceksin, bunu bilir, bunu söylerim."

"Ve soğuktan donacaksın," dedi Burton.

İhtiyar piposundan bir nefes çekip bizi inceledi. "Bu kıyafetlerle donarsınız tabii. Size iki askeri battaniye, birkaç barbunya konservesi, iki paket de Bull Durham tütünü gerek. Sonra krallar gibi beysbol ülkesine varırsınız.

"Yük trenine binmem," dedi Burton. "Birinci kaleciyim ben, berduş değil."

"Prensiplerimize aykırı," dedim.

İhtiyar başını sallayıp sobanın üstüne balgam tükürdü. "Siz Giants takımına filan giremezsiniz. Çocuksunuz daha. Yumuşaksınız. Cesaretiniz yok."

"Hakaret dinlemeye gelmedik buraya," dedi Burton. "Yürü Jack."

Caddenin karşısında bir kafe vardı. Kahvaltı etmemiştik, açtık. İhtiyar arkamızdan seslendi.

"Gururlu olun çocuklar. Saat altıdaki yük trenine binin."

Sıkı bir kahvaltı edip birkaç tane gofret aldık. Isınmıştım, aç değildim ve yük trenine binmek istiyordum. Kafeden çıkıp yürümeye başladık. Kar dinmişti. Gök mavyidi, bulutlar yuvarlana yuvarlana güneye doğru ilerliyordu. Askeri malzeme satan bir dükkânın önünde durup battaniyelere, botlara, sırt çantalarına baktık. Yürümeye devam ettik, ama yük treninden söz etmedik.

Yükleme istasyonu caddenin sonundaydı. İki lokomotif yük vagonlarını itiyorlardı. Durup seyrettik. İhtiyarın dediklerini düşünüyor, ama düşüncemizi dillendirmiyorduk. Öğleye doğru kent merkezine dönüp sinemaya gitmeye karar verdik.

Dünya haberleri bizi delirtti. New York Giants'ın Phoenix'teki bahar kampına bir bölmü ayrılmıştı. Koltuklarımızda öne eğilip birinci lig oyuncularını idmanını izledik. Biter bitmez yenilenmiş iki insan olarak dışarı çıktık.

"Gitmeliyiz bu kasabadan," dedi Burton. "Arizona'ya gitmeliyiz."

Askeri malzeme satan dükkân karşı kaldırımdaydı. Battaniye, sırt çantası, eldiven ve yün şapka aldık. Bir bakkal bulduk, sırt çantalarımıza domuz eti, barbunya ve sardalye konservesi ve Bull Durham tütünü doldurduk. Çok çabuk oldu her şey. Alış veriş bittiğinde elimizde kalan parayı saydık. Üç dolar elli sentimiz vardı. Burton'ı kaygılandırmadı ama.

"Dünyanın yarısını gezeriz," dedi.

Sırtımızda çanta, elimizde battaniye, bir aşağı bir yukarı yürüyorduk. Saat dörtte hava soğudu yine. Gökyüzü gri bir renk aldı, kar yağacaktı.

"O haber bültenini bir daha izlemek istiyorum," dedi Burton.

Sinemaya girdik, aşk filminin yarısı geçmişti. Bizden başka kimse yoktu salonda. Çıkış kapılarından birinin üstündeki saatten ayırmadık gözümüzü. Dünya haberleri 5.25'de başladı. Beysbol haberi tam tamına iki dakika sürdü. 5.28'de dışarıdaydık yine. Hava kararmak üzereydi ve kar yağıyordu. Ama bültenin güneşini hâlâ üstümüzde hissediyorduk.

Yükleme istasyonuna yürüdük. Uzun bir tren hazırlanmıştı. Güneye bakan lokomotifi soluyordu. Kuyruk kısmında, kapısı açık bir vagona atladık. İlk kez binmiyorduk yük vagonuna, ama bu kez çok tuhaftı. Kapıyı çekip karanlıkta ilerledik. Ağır, ekşi bir koku hakimdi vagona. Battaniyelerimize sarınıp oturduk. Her nedense kendimizi fısıldarken bulduk.

"Beysbol eldivenimi almayı unuttum," diye fısıldadı Burton.

"Giant kulübü malzemeleri verir," dedim.

Uzun süre konuşmadık.

Sonra şu soruyu yönelttim Burton'a: "Burt, artık yola çıktığımıza göre sana şu soruyu sormak istiyorum. Ama gerçeği söyleyeceksin. Bütün samimiyetinle. Sence takıma girebilir miyiz? Kadroya?"

"Sanmıyorum," dedi Burton. "Ama bizi reddetmezler. Yetişmemiz için başka bir lige yollarlar. Muhtemelen Pasifik Lig'ine."

"Hiç de fena olmaz."

"Gerçeği bilmek istiyor musun?" diye sordu Burton. "Su katılmamış gerçeği?"

"Söyle."

"Pasifik Lig'ine de giremeyebiliriz. Ama şu kesin: bir lige atacağız kapağı -Teksas Ligi ya da en azından Güney Lig'i."

"Ya da Arizona Mahalli Ligi."

"Ya da Güneybatı."

"Amatörlerde de başlatabilirler."

"Ben ücretsiz oynarım," dedi Burton. "Yatak ve yemek kâfi."

Karanlıkta Bull Durham tütününü saramazdık. Burton bir paket sigara çıkardı. Birer sigara yaktık.

"Kampa varınca sigarayı bırakıyoruz."

"Tamam."

"El sıkışalım."

Karanlıkta birbirimizin ellerini bulduk. Tren hareket etti. Uzaktan

lokomotifin düdüğünü duyduk. Tren yavaş gidiyor, lokomotif deli gibi soluyordu. Tekerlekler buzlanmış rayların üstünde kayıyorlardı. Felaket sarsılıyorduk. Sürünerek kapıya gittik, açtık ve alacakaranlıkta yere dökülen karı seyrettik.

"Uyuyalım biraz," diye bağırdı Burton, çünkü çok gürültü vardı, vagon çatırdayıp gıcırdıyordu. Isınmıştık ve çok yorgunduk; uzandık.

Ne kadar uyuduğumuzu bilmiyorum. Birden battaniyeleri üstümüzden fırlatan bir çarpışma oldu.

"Kaza oldu belki de," dedi Burton.

Ne hareket vardı, ne de ses. Doğrulduk. Tren hareket etti. Vagonumuz bir öne bir arkaya gidiyordu. Sonra lokomotif çalıştı ve bizim vagon kımıldamadı. Gecenin içinde lokomotifin sesi uzaktan duyuluyor, ama vagonumuz olduğu yerde duruyordu.

Kapıyı açtık. Ağır sessizlikte kar yağıyordu. Beyaz gecede vagonumuz iş başındaydı. Alçak tepelerde bir yerdeydik. Vagonumuz çözülüp kısa şube hattına, bir sığır çiftliğinin yanına çekilmişti.

Korkmuştuk. Dünyadaki son iki kişi olmak gibiydi. Karanlığa dönüp battaniyelerimize sarındık. Burton sigara ikram etti, ama canım sigara içmek istemedi.

"Uyuma," dedi Burton. "Kar fırtınasında uyuduğun zaman ne olur bilirsin."

Biliyordum, ama yine de sordum.

"Uyanmazsın."

Hayatımı düşünerek oturdum orada, harcanmış hayatımı, aileme çektirdiğim ıstırabı. Babamın cüzdanından, annemin çantasından, kız kardeşimin kumbarasından çaldığım bütün paralar geldi aklıma. Babamın silahı ile yakın menzilden öldürdüğüm tavuklar geldi. Dalga dalga üstüme geliyordu sefil hayatım –cebirden üç yıldır üst üste çakmıştım; sınavlarda kopya çekiyordum; ahlâksız fıkralar dinliyor, arada sırada ben de anlatıyordum.

Bunları düşünürken hayata yeniden başlamak istedim; bir fırsat daha. Bu kar fırtınasını atlatıp Boulder'a, eve dönmek ve mühendislik okumak istedim.

Sonra Burton'ın hıçkırdığını duydum. "Sıçandan farkım yok," dedi.

"İğreniyorum kendimden."

"Hiç de öyle değilsin. Benim için değilsin en azından."

Ama ısrarla olduğunu söyledi ve hayatında yaptığı bazı şeyleri anlattı –annesinin karnına yumruk atmıştı, kütüphaneden kitap çalmıştı, sokak lambalarını patlatmıştı, babasının yeni bir çift ayakkabısını satmıştı, arabalardan cant kapakları çalmıştı. Bir tanesi gerçekten kötüydü; evde yangın çıkarmıştı. On yaşındayken yapmıştı ve o güne kadar kimse yangını onun çıkardığını bilmiyordu –bir tek ben biliyordum.

Uyanık kalmaya çalıştık ama çok yorgunduk, uyuyakaldık. Uyandığımızda vagonun çatlaklarından gün ışığı sızıyordu. Kapıyı açıp dışarı baktık. Güneşli, masmavi bir gündü. Yüz metre ötede buldozerler geceden yağan karı temizleyip yolu açmaya çalışıyorlardı. Buldozerlerin arkasında bir düzine araba birikmişti. Birbirimize sarılıp sevinçten uçtuk.

"Kurtulduk!" diye bağırdı Burton. "Kurtulduk!"

Eşyalarımızı vagonda bırakıp karın içinde yola doğru ilerledik. Buldozerlerin arkasındaki ilk araba bizi aldı. Şoför bir çiftçiydi ve bize söyledikleri karşısında çöktük.

Forth Collins'den yanlış trene binmiştik. Şimdi Thacher'dan iki kilometre, yani evden beş kilometre uzaktaydık. Bana yetmişti ama. Evden ayrılalı yıllar olmuştu sanki. Eve, anneme, babama ve kardeşlerime dönmek istiyordum.

"Evet," dedi Burton. "Devam. Ağır ama emin adımlarla gidiyoruz."

"Evet."

"Hâlâ Arizona'ya gitmek istiyor musun?"

"Elbette, Burt," diye yalan söyledim. "Ya sen?"

"Geriye dönüş yok artık."

"Doğru."

Çiftçi arabasını şerifin bürosunun önüne çekti. Kasabada bir blok uzunluğunda tek bir cadde vardı. Arabadan inip öylece durduk. Ben her şeyi unutmak istiyordum. Burt de istiyordu, ama gururumuza yediremiyorduk. Sonra şerifin devriye arabası yanaştı yanımıza. İki memur vardı içinde.

"Senin adın Jack Crane mi?" diye sordu biri.

"Evet, efendim."

Memur arka kapıyı açtı. "Arabaya binin çocuklar."

"Biz bir şey yapmadık," dedi Burton.

"Arabaya binin."

Şoför bir U dönüşü yaptı ve karayoluna çıkıp Boulder istikametinde sürmeye başladı.

"Arizona!" diye söylendi Burt. "Senin fikrindi!"

"Ödlek değilim en azından."

"Kimmiş ödlek?"

"Yola çıktığımızda korkuyordun zaten. Ayakların soğuktu. Geri dönmek istedin."

"Dönmeliydim," dedi. "Sen ve aptalca fikirlerin. Halimize bak. Tutuklandık."

"Memur bey, biz tutuklu muyuz?" diye sordum.

"Nerede oturuyorsun?" diye sordu.

"959 Arapahoe."

Dönüp Burton'a baktı. "Sen?"

"529 Walnut."

Tek kelime daha etmedi memurlar. Burton küçük ve iğneleyici bir kahkaha attı. "Senin de, falsolu atışının da..."

"Seni diskalifiye etmeye yeter ama," dedim. "Vuruş zamanlaman berbat."

"Senle yollarımız burada ayrılıyor," dedi Burton. "Babam haklıymış. Zararlı bir arkadaşsın."

"Babamın senin için ne dediğini tekrarlamayacağım bile."

"Peh! Bir duvarcı. O ne bilir?"

"Baban gibi aptal bir sıvacıdan daha çok şey bildiği kesin."

Araba evimin önüne yanaştı. Memur dönüp kapıyı açtı. Arabadan indim. Burton kollarını kavuşturmuş, kızılderili gibi oturuyordu.

"Burt," dedim. "Birbirimizi kırmayalım."

Önce bana bakmadı bile.

Sonra gülümsedi. "Hoşçakal, Jack. Allah yardımcın olsun."

Döndüm. Babam balkonda duruyordu. Yüzünü inceleyerek ona doğru yürüdüm. Öfke yoktu yüzünde, dik duruyor ve gülümsüyordu.

"Merhaba, baba."

"Merhaba, evlat."

Birden babama yaptıklarımın korkunçluğu bütün ağırlığı ile üstüme çöktü; hıçkırıklara boğuldum, tek kelime bile edemiyordum.

"Hadi, evlat. Kahvaltı hazır."
"Özür dilerim!"
"Unut gitsin."
Sonra eve girdik.

TEK HÜCUMLUK OSCAR

Mahalleye yeni gelen çocuk karşı evin ön balkonunda oturuyordu. El salladım. "Hey, gelsene." Yeni çocuk kalktı ve yanıma geldi. Burnu uzun, rengi soluk svetşörtü delikti.

"Selam. Adın ne?"

"Robinowitz. Jake Robinowitz. Ya seninki?"

"Anthony Campiglia," dedim. "Kısaca Tony. Robinowitz –tuhaf bir soyadı."

"Campiglia da öyle."

"Evet, biraz. Amerikan futbolu oynar mısın, Jake? Mahallemizin bir futbol takımı var."

"Ya?"

"Takıma katılmak ister misin? Sana yirmi beş sente mal olur."

"Yirmi beş sent –niye?"

Anlattım, top parası filan.

"Ne zaman idman yapıyorsunuz?"

"Okuldan sonra. Bu sokaktan devam edersen sahayı görürsün. Takımda şansını denemek istiyor musun, Jake?"

"Bakarız."

"Pekâlâ. Görüşürüz."

Herkes geç kalmıştı idmana. Sonra hava kararmaya başladı. Ben ve Blucher ver-kaç çalışması yaptık. Blucher sol bekimiz. Orta sahada Al Whitehill vardı. Çok geçmeden Wang geldi. Çinli çocuk, rüzgâr gibi bir sağ açık. Derken Joe Nunez göründü, orta sahanın direği. Sukalian da yanındaydı, sol açığımız. Derken yeni çocuk geldi, Jake Rabinowitz. Bir süre bizi izlemiyormuş gibi dolandı sahanın etrafında.

"Hey, çocuklar," dedim, "şu yeni çocuğu görüyor musunuz? Takıma katılmak istiyor. Gösterelim ona oyunculuğumuzu."

Blucher, Wang'e beş pas attı; Wang ilk dördünü omuzunun üstünde, dördüncüsünü ise yanlamasına koşarken sağ eliyle tuttu. Biz çalışırken Tasi Morimoto geldi sahaya.

"Tasi," dedim, "şu yeni çocuğu görüyor musun? Göster ona ne müthiş bir oyuncu olduğunu."

"Birkaç şut çekeyim," dedi Tasi.

Tasi üç sarmal şut çekti, biri elli metre gitti.

"Fena sayılmaz, Tasi. Fena sayılmaz," dedim yüksek sesle.

Yeni çocuk yanımıza geldi.

"Selam, arkadaş," dedim.

"Selam, Tony. Siz idman mı yapıyorsunuz?"

"Yok canım. Öylesine atıp tutuyoruz."

O sırada Smitty ve Mike Miecislaus geldiler. Beklerimiz, Swede Olson ve Rube Novikov hariç bütün takım sahadaydı. Çocukların yanına gitim. "Şu yeni çocuğu görüyor musunuz? Takıma girmek istiyor. Gösterelim ona."

"Başını döndürelim," dedi Smitty.

Oyun kurucu dünden hazırdı; kendimden söz ediyorum. Hücum için toplandık. Çıngıraklı Yılan taktiğini istedim, 23 numaralı oyun. Ayrıldık ve savunma oyuncuları T formasyonu oluşturdular. Birkaç numara saydım ve 23'de Nunez topu bana verdi. Dönüp topu sağ bek Smitty'ye geçirdim, o da sol bekimiz Blucher'a verdi. Blucher bir vücut çalımı attı ve topu arkadan koşarak gelen Tasi'ye verdi. Tasi zınk diye durdu, üç metre geriledi ve pas verecekmiş gibi yaptı. Arkadan dolanıp topu Özgürlük Abidesi pozunda tutan Tasi'nin parmaklarından aldım ve sağ açık Wang'e verdim. Wang bir süre yanlamasına koştuktan sonra topu Tasi'ye, O da Blucher'e verdi. Sonra Blucher depar atıp çizgiyi geçti. Ustaca hazırlanmış bir oyundu. Çocuk etkilenmişti. Elleri ceplerinde, delik

svetşörtü ile yanımıza geldi.

"Katılmak istiyor musun? Yirmi beş sentin var mı?" dedim.

Cebinden yirmi beş sent çıkardı, Smitty parayı aldı; Smitty takımın veznedarıydı. Yeni çocuğun futbol filan oynayamayacağı bir bakışta anlaşılıyordu. Poposu iri, ama elleri küçüktü.

"Pekâlâ, Jake. Pas alma yeteneğini görelim. Tasi sana bir pas atacak." dedim.

Tasi on metre geriledi. Jake arkasındaydı, yere bakıyor, ayakkabısı ile toprağa şekiller çiziyordu. Tasi kolunu gerdi. Jake kımıldamadı.

"Koş, Jake!" diye bağırdım. "On metre depar attıktan sonra kat et!"

Jake koşmaya başladı, ama poposunu kaldıramıyordu, bir an düşeceğini sandık. On metreden sonra dümdüz koşmaya devam etti. "Hey, kat et!" diye bağırdım. Bir oyuncuyu perdelemek istermişçesine yere attı kendini. Tasi pası yolladı yine de. Top Jake'in göğsüne çarpıp sokağa yuvarlandı. Hepimiz başımızı çevirdik.

"Bu salağı takıma alamayız," dedi Wang. "Hiçbir işe yaramaz."

Belki bek olarak kullanabileceğimizi söyledim.

Rube ile Swede güldüler, beklerimiz.

"Hey, Jackie ya da Julie ya da Jennie! Nerede öğrendin futbol oynamayı?" dedi Nunez.

"Pek iyi sayılmam galiba," dedi Jake.

"Çocuğa parasını geri verin," dedi Nunez.

Ama Jake parayı geri almak istemedi.

"İyi bir menajere ihtiyacınız vardır belki."

"Böyle bir takımın menajerliğini yapacak kadar futbol bilmiyorsun."

"Yok ya?" dedi Jack. "Oyuncu olmayabilirim, ama hepinizden daha çok futbol bilirim.

"Pekâlâ, Bay Beyin," dedi Nunez. "Kaplanlar'ın oyun kurucusu kim?"

"Anold Galiffa," dedi Jack.

"Pittsburg'un sağ beki?" dedi Smitty.

"Bernie Barkouskie."

"Kuzey Carolina'nın sol açığı?" diye sordu Tasi.

"Bu çok kolay oldu," dedi Jake. "Art Weiner."

"Benim sıkı bir sorum var bu serseriye," dedi Rube Novikov. "Le-

on Hart'ın doğum yeri?"

"Turtle Creek, Pennsylvania. Yirmi dört yaşında, 1.92 boyunda ve 120 kilo. Başka sorusu olan?"

Herkes sordu, ama açığını yakalayamadık.

"Öyleyse benim size bir sorum var," dedi Jack. "Güney New Mexico Maden Fakültesi'nin iki numaralı oyun kurucusu kim?"

Bilen çıkmadı.

Jack gülümsedi. "Yok öyle biri. Öyle bir okul da yok."

"Pekâlâ," dedi Nunez. "Menajerimiz olsun."

Ertesi gün Jack sahadaydı. İsimlerimizi ve ağırlığımızı kaydetti. Yanında düdük getirmişti, aramızda yaptığımız maçı yönetti. Futbolu yutmuştu. Cumartesi günü uzun bir idman yaptık. Saat dörde doğru gazoz molası verdik. Biz palmiye ağacının altına uzanmış gazoz içerken Jack gitti. Yarım saat sonra döndüğünde elinde gazete vardı, San Pedro Progress gazetesi.

"Çocuklar, işte."

Gazeteyi açıp yere serdi. Haberde şöyle yazıyordu:

> GÜÇLÜ AMERİKALILAR HOLİGANLARA KARŞI
> San Pedro'nun 15 maçtır yenilmeyen güçlü Amerikalılar takımı pazar günü saat ikide Cabrillo spor alanında Wilmington'ın Hooliganlar takımı ile karşı karşıya gelecek. Pedro takımı son yıllarda Güney Bay bölgesinde oynayan en hızlı ve güçlü takım. Buldozer lakaplı bekleri Tasi Moritomo ile yırtıcı orta saha oyuncusu Joe Nunez takımın yenilmezliğinde büyük pay sahibi. Takım savunmadan hücuma kadar uzanan güçlü kadrosu ile yenilmez bir armada oluşturuyor.

"Vay canına!" dedi Nunez. "Yırtıcı orta saha oyuncusu. Hey!"

"Kim yazmış bu yazıyı?" diye sordu Wang.

"Ben," dedi Jack. "Bir gün spor yazarı olacağım."

"Ama bizim takımın adı Vahşi Kediler," dedi Smitty.

"Vahşi Kediler'i unutun," dedi Jack. "Siz Amerikalı değil misiniz? Takımın adı Amerikalılar olacak."

"Haklı," dedi Nunez. "Yırtıcı orta saha oyuncusu Joe Nunez. Hey!" Joe ayağa fırladı. "Hadi kalkın, uyuşuk herifler. İdmana devam. Yırtıcı orta saha oyuncusu Joe Nunez geliyor."

Ertesi gün Hooliganlar'la karşılaştık. Kalabalık bir seyirci kitlesi izledi maçı, sahanın etrafında arabalarının içinde oturan insanlar. Devreyi 24-0 önde bitirdik, ama üç kâğıtçı hakeme dua etsinler. Devre arasında Jake seyircilerin arasında kask dolaştırıp para topladı. Altı dolara yakın para toplamıştı. Adamın teki bir dolar vermişti. İkinci devre hakemliği Jack yaptı. Dağıttık onları. Maç 87-6 bitti. Pazartesi sabahı haberi gazetedeydi, hepimizin isimleri yazılmıştı.

Sezon böyle geçti. San Pedro Balıkhanespor 6, Amerikalılar 76; St. Patrick 17, Amerikalılar 88; Kumsalspor 0, Amerikalılar 58; Epwarth League 0, Amerikalılar 105; Eight-Balls 69, Amerikalılar 70.

Son maçımızı Japon Mahallesi'ne karşı oynayacaktık. San Pedro Körfezi'nin karşısındaki Terminal Adası'nın sert ve yapılı balıkçı çocuklarına karşı. O kadar güçlüydüler ki Eight Balls takımını 75-0 yenmişlerdi. İrlandalı lakaplı Hagaromo adındaki bekleri maç başına yedi gol ortalama ile oynuyordu. 130 kilo ağırlığındaydı İrlandalı. Ton gemisinde ikinci kaptandı ve otuz beş yaşındaydı. Takımı o kurmuştu. Üniforma ve teçhizat giderlerini o karşılıyor, takımın koçluğunu da yapıyordu. Tek bir hücum taktikleri vardı; orta saha oyuncuları topu alıp İrlandalı'ya veriyorlardı.

Japon Mahallesi ile yapacağımız maça sıkı hazırlanıyorduk. Onları yenmenin tek yolu yaptığımız her hücumda gol bulmaktan geçiyordu; İrlandalı'nın kendi takımı için aynı şeyi yapacağını biliyorduk. Yazı turayı kazanırsak maçı sonuna kadar bir gol önde götürebilirdik.

Frank Adamic ikinci idmana gelmedi. Bir sonraki idmana geldi ama katılmayı reddetti.

"Savaş yüzünden," dedi.

"Ne savaşı?"

"Soğuk savaş."

"Ne?"

"Ben Yugoslav'ım, sense İtalyan. Babam İtalyanlar Trieste'den çıkana dek takımda oynamamı yasakladı."

"Trieste mi? O da kim?"

"İnsan değil. Bir yer, bir ülke galiba."

"Hangi ligde oynuyorlar?"

Bilmiyordu. İdmanı Frank'sız sürdürdük. Ertesi gün Frenchy Dorais takımdan ayrıldı. "Adamic savaş yüzünden takımdan ayrıldığına göre benim de ayrılmam gerekiyor. Blucher Alman. Babam Almanların çok sayıda Fransız öldürdüğünü söyledi. Ayrılıyorum."

Peşinden Mike Miecislaus ayrıldı. Babası Polonyalı'ydı. Rube Novikov ile aynı takımda oynamazdı, çünkü Rube Rus kökenliydi. "Ruslar Polonya'dan çıkıncaya kadar bu takımda oynayamam. Kusura bakmayın. Babamın emri."

Sonra Wang ayrıldı. Babası, "Çin asla unutmayacak, oğlum. Takımdan ayrılman gerekiyor," demişti. Japonlar'ı kastetmişti. Wang bize bunu söylerken çok üzüntülüydü. Ama Tasi Morimoto bu işe çok öfkelenmişti.

"Öyle mi?" dedi. "Ben de bir Çinli ile aynı takımda oynamak istemem." O da ayrıldı.

"Ama burası Amerika!" dedi Jake.

Biz hep Amerikalı olduğumuzu düşünmüştük. Rus. Japon. Çinli. Polonyalı. İtalyan. İnsanları bu şekilde sınıflandırmak da ne oluyordu? Sonra Blucher babasına olanlardan söz etti ve Herman da takımdan ayrılmak zorunda kaldı.

"Jake Yahudi. Babam takımda sabun istemem dedi."

"Ama ben Amerikalıyım," dedi Jake.

"Babam Yahudilerden nefret eder."

"Ama ben senden nefret etmiyorum, Herman."

"Ben de senden nefret etmiyorum, Jake. Ama babamı bilmezsin."

"Ben senin babanı bilirim," dedi Frenchy Dorais. "Babam da iyi bilir babanı -bira göbekli, odun kafalı bir Alman. İşte baban!"

Blucher Frenchy'ye vurdu, Frenchy de karşılık verdi. Sahanın içinde yumruklaşıp yerlerde yuvarlandılar. Sonra Mike, Rube Novikov'a vurdu. Onları ayırmaya çalıştım. Birden Frank Adamic, "Trieste!" diye bağırdı ve yumruğunu mideme gömdü. Wang, Frank'e bir yumruk çakınca Moritomo Wang'in sırtına binip ona vurmaya başladı. Jake bizi ayırmaya çalışıyordu. Bir yumruk yüzüne, bir yumruk da midesine yedi. Sendeleyerek geri çekildi, burnu kanıyordu. Whitehill ile Smitty

de katılmışlardı kavgaya. Joe Nunez ile Swede Olson dışında herkes dövüşüyordu.

Çok geçmeden bir ekip otosu yanaştı ve içinden iki polis fırladı. Biri Körfez mıntıkasından Oscar Lewis'di. Bizi biraz hırpaladıktan sonra kavgayı ayırdılar. Oscar, Blutcher'ın yakasına yapışıp sarstı.

"Nedir bu kavganın sebebi? Gerçeği söyle, yoksa seni tutuklayıp içeri tıkarım."

Blucher'ı copu ile dürtükledikten sonra Joe Nunez'i yakalayıp sıkıştırmaya başladı.

"Ben kavgaya katılmadım," dedi Joe Nunez. "Ben Portekizli'yim."

"Ben de katılmadım," dedi Swede. "Ben İsveçli'yim."

Jake kanayan burnunu tuttuğu mendili ile bir adım öne çıktı. "Memur Lewis, ben her şeyi açıklayabilirim," dedi.

Oscar üstüne yürüdü. "Demek her şey senin başının altından çıktı!"

Jake makine gibi konuşurken Oscar onu sahanın etrafında copu ile dürtüklüyordu. Jake hikâyenin sonuna geldiğinde caddenin ortasına gelmişlerdi.

"Biz Amerikalı'yız," dedi Jake. "Oynamaya hakkımız var."

"Haklarınız var," dedi Oscar. "N'apalım yani?"

"Siz akıllı bir adamsınız, Bay Lewis. Belki çocukların babaları ile görüşebilirsiniz," dedi Jake.

"Şimdi akıllı adam oldum, öyle mi?.. Hey, Harvey. Şu serserinin ettiği lafı duydun mu?"

"Gidelim, Oscar," dedi öbür polis.

Jake, Oscar'ın koluna yapıştı. "Bi dakka. Japon Mahallesi oyuncularının bizim için ne dediklerini biliyor musunuz? Körfez Mahallesi'ndeki herkes ödlekmiş. Bize ödlek dediler. Hepimize, buna siz de dahilsiniz."

İşe yaramıştı. Oscar yanaklarını şişirdi. Not defterini çıkardı. "Pekâlâ, serseriler. Nerede oturuyorsunuz, babalarınızın adları ne?"

Adreslerimizi, babalarımızın adlarını söyledik, tek tek not aldı.

"Şimdi idmana devam edin. Kavga etmek yok."

Oscar Lewis bütün babalarla konuştu ve mesele halloldu. Eskisinden de güçlü bir takım olmuştuk.

Pazar günü öğle saatinde tam kadro feribota binip Terminal Ada-

sı'na gittik. Üniformalarımızı evde giymiştik, arabalı vapurdan inip iki blok ötedeki sahaya vardığımızda oynamaya hazırdık. İrlandalı Hagaromo ve takım arkadaşları sahada ısınıyorlardı. Hagaromo bir yandan şut atıyor, bir yandan da pas çalışması yapıyordu. Üstünde altın sarısı naylondan üniforma, başında yine altın sarısı kask vardı. Takımın diğer oyuncuları haki renk sade üniforma giymişlerdi.

Saha sorumlusu Bay Slade yapacaktı maçın hakemliğini. Bay Slade, Jake ile mahallenin çocuklarından birini çizgi hakemliğine atadı. Maçın başlama saati geldiğinde Bay Slade yazı tura atışı için parayı havaya fiskeledi. Yazı turayı Hagaromo kazandı. Hagaromo çoğu balıkhanede çalışan kızlardan oluşmuş seyirciye el salladı.

Başlama vuruşunu yapmak için toplandık. Smitty, "Nereye vurursan vur, yeter ki Hagaromo'dan uzak olsun," dedi.

Düdük öttü ve Nunez topu şutlar şutlamaz koşmaya başladık. Top sahanın sağına, yirmi beş metre çizgilerine doğru gidiyordu. Nunez topu mümkün olduğunca Hagaromo'dan uzağa şutlamıştı. Topu sol açıklarının tutması gerekiyordu, ama kenara çekilip topun yanından yuvarlanışını seyretti. Diğer açıklar da aynı şeyi yaptılar. Topu İrlandalı'nın almasını istiyorlardı. İrlandalı Hagaromo topu almak için yirmi beş metre çizgisine doğru koşuyordu. Biz de ona doğru koşuyorduk ve takım olarak etrafını sardığımızda Hagaromo yüzünde bir gülümseme ile dimdik durdu. Sonra bir nara attı, kızlara el salladı, topu kolunun altına yerleştirdi ve aramıza daldı.

Üstüne beysbol topu isabet etmiş bir pasta gibi dağıldık. Ayağa kalkıp başımızı salladığımızda Hagaromo kale çizgimizi geçmiş, seyircileri selamlıyordu.

Hagaromo gol sonrası sayı vuruşunu yapmak için sahanın ortasına geldi. Skor "7-0" olmuştu. Hagaromo gülümseyip kızlara el salladı.

"Onları yenmemiz mümkün değil," dedi Wang. "Bu herif koca adam. Karısı ve dört çocuğu var."

Karşılamayı yapmak için dizildik. Hagaromo gerildi ve topa çaktı. Top yetmiş beş metre havalandı ve inmek bilmedi. Kale direklerimizin arasından geçip sahanın dışına, park etmiş arabaların arkasına düştü. Kızlar sevinç içinde çığlık attılar. Hagaromo bir aktör gibi yere doğru eğilip selam verdi.

Yirmi metre çizgimizden hücum edecektik, kafa kafaya verdik.

Oyunu söyledim, "Çıngıraklı Yılan, 23 numara."

Hagaromo savunmanın tam ortasında durmuş ellerine tükürüyor, bir güreşçi gibi poz veriyordu. 82'de Nunez topu bana verdi. Ben topu Smitty'ye vermek için etrafımda dönerken İrlandalı beklerimizin oluşturduğu duvarı yarmış üstüme geliyordu. Beni kaldırıp on metre havaya fırlattı. Sonra savunmamızın tamamını devirdi. Ben sırt üstü düştüm. Bu hücumda on iki metre gerilemiştik. Tekrar kafa kafaya verdik. Hayli zarar görmüştük ve ödümüz patlıyordu.

"Şutlayalım," dedim. "Sağlam oynayıp farkın büyümesini engellemeye çalışalım."

Şut pozisyonu aldık. İrlandalı durumu görür görmez savunmanın arkasına koştu. Smitty topu şutladı. Top Hagaromo'nun başının üstünden geçip kırk metre çizgilerine düştü. İrlandalı koştu, topu aldı, zınk diye durdu, kızlara el salladı, başını öne eğdi ve bize saldırdı. Sağa sola savrulduk. Bir gol daha kaydetmişti. Kale direklerinin arasında durup kızlara küçük bir dans gösterisi sundu. Kızlar bayıldılar, çığlık atıp güldüler.

Ondan sonra umursamadık, bizi fena halde korkutmuştu ve kendimizi yorgun hissediyorduk. İlk çeyrek "28–0" bitti. İkinci çeyreğin bitmesine beş dakika kala skor "49–0"ken İrlandalı kendini oyundan çıkardı. O kadar yorulmuştu ki yere uzandı ve alkışlara karşılık bile veremedi.

İrlandalı'nın oyundan çıkması ile bize takım oyunumuzu oynama fırsatı dığmuştu. Farkı kapatabilirdik, başarılı da oluyorduk. Devre "49-20" bitti. Devre arasında moralimizi biraz toparlamıştık. İrlandalı oyun dışında kalsa maçı kazanabileceğimizi biliyorduk.

Kale arkasında yüzükoyun yatarken Jake'i dinledik. "Büyük bir takımsınız. Bu devre o ayıyı durduracaksınız. Nefesini öyle bir keseceksiniz ki sahadan sedye ile çıkacak."

"Bunu bilmek çok rahatlatıcı," dedi Nunez. "Bunu yapmak için buldozer mi kullanacağız?"

Oscar Lewis sahanın kenarında park etmiş arabaların arasından geçip bize doğru geldi. Oyunu izlemeye geldiğini biliyorduk. Yanımıza geldiğinde utanç içinde başlarımızı eğdik.

"Şu Hagaromo sizin gibi küçük serserilere fazla geliyor anlaşılan," dedi. "Hakeme itiraz edin. Adil değil."

Bir şey söylemedik.

"Benim kadar ağır olsa gerek," dedi Oscar.

"Sen kaç kilosun?" diye sordu Jack.

"Ben mi? 130 filan."

"Öyleyse bizim için oynamalısın. İrlandalı 125 kilo."

"Dalga mı geçiyorsun? Elli yaşında adamım ben."

"Bay Lewis, takımın size ihtiyacı var. Bu sizin de maçınız sayılır. Bu cüssenizle tribünlerde oturamazsınız. Takıma katılıp cüssenizi Hagaromo'ya karşı kullanmalısınız."

"Kusura bakma, evlat. Bu iş için çok yaşlıyım."

Jake başını salladı. "İnanılır gibi değil. İnanılır gibi değil." Bize döndü. "Hey, takım. Burada bir hain var. Evet, efendim. Güçlü kuvvetli bir hain. İnanılır gibi değil."

Oscar'ın beti benzi attı, ama tek kelime etmedi. Gözlerini kısıp Jack'e baktı, alt dudağını ısırdı ve arabalara doğru yürüdü. Düdük öttü ve ayağa kalktık.

Karşılama sırası bizdeydi. Sahaya yayılıp İrlandalı'nın başlama vuruşunu yapmak için topa doğru koşuşunu seyrettik. Topa vurdu ve top tembel tembel kale çizgimize doğru süzülmeye başladı. İrlandalı Hagaromo dışındaki bütün karşı takım oyuncularını perdeledik. Hagaromo ile Tasi yirmi beş metre çizgisinin üstünde kafa kafaya tokuştular.

İrlandalı sırıtarak ayağa kalktı. Tasi kalkmadı. Bayılmıştı. Onu sahanın dışına taşıyıp çime yatırdık. Yeşilimtrak bir renk almış yüzünü süngerle ıslattığımızda inledi. Hava güneşli ve sıcaktı. Birden iri bir gölge bizi içine aldı. Oscar Lewis duruyordu tepemizde.

"Nasıl?"

"Soluğu kesilmiş. Birazdan düzelir."

Oscar kemerini çözdü. "Bir kask verin bana," dedi. "Hainim öyle mi? Kimse parmağını Oscar Lewis'e doğrultup onu ihanetle suçlayamaz."

Hakeme gidip oyuna gireceğini söyledi ve on beş metre çizgisinde yanımıza geldi. Toplandık. Oscar öyle öfkeliydi ki, yumruklarını sıkıp açıyordu.

"Bu oyunun taktiğini ben belirliyorum çocuklar," dedi. "Topu bana verin ve önümden çekilin."

Dizildik. Oscar savunmanın arkasındaydı. Kollarını sallıyor, elleri-

ne tükürüyordu. İrlandalı Hagaromo her şeye hazır sırıtıyordu. Nunez topu yavaşça Oscar'a attı. Oscar topu aldı, bir an elinden düşürür gibi oldu, sonra göbeğine yapıştırdı ve ortadan saldırdı; başı önde, cebindeki anahtarlar ve bozuk paralar şıngır şıngır. Korkunç bir kütürtü duyuldu sahada. Oscar'la İrlandalı Hagaromo kafa kafaya tokuşmuşlardı. İkisi de devrildi. İkisi de hareketsiz kaldı. Bir metre bile ilerlememiştik. Ama ayağa kalkan Oscar Lewis oldu. Yalpalayarak ve sendeleyerek birkaç adım attı. İrlandalı Hagaromo kalkmadı. Yüzüne bir kova su boşalttılar, ama yüzündeki gülümsemeyi silmeye yetmedi; mışıl mışıl uyuyordu.

İrlandalı'yı saha kenarına yatırdılar ve yerine başkası girdi. Oscar başını ellerini arasına almış sersem sersem dolanıyordu. İyi görünmüyordu; ağız açık, yüz morarmış. Mola istedi, kaskını çıkardı ve oyundan çıktı. Tek bir hücum yapmıştı, ama yetmişti. Tasi Morimoto soluklanmış, oyuna girmeyi bekliyordu zaten.

Gerisi cinayetti. İki hücumda iki gol kaydedip bir de şut attık. İki dakika sonra Wang boşta kalan bir topu tuttu. Bir kez daha Çıngıraklı Yılan taktiğini deneyip bir gol attık. Üçüncü çeyreğin sonunda bir sayı gerideydik, "49-48". İrlandalı Hagoromo kendine gelmişti ama hâlâ grogi durumda çimde yatıyordu. Dördüncü çeyrekte en havalı oyunumuzu oynayıp beş dakikada iki gol daha kaydettik.

Oyunun bitimine yedi dakika kala "62-49" öndeydik. Sonra İrlandalı Hagaromo ayağa kalkıp çizgi kenarında ısınmaya başladı. Kızlar yeni bir ümitle tezahüratta bulundular. Ama İrlandalı soytarılık yapamayacak kadar öfkeliydi. Dizlerini karnına çeke çeke çizgi kenarında ısınırken son derece tehlikeli görünüyordu.

Oyunun bitimine beş dakika kala oyuna girdi. Mola almıştık, gözlerimiz saha kenarında Oscar Lewis'i aradı. Jake'in yanında duruyordu, hemen oyuna girmesi için ona işaret ettik. Ama Oscar kımıldamadı. Jake de başını salladı.

"Aslanlar gibi savaşacaksınız!" diye bağırdı. "Onlara Amerikan azminin ne olduğunu gösterin!"

Top Japonların otuz metre çizgisindeyken savunma pozisyonu aldık. İrlandalı sırıtmıyordu artık. O anda, onu o kadar ciddi, topu alıp üstümüze gelmeye bu kadar istekli görünce, korkumuz dağıldı. Bu adam durdurulabilirdi. Gerçekleştiğine tanık olmuştuk. Bir kez daha

yapılabilirdi. Bunu hepimiz hissetmiştik, çünkü birbirimize bakmıştık ve gözlerimizle evet der gibiydik.

Topu İrlandalı'ya verdiler. İrlandalı aramıza daldı. Wang bacaklarına, Rube karnına sarıldı; ikisi de savruldu, ama İrlandalı dengesini kaybetmişti. Savunmanın ikinci kademesine geldiğinde Blucher dizlerine, Tasi Morimoto ensesine atladı. Smitty ile ben önüne attık kendimizi. Devrildi ve takım olarak üstüne yığıldık. Üç metre ilerlemişti. Kalkıp birbirimize baktık. Bir kez daha durdurulmuştu. Artık kendimizden emindik.

Başardık da. Hagaromo gözlerinde öfke yaşları ile hücumda olan takımının arkasına geçti. Çiğ çiğ yiyecekmiş gibi bakıyordu bize. Ama korkmuyorduk. Bir sonraki hücumda sadece bir metre ilerleyebildi. Her seferinde indiriyorduk onu. Bir keresinde on metre, bir keresinde on beş metre ilerledi, ama birkaçımız üstüne binip indiriyorduk her seferinde. Japon Mahallesi maçın sonuna kadar hücumda kaldı, ancak bitiş düdüğü çaldığında İrlandalı bizi bir metre çizgimize kadar sürüklemiş, ama gol kaydedememişti.

Acınası durumdaydık. Sahayı terk ederken Hagaromo kendini çimlere bıraktı; inliyor, çimleri yumruklayıp dişleri ile yoluyordu. Malzemeyi toparlayıp Oscar Lewis'e bakındık. Ama gitmişti. Kazanan taraf olarak perişan bir görüntü sergiliyorduk.

"Oscar'ın işe gitmesi gerekti," dedi Jake.

"Galibiyeti ona borçluyuz." dedi Tasi.

"Hayır. Bu galibiyet hepinizin hakkı," dedi Jack.

"Evet," dedi Blucher. "Ama dışardan yardım aldık. Oscar takımın oyuncusu değil."

"Öyle mi?" dedi Jack gülümseyerek.

Not defterini çıkarıp üstünde yazı olan bir sayfa açtı. Şöyle yazıyordu sayfada:

Bugünden itibaren, yirmi beş sentlik katılım ücretini ödemiş biri olarak Amerikalılar takımının üyesi olduğumu, takımın gereksinim duyduğu takdirde benden yararlanabileceğini beyan ederim.

(İmza) Oscar Lewis

(Şahit) Jake Raminowitz.

Bu her şeyi değiştiriyordu. Feribota bindik ve eve varana dek şarkı söyledik.

HAYALPEREST

Bir polis memuru söz etmişti bana odadan. Bunker Hill'in tepesinde, kireç boyalı kocaman bir bina, demişti. Gittim. Otuz beş yıl önce hayli revaçta bir semtti Bunker Hill, artık değil. O yirmi odalık malikaneler şimdi döküntü.

Kireç boyalı kocaman bir bina. Oradaydı. Zili çaldım. Meksikalı bir kadın açtı kapıyı. Sağlıklı ve dimdik bir kadın.

Siyah saçları pırıl pırıldı. Saçı öyle gür, öyle parlaktı ki yüzüne kızılımtrak bir renk veriyordu. O, Bayan Flores'di.

Kira haftada on dolardı. Kırk verdim.

"Önce odaya baksan iyi olur," dedi.

Ama yorulmuştum odalara bakmaktan. Nerede olsa kalırdım, duvarları olsun yeter ki. Tek isteğim daktilomla yalnız kalmaktı. İş çıkarmalıydım. Odanın neye benzediği umurumda değildi. Bayan Flores beni ikinci kata çıkardı. Bina çok eskiydi. Kalın ve yüksek kapılar, bakırdan teçhizat.

Odayı görünce tereddüte kapıldım. Öyle çıplaktı ki. Dört parça eşya sadece; yatak, şifonyer, bir iskemle ve masa. Halı yok. Perde yok. Duvarlarda tek bir resim bile yok.

"Bu oda için çok fazla, Bayan Flores."

"Önce bakmanı söylemiştim."

Kızgın değildi. Onun için fark etmiyordu. Konuştuğunda bembeyaz dişlerini gördüm. Kusursuzdu dişleri, zarif. Halkının geleneğine uygun giyinmişti –rençber eteği, bluz, gümüş küpeler ve küpeleri ile uyumlu gümüş bir gerdanlık. Küçük ayaklarında çarıklar vardı. Sağlam ve rahat görünüyorlardı.

Sabun ve havlu getirmek için odadan çıktı. Çantamı açıp birkaç parça eşyamı çıkardım. İki gömlek, çamaşır, kravat, çorap. Ve 500'lük bir tabaka kâğıt. Zor günlerde benim için. Yazacak çok şey vardı ama.

Daktilomu açıp pencerenin önündeki masanın üstüne koydum. Kendimi bu odada gece gündüz deli gibi yazarken görebiliyordum. Pencereden bakınca yaşlı bir palmiye ağacının tepesi görünüyordu. Esin kaynağım olacak, dört duvarın yeknesaklığını kıracaktı. Bayan Flores elinde sabun ve havlu ile odaya girdi. Daktiloyu görünce siyah gözleri büyüdü. Durumu izah ettim –hayatımı böyle kazanıyordum, yazarak.

"Kalamazsın," dedi.

"Kalamaz mıyım? Neden?"

Kırk doları eteğinin cebinden çıkarıp masaya koydu. "Daktilo gürültüsü yüzünden," dedi. "Yan odadaki adamın uykusu kaçar."

Yan oda ile müşterek kapımız kalın ceviz ağacındandı. Duvarlar da kalındı. Daktilom da oldukça sessizdi ayrıca. Tuşlara basıp Bayan Flores'e ne kadar sessiz olduğunu gösterdim. Gürültü olmayacağına söz verdim. Ama kararını vermişti. Yavaşça ve ısrarla başını sallayıp duruyordu. Eşyalarımı çantama yerleştirmeye başladım. Son derece mantıksız davrandığını düşünüyordum. Yan odada kalan adamdan da nefret ediyordum, kim olursa olsun; sövdüm adama.

Holden ayak sesleri geldi. Adam kapıda belirdi, yan odada kalan adam.

"Cristo!" dedi Bayan Flores.

Adam durup bana baktı ve Bayan Flores'in yüzünde aşkın kendine özgü şevkini gördüm, siyah gözleri adama tapıyordu.

"Maraba," dedi adam.

Sesi mekanikti, soğuk. Kadının ona duyduğu aşkı hissediyordu. İstemiyordu kadının aşkını. Kendini ondan korumaya çalışıyordu. Otuz beş yaşlarında, uzun boylu, güçlü ve yakışıklı bir Filipinli. Harikulade

giyinmişti, sarı kravatı boynunda güneş gibi parlıyordu.

"Bir sorun mu var?" diye sordu.

"Daktiloda yazı yazıyor," dedi Bayan Flores. "O kalırsa sen uyuyamayacaksın. İstirahata ihtiyacın var. İyi uyumuyorsun."

"İyi uyuyorum," dedi adam. "Sen nasıl bilir ben nasıl uyur. Sen bakar?"

Cevap bekliyordu. Gözlerini öfkeyle açmıştı. Bayan Flores yere baktı.

"Bir kadın uyuyan adam bakarsa kötüdür," diye azarladı kadını. "Ben istemem böyle."

Bayan Flores metanetle dinledi. Cristo bana gülümsedi. "Ben kalmandan çok memnun," dedi. "Okumuş adamdan komşu iyidir."

Teşekkür ettim ve el sıkıştık.

"İsim Siera. Cristo Siera."

"John Lane," dedim.

Bayan Flores'i izliyordum ama. Yüzünde ifade yoktu. Odada kalabileceğimi söylemesini bekliyordum. Odadan çıkarken hızlı ve esrarlı bir bakış attı bana. Sonra Cristo çıkıp kapıyı kapattı ve odamda yalnızdım. Oturup yazmaya çalıştım. Bayan Flores Cristo'ya bakarken gözlerinde beliren tutku çaktı beynimde, ama kâğıda dökemedim.

Hayır, dökemedim. Üç gün uğraştım, ama buruşturulup fırlatılmış kâğıtlardan başka bir şey yoktu elimde. Volta atıp döşemeyi gıcırdattım, dövündüm, yatakta yuvarlandım, tavanı seyrettim. Tüm dikkatimle evden gelen sesleri dinledim. Her sabah Cristo'nun odasından çıkışını duydum. Akşama kadar dışarda olurdu, bazen gece yarısına kadar. İki pansiyoner daha vardı ikinci katta. Yaşlı Bay Ashley kalp hastasıydı, odasından hiç ses gelmezdi. Diğer adamı hiç görmedim. Bütün gün yatağa uzanıp Bayan Flores'in çarıklarının kedimsi hışırtısını dinliyordum. Adı beni rahatsız ediyordu. Gençliği ve güzelliği ile Dolores ya da Maria ya da yüzündeki esmer güzelliğe yakışacak başka bir adla bilinmesi gerektiğini söyledim kendime.

Her sabah Cristo gittikten sonra Cristo'nun odasına girdiğini duyuyordum. Odanın tozunu alıp yatağını yapıyordu. Zaman zaman tuzağa yakalanmış bir güvercini çağrıştıran hıçkırıklar geliyordu odadan.

İhtiyar Bay Ashley'den Bayan Flores hakkında birkaç şey öğren-

dim. Bay Ashley yirmi yıldır o binada yaşıyordu. Bayan Flores binayı üç yıl önce satın almıştı. Savaşta kocasını kaybetmişti. Kocası ona bu binayı almaya yetecek kadar para bırakmıştı. Ashley, Bayan Flores'in Cristo'ya âşık olduğunu düşünüyorduysa bile bu konuda bir şey söylemedi. Ama akabinde Filipinli'den söz etmeye başlaması dikkat çekiciydi. Cristo bir meyve şirketinde ustabaşı olarak çalışıyordu.

Bir hafta sonra Cristo ile konuştum. Odasını ilk kez o zaman gördüm. Tek satır bile yazılmamış steril bir gün geride kalmış, hava kararmıştı. Cristo odalarımızı ayıran kapıyı çaldı. Girmesini söyledim. Anahtarı çevirdi ve kapı açıldı.

"Maraba," dedi. "Bir içki içmek ister?" Odanın durumunu fark edince kaşlarını çattı.

"Bayan Flores bana bir çöp kutusu vaad etti," dedim.

"Zor iş, evet?" diye sordu başı ile daktiloyu işaret ederek.

Sevmiştim bu Cristo'yu. Nihayet sorunlarımın farkında olan birini bulmuştum. Kenara çekilip odasına doğru reverans yaptı.

"Buyur."

Odası soluk kesiciydi. Unutmuştum böyle odalar olduğunu. Lambalar, üç abajur dekorasyonunu hayranlıkla izlediğim odayı yumuşak ışıklarla yıkıyorlardı. Bir köşede şömine. Şöminenin karşısında kırmızı deriden son derece rahat görünümlü iki koltuk, aralarında bir sehpa, masanın üstünde zarif bir basitlikle yerleştirilmiş içki sürahileri, bir çanak buz ve bardaklar.

Şaşkınlıkla etrafımda döndüm. Duvarlarda pahalı çerçevelere yerleştirilmiş Currier ve Ives'ın tekrar basımları vardı. Odası köşe odalardan biriydi, iki köşe duvar budaklı çamla kaplanmış, gomalaka cila ile cilalanmıştı. Çift pencerelerden sarkan perdelere dokundum. Mavi üstüne altın renginde işlemeli kreton perdeler. Cristo beni memnuniyetle izliyordu. Şöminenin karşısına geçip yüzünde sessiz bir gülümseme ile içkileri hazırladı. Beni odayı incelemeye davet eder gibiydi. Her yere baktım, kapıları açtım. Elbise dolabı tahmin edilebileceği gibi özenle asılmış takım elbiseleri kendinin başsız kopyaları gibiydiler. Kravatlarının sayısı sandığımdan daha azdı; bir düzine, ama her biri birbirinden daha göz alıcı. Dolap kapısını kapatıp yanındaki kapının önünde durdum.

"Müsaade eder misin?" diye sordum.

"Oldu olacak her yeri göreyim."

"Buyur."

Banyo kapısıydı. Cristo Sierra'nın çok özel banyosu. Şeffaf cam panelin arkasındaki duş perdelerini gördükten sonra ilk kez olarak kıskandım Cristo'yu.

"Şanslı adamsın," dedim ona.

Omuz silkmekle yetindi. Viskimi verdi. Kanapesinin yanındaki masanın üstünde duran meyve çanağına gittim. Masanın üstünde bir saksı çiçek vardı.

"Demek sen de çiçeklerden hoşlanıyorsun," dedim.

"Hayır."

"Bayan Flores'den hoşlanıyor musun?"

"Kadın iyi," dedi eli ile odayı göstererek. "Bunları verir bana. Kira, haftada beş dolar. Ben isterim daha çok ödemek, kabul etmez."

"Zevk sahibi bir kadın."

"Kadın iyi. Ama Cristo Sierra'ya göre değil."

"Her gün odana giriyor. Ağladığını duyuyorum."

"Biliyorum. Elden gelmez. Benim tip değil."

Tipinin nasıl biri olduğunu merak ettim ama sormadım.

Deri koltuklara kurulup sigara içtik, içkilerimizi yudumladık. İkimiz de ciddi bir şey konuşmak üzere olduğumuzu biliyorduk sanki. İçkilerimizi dipledik, Cristo bardakları doldurdu.

"Bay Lane," dedi. "Büyük hayal var. Büyük. Sen yazarsın. Anlarsın."

Hayali, Manila'nın yetmiş kilometre uzağındaki kasabasına, Vilazon'a başarılı biri olarak dönmekti. Yirmi yıl önce, on beş yaşındayken gelmişti Amerika'ya. Villazon'un çaresizliğinden ve yoksulluğundan kaçmış, bu kez de California'nın pırıltılı yoksulluğunda bulmuştu kendini. Ama geçmişte kalmıştı. Ayakta kalmayı başarmıştı. Modesto'da üzüm, Bakersfield'de pamuk, Sacramento'da kuşkonmaz, Imperial Valley'de kantalup kavunu toplamıştı. San Pedro'da ton balığı konservelemişti. Oxnard, Lompoc ve San Diego'da aç kalmıştı. Bir keresinde Sutter Belediye Hastanesi'nde zatürreden ölmesine ramak kalmıştı. Bir keresinde bir ay Berkeley tren garında yaşamıştı.

Ama bütün bu yıllar boyunca bir kez bile âşık olmamış, hayalindeki kadını bulamamıştı. Şimdi onu o zor günlerde bulmadığı için sevinç

duyuyordu. Giydirip doyuramadığı için kaybedebilirdi onu. Ama Cristo için iyi günler gelmişti sonunda. Yıllarca para biriktirmişti. Rençberliğin yollarını iyi öğrenmişti ve bilgisi için iyi para alıyordu. Ustabaşıydı artık, patrondu.

"Bak. Sana gösterecek."

Bankaya yatırdığı paraların kayıtlı olduğu küçük bir defter çıkardı. Rakamı okudum. Yedi bin dolara yakındı.

"Yakında ben Vilazon'a gider," dedi. "Tütün çiftliği satın alır."

Ne istediğini tam olarak biliyordu. Köyünün tepelerinde yüz dönüm arazi. Küçük bir çcukken köpeği ile oynamıştı o tepelerde. Yakında bir kahraman gibi köyüne dönecek, ailesine refah sağlayacaktı.

"Yakında mı?"

"Yakında, eşimi bulunca. Hayalim bu."

"Eşini bulamayabilirsin. Yıllar alabilir."

Başını salladı. Onu bulmaya hazırdı. Parası vardı. Farklıydı.

"Bayan Flores harikulade bir eş olur."

"Benim tip değil."

"Nedir senin tip?"

"Bayan Flores tipi değil. Farklı."

"Nerelerde arıyorsun onu?"

"Bütün Los Angeles'da. Her gece. Cumartesi ve Pazar gündüzleri de. Sokakları geziyorum, dükkânlara giriyorum, arıyorum. Bütün Güney California'da arıyorum. Bazen Long Beach. Yakında bulacak onu."

"Ve Amerikalı bir kız istiyorsun?"

"Mutlak Amerikalı. Tipik Amerikalı. Eskiden Filipinlilere önyargı, ama artık yok. Amerikalı, çocuklar için."

"Bayan Flores Amerikalı."

"Benim tip değil," diye kestirip attı.

O günden sonra Bunker Hill'de hayat kolaylaşmaya başladı benim için. Cristo kapısını açık bırakıyordu ve duşunu kullanmama izin vermişti. Meyve çanağından istediğim kadar meyve yiyebileceğimi söylüyor, hatta ısrar ediyordu. Genellikle akşam altıya doğru dönüyordu işinden. Her gece kapıma gelip Bayan Flores'in verdiği çöp kutusuna bakıyordu. Genellikle buruşturulmuş kâğıtlarla dolu olurdu, harcanmış bir günün buruşuk delilleri. Cristo bir süre sonra duşunu yapmış, giyin-

miş, gözalıcı kravatlarından birini takmış olarak giderdi ve ben hayalindeki kadının arayışı ile sokakları ve barları dolandığını bilirdim.

Bir gece soğuk algınlığı yüzünden evde kaldı. Çok hasta değildi, huysuz daha çok. Bayan Flores odasına girip yatağını yapmak istedi, ama Cristo'nun söylenerek onu kovduğunu duydum.

"Hastasın," dedi Bayan Flores. "Sana yardım edemez miyim?"

"Hayır. Ben üşüttü biraz. Ben yalnız kalmak istiyor."

Bayan Flores odama girdi. Yüzü endişeli, siyah gözleri kaygılıydı. Elinde küçük bir paket vardı.

"Lütfen," dedi. "Bunu ona verebilir misin?"

Pakette hardal pastelleri ve burun damlası vardı. Paketi Cristo'ya götürdüm. Yüzünde dehşet ifadesi ile paketin içindekilere baktı, hapşırdı ve yüzünü çevirdi.

"Kadın deli. Soğuk için en iyi şey bu."

Kendine bir bardak viski koydu ve ilaç niyetine içti.

Ertesi gün ayaktaydı. Yataktan fırlayıp işe gittiğini duydum. Kahvaltıya giderken Bayan Flores'le karşılaştım. Endişesini gizlemiyordu.

"Nasıl oldu?" diye sordu.

"İyileşti," dedim. "İşe gitti."

"İlaçlar faydalı oldu öyleyse."

"Kesinlikle."

Memnuniyetle gülümsedi. Mutlu olmuştu.

Kahvaltıdan döndüğümde odamda hoş gelişmeler vardı. Pencereye temiz beyaz perdeler asılmıştı, yatağımın önünde küçük bir halı ve yeni bir iskemle vardı –salıncaklı iskemle.

Ben Bayan Flores'in pansiyonuna yerleştikten dört hafta sonra Cristo Sierra hayalindeki kadını buldu. Tarihten eminim çünkü kiramı ödemem gerekiyordu ve param yoktu.

Cumartesi gecesi Cristo odama geldi. Ben salıncaklı iskemlede oturmuş elimdeki beş para etmez metinden birkaç cümle kurtarmaya çalışıyordum. Cristo keşfinden dolayı havalara uçmuyordu. Sonunda aradığını bulan bir araba alıcısı gibiydi.

"Bu gece görecek onu," dedi. "Çok güzel. Tam aradığım."

"Tarif et biraz."

"Tipik Amerikalı."

"Onunla konuştun mu?"

Hayır, tanışmamışlardı bile. Onu bir gece kulübünde görmüştü.

"Senin fikrini isterim," dedi. "Yarın gece seni görmeye götürecek."

Pazar akşamı çıkıp Angel's Flight'ın basamaklarını indik ve Los Angeles'ın merkezindeydik. Cristo'nun üstünde lacivert gabardinden kruvaze bir takım vardı ve altına siyah gömlek giymiş, mor kravat bağlamıştı. Harikaydı. Üstümden dökülen giysilerimle kendimi pejmürde hissettim onun yanında. Evden çıkmış olmaktan dolayı mutluydum ama. Yazamıyordum orada. Taşınmayı düşünüyordum.

Bir taksi tutup Sunset Strip'e gittik. Yol uzundu, on beş kilometre kadar, Wilshire'ın bir yerinde Cristo taksi şoförüne çiçekçi dükkânının önünde durmasını söyledi.

"Çok güzel bir kadın için hangi çiçek?"

Hepsinin orkide sevdiğini söyledim.

Çiçekçi dükkânına girdi ve beş dakika sonra elinde büyük bir kutu ile döndü.

"Gül aldın demek," dedim.

"Orkide. Çok pahalı çiçek."

"Bir tane yeterdi."

"Onun için bir düzine aldı."

Orkidelere verdiği para benim altı haftalık kiramı öderdi. Neon tabelalarla aydınlanmış bulvarda ilerledik. Cristo sakindi, purosunu tüttürürken trafiği izliyordu. Romantik görünmüyor, romantik davranmıyordu. İşti bu onun için.

Kulübün adı Tampico'ydu. Taksiden indik ve Cristo taksiciye yüklü bir para ödedi. Azametli bir yalınlık hakimdi Tampico'ya, buruşuk giysilerimden rahatsız olduğunu açıkça belli eden züppemsi kapıcıya varıncaya kadar. Cristo fütursuz bir eda ile girdi içeri. Çiçekleri şef garsona verdi, eline beş dolar sıkıştırdı ve hemen pist kenarında bir masaya oturtulduk.

Küçük odamdan sonra böyle bir yerde olmak iyiydi –rahatlatıcı ışıklandırma, parfüm kokan güzel kadınlar.

"Burada mı çalışıyor?" dedim.

Cevap vermeden gülümsedi. Dans edenler pisti boşalttı, gösteri başladı. Ve kadını gördüm. Uzun boylu, sarışın, gümüş lame elbisesinin altında harikulade kıvrımlara sahip, saçına orkide takmış,

melankolik aşk şarkıları söyleyen bir kadındı. Charleen Sharron adını kullanıyor, boğuk sesi ile aşk acılarına dair bir şarkı söylüyordu. Onu arada sırada döven ama sevmekten bir türlü vazgeçemediği Bill adında birinden söz ediyordu şarkı. Güzel söylüyordu ve çok güzeldi, ama onu Filipin'in bir köyündeki tütün çiftliğinde göremiyordum. Kadın şarkı söylerken Cristo'yu izledim. Kadını övüşündeki soğukluk biraz korkutucuydu. Charleen Sharron üçüncü ankordan sonra selam verip sahneden çıktığında alkışlamadı bile. Kadının aldığı alkış onu daha çok ilgilendiriyordu.

"Bak," dedi hâlâ ikna olmadığımın farkında, "onu çok beğiniyorlar."

Beni ilgilendirmezdi. Bir şeyleri kâğıda dökmeye çalışan kapı komşusuydum alt tarafı. Ama birden Tampico'nun bana yettiği hissine kapıldım ve ayağa kalktım.

"Gidelim."

Dışarı çıkıp bir taksi çevirdik. Arkasına yaslanıp şarkıcı ile ilgili bir şeyler söylememi bekledi. Ama ona oyun oynadım. Tek kelime bile etmedim.

Sonunda dayanamayıp. "Nasıl buldun?" diye sordu.

Omuz silktim. Ruhunda ona sahip olmuştu bile –gördüğü ama henüz tanışmadığı bir kız. Durum ümitsizdi, küçük bir trajedi. Cristo acı çekecekti. Yine. Amerika'daki gençlik yılları ile ilgili olarak anlattıkları geldi aklıma, yalnızlığı, başka bir ırka mensup olduğu için çektiği acılar, kendini korumak için geliştirdiği kabuğu. Yirmi yıl önce servetini yapmak için Pasifik Okyanusu'nu geçip California'ya gelmişti. Dişi ile tırnağıyla mücadele etmiş küçük bir servet yapmıştı. Aynı çaresizlik şimdi onu Charleen Sharron gibi bir kadına itiyordu. Cristo'nun Amerikası resimli kitaplarda rastlanan ülkelerden biriydi. İdealindeki Amerikan kadını da resimli kitap kahramanı gibiydi. Onun karısı olacaktı, karısı olmalıydı çünkü simgeleri karışmıştı. Çünkü onun düşünce yapısına göre kadın Amerika'ydı. Ve Vilazon'a bir fatih gibi döndüğünde Amerika'yı da yanında istiyordu.

O gece olanlar beni uyutmadı, gün ışıyana dek yatağımda dönüp durdum. Bir ben değildim ama uyuyamayan. Sabah olmadan holde Bayan Flores'in çarıklarının hışırtısını duydum. Sesler Cristo'nun odasına doğru gitti. Sonra geri dönüp merdivenden indi.

Derken aşk mektuplarına geldi sıra. Olaylar şöyle gelişti: Tampico'ya gidişimizden iki gece sonra Cristo, Charleen Sharron için satın aldığı altın kaplama sigara tabakasını gösterdi. Yanında küçük bir aşk mektubu yollamak istiyordu. Onun için yazar mıydım?

"Öderim," dedi. "On dolar."

Kiramı ödeyememiştim. Kabul ettim. Daktiloma bir kâğıt takıp onu sonsuza dek seveceğimi, ona uzaktan taptığımı, bir yaz gecesi esintisi gibi şarkı söylediğini yazdım. Cristo mektubu beğendi. Hemen on dolarımı verdi. Sonra da bir beş daha.

"İyi iş," dedi. "Ben sana ikramiye vermek."

Tabakayı paketledi, mektubu sadece ismi ile imzaladı ve pakete iliştirdi. Gönderici adresini yazmadığına işaret ettim. Esrarlı bir şekilde gülümsedi.

"Henüz değil," dedi. "Birkaç gün daha bilmemeli."

Planını anlamaya başlamıştım. Takip eden iki haftada altı aşk mektubu daha yazdım Tampico'daki şarkıcıya. O mektuplardan başka bir şey yazmamıştım iki hafta boyunca. İçimdeki esin kıvılcımı sönmüştü. Usandırıcı bir suçluluk duygusu kaplamıştı içimi. Şarlatanın tekiydim, sınırlı yeteneğimi masum bir insanı aldatmak için kullanıyordum. Daktilomun görüntüsü bile tüylerimi diken diken etmeye yetiyordu. Haftalardan beri yemediğim kadar iyi yiyordum ama ruhum yavaş yavaş açlıktan ölüyordu. Charleen Sharon'a yazılmış her mektubun yanında bir de pahalı hediye gönderiliyordu –parfüm, mücevherat, bir düzine naylon çorap.

Sonunda Cristo hayalindeki kız için aldığı en heyecan verici hediye ile odama geldi. Büyük bir kutudaydı ve kutuyu açarken bile harikulade güzellikte bir şeyle karşılaşmak üzere olduğuma dair bir korku doldu içime. Bu hediyenin diğerlerinden kat kat üstün olduğunu hissetmiştim bir şekilde. Tilki kürkünden bir şapka. Dokundum ve nutkum tutuldu.

"Güzel, değil mi?"

"Bu işte," dedim. "Daha fazlasını yapamazsın."

"Evet. Bu gece ona kim olduğumu söylemek. Sen büyük aşk mektubu yazacak."

Bir sayfalık bir mektup yazmak iki saatimi aldı. Tükenmiştim, sözcük bulamıyordum. Ama yazdım sonunda –Cristo'nun aşk mektup-

larının sonuncusu. Cansız ve klişe dolu bir mektup olmuştu ama Cristo farkına varmadı. Bu kez mektubun altına adını soyadını, onun da altına adresini yazdı.

"Şimdi cevap beklemek."

Cevap ertesi gün geldi. Telgraf şirketinden gelen bir haberci çocuk Cristo Sierra'yı arıyordu. İmzalayıp telgrafı aldım. Kapının eşiğinde Bayan Flores duruyordu, delici siyah gözlerinde gizleyemediği bir tedirginlik.

Pencerenin ışığında telgrafı parmakladım. Açmak, Cristo Sierra'nın Charleen Sharron tarafından reddedildiğini kendi gözlerimle okumak istiyordum. Kesin reddetmişti. Başka türlü olamazdı. Tampico'da gördüğüm gibi canlandı hayalimde; harikulade ve şuh. Birden o ana kadar tamamen gözardı ettiğim bir şey geldi aklıma. Kadın soğuktu –buz gibi soğuk. Cristo gibiydi. Ve o anda bu acayip beraberliğin gerçekleşeceğinden emin oldum. Yatağıma uzanıp tavana baktım. Bir yandan kendimi suçluyor, öte yandan Cristo'nun mutluluğundan neden bu denli rahatsızlık duyduğumu anlamakta zorlanıyordum.

Cristo eve yedi gibi döndü. Yan odada dolandığını duyabiliyor, ümidini hissedebiliyordum. Kapıyı açıp sırıtarak odama baktı.

"Daktilonun yanında," dedim.

Telgrafın yanına gidip ellerini ovuşturdu. Zarfı yırttı, telgrafı okudu ve bir gülümseme yayıldı yüzüne. Telgrafı elime tutuşturup dışarı çıktı. Telgraf Charleen Sharron imzalıydı. Şöyle yazmıştı: "Lütfen gelip beni gör."

Cristo giyindi; iki dirhem bir çekirdek –smokin, siyah papyon, rugan deri ayakkabı, siyah palto. Aynanın karşısında kendine son bir kez bakışını izledim. Fetih dalgaları yayıyordu.

"Beni haberdar et," dedim.

"Sana önce söyleyecek. Dostum John Lane," dedi. "İyi dost."

Mektupları kastediyordu, cevap vermedim. Gittikten sonra kendime viskisinden bir bardak doldurdum. Saat sekiz buçuktu. Uzun bir gece olacaktı.

Dokuza çeyrek kala Bayan Flores'in çarıklarının hışırtısını duydum. Kapımı çaldı. O güne kadar Cristo'nun odasını kullandığımı ondan saklamıştım. Artık umurumda değildi. Girmesini bağırdım. Kapımı açtı ve Cristo'nun odasına girdi.

"İyi akşamlar," dedim.

"Neden yazdın o kadına o mektupları?" diye sordu.

"Çöp kutumu karıştırmışsınız, Bayan Flores. Hiç hoş değil."

"Hoş değil mi? Ya sana ne demeli?"

"Yazmam için para ödedi bana."

"Sen de kabul ettin."

Duygularını anlamak imkânsızdı. Öfkeli görünmüyordu, ama emin de değildim. Yanıma geldi.

"Nasıl bir kadın, bu Charleen?"

"Çok çekici."

"Ya ben?"

Şaşırmıştım, başımı kaldırıp yüzüne baktım.

"Siz çok daha fazlasısınız," dedim.

Memnun olmuştu. Karşımdaki kırmızı koltuğa oturup bacak bacak üstüne attı. Çok güzeldi bacakları, pürüzsüz, esmer.

"Cristo onun tipik Amerikalı olduğunu düşünüyordur herhalde."

"Aynı sözcüklerle," dedim.

"Zavallı Cristo."

Gitmek üzere ayağa kalktı.

"Kira borcun için endişelenme," dedi gülümseyerek. "Seni kapıya koymayacağım."

Bir saat sonra hâlâ onu düşünüyordum ki holde Cristo'nun ayak seslerini duydum. Yenilgiye uğramış, yıkılmış bir adamın ayak sesleriydi duyduğum. Büyük bir sıkıntı yaşamış birinin gri yüzü ile girdi içeri. Kolları paket doluydu. Paketleri koltuğa bıraktı. Tilki kürkünden şapka, parfüm şişeleri ve mücevherat karşımdaydı yine. Cristo bana baktı; içinde hissettiği derin acı ile ağzı kasılmıştı, gözleri karanlığı istiyordu. Kalkıp odasından çıktım. Kapıyı kapatırken acı ile hıçkırdığını duydum. Sonra ağlamaya başladı.

Üç gün çıkmadı odasından. Kaygılanmadım; yalnızlığa, kendi dostluğuna ihtiyacı vardı. Beni kaygılandıran Bayan Flores'in aniden kayboluşu oldu. Bay Ashley de kaygılanmıştı. Polise haber vermek istiyordu. "İyi bilirim bu kenti," dedi. "Başına bir şey geldi. Fazlasıyla güzel bir kadındı."

Cristo'nun kendini tecrit edişinin dördüncü günü Bay Ashley'in haklı olabileceğini düşünmeye başlamıştım.

Cristo'nun kapısını çaldım. Kapıyı açtı. Asabi ve huzursuz görünüyordu.

"Bayan Flores ortadan kayboldu," dedim.

"Kötü. Bak."

Odası karmakarışıktı. Halıların süpürülmeye ihtiyacı vardı, yatağı yapılmamıştı, koltukların kolluklarında bardaklar vardı küllükler ağzına kadar doluydu. Meyve çanağında elma ve şeftali çekirdeklerinden başka bir şey yoktu. Saksıdaki çiçekler solmuştu.

"Nereye gitti?"

"Kimse bilmiyor."

Odama döndüm. Bir süre sonra holde ayak sesleri duydum –topuklu kadın ayakkabısı. Ayak sesleri kapımın önünde durdu. Kapı çalındı. Kapıyı açtım.

Bir kadın duruyordu karşımda, dimdik ve sarışın, sarı saçları rüzgârda uçuşmuş. Altın sarısı saten bir elbise vardı üstünde, dar ve cüretkâr. Parfümü nefesimi kesti. Bakakalmıştım.

"İyi akşamlar," dedi.

"Bayan Flores!"

İçeri girdi ve hiç acele etmeden tepeden tırnağa süzdüm onu, ayağındaki topuklu ayakkabılardan saçındaki kırmızı kurdeleye kadar. İnanılır gibi değildi, ama karşımdaydı. Biraz acıklıydı da.

"Şimdi ne olacak?" dedim.

Başı ile Cristo'nun kapısını gösterdi.

Kapıyı vurup açtım. Bayan Flores süslü zerafeti ile yanımda duruyordu ama Cristo koltuğunu çevirdiğinde gerildiğini hissettim.

"Sana bir dostumu tanıştırmak istiyorum," dedim.

Önce tanımadı onu. Derin bir nefes alıp ayağa kalktı. Kahverengi gözleri büyüdü. Ağzı açıldı. Bayan Flores cesaretle yanına gidip gözlerine baktı.

"Merhaba Cristo," dedi.

"Bayan Flores! Bayan Flores!"

İnanamayan gözlerle ona bakarken birkaç kez adını söyledi. "Bayan Flores –neden yaptı bunu siz?"

Masum fakat acımasız bir soruydu. Bayan Flores sözcükleri engellemek istercesine elini ağzına götürdü.

"Aptalın tekiyim," dedi. "Ne kadar aptalım."

Ve gitti, koşarak çıktı odadan. Hızla merdivenleri indiğini ve odasına girip kapısını kilitlediğini duyduk. Cristo arkasından bakakalmıştı.

"Çok güzel," dedi. "Benim Charleen'den bile güzel."

"Seni seviyor."

"Benim için yaptı bunu. Sarışın oldu. Harika. Ben çok aptal. Yirmi yıl Amerika'da. Yanlış şey aramak. Elbise değil. Sarı saç değil. Aşk. Burada." Yüreğini yumrukladı.

"Bunu ona söyle, Cristo."

"İyi çiftçi olur."

"Hem de nasıl."

Omuzlarını geriye atıp kararlı adımlarla holü geçti. Merdivenden aşağı baktığımda Bayan Flores'in kapısını çaldığını gördüm. Kapı açıldı ve Bayan Flores göründü.

"Ben özür diliyor," dedi.

"Ah, Cristo!"

Bayan Flores kollarını Cristo'nun boynuna doladı. Biraz seyrettim onları. Birden her şey zihnimde berraklaştı. Haftalardır söylemeye, yazmaya çalıştığım şeyleri, kanımdaki duyguları yazabilirdim artık; mürekkebe karışıp beyaz sayfaya yayılacaklardı. Odama döndüm, daktilonun başına oturdum ve her şey sihir gibi aktı.

HELEN, GÜZELLİĞİN BENİM İÇİN...

Aşk Julio Sal'a geldiğinde Julio Sal hazır değildi. Julio Sal, Filipinli çocuk, saati kırk sent, Tokyo Balık Şirketi, Wilmington. Kızın adı Helen'di, kırmızı bir elbise giymişti ve Angel's Dans Salonu'nda çalışıyordu; Los Angeles'da. Bir metre elli beş santimdi Julio Sal'ın boyu, ama Helen altın başını Julio Sal'ın omuzuna koyduğunda güç ve cesaret dolmuştu içine. Malaya beyninde bir düş şekillenmişti. Helen de hissetmişti değişimi. Filipinli müşterilerde her zaman hissetiği bir şeydi. Yiğitlik dalgasına kapılır, bir sürü bilet satın alırlardı. Her dans on sentti; Helen yarısını alırdı.

Helen'in altın saçlarının üstünden elliye yakın hemşerisini gördü Julio Sal; kırmızı elbisesinin altında kızın yılan gibi kıvrılan vücudunu seyrediyor, sol elinde tuttuğu biletlerin tükenmesini bekliyorlardı. Her dans bir dakika sürüyordu. Dört zenciden oluşan orkestranın arkasında bir yerde çalan zil dansın bittiğini duyuruyordu. Julio Sal saat ondan beri aralıksız dans ediyordu.

Şimdi gece yarısı olmak üzereydi. On iki doları gitmişti. Kırk sent kalmıştı cebinde. Bu da altın sarısı saçlarla dört dans daha ya da balık pazarına dönüş parası demekti.

Zil çaldı, dans bitti ve yeni dans başladı. Julio mükemmel adımlar-

la düşünü cam yapımı bilet kutusuna doğru sürükledi. Kız, Julio'nun omuzunun üstünden elindeki koçandan bir bilet kopardı ve kutuya attı.

"Son bir bilet kaldı," dedi kız nefes nefese Julio Sal onu hoplaya zıplaya köşeye doğru götürürken. Kız bir saatten beri ilk kez konuşmuştu. Ter içindeydi Julio Sal'ın esmer yüzü. Bir kez daha kenarda bekleşen hemşerilerine baktı. On kadar hemşerisi ellerindeki bilet koçanlarıyla parmaklığa yaslanmışlardı; Julio Sal'ın son bileti bilet kutusuna kaybolur kaybolmaz altın sarısı kıza doğru koşacaklardı. Julio Sal'ın yüreği sıkıştı. Sonra azim belirdi gözlerinde.

"Gidip birkaç bilet daha alacağım," dedi.

Zil çaldı, dans bitti ve yeni dans başladı. Son bileti cam kutuya atarken bir gülümseme belirdi kızın sıcak ve solgun yüzünde. Bir vals başlamıştı. Soluklanma fırsatı. Julio Sal başı ile biletçiye işaret etti. Biletçi önlüğünün cebindeki paraları şangırdatarak çiftlerin arasından onlara doğru geldi. Parmaklığa yaslanmış bekleyen Filipililerin yüzünde hayal kırıklığı okunuyordu. Julio parmaklarını cep saatine soktu. Helen'in mavi gözleri Julio'nun baş parmağı ile işaret parmağının arasındaki kırk senti –bir beşlik, bir onluk ve bir çeyrek– görünce hayretle büyüdü.

"Dört bilet," dedi Julio Sal.

Biletçi ağzındaki puroyu dişleri ile çevirdi ve "Sadece dört mü?" diye sordu.

"Lütfen."

Zil çaldı, dans bitti ve yeni dans başladı. Julio Sal gözucuyla küçük esmer kardeşlerinin yüzündeki hayal kırıklığının kaybolduğunu gördü. Gülücükleri ile alaya alıyorlardı onu. Çok beklemişlerdi; memnuniyetle dört dans daha bekleyeceklerdi. Zil çaldı, dans bitti ve yeni dans başladı; sonra yine zil çaldı.

"Helen," dedi Julio Sal. "Seni seviyorum, Helen."

"Bunu duyduğuma sevindim," dedi Helen, çünkü Filipinliler ona hep âşık olur, son iki ya da üç dansa gelindiğinde bunu ona mutlaka söylerlerdi.

"Sana mektup yazacak," dedi Julio Sal.

"Sevinirim," dedi Helen, çünkü hep söylerdi bunu; çünkü mektup maaşlarını aldıklarında yine gelecekler demekti. "Yaz lütfen."

"Sen de yazacak?"

Ama zil çaldı, dans sona erdi ve Julio'nun biletleri bitti. Kız kollarından sıyrıldı. Altın kız için birbirlerini itip kakan esmer adamlar çığ gibi yağdılar Julio'nun üstüne. Yüzünde zayıf bir gülümseme ile parmaklığa gitti ve kızın çocuk yüzünü Johny Dellarosa'nın göğsüne yerleştirişini seyretti. Johny Dellarosa, etiket işçisi, Van Camp's şirketi, San Pedro. Bir şefkat dalgasında boğulduğunu hissetti Julio Sal. Küçük beyaz bir bebek –buydu onun Helen'i. Saadet vaad eden geleceğin hülyasına daldı ve ne boogy-woogy'yi duydu, ne de çalan zili -Helen duvarları maviye boyalı mutfağında pastırmalı yumurtasını pişirirken o sarı kuşaklı yeşil bornozu ile yatak odasından çıkıp mutfağa girmişti. "Ah, Helen," diyordu ona, "Sen California'nın en iyi aşçısı. Yakında Luzon gemisine binip annemi babamı görmek."

Sekiz yıl boyunca dalıp gitti o düşe; ceplerinin tamtakır ve Wilmington'ın on iki kilometre uzakta olduğunu hatırlayana dek.

Terzi elinden çıkma dar paltosunu ilikleyerek dışarı çıkarken Angel's Dans Salonu dansçılarının toplu fotoğrafının karşısında durdu; kırk harikulade kız. Helen de aralarındaydı, güzel yüzü ve ince belli figürü ilk sırada, soldan üçüncü.

"Helen, Helen, seni seviyorum."

Main caddesine çıkan merdivenleri indi, beyaz bir nehir gibi kuzeye akan sisle karşılaştı. Julio Sal, iyi giyimli Filipinli çocuk –siyah serj takım, ısmarlama diktirilmiş palto, siyah rugan ayakkabı, kısa, eğik kenarlı şapka. Beyaz nehri göğüsleyip Main Caddesi'nde güneye doğru yürüdü. Körfeze yirmi iki kilometre. Güzel. Bu geceye değer. Sisi ve sigarasının dumanını içine çekip aşkına gülümsedi. Ana, bu Helen; Baba bu Helen, karım. Düş sürüyordu. California'da evlenemezlerdi. Yasa izin vermiyordu. Reno'ya gideceklerdi. Ya da Tijuana'ya. Ya da Seattle'a. Bir süre kuzeyde çalışacaktı. Sonra eve gideceklerdi, Filipin'e. Anne, bu Helen. Baba, bu Helen.

Wilmington'a yirmi iki kilometre.

II

Saat sekizde vardı, rugan ayakkabıları mahvolmuştu. Balıkhanenin arkasındaki iki katlı binalarda yaşayan beş Japon ailesi uyanmıştı, pen-

cere ışıkları koyu siste donuk sarıydı. Binbir çeşit koku geldi burnuna; gübre, zift, yağ, hindistan cevizi, muz ve portakal kokuları. Eski sicim kokusu, çürük ançüez kokusu, lastik kokusu, tuz kokusu. Balıkhanenin devasa buketi. Bu da bir parçasıydı düşün. Burada çalışırken aşkımı buldum –ben, Julio Sal.

Ayakları çıplak biri gibi tuzdan karamış binanın uzun taraçasına yürüdü. Hücre gibi yanyana dizilmiş tek kişilik daireler; bir kapı, bir pencere. Ayağının altındaki tahtalardan biri gıcırdadı, bir bebek uyanıp ağlamaya başladı. Bebekler, ah, bebekler. Kız bebek inşallah, diye geçirdi içinden, yüzü ve gözleri tıpkı Anne Helen.

Julio sonuncu dairede yaşıyordu; o, Silvio Lazada, Pacito Celestino, Manuel Bartolome, Delfin Denisio, Vivente Macario, Johnny Andrino ve Fred Bunda –hepsi yirmili yılların sonunda, çocuk denecek yaşta Amerika'ya gelmiş genç adamlar.

Şimdi uyuyorlardı, tıkabasa dolu oda leş gibi balık, ter, yanık pilav ve tuz kokuyordu. Bunda, Lazada ve Celestino duvara bitişik yatakta uyuyorlardı; Andrino sedire yatmıştı; Bartolomo, Macario ve Denisio yerdeydiler. İyi çocuklardı hepsi, hemşerilerine sadıktılar; bütün geceyi dışarda geçirmesine rağmen hiçbiri Julio'nun küvetteki yatağına yatmamıştı.

Uyuyan bedenlerin üstünden atlayıp usulca banyoya gitti. Sisin gri ışığında küvette birinin yattığını gördü. Üstünü battaniye, çarşaf ve eski elbiselerle örtmüştü. Sadece musluğun altındaki başı görünüyordu. Julia Sal eğilip gülümsedi; Antonio Repollo'ydu uyuyan. İki yıldır görmemişti Antonio'yu, Seattle ve Alaska balıkhanelerinde birlikte çalıştıklarından beri. Julio Sal sevincinden ıslık çaldı. Mektup yazma sorunu hallolmuştu. Antonio Repollo Washington Üniversitesi'nden mezundu; harikulade mektuplar yazabilirdi. Antonio Repollo üniversite mezunu olmakla kalmaz, Manila dergisi El Grafico için şiir de yazardı.

Julio Sal onu sarsıp uyandırdı.

"Antonia, dostum. Hoşgeldin."

Antonio döndü, çamaşır torbasını koynuna almıştı.

"Antonio, benim. Julio Sal. Ben kız buldu."

"Amerikalı mı?" diye sordu Repollo.

"Sarışın," dedi Julio Sal. "Çok güzel."

"Kötü," dedi Antonio.

"Hayır," dedi Julio Sal. "İyi. Çok iyi."

"Çok kötü," dedi Repollo. "Daha kötü olamaz..."

"Hayır," dedi Julio Sal. "Daha iyi olamaz."

Julio yağlı tulumunu giydi, mutfak kapısının arkasında temiz bir gömlek buldu, üstüne geçirdi. Kahvaltı hazırlama sırası Vivente Macario'daydı. 1962'den beri, kuşkonmaz tarlalarında olsun, kereviz tarlalarında olsun, Alaska ve San Diego balıkhanelerinde olsun, Vivente Macario sıra ona geldiğinde hep aynı kahvaltıyı hazırlardı -ısıtılmış pilav, balıkhaneden çalıntı üç sardalye konservesi, ekmek ve çay. Yılların içerisinde balıkhanede çalışan yüzlerce Filipinli'nin çakıları ile isimlerinin başharflerini ve tarihi kazıdıkları masanın etrafına oturup sessizce yediler.

Esmer yüzü soğuk suyun etkisi ile pırıl pırıl Antonio Repollo girdi mutfağa. Şair, üniversiteli. Orada, evlerindeydi ve şeref duyuyorlardı. Uyuması için küvetteki yatağı sunmuşlardı ona. Masada ona yer açtılar ve uzun parmakları ile konserve kutusundan sardalye alışını seyrettiler.

"Julio Sal," dedi Antonio, "kızın adı ne?"

"Helen."

"Helen? O kadar mı? Anderson, Smith, Brown filan yok mu?"

"Yok. Helen. O kadar. Helen."

"Kız bulmuş," diye açıkladı Repollo. "Adı Helen. O kızla evlenmek istiyor. Amerikalı kızla."

"İyi değil," dedi Fred Bunda.

"Delilik," dedi Delfin Denisio.

"Çok fazla sorun," dedi Johny Andrino.

"Helen?" Manuel Bartolomo'ydu konuşan. "Angel's Dans Salonu'ndaki Helen mi?"

"Evet, evet," dedi Julio Sal. "O kız."

Bartolome iri dudaklarını emdi. "İyi değil o kız. Olmaz. Evlilik için olmaz. Ben de denedi. Yalancının teki. Para ver, alır. Sana bir şey vermez."

"Hayır, hayır," diye gülümsedi Julio Sal. "Başka Helen. Bu çok iyi. Beni sever. Mektup yaz, dedi. Bu gece yazacak."

"Pöff," dedi Bartolome, ağzından kötü bir anıyı silmek istercesine öksürerek. "Sen neden inanır? Ağzına bal verir. Ben yazdı mektup –altı kere. Paramı alır, bir şey vermez. Seni sevmez, Julio Sal. Filipinli ile

evlenmez. Parasını alır, ama evlenmez. Aşk değil. İş."

Julio Sal'ın güçlü yumruğu masayı sarstı. "Ben âşık edecek onu. Bekle. Göreceksin. Üç ay sonra balıkhane kapanır. Param olur. Evlenmek için Reno'ya gideriz. Reno. Seattle."

"Çok kötü," dedi Pacito Celestino.

"Delilik," dedi Vivente Macario.

"Felâket," dedi Delfin Denisio. "Korkunç."

"Aşk," dedi Julio Sal. "Çok güzel."

III

"Bu gece benim için mektup yazar, değil mi?" dedi Julio Sal, Antonio Repollo'ya.

"Hayır," dedi Antonio Repollo.

Akşam olmuştu. Şair Antoio Repollo portatif daktilosunun başına oturdu ve yazmaya başladı. Sis dağılmıştı. İri ve sarı bir ay yükseliyordu rıhtımın üstünde.

"Ben hayal kırıklığı uğradı," dedi Julio Sal. "Ben yazacak mektup."

Kâğıt istedi, Repollo ona kâğıt verdi. Dolma kalem istedi, Repollo onu da verdi. Diliyle yanağını şişirip şairin karşısına oturdu. Yarım saat geçti. Ter birikmişti Julio Sal'ın alnında; önündeki kâğıt bembeyaz duruyordu, tek kelime bile yazmamıştı. Yalvaran gözlerle Antonio Repollo'nun dans eden parmaklarını seyretti.

Julio Sal önündeki kâğıdı itip, "Yapamam. Çok zor," dedi.

"Aptalın tekisin, Julio Sal," dedi Repollo."On altı yıl önce sana Hawaii'de ne dediğimi hatırlıyor musun? 'Okula git, Julio Sal. İngilizce yazmayı ve okumayı öğren; bir gün işine yarayacak' dedim. Ama ananas topladın, kazandığın parayı Çin lotaryasına, barbuta, horoz dövüşlerine yatırdın. Amerikan okuluna vaktin yoktu. Ben, farklıyım. Büyük eğitim yaptım. Mezun oldum, Washington Üniversitesi."

"Belki İspanyolca yazarım."

"Bu Helen, İspanyol mu?"

"Hayır. Amerikalı."

"Öyleyse neden İspanyolca yazacaksın?"

"İngilizce yazamam. İspanyolca yazarım. Belki İspanyol arkadaşı var."

"Aptalsın, Julio Sal. Aptal."

Julio ağlamaklı oldu. "Doğru, Antonio. Ben büyük hata yaptı. Sen benim için mektup yaz. Seneye ben okula gidecek."

"Çok çalıştım ben eğitim için. Yazmak için para alırım. El Grafiko bana para öder, kelimesi on sent. Düz yazı, kelimesi bir sent. Birinci sınıf ücret."

"Öderim, Antonio. Çok güzel mektup yaz. Birinci sınıf öderim. Ne kadar bunun için, Antonio?"

"Mektup için düz yazı ücreti, kelimesi bir sent. El Grafico fiyatı."

Antonio daktiloya temiz bir kâğıt taktı ve yazmaya başladı. Julio Sal arkasında durup beyaz sayfanın üstünde dans eden sözcükleri seyretti.

"Güzel," dedi Julio Sal. "Çok güzel. Çok yaz, Antonio. Ben kelime başına bir sent öder."

Antonio Repollo o anda yaratıcılığını kaybetti. Arkasına dönüp yumruğunu Julio Sal'ın zarif burnuna dayadı. "Nasıl anlıyorsun iyi mi, kötü mü? İngilizce okumayı doğru dürüst bilmiyorsun. Nasıl anlıyorsun?"

"İyi göründü, Antonio. Çok iyi göründü."

"Ben sana okurum," dedi Antonio. "Her zaman aldığım paranın karşılığını vermek isterim." Julio Sal sesi uzaktan gelen bir sis düdüğüne kulak kabartıyormuşçasına pencereden bakıp Antonio'yu dinledi:

Sevgili Bayan Helen, Nedir ki ad? demiş Ölümsüz Ozan. Katılıyorum. Her ne kadar soyadınızı bilmesem de, önemi yok. Ah, Bayan Helen! Sıkça hazindir yolu aşkın; manası derin; yargıları güçlü. Ah, Dans'ın parlak Diana'sı! Nefeslilerin arasında ağlayan boğuk bir trompettir size duyduğum aşk. Kader bizi karşılaştırdı ve Hürmetkâr Hizmetkâr'ınızdan bağlılık rayihası yükseliyor.

Julio Sal başını salladı. "Güzel değil, Antonio. Çok kötü. İğrenç."

"Harikulade" diye bağırdı Repollo. "El Grafico'ya yazdığım şiirlerden bile daha güzel!"

Julio Sal aya bakıp iç geçirdi. "Antonio, ben konuşacak, sen yazacak. Ne dersem onu yazacak."

Kibirli bir omuz silkiş Antonio'dan. Ellerini açtı. "Nasıl istersen, Julio. Dikte etmek de aynı fiyat. Kelimesi bir sent."

Julio Sal dinlemiyordu. Ayışığı kahverengi gözlerinde yüzerken iki elini kalbine bastırdı. "Ah, güzel Helen!" dedi Tagalog dilinde. "Ah, harikulade aykız! Işığın ruhumu çılgın bir mutluluğa boğdu. Ayaklarına kapanıp, kırmızı elbisenin ucunu değersiz ellerimde tutup sana tapınsam, mutluluktan ölürüm. Julio Sal'dan çok daha değerli binlercesi vardır, ama hiçbiri seni benden çok sevdiğini söyleyemez. Tek dileğim ve umudum karım olman. Memleketime gider harikulade Lozon'da, hindistan cevizi palmiyelerinin altında sonsuza dek yaşarız. Zengin annem ve babam seni on beş bin dönümlük arazilerinde görmekten mutluluk duyacaktır. Pirinç, hurma, ananas ve hindistan cevizi yetiştirirler. Sen hayatının sonuna kadar araziye hükmeden kraliçe olacaksın."

Antonio Repollo daha fazla dayanamadı. "Yalan söylüyorsun, Julio Sal. Senin annen baban köylü, yoksul insanlar, Julio Sal. Yalanlarınla onlara ihanet ediyorsun. Kapitalist köpeklere döndürdün onları."

"Sen yaz," dedi Julio Sal. "Kelimesi bir sent ödüyorum. Sen yaz."

Repollo yazdı, toplam üç yüz elli altı kelime yazdı. Birlikte saydılar –üç dolar elli altı sent. Pahalı. Ama Antonio noktalama işaretleri ve adres için para almadı. Julio Sal düzgün ve temiz sayfadan, mektubun sonuna attığı üç kuyruklu havalı imzasından çok memnundu.

"Ödeyecek," dedi Julio Sal. "Maaş alınca ödeyecek."

Julio Sal maaşını altı gün sonra aldı ve dört mektup için on üç dolar seksen sent ödedi. Buna rağmen on beş dolar biriktirebilmişti, çünkü o hafta her gün mesai yapmıştı. Helen mektuplarını cevaplamadı. Ama bunu anlayabiliyordu, para karşılığında dans etmek kolay bir hayat değildi –gece dans, gündüz uyku, insan kendine ayıracak zaman bulamaz. Günün birinde mazide kalacaktı bütün bunlar. Çok yakında –ton mevsiminden sonra.

Parasını biriktiriyordu. Harbor sinemasında Betty Grable'ın bir filmi mi oynuyor? Küçük esmer adamların hepsi bayılırlardı Betty Grable'a. Lavabonun üstünde imzalı fotoğrafı asılıydı; hep birlikte gittiler onun filmini görmeye. Ama Julio Sal gitmedi. Rıhtımdaki kazıklardan birinin üstüne oturup ucuz bir puro tüttürürken istifçilerin Hawaii ve Filipinler'e gitmek üzere demir almayı bekleyen President Hoover'ı yükleyişlerini seyretti. Madeleine Carol'un filmi geldi. Anita Louis'in filmi geldi –Filipinliler'in gözde kadın oyuncularıydı hepsi. Ama Julio

Sal evde kaldı. Sonra Sixto Escobar'ın Hollywood Legion'da Bebek Pacita ile dövüştüğü gece. Ceferino Garcia'nın arenadaki hemşerilerinin "boola, boola!" çığlıkları eşliğinde Art Gonzalez'i nakavt ettiği gece. Peki, Julio Sal neredeydi? Evdeydi; parasını biriktiriyordu.

IV

Eylül ayında ton balığı çıkmaz oldu. Nereye gider bu ton balığı gittiğinde? Kimse bilemez. Arı kovanı gibi çalışan balıkhane bir gecede kapandı. Balık yok, iş yok. Akıllıysa birkaç kuruş biriktirmiştir Filipinli çocuk. Belki üç yüz dolar, belki beş yüz.

Eve mi şimdi? Luzon ya da Ilocos Norte'ye mi? Hayır, daha değil. Kuzeyde, tarlalarda büyük para kazanmak mümkün –marul, erik, şerbetçiotu, kuşkonmaz, ceviz, kavun. Önce küçük bir tatil, birkaç gün. Los Angeles'a gidilir, birkaç kız görülür, birkaç parça giyim eşyası satın alınır, para toplanır ve büyük bir araba satın alınır, Hollywood Bulvarı'nda bir aşağı bir yukarı turlanır, belki bir Carol Lombard filmine gidilir, belki de Anita Louise filmine, belli olmaz. Sonra kuzeyin tarım merkezlerine. Merced, Stockton, Salinas, Marysville, Woodland, Watsonville. Dostlara ve meslektaşlara veda edilir –Celestino'ya, Bartolome'ye, Bunda'ya, Denisio'ya, Lazada'ya, Macario'ya. Kuzeyde görüşürüz.

Son gün Antonio Repollo Julio Sal'a dedi ki: "Santa Clara'da erik çok iyi. Benimle gelir misin?"

"Hayır," dedi Julio Sal. "Los Angelas'a gidip Helen almak. Reno'ya gideriz. Evlilik için."

"Mektup mu aldın?" diye sordu Repello. "Sana yazdı mı?"

"Yok mektup. Yine de evleniriz."

"Belki," dedi Repollo ihtimal vermeyerek.

"Belki yok. Gerçek. Görürsün. Yakında Helen Bayan Julio Sal, parmağında da yüzük."

"Para var mı, Julio Sal? Amerikalı kızla evlenmek için çok para lazım."

"Üç yüz elli dolar var."

"Yetmez."

"Yeter. Tarlada da kazanacak."

Repollo cüzdanını çıkardı. "Sana yirmi dolar borç verebilirim. Kuşkonmazdan sonra ödersin."

"Üç yüz elli dolar var."

"Yetmez."

"Yeter. Tarlada da kazanacak."

Repollo cüzdanını çıkardı. "Sana yirmi dolar borç verebilirim. Kuşkonmazdan sonra ödersin."

"Üç yüz elli yeter."

Repollo bir beşlik uzattı. "Bu düğün hediyesi. Çikolata alırsın. Antonio Repollo'dan."

Gözleri buğulandı Julio Sal'ın. Parayı katlayıp dudaklarını yaladı. "Seni iyi bir Filipinli, Antonio Repollo. Akıllı adam. Helen'e söyleyecek. Belki bir gün söyleyecek sen makinede mektup yazdı -belki bir gün. Gracias, dostum."

"Bir şey değil," dedi Repollo. "Bunun için mezun oldum Washington Üniversitesi'nden. Yakında Minnesota ile karşılaşacağız; belki yeneriz."

Julio Sal iki elinde iki bavul, paltosu omuzlarında daireden son kez çıkarken, Esquire dergisindeki fotoğrafları ölçü alarak mükemmel giyindiğini biliyordu; açık kahverengi kravatı ile uyumlu ten rengi golf kazağına kadar. Mükemmelliyete gölge düşüren bir şey vardı ama –kahverengi ayakkabıları. Tabanları aşınmıştı.

Büyük kırmızı otobüsle kente gitmek kırk dakika sürdü. Saat bire çeyrek kala Julio Sal, Hill Caddesi'ndeydi. Köşedeki dükkânın vitrininde bir çift ayakkabıya takıldı gözü. Açık kahverengi, domuz derisinden, küt burunlu bir çift mokasen. Kadifeden platformun altındaki etikette on beş dolar yazıyordu. Julio Sal dudaklarını ısırdı ve İspanyol-Malaya köklerinden kaynaklanan deri tutkusunu frenlemeye çalıştı. Ama yenik düştü. Zaafının tadını çıkararak cam kapıdan içeri girdi ve kendini deri, ipek ve kaşmirin serin ve kokulu ortamında buldu.

Julio Sal, saat iki buçukta Hill Caddesi'nde bir ispenç horozunun ihtişamı ile yürüyordu. Yeni ayakkabıları boyunu uzatmıştı; yeni gabardin pantolonu onda daha uzun ve diri adımlar atıyormuş duygusu uyandırmıştı; beli kuşaklı ve plili yeni spor ceketi ise ona bir atlet görünümü kazandırmıştı; yün kazağı öyle yumuşaktı ki, yoktu sanki.

Ve yeni şapkası! Şeriti bir ton daha açık renkte koyu yeşil, tepesi yüksek, kenarı kısa ve sol gözüne doğru eğik. Julio Sal her vitrinde kendi geçişini izledi ve köyündeki insanların onu göremediğine hayıflandı. Değişim yüz yirmi beş dolarına patlamıştı. Önemi yoktu.

"En iyisi önce nişanlanmak," dedi Julio Sal vitrinlerin önünden geçen yakışıklı Filipinli'ye. "Birkaç ay beklemek en iyisi. Marysville'de şerbetçiotu. Stockton'da kuşkonmaz. Büyük para. Kuşkonmaz mevsiminden sonra evleniriz."

Fikir birden geldi ve bilincini ısıttı. Ama suçluluk duygusunun soğukluğu ile de titredi. Karşısına çıkan ilk kuyumcu dükkânı onu yuttu. Bir nişan yüzüğü. Dükkânda cüzdanı yetmiş beş dolar hafiflemiş olarak çıktığında mutlu değildi. Onu ağzından nefes almaya zorlayacak denli ani bir çözülme duygusuna kapıldı. Pershing Meydanı'na girip güneşin altında oturduğunda yeni giysilerinden hoşnut değildi. Derin bir yalnızlığa boğuldu. Ne oluyordu Julio Sal'a? Bu Helen –bir kez olsun mektuplarına cevap yazmamıştı. Aptalın tekisin Julio. Bartolome onu uyarmıştı. Ama Filipinli çocuk ne yapsın? California'da her Filipinli kıza yirmi iki Filipinli erkek düşüyordu. Ve kanun Filipinli erkeğin beyaz kızla evlenmesini yasaklamıştı. Ne yapsın Filipinli çocuk? Ama Helen farklıydı. Helen dansçı kızdı. İşi buydu. Çok fark ederdi. Birden iyi hissetti kendini. Kalkıp yeni giysilerinden yine gurur duyarak Main Caddesi'ne doğru yürüdü.

V

O gece Angel's Dans Salonu'nun gişesindeki ilk müşteri Julio Sal'dı. Saat yediye geliyordu. Dört kişilik orkestra sahnede enstrümanları akort ediyorlardı. Kızlar soyunma odalarından çıkmamışlardı henüz. Julio Sal sahnenin kenarına gidip durdu, soyunma odalarından birkaç adım uzakta. Sonra orkestra çalmaya başladı, ses güçlü kolonlardan caddeye yayıldı.

Saat yedi buçuğa geldiğinde caddedeki gürültü beş Filipinli, üç Meksikalı, iki denizci ve bir er çekmişti içeri. Soyunma odasının kapısı açıldı ve kızlar göründü. Helen ilk çıkanların arasındaydı.

Julio Sal biletlerini sallayıp, "Merhaba," dedi.

"Şimdi geliyorum," dedi Helen.

Julio, Helen'in sahne kenarına gidip trompetçiye bir şey söyleyişini izledi. Değişmişti üç ayda –hem de çok değişmişti. Julio'nun hafızasında kırmızılı kız olarak kalmıştı. Oysa o gece üstünde ayaklarına kadar inen mavi şifon bir elbise vardı. Bir şey daha –saçı. Onu ilk gördüğünde altın sarısıydı, şimdi ise platin rengi. Ondaki bu değişikliği sevip sevmediğine karar vermeye fırsat bulamadı, çünkü Helen ona doğru geliyordu.

"Merhaba. Dans etmek istiyor musun?"

"Helen, benim. Julio Sal."

Zil çaldı, Helen onu duymadı. Telaşla piste doğru ilerlerken bacaklarının titrediğini hissetti. Kız yanına geldi ve tutkulu, ama yine de ılık bir rüzgâr gibi Julio'nun kollarına bıraktı kendini. Vals çalıyordu. Rahat dans ediyordu Helen, muntazam, Julio'da onunla dans etmekten hoşlandığı izlenimi uyandıran bir tazelikle. Ama hatırlamamıştı Julio'yu –bundan emindi. Adını söylemek üzereydi ki, kız başını kaldırıp gülümsedi. Sıcak bir gülümsemeydi, ama bir tuhaflık da vardı o gülümsemede, Julio mavi gözlerinde birden ırkını hatırlatan bir soğukluk görmüş ve Helen'ın onu hatırlamadığına memnun olmuştu,

"Daha önce buraya geldin mi?"

"İlk defa," dedi Julio Sal.

Salon yavaş yavaş dolmaya başlamıştı. Çoğu Filipinli'ydi gelenlerin. Bir saat kadar dans ettiler, yoruluncaya kadar. Pistin arkasında bir bar ve masalar vardı. Julio, yeni ayakkabılarının vurduğunu hissetti ve oturmak istedi. Fark etmiyordu. Dans etsen de, otursan da, ücret aynıydı –dakikası on sent.

"Sana içki ısmarlarım," dedi Julio Sal.

Pistten çıkıp masalara doğru yürüdüler. Bütün masaların üstünde Reserve kartı vardı. Barın sonunda duran garson koşarak gelip oturdukları masanın üstündeki kartı aldı. Zil çaldı. Kız bilet tomarından bir bilet kopardı, elbisesi ile uyumlu mavi çantasına koydu. Kızın küçük parmakları Julio'nun bileğine dolandı.

"Adın ne?"

"Tony," dedi Julio. "Tony Garcia."

"Severim Tony adını. Güzel addır."

Garson uzun boyluydu, Kansas görünümlü, sert ve kayıtsız.

"Bir içki?" dedi Julio Sal. "Ne istersin?"

Kız önce yüzünü indirdi, sonra mavi, berrak gözlerle Julio'ya baktı. "Güzel bir şey isteyebilir miyim, Tony? Şampanya?" Julio'nun yüzünü ellerinin arasına aldı. dudaklarına yaklaştırdı ve kulağına, "Yüzde alırım," diye fısıldadı. Julio bunu zaten biliyordu, ama dudaklarının teması, boynunda hissettiği nefesi, parfümünün kokusu başını döndürmüştü. Zil çaldı ve Helen bir bilet daha kopardı.

"Şampanya," dedi Julio.

"Şişesi yedi dolar," dedi garson.

"Yedi dolar mı?" Julio çenesini sıvazladı, masanın altından yumuşak ve serin parmakların dizini okşadığını hissetti. Kıza baktı. Yüzünü ve bakışlarını yere indirmişti, dudaklarında şeytani bir gülümseme vardı.

"Şampanya."

Konuşmadan beklediler. Dört kez zil çaldı ve Helen'in kırmızı ojeli tırnakları incelmekte olan tomardan dört kez bilet kopardı. Garson tepside bir şişe ve iki bardakla geldi. Julio Sal'a küçük bir kâğıt parçası uzattı.

"Dokuz?" dedi Julio Sal. "Ama sen yedi dedi."

"İki dolar masa ücreti."

"Bir küçük şişe için çok."

Garson tepsiyi alıp bara doğru gitti. Julio arkasından seslendi. "Öderim," dedi.

Parayı ödedikten sonra şampanya patladı. Julio bardağını kaldırdı ve Helen'in bardağına dokundurdu. "Sana, bütün California'da en güzel kıza."

Helen, "Çok tatlısın," dedi ve şampanyadan bir yudum aldı.

Julio şampanyanın tadına dişleri ve dili ile baktı. Ortaydı. San Jose'de daha iyisini içmişti, hem de üçte bir fiyatına. Zil çaldı, kırmızı tırnaklar bir bilet kopardı ve yeni dans başladı. Bir vals. Mavi Hawaii.

Helen'in gözleri kapandı; iç geçirdi ve müziğin eşliğinde salınmaya başladı. "En sevdiğim parça. Dans et benimle, Tony."

Piste gittiler ve Helen vücudunu Julio'nun vücuduna yapıştırdı. Orkestranın yanına gittiklerinde zil çaldı. Helen bir bilet daha koparıp trompetçiye bir şey söyledi. Orkestra üst üste üç kez Mavi Hawaii parçasını çaldı. Julio Sal çok hoşnuttu. Helen adaların müziğini seviyordu. Filipin müziğini daha da çok sevecekti. Masaya dönerlerken Helen,

Julio'nun koluna girdi. Şampanya bardakları gitmişti, şampanya şişesi gitmişti. Masanın üstüne bir kez daha Reserve kartı konmuştu. Julio Sal garsonu çağırdı.

"Ben seni gitti sandım," dedi garson.

"Hayır, hayır. Biraz dans etti sadece," dedi Julio.

"Yapacak bir şey yok."

"Ama şişe dolu. Çok az içtik."

"Üzgünüm."

"Bir şişe daha," dedi Julio Sal.

Oturdular. Helen kalan biletleri elinde tutuyordu. "Yazık," dedi. "İki yudum almıştık."

"Yazık değil. Daha içeriz."

Garson yeni bir şişe ve iki bardak getirdi. Julio Sal'a bir kâğıt parçası uzattı, ama Julio almayı reddetti; eliyle kâğıdı itip başını salladı. "Ben ödedi. Bu bedava."

Garson masanın üstüne eğildi ve iri elleri ile Julio'nun gırtlağına sarılıp başını geri itti. "Bir Filipinli benimle bu şekilde konuşamaz. Ya ödersin ya da şişe gider."

Midesi bulandı Julio Sal'ın –utanç ve çaresizlik aktı kemiklerinden. Dağılmış saçlarını düzeltti, gözlerini Helen'in gözlerinden kaçırdı ve zil çaldığında tomardan bir bilet daha koparmakla meşgul olduğu için şükretti.

Garson küfredip uzaklaştı. Julio Sal nefes nefese kalmıştı. Nasırlı ellerine baktı. Garson değildi canını sıkan, dokuz dolar da değildi. Ama Helen'in Mavi Hawaii'nin üç ankoru ile onu oyuna getirmesini hazmedemiyordu. Ağlamak istedi Julio Sal. Sonra kızın serin parmaklarını elinin üstünde hissetti ve tatlı yüzüne baktı.

"Boş ver," dedi. "Şampanyasız da yaşarım."

Ama hiçbir şey umurunda değildi artık Julio Sal'ın.

"Garson," dedi.

O gece beş şişe şampanya içti Julio Sal, ama içindeki burukluk bir türlü kaybolmuyor, sarhoş olamıyordu. Sadece susuzluk ve istek vardı, bir de kerizi oynamanın verdiği o keskin tatmin duygusu. Geceyarısı olduğunda hayretle kırmızı tırnakların üç yüzüncü bileti koparışını seyretti. Bazen Helen, "Dans etmek ister misin?" diye, bazen de Julio, "İçmek ister misin?" diye soruyordu. Arada sırada Helen elini sıkıp, "İyi

vakit geçiriyor musun?" diye soruyordu ve Julio her seferinde, "Çok iyi," diye cevap veriyordu.

Kibrit ararken eli cebinde sert ve köşeli bir şeye dokundu.

İçinde nişan yüzüğü bulunan mücevher kutusunu cebinden çıkardı. Beyaz altın üstüne tek taş elmas bir yüzük. Yüzüğü kızın gözlerine doğru tuttu.

"Beğendi mi?"

"Harikulade."

"Kız için aldı. Kız öldü."

"Trafik kazası mı?"

"Sadece öldü. Hastalık. İstersen senin."

"Kabul edemem."

Yüzüğü kızın parmağına taktı. Helen yüzüğü ışığa tuttu ve parıldayışını izlerken güldü.

Üç kez zil çaldı, ama Helen bilet koparmayı unuttu. Sonra Julio Sal'ın yüzüne baktı yine, zarif burnunu, şekilli dudaklarını inceledi. Julio'nun elini dudaklarına götürüp nasırlı avucuna bir öpücük kondurdu.

"Beni eve götürebilirsin. İstiyorsan tabii."

Julio boş bardağına baktı, çevirdi ve o akşamüstü hazırladığı söylevi, yüzüğü Helen'in parmağına takarken söylemeyi tasarladığı sözcükleri anımsayıp gülümsedi.

"İstiyor musun?"

"Çok isterim."

"Araban var mı?"

"Taksi tutarız."

Helen iskemlesini iskemlesine yanaştırdı, diz dize oturuyorlardı şimdi. Julio'nun ellerini ellerinin arasına alıp sıktı, parmakları ile oynarken dalıp gitti.

Julio bir şişe şampanya daha önerince kaşlarını çatıp, "Şampanya kerizler içindir," dedi.

"Ben keriz."

"Sen keriz değil. Sen çok hoş." dedi Helen.

"Arkadaşım var," dedi Julio. "İsim Julio Sal. Seni tanır."

"O çılgın mektupları yazan mı? Delirmiş olmalı?"

"Evet. O deli."

Julio barın üstündeki saate baktı ve iç geçirmek istedi; ama onun yerine bir hıçkırık koptu içinden. Saat on ikiyi yirmi geçiyordu. Düşü parçalanmıştı.

"Ben aşağıda seni bekler," dedi.

Masadan kalkıp kızı orada bıraktı. Ilıktı cadde. Birkaç blok kuzeye yürüyüp yirmi dört saat açık küçük bir markete girdi. İncir ve üzüm paketleri dizilmişti raflara. Onları görünce ağzındaki sigara ve şampanya ekşiliği arttı. Beş sente bir salkım üzüm satın aldı, tezgâhtara kesekâğıdına gerek duymadığını işaret etti. Kara Prenses üzümüydü, iri ve etli.

Ağzına bir üzüm attı, dişlerinin arasında patlattı ve ağzını dolduran tatlı sıvıyı emdi. Somona County'den gelmeydi üzüm, Santa Rosa civarındaki bağlardan. Somona'da üzüm toplamışlığı vardı –bu salkımın yetiştiği bağda belki de.

Üzümleri yiyerek Terminal Binası'na yürüdü, on sente kiraladığı dolaptan paltosunu ve bavullarını aldı, Los Angeles Caddesi'ne çıkıp otobüs terminaline girdi. Gişe memuru başını salladı.

"Santa Rosa'ya bir bilet, yalnız gidiş," dedi Julio Sal.

İÇİNDEKİLER

Ailede Bir Hırsız, 5
Kapıda Bir Duvarcı, 14
Süper Topçu, 24
Dino Rossi'ye Bir Eş, 33
Cehenneme Giden Yol, 69
Bizden Biri, 76
Bir Wop'ın Destanı, 88
Rahibelik Düşü, 101
Babamın Tanrısı,109
Tanrının Gazabı, 123
Sahtekâr, 131
Baharda, 142
Tek Hücumluk Oskar,156
Hayalperest, 168
Helen, Güzelliğin Benim İçin..., 182

JOHN FANTE

Gençliğin Şarabı

"Hayatımı düşünerek oturdum orda, harcanmış hayatımı, aileme çektirdiğim ıstırabı. Babamın cüzdanından, annemin çantasından, kızkardeşimin kumbarasından çaldığım bütün paralar geldi aklıma. Babamın silahı ve yakın menzilden öldürdüğüm tavuklar geldi. Dalga dalga üstüme geliyordu sefil hayatım; cebirden üst üste üç yıl çakmıştım; sınavlarda kopya çekiyordum; ahlaksız fıkralar dinliyor, arada sırada ben de anlatıyordum. Bunları düşünürken hayata yeniden başlamak istedim; bir fırsat daha. Bu kar fırtınasını atlatıp Bulder'a, eve dönmek ve mühendislik okumak istedim."

THG
0311523
GAD

Çeviri: Avi Pardo

ISBN 978-975-8441-15-0